

שאלות ותשובות בחסידות ברסלב

אוסף שאלות ותשובות אקטואליות
העוסקות בכל תחומי החיים

אמונה

זוגיות

חינוך

בריאות

פרנסה

אקטואליה

שמחה

ועוד

חלק י"ח

הכְּתַבְת לְהַשִּׁיג אֶת הַסֵּפֶר הַזֶּה
וְכָל סֵפֶרֵי אֲדָמוֹ"ר מוֹהֵר"ן מְבַרְסֶלֶב זי"ע
וְסֵפֶרֵי תַלְמִידָיו הַקְּדוֹשִׁים

* * *

בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
יְבֵנְאֵל
עִיר בְּרֶסֶלֶב בְּגָלִיל

* * *

בְּאֶרְצוֹת הַבְּרִית
מִתִּיבְתָא הֵיכַל הַקֹּדֶשׁ - חֲסִידֵי בְרֶסֶלֶב

42nd st. 1129

Brooklyn N.Y. 11219

* * *

יוֹצֵא לְאוֹר עַל יְדֵי

מוֹסָדוֹת 'הֵיכַל הַקֹּדֶשׁ' חֲסִידֵי בְרֶסֶלֶב בְּאֶרֶץ וּבְחוּ"ל
שְׁעַל-יְדֵי עֲמַתַּת 'יִשְׁמַח צְדִיק - קֵהֶלֶת בְּרֶסֶלֶב בְּגָלִיל'
בְּנִשְׂיאוֹת כ"ק מוֹהֵר"א שׁ שְׁלִיט"א - הַצְּדִיק מִיְבֵנְאֵל
רַח' רַבִּי נַחֲמָן מְבַרְסֶלֶב 1, ת.ד. 421 יְבֵנְאֵל, 15225
טֶלְפוֹן רַב קוֹי: 04-6656666 - פֶּקֶס: 04-6656655
דְּאָר אֶלְקָטְרוֹנִי: info@breslevcity.co.il
אֶתֶר אִינְטֶרְנֶט: www.breslevcity.co.il

* * *

לְהַזְמִינָת סֵפֶר זֶה וְהַפְּרָכִים הַקּוֹדְמִים:
'בְּרֶסֶלֶב סְנַטֶר' - הַמְּרֻכָז לְתַשְׁמִישֵׁי קִדְשָׁה וְיוֹדְאִיקָה
הַגָּדוֹל בְּצֶפוֹן
04-6650050

תֵּכֵן הָעֵינַיִם

- הַקְדָּמָה 10
- ב' רכה.** קִשָּׁה לִי מְאֹד לְהִתְבּוֹדֵד וְאֲנִי לֹא מְצַלִּיחַ לְדַבֵּר שׁוּם דְּבָר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. 11
- ב' רכו.** עַד עַכְשָׁו הַיְינוּ מְאֻשְׁרִים, אֲךָ מְאֹז שְׂלִדְתִּי אֲנִי וּבְעֲלֵי רְבִים כָּל הַזְּמַן. 12
- ב' רכז.** אִיךָ אֶפְשֶׁר לְהִמְשִׁיךְ הַלָּאָה אַחֲרַי שְׁנוּפְלִים, חוּטָאִים וְנִכְשָׁלִים? וְאִיךָ לֹא נוֹפְלִים לִיאֹשׁ וְלִחְרָדוֹת? 13
- ב' רכת.** אֲנִי מְאֹד רוֹצֵה לְהִקְפִּיד שֶׁלֹּא יֵרְאוּ אֶת שַׁעְרוֹת רֵאשִׁי, אֲךָ זֶה קִשָּׁה מְאֹד. 14
- ב' רכט.** הָאֵם אֲנִי צָרִיכִים לְדַחֹת אֶת הַשְּׂדוּף שֶׁהֲצִיעוּ לְבִתְנוּ מִשׁוּם שֶׁהִבְחֹר מֵעֲשֵׂן וּמִקְצָץ אֶת הַדָּקָן? 15
- ב' רל.** מִה דַּעְתְּכֶם לְגַבִּי חֲתַנַּת הָעֵנֶק שֶׁנִּעְרְכָה בְּחֶצֶר חֲסִידוֹת בְּעֵלְזָא? 16
- ב' רלא.** אֲנִי מִתְסַכֵּל מְאֹד מִזֶּה שֶׁכִּשְׁהִיִּיתִי בְּאוּמָן לֹא הִיְתָה לִי שׁוּם הִתְעוֹרְרוֹת וְהִלֵּב שְׁלִי נִשְׁאַר לֵב אָבִן. 17
- ב' רלב.** הָאֵם הַצְּדִיקִים מִיְחֻדִים יְחֻדִים בְּזִמְנֵן הַתְּפִלָּה אוֹ שֶׁהֵם מִתְּפִלָּים בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת? 18
- ב' רלג.** בְּזִמְנֵן הָאֲחֲרוֹן אֲנִי מִרְגִּישָׁה בְּלִבּוֹל בְּכָל הַתְּחוּמִים וַיְרִידָה רוּחִינִית גְּדוּלָה. 19
- ב' רלד.** אֲנִי מֵעֲבִיר שְׁעוֹר תּוֹרָה מְדִי יוֹם, אֲךָ הִקְהֵל אֵינִי מוֹצֵא עֵינַי בְּמָה שֶׁאֲנִי מִלְמֵד. 20

- ב' רלה.** חֲזַרְנוּ בְּתִשְׁבֵּה, וְאֵינְנוּ יוֹדְעִים מָה לַעֲשׂוֹת עִם הַכֶּלֶבָה שֶׁנִּמְצְאָת אֲצִלְנוּ כְּכֹר שְׁמוּנָה שְׁנַיִם. מו.....
- ב' רלו.** הָאֵם אֵנִי זֹכָה לַתְּקוּן שֶׁרִבְנוּ ז"ל הִבְטִיחַ גַּם אִם אֵינִי מִצְלִיחַ לִכְבוֹת בְּקִרְיַת ה'תְּקוּן הַכֶּלְלִי"? מח.....
- ב' רלז.** הַחֲבֵרָה שְׁלִי נִכְנָסָה לְהַרְיוֹן וְרוֹצֶה לַעֲשׂוֹת הַפְּלָה. אָנָּה עֹזֵר לִי כִי אֵינִי יוֹדֵעַ מָה לַעֲשׂוֹת! מט.....
- ב' רלת.** חֲזַרְתִּי בְּתִשְׁבֵּה. אֵיךְ אוֹכֵל לְגֶרֶם שְׁגַם הוֹרֵי יִחְזָרוּ בְּתִשְׁבֵּה? נו.....
- ב' רלט.** אֵיךְ אֲנַחְנוּ אֲמוּרִים לְדַבֵּר עִם הַיְלָדִים וְלְהַזְהִיר אוֹתָם מִפְּנֵי הַתְּעַלְלוֹת מִיְּבִית? נב.....
- ב' רמ.** מִדּוּעַ הִרְבֵּה פְּעָמִים רִבְנוּ ז"ל הֲיָה בְּלֵב נִשְׁבֵּר לְמִרוֹת שְׁכֵלָם הָיוּ בְּשִׁמְחָה? נד.....
- ב' רמא.** מִדּוּעַ אַתֶּם כָּל כֹּף מְקַפְּיִים עַל אֱלוֹ שְׁנוֹתַיִם שְׁמוֹת מוֹדְרָנִיִּים לְיְלָדִים, הֲרֵי הַיּוֹם זֶה דְּבַר מְקַבֵּל מֵאֵד? נו.....
- ב' רמב.** הָאֵם הַסִּגְלָה שֶׁל 'מְקוּהַ מְלָכָה' פּוֹעֵלֶת מִיָּד, אוּ שִׁיתְּכֵן שֶׁהִיא תִּפְעַל רַק לְאַחַר זְמַן? נח.....
- ב' רמג.** הָאֵם כְּשֶׁנִּמְצְאִים בְּאֶרֶץ שֵׁשׁ בָּהּ אֲנִטִישְׁמִיּוֹת כְּדָאֵי לְהַסְתִּיר אֶת הַמְּרָאָה הַיְהוּדִי? נט.....
- ב' רמד.** אֵנִי לוֹמְדֵת עֲבוּדָה סוֹצִיָּאלִית, וּמִמָּשׁ לֹא מִתְחַבֵּרֶת לְתַחֵם הַזֶּה. הָאֵם כְּדָאֵי לִי לְלַמֵּד תֵּאָר אַחֲרַי? סא.....
- ב' רמה.** הָאֵם זֶה נִכּוֹן שֶׁשְׁתִּיתִי יַיִן בְּזְמַן הַהַרְיוֹן הִיא טוֹבָה וּמוֹעִילָה לְעֵבֶר? סב.....
- ב' רמו.** קִשָּׁה לִי לְהֶאֱמִין שְׁגַם בְּדוֹר הַזֶּה יֵשׁ צְדִיקִים אֲמִתִּיִּים. סד.....

תֵּן הָעֵינַיִם

ה

- ב' רמז.** הַכִּרְתִּי גִבֹר שְׁמַבִּין אוֹתִי וְאוֹהֵב אוֹתִי מֵאֵד, אָבֵל אֲנָשִׁים סִכְסְכוּ בֵּינֵנוּ.....סו
- ב' רמח.** אֲנִי חוֹשֵׁשׁ שֶׁדְּחִיתִי בְּמוֹ יְדֵי אֶת הַזּוּג הָאֲמִתִּי שְׁלִי. מָה עָלַי לַעֲשׂוֹת?.....סח
- ב' רמט.** אֲנִי נִמְשָׁכֶת לְחַב"ד וּבְעֵלִי נִמְשָׁךְ לְבְרִסְלָב. בְּאִיזוֹ דְרָךְ אָנוּ צְרִיכִים לְלַכֵּת?.....ע
- ב' רנ.** קְרוֹבֶת מִשְׁפָּחָה שְׁלֵנוּ הִלְכָה לְמַגְדַּת עֵתִידוֹת וְאֲנִי חוֹשֶׁשֶׁת שֶׁהִיא עֲשֵׂתָהּ לָנוּ כְּשׁוֹף.....עב
- ב' רנא.** הָעֵבֶר שֶׁבִבְטָנִי עֵדִין לֹא הִתְהַפֵּף, וְאֲנִי חוֹשֶׁשֶׁת שֶׁאֶצְטָרֵף לְעֵבֶר נְתוּחַ. מָה אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת?.....עד
- ב' רנב.** אֲנִי אֲשַׁכְנֵז בְּמִקּוֹר אֶךְ מֵאֵז שֶׁחֲזַרְתִּי בְּתִשׁוּבָה אֲנִי מֵתְפַלֵּל וְנוֹהֵג כְּעֵדוֹת הַמְזָרָח. הֲאֵם זֶה בְּסֵדֶר?.....עו
- ב' רנג.** הָאֵם יֵשׁ הַבְּדֵל בֵּין סֵדֶרֶת 'אֶשֶׁר בְּנַחַל' לְסֵדֶרֶת הַחֲדָשָׁה 'שְׁאֵלוֹת וְתִשׁוּבוֹת בְּחִסְדוֹת בְּרִסְלָב'?.....עח
- ב' רנד.** הָאֵם כְּשֶׁאֲנִי מֵתְפַלֵּל עַל מְצִיאת הַזּוּג אֲנִי עֹלֵלָה 'לְגֹזֵל' זּוּג שֶׁל מִיִּשְׁהֵי אַחֲרָת?.....פא
- ב' רנה.** הָאֵם כִּדְאִי לְהַכְנִיס אֶת סִפְרֵי רַבְּנוֹ לְתוֹךְ הָאִיפּוֹן כִּדֵּי שְׂאוּכַל לְלַמֵּד גַּם בְּדֶרֶךְ?.....פב
- ב' רנו.** הָאֵם בְּהִתְבַּדְּדוֹת צְרִיכִים לְהוֹצִיא אֶת הַדְּבָרִים בְּפֶה דוֹקָא אוֹ שֶׁמִּסְפִּיק שֶׁהֵם בְּמַחְשָׁבָה?.....פד
- ב' רנז.** אֲנִי רוֹצֵה לְגוֹר לֵיד הוֹרֵי בְּאֶשְׁקֵלוֹן, אֶךְ בְּעֵלִי לֹא מוֹכֵן לְעֵבֶר לְמִקּוֹם רְחוֹק מִבֵּית הוֹרֵיוֹ שְׁבְאִילַת. מָה טוֹב בְּשִׁבְלֵנוּ?.....פה
- ב' רנח.** בְּתִי מֵתְנַהֶגֶת לֹא יָפָה כָּלִפִּי הַמִּשְׁפָּחָה וּבְעֵקֶר כָּלִפִּי. מָה עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת?.....פז

- ב' רנט.** הַצִּיעוּ לִי בַחֹר, וּמִשׁוּם שְׁנֵכֹוֹיִתִי בַעֲבַר מִבַּעַל רַע וְאַכְזָרִי, אֲנִי חוֹשֶׁשֶׁת מְאֹד גַּם הַפְּעַם..... פט
- ב' רס.** הָאֵם חֲקִי הַתְּנוּעָה הֵם בְּגֵדֵר 'דִּינָא דְּמִלְכוּתָא דִּינָא'?..... צא
- ב' רסא.** הָאֵם אֶפְשָׁר לְצִאת יְדֵי חוֹבֵת לַמּוֹד תּוֹרָה בְּכָר שְׁגוֹרְסִים בְּכָל יוֹם פֶּרֶק מִשְׁנִיּוֹת וְדָף גְּמָרָא קֶצְרִים?..... צב
- ב' רסב.** הַמְּצֵאתִי פֶטְנָט, וְלִמְרוֹת כָּל הַסִּימָנִים שְׁשׁוּלְחִים לִי מִשְׁמִימִים, אֵינֶנִּי מְצָלִיחַ לְהַכְנִיס אוֹתוֹ לְשׁוּק..... צד
- ב' רסג.** כְּבָר כְּמָה שָׁנִים עוֹלוֹת בִּי מַחְשָׁבוֹת לַעֲשׂוֹת עֵגִיל בְּאַזָּן. מָה עוֹשִׂים כְּדֵי לְהַפְטֵר מִהַמְּחֻשְׁבוֹת הָאֵלּוּ?..... צז
- ב' רסד.** בֵּן דוֹד שְׁלִי הַתְּאֵבֵד בַּחוּץ לְאַרְץ וְעֵדִין לֹא עָשׂוּ לוֹ מִצְבָּה. הָאֵם כְּדָאי לְהַעֲבִיר אוֹתוֹ לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל?..... ק
- ב' רסה.** הָאֵם כְּדָאי לְאַפְשָׁר לְתַלְמִידִים שְׁלִי לְקַרֵּא בְּסֵפֶר 'שְׂאֵלוֹת וַתְּשׁוּבוֹת בְּחִסְדֵיּוֹת בְּרִסְלָב'?..... קד
- ב' רסו.** אֲנִי בְּתֵהִלְכִי גְרוּשִׁין. הָאֵם כָּל הַתְּהִלָּיִךְ וְהַסְּכָל הַכְּרוּף בְּתַבִּיעַת הַכְּתָבָה שׁוּה אֶת הַמְּאָמֶץ?..... קו
- ב' רסז.** הָאֵם יוֹדְעִים אֶת הַתְּאָרִיף הַמְּדִיק שֶׁל פְּטִירַת דוֹד הַסְּלָף וְהַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב?..... קח
- ב' רסט.** בְּאִיזָה עֵינָן אֲנִי צָרִיךְ לְהַתְּמַקֵּד בְּהַתְּבַדְּדוֹת וְלְהַקְדִּישׁ לוֹ אֶת רַב הַזְּמַן?..... קי
- ב' רסט.** חֲבָרְתִּי הַטּוֹבָה נִתְקָה אֶתִּי אֶת הַקֶּשֶׁר וְזָה גוֹרֵם לִי צַעַר גָּדוֹל מְאֹד..... קיב
- ב' ער.** הַרּוֹפְאִים אוֹמְרִים שְׁעָלִי לְהַפְסִיק אֶת הַהֲרִיוֹן כִּי לְעֵבֶר יֵשׁ מוּם. הָאֵם לְשַׁמַּע בְּקוֹלָם?..... קטז

- ב' רעא.** יש לי התדרדרות רצינית בשמיעה, ואני מאד מפחדת
שלאאבד את השמיעה לגמרי..... קיז
- ב' רעב.** שמעתי שמי שאין לו שלום-בית לא יגיד 'צאתכם לשלום'
כששר 'שלום עליכם'. האם זה נכון?..... קיח
- ב' רעג.** האם זה בסדר לשר בין בחור בגיל עשרים ושמונה לבין
בחורה בת תשע עשרה וחצי?..... קכ
- ב' רעד.** האם מתר לאשה לבקר בקברי צדיקים ובציין רבנו ז"ל
בזמן ההריון?..... קכא
- ב' ערה.** האם הכרתם את הצדיק רבי אשר פרינד זצוק"ל?..... קכב
- ב' רעו.** שני העסקים שהקמנו לא מצליחים. האם להמשיך בהם
או לסגר אותם ולחפש מקור פרנסה אחר?..... קכד
- ב' רעז.** מה אנחנו יכולים לעשות לרפואתה של הסבתא
שחולה במחלה הידועה?..... קכז
- ב' רעת.** האם אפשר לסמוך על מהימנות השיחות המובאות
בספרי 'שיח שרפי קדש'?..... קכט
- ב' רעט.** האם זה נכון שצריכים להקפיד שלא להניח את
הנטלה הפוכה?..... קלא
- ב' רפ.** האם מתר להפחית בלמוד תורה כדי שאוכל ללמד
ולרכש מקצוע?..... קלב
- ב' רפא.** למרות שיש ביני לבין החבר שלי אהבה גדולה, אנחנו לא
בטוחים לגבי המשך הקשר..... קלד
- ב' רפב.** האם היה חטא מסוים שבגללו נגזרה השואה על
יהודי אירופה?..... קלה

- ב' רפג.** בְּעָלִי גוֹלֵשׁ שְׁעוֹת רַבּוֹת בְּאֵינְטֶרְנֵט, וְזֶה הוֹרֵס לּוֹ אֶת כָּל סֵדֵר הַיּוֹם. מָה עָלַי לַעֲשׂוֹת?..... קלט
- ב' רפד.** מָה הַהֶבְדֵּל בֵּין חֲנֻפָּה לְבֵין כְּבוֹד הַזּוֹלָת?..... קמ
- ב' רפה.** לְאַחֲרוֹנָה נִפְרַדְתִּי מִמִּישָׁהּ, וְקִשָּׁה לִי מָאֵד לְהִתְמוּדָד עִם הַפְּרָדָה. .... קמג
- ב' רפו.** אִיךָ אִשָּׁה יְכוּלָה לְבַנּוֹת אֶת הַבְּטָחוֹן הָעֲצָמִי שְׁלָהּ?..... קמה
- ב' רפז.** אָנּוּ מְנַסִּים לְלַמֵּד אֶת בְּנֵינוּ הַקָּטָן לְהִפְכִיר אֶת הָאוֹתִיּוֹת, אַךְ הוּא לֹא מַשְׁתַּף פְּעֻלָּה. .... קמו
- ב' רפת.** זְכִיתִי לְהִתְנַתֵּק מֵהָאִיפּוֹן, מֵהָאֵינְטֶרְנֵט וּמֵהַפִּיֶסְבוּק. אִיךָ זֹכִים לְהִמָּשִׁיף לְהִתְחַזֵּק בְּקִדְשָׁהּ?..... קמט
- ב' רפט.** אָנִי לוֹמֵד לְפִי סֵדֵר-דָּרֶךְ-הַלְמוּד שֶׁל רַבֵּנוּ, אַךְ הָעֵבֶדָה שְׂאִינֵנִי זֹכֵר מֵה שְׁלֵמֵדְתִּי שׁוֹבֵרֵת אוֹתִי מָאֵד. .... קנא
- ב' רצ.** בְּעָלִי הוּא עֲצָלָן גָּדוֹל, לֹא עוֹזֵר וְלֹא עוֹבֵד, וְאָנִי שׁוֹקֵלֵת בְּרִצְיוֹנוֹת לְהִתְגַּרֵּשׁ מִמֶּנּוּ. .... קנג
- ב' רצא.** הַשְּׁתַּתְּפָתִי בְּמִסְבַּת יוֹם הַלְדָת בְּאִוִּירָה חִלּוֹנִית, וְאָנִי מָאֵד מִתְחַרְרֵט. .... קנה
- ב' רצב.** יֵשׁ לִי תַאֲרִיף לְחַתֵּנָה עִם בֵּת-זוּגָתִי, אַךְ אֵין לִי כֶסֶף כְּדֵי לַעֲרֹךְ אֶת הַחַתֵּנָה. .... קנז
- ב' רצג.** אֵין לָנוּ בְּבֵית שְׁקֵט וְשְׁלוֹה וּבְכָל יוֹם יֵשׁ בֵּינֵינוּ מְרִיבוֹת. .... קנח
- ב' רצד.** אָנִי כֹהֵן, וְלִפְעָמִים אָנִי מְבַרֵךְ אֲנָשִׁים בְּלִי קֶשֶׁר לְבָרְכָת כֹּהֲנִים. כִּי־צַד עָלַי לְבָרְכָם?..... קנט
- ב' רצה.** כִּי־צַד זֹכִים לְהִבְיֵא אֶת הַשְּׂמֻחָה אֶל הַלֵּב וְלִשְׂמַח בְּאַמֶּת?..... קס
- ב' רצו.** אִיךָ אֶפְשָׁר לְלַכֵּת בְּרוּחַב בְּלִי לְהַכְשִׁיל בְּרִאיוֹת אֲסוּרוֹת? וְאִיךָ אֶפְשָׁר לְהִתְגַּבֵּר בְּשַׁעַת נְסִיוֹן?..... קסג

- ב' רצו.** האם גם ספרדי יכול להגיד בברכת המזון "הזן ברחמיך את הכל"?.....קסו
- ב' רחצ.** מצבנו הכלכלי קשה ודחוק. האם בעלי אשם בכך או שזו גזרה משמים?.....קסז
- ב' רצט.** לאחרונה אשתי מזלזלת בצניעות. מה אני יכול לעשות בנושא?.....קע
- ב' ש.** אנחנו מאד רוצים לחזור לגור ביבנאל, כי מאז שעזבנו אנו נמצאים בחשך גדול.....קעב
- ב' שא.** כיצד צריכים להתנהג עם תלמיד שמאחר באפן שיטתי לכיתה?.....קעד
- ב' שב.** שום דבר לא הולך לי, אני סובל מכל הבחינות, ונראה לי שאין לי פתרון חוץ מלהתאבד.....קעז
- ב' שג.** יש בדורנו הרבה רבנים, אדמו"רים ומנהיגי קהלות. איך יכולים לדעת מי הוא 'צדיק אמתי'?.....קפ
- ב' דט.** אני משתדל לפרגן לאשתי ולתת לה חם ואהבה, אבל היא לא מעריכה ולא מכבדת אותי.....קפג
- ב' שה.** אני רוצה לכבד את אבי בסנדקאות, אך חוששת שזה יפגע בחמי. מה דעתו של הצדיק?.....קפה
- ב' שו.** ההורים שלי מתנגדים לשדוך שלי וגם לי יש חששות. מה עלי לעשות?.....קפח
- ב' שז.** אשתי רוצה להכניס הבייתה טלויזיה. האם עלי לוותר לה ולאפשר לה לעשות זאת?.....קפט
- ב' שח.** לפני שבועים הודיע בעל הבית להורים שלי שהם צריכים לפנות את הדירה. האם זה טוב עבורנו?.....קצא

תֵּכֵן הָעֲנִיָּיִם

י

- ב' שט.** מתי יגיע הסוף ונזכה לצאת מכל החובות, ונוכל לעזור לאנשים אחרים?..... קצג
- ב' שי.** כשהייתי בגיל חמש-עשרה אבי נפטר מהתקף לב באמצע נסיעה, ומאז יש לי פחדים מנסיעות..... קצו
- ב' שיא.** שמענו על הקהלה הקדושה שלכם ביבנאל ואנו שוקלים לעבר אליה. האם נקבל את ברכת הרב לךך?..... קצח
- ב' שיב.** אני הברסלבר היחיד בכתי, ורב ילדי הכתה צוחקים עלי בגלל שאני ברסלבר..... רא
- ב' שיג.** פתחנו חנות לחמרי יצירה. מה אנו יכולים לעשות כדי שתהיה לנו ברכה בעסק?..... רג
- ב' שיד.** על איזו מדה או הנהגה אדם צריך להקפיד ביותר כדי לזכות להיות צדיק?..... רד
- ב' שטו.** יש לי מחשבות רעות על כל הצדיקים. איך אנצל מזה?..... רו
- ב' שטז.** למרות שאני מתקדמת בעבודת השם, אני עדין מבלבלת מאד ולא מוצאת את מקומי..... רז
- ב' שיז.** אני שוכח את התורה שאני לומד. איך אפשר לזכות לזכרון טוב?..... רט
- ב' שית.** מרב העמס שיש לי בעבודה, כשמגיע זמן מנוחה וערבית אני עיף מאד ומפספס את התפלות..... ריא
- ב' שיט.** הבנתי שמפאת נוחות, במנין שלכם באומן לא מתפללים לכוון ירושלים. מה המקור להתר זה?..... ריד
- ב' שכ.** מדוע קוראים לרבי נחמן "צדיק יסוד עולם", הרי הוא לא חי בדורנו?..... רטו

תָּכַן הָעֲנִינִים

יא

- ב' שכא.** הֲצִיעוּ לִי כִּמָּה שְׂדוּכִים שֶׁלֹּא יֵצְאוּ לַפֶּעַל וְלָכֵן פָּנִיתִי לְשִׁדְכָנִית. הָאֵם זֶה מְקַבֵּל שֶׁהִיא דוֹרְשֶׁת תְּשׁוּלָה עֲבוּר עֲבוּדָתָהּ?.....רִיז
- ב' שכב.** יִזְמְנוּ פְּרוֹיקֵט שְׁנֵקֵרָא 'לְחֻטָּף טוֹב' - לְמוּד יוֹמֵי בְּסֻפְרֵי רִבְנוּ, וְנִשְׁמַח לְקַבֵּל חֲזוּק מֵהָרֵב. ....רִיט
- ב' שכג.** לְאַחַרְוֹנָה הִתְחַלְתִּי לַעֲסֹק בְּשִׁדְכָנוּת. הָאֵם כְּדָאֵי לְגָבוֹת תְּשׁוּלָה עַל שְׂדוּךְ מִצָּלַח?.....רִכֵּא
- ב' שכד.** אֲנִי מִתְגַּעְגַּע אֲלֵיכֶם מְאֹד, וְקִשָּׁה לִי כְּשֶׁאַתֶּם נוֹסְעִים לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל. ....רִכֵּב
- ב' שכה.** יְדוּעַ שְׁבַע עֲבוֹדַת הַשֵּׁם יֵשׁ הָרַבָּה סוּגֵי 'עֲבוּדוֹת'. מָה הַדְּבָר הַכִּי חָשׁוּב?.....רִכֵּה
- ב' שכו.** הַעֲבָדָה שֶׁאֲנִי נִמְצָאת כָּל הַזְּמַן בְּעֲצָבוּת וּבְמִצַּב רוּחַ לֹא טוֹב, פּוֹגַעַת בְּזוּגֵי שְׁלִי. ....רִכֵּז
- ב' שכז.** בְּנִינוּ מִתְעַקֵּשׁ לְהַכִּיֵּן אֶת שְׁעוּרֵי-הַבַּיִת בְּעֵמִידָה. מָה הַסִּבָּה לְתוֹפְעָה הַזֹּאת?.....רִכֵּט
- ב' שכח.** נוֹלַדְתִּי לְמִשְׁפָּחָה חֲסִידִית, וְלְאַחַרְוֹנָה זָכִיתִי לְהִתְקַרֵּב לְבְרִסְלָב. הָאֵם עָלֵי לְנַטֵּשׁ לְגַמְרֵי אֶת הַחֲסִידוּת הַקּוֹדֶמֶת?.....רִלֵּא
- ב' שכט.** אֲנִי מִצְלִיחַ בְּעֲבוֹדַת הַמְּלֻמְדוֹת, אֲךָ אֲנִי מְבַלְבֵּל מְשׁוּם שֶׁרִבְנוּ לֹא רָצָה שֶׁאֲנִישְׁיּוּ יִהְיוּ מְלֻמְדִים. ....רִלֵּה
- ב' של.** אֲנִי כֹהֵן, אֲךָ אֵינִי עוֹלָה לְדוֹכֵן לְבָרַךְ אֶת הַקְּהָל מְשׁוּם שֶׁאֲנִי מְרִיגֵשׁ שֶׁאֲנִי רָאִי לָזֶה. ....רִלֹז
- ב' שלא.** אִיךָ צְרִיכִים לְהִתְנַהֵג כְּשֶׁשׁוֹמְעִים מִיִּשְׁהוּ מְדַבֵּר בְּרַבִּים וְגַדְּ-דָרְךָ-הַלְמוּדִי?.....רִלֵט

- ב' שלב.** אָבָא שְׁלִי כּוֹעֵס מְאֹד עַל אָחִי מִשּׁוֹם שֶׁהוּא לֹא בָּא לְבַקֵּר אוֹתוֹ בְּתִדְרוּת גְּבוּהָה..... רמז
- ב' שלג.** הַשָּׁנָה אֵינֶנִּי יְכוֹל לְקַחַת אֶת הַיְלָדִים לְאוֹמֵן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה. הָאֵם לְנִסְעַ לְבַד אוֹ לְהַשְׁאֵר אֶתֶם בְּאֶרֶץ?..... רמו
- ב' שלד.** הַתְּחִלְתִּי לְגַדֵּל זָקוּן, אַף הַמִּשְׁפָּחָה וְהַחֲבֵרִים מְבַלְבְּלִים אוֹתִי וְאוֹמְרִים שֶׁזֶה לֹא הַזְּמַן..... רמח
- ב' שלה.** אֲנִי רוֹקֵה וְיִצְאֵתִי לְשִׁדּוּךְ עִם גְּבֵר גְּרוּשׁ, וְאֲנִי מְבַלְבֶּלֶת וְלֹא יוֹדַעַת אִם לְהִמְשִׁיךְ..... רנא
- ב' שלו.** הָאֵם זֶה רָאִיוּ לְהִיּוֹת כְּתֵב בְּאַתֵּר אֵינְטֵרְנֵט חֲרָדִי?..... רנב
- ב' שלז.** הָאֵם הַתְּבוּדָדוֹת בְּמַחְשָׁבָה גַם נְחַשְׁבֶּת לְתַפְלָה? וְהָאֵם הִיא נִשְׁמַעַת בְּשָׂמִים?..... רנג
- ב' שלח.** בְּמִשְׁךְ שֵׁשׁ שָׁנוֹת הַנְּשׂוּאִים עֲבַרְנוּ כְּכֹר חֲמֵשׁ דִּירוֹת וְאֶנְחֵנוּ מוֹתָשִׁים מְאֹד..... רנד
- ב' שלט.** כְּבֵר שָׁנִים בְּעָלִי לֹא מִתְקַדָּם בְּשׁוֹם דְּבָר, וְאֲנִי מִרְגִּישָׁה שֶׁהוּא 'תְּקוּעַ' בְּמָקוֹם..... רנו
- ב' שמו.** הָאֵם אַחוֹתִי צְרִיכָה לְגַלוֹת לְאָרוֹס שֶׁלָּהּ שֶׁבְּעֵבֶר הִיא עֹבְרָה הַפְּלָה?..... רנח
- ב' שמא.** שְׁמַעְתִּי סְפוּר מְזַעֵזַע שֶׁקָּרָה לְאִשָּׁה שֶׁהִלְכָה עִם פֶּאֶה. הָאֵם נִתֵּן לְהַסִּיק מִכָּאן שֶׁפֶּאֶה אֶסוּרָה?..... רס
- ב' שמב.** לְמִרוֹת שְׁאֲנִי מַעֲנִיק הַמוֹן לְיְלָדִים שְׁלִי, אֵין לָהֶם הַכֶּרֶת הַטּוֹב, וְאֶף אֶחָד מֵהֶם לֹא מִתְקַשֵּׁר לְהַתְּעַנֵּן בְּשְׁלוֹמִי..... רסד
- ב' שמוג.** רִבְנוּ רָצָה שֶׁנִּתְבוּדָד שְׁעָה שְׁלֵמָה, אַף אֶפְלוּ רְבַע שְׁעָה זֶה קִשָּׁה לִי מְאֹד..... רסז

תֵּכֵן הָעֲנִיָּיִם

יג

- ב' שדמו.** יש לי הרבה קשיות על הנהגתכם, וגם בלבולים באמונה
ובמציאות השם. .... רסט
- ב' שמה.** אני לומד בישיבה חסידית, והציעו לי בחורה מודרנית
מאד. מה דעתכם בעניין? .... רעב
- ב' שמו.** אני מבקש מהרב הטר להתחתן עם האשה שאני אוהב,
למרות שהיינו בקשר עוד כשהיא היתה נשואה. .... רעד
- ב' שמו.** העבודה שלי מתישה אותי מאד ואני שוקלת לעבר
לעבודה אחרת, אך איני יודעת באיזה תחום. .... רעז
- ב' שמח.** בכל פעם שאני חוזר הביתה, היצר הרע מסית אותי
להשאר ולא לחזור לישיבה. .... רעח
- ב' שמוט.** האם יש מקור כלשהו למנהג שהולכים לקברו של רבי
יונתן בן עוזיאל בעמוקה כדי למצא שדוך? .... רפא
- ב' שנו.** בעלי נוסע בכל שנה לאומן, אך השנה אני אמונה ללדת
בדיוק בימי ראש השנה. מה עושים? .... רפג
- ב' שנו.** השם עשה אתי המון נסים במשך חיי, ואני מבקשת רק
עוד נס אחד: ילד! .... רפו
- ב' שנוב.** נוצר קצר בין שני חברים שמגיעים לשעור התורה הקבוע
שלנו. מה עושים? .... רפח
- ב' שנוג.** סימתי את מסכת ברכות. האם לעשות סעודת מצוה
גדולה בהשתתפות המשפחה? .... רצ
- ב' שנד.** הציעו לי עבודה, אך עובדים בה גברים ונשים יחד. מה עלי
לעשות? .... רצג
- ב' שנה.** יש לי עסק ביתי להכנת יין. האם כדאי לי להפך אותו לעסק
מסחרי? .... רצה

תָּכֵן הָעֵינַיִם

ב' שנו. הָעֵבְרוֹת שֶׁעָשִׂיתִי בְּעֶבֶר מִיִּסְרוֹת אוֹתִי מֵאֵד, אֵין לִי חֶשֶׁק
לְחַיּוֹת וְאֵנִי רוֹצֵה לָמוֹת..... רצז

ב' שנו. אֵיךְ זֹכִים לְעַבֵּד אֶת הַשֵּׁם גַּם מִתּוֹךְ הַשֶּׁכֶל וְלֹא רַק
מִתּוֹךְ הָרְגֵשׁ?..... שב

ב' שנו. עוֹד מַעֲט בָּנֵנו יִגִּיעַ לְגִיל בֵּר-מִצְוָה. כִּיצַד רְאוּי לְנַהֵג בְּעֵינַיִן
תְּפִלִּין דְּרַבְּנוֹתָם?..... שד

תְּפִלָּה לְמַעַבְרַת..... סג

תְּפִלָּה לְזוּוג לְבַחֲוֹרָה..... קכ

תְּפִלָּה לְשִׂמְחָה..... קסב

תְּפִלָּה לְצֵאת מֵהַחֻבוֹת וְקִטְנוֹת הַמַּחִין..... קצה

תְּפִלָּה שֶׁלֹּא יִהְיוּ קוֹשִׁיּוֹת עַל הַצְּדִיקִים..... רעא

תְּפִלָּה לְזוּוג לְבַחֲוֹר..... רפא

תְּקוּן הַכָּלְלִי..... שיג

הַקְדָּמָה

הַסֵּפֶר הַזֶּה הוּא הַחֵלֶק הַשְּׁמוּנָה עָשָׂר בְּסִדְרַת 'שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת בְּחִסְדוֹת בְּרִסְלָב', וְבוֹ מוֹפְיעוֹת שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת בְּנוֹשָׁאִים שׁוֹנִים וּמְגוּנִים, הַנוֹתְנוֹת מֵעַנָּה לַתְּהִיּוֹת וּסְפִקוֹת שֶׁל מִתְקַרְבִּים חֲדָשִׁים לְדַרְכָּהּ שֶׁל חִסְדוֹת בְּרִסְלָב, וְכֵן לַתְּלִמִּידִים וְתִיקִים, אֲשֶׁר מְעַנִּינִים לְדַעַת אֶת דַּעְתּוֹ שֶׁל רַבְּנוֹ הַקְּדוֹשׁ, רַבִּי נַחֲמָן מִבְּרִסְלָב זי"ע, וְאֵת הַדְּרָךְ שֶׁלְּמַד אוֹתָנוּ.

הַשְּׁאֵלוֹת, שֶׁהִגִּיעוּ מִכָּל רַחְבֵי הָעוֹלָם, נִשְׁלַחוּ לְלִשְׁכַּת כְּבוֹד קְדֻשַׁת מוֹהְרַא"שׁ שְׁלִיט"א - הַצַּדִּיק מִיְּבִנְיָאֵל, אֲשֶׁר הִשִּׁיב עֲלֵיהֶן בְּאֶפֶן אִישִׁי. הַתְּשׁוּבוֹת אוֹצְרוֹת בְּתוֹכָן עֲצוֹת נוֹרְאוֹת וְנִפְלְאוֹת בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אִיךָ לְהַחֲזִיק מֵעַמֵּד בְּכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, מְקַטֵּן וְעַד גְּדוֹל, בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וְאִיךָ לְהִתְמוּדָד עִם כָּל בְּעִיּוֹת הַחַיִּים בְּזֶה הָעוֹלָם.

מֵאַמְצִים גְּדוֹלִים נַעֲשׂוּ עַל מְנַת לְהַגִּישׁ לְקוֹרְאִים אֶת הַסֵּפֶר בְּאֶפֶן מְהֻדָּר וְאִיכוּתִי, וּבְלִבְנוֹ תְּקוּהָ, שֶׁכָּל מִי שִׁיקְרָא בַּסֵּפֶר הַזֶּה, יִהְיֶה וְיַחֲפִיָּה אֶת עֲצָמוֹ מְאֹד, וְיִמְצָא תְּשׁוּבָה גַם לְשְׁאֵלוֹתָיו הַפְּרֻטִּיּוֹת, כִּי לְמֵרוֹת שֶׁהַמְּכַתְּבִים נִכְתְּבוּ בְּאֶפֶן אִישִׁי לְשׁוֹאֵל, מִיְּעֵדִים הֵם לְכָל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל.

על-ידי שאתה נוטל עצת מהרב, על-
ידי-זה תזכה לישועה.

(ספר המדות, אות עצת, סימן ה')

אי אפשר לבוא לאמונה אלא על-ידי
אמת... ואי-אפשר לבוא לאמת אלא
על-ידי התקרבות לצדיקים, וילך
בדרך עצתם.

(לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ז')

גם לכם יש שאלה?

עכשו ההזדמנות הנדירה לקבל תשובה - אפשׂרית!

במספר הטלפון של משרד הקהלה ביבנאל - 04-6708356

או בדאר אלקטרוני - info@breslevcity.co.il

או באתר האינטרנט - www.breslevcity.co.il

שְׁאֵלוֹת וְתַשׁוּבוֹת בַּחֲסִידוֹת בְּרִסְלָב

ב' רכה.

קִשָּׁה לִי מֵאֵד לְהַתְּבוּדָד וְאֲנִי לֹא מִצְלִיחַ לְדַבֵּר שׁוּם דְּבוּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת עֵידן: שְׁלוֹם לְצַדִּיק הַיָּקָר אֲנִי מְקוּוֹה שְׁאַתֶּם מְרַגְּשִׁים יוֹתֵר טוֹב. זְכִיתִי לְהִתְקַרֵּב לְרַבִּי נַחֲמָן מִבְּרִסְלָב וְלִלְמַד בְּסִפְרֵיו הַקְּדוּשִׁים, אָבֵל עֲנִין הַהַתְּבוּדָדוֹת בָּא לִי מֵאֵד קִשָּׁה, וְאֲנִי לֹא מִצְלִיחַ לְדַבֵּר שׁוּם דְּבוּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. לְמָה זֶה כָּל כָּךְ קִשָּׁה לִי? וְאִיךָ אֲנִי יָכוֹל לְהִתְגַּבֵּר עַל הַקִּשְׁי בַּהַתְּבוּדָדוֹת?

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֹדֵר בְּהַעֲלֵתְךָ, י"ב סִינן ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל עֵידן נְרוֹ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלֵתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

אֲנִי מְכַרְח לְהַגִּיד לְךָ שְׁתַּפְּלֵה קְשׁוּרָה בְּאִמּוּנָה, וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֶלֶק א' סִימָן ס"ב) וּבְאֵמֶת אִם הָיָה יוֹדֵעַ הָאָדָם יְדִיעָה בְּלֵב שְׁלֵם, שֶׁמְּלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ (יִשְׁעִיה ו'), וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹמֵד בְּשַׁעַת הַתַּפְּלָה, וְשׁוֹמֵעַ הַתַּפְּלָה, וְדַאי הָיָה מִתְּפַלֵּל בְּהַתְּלַהּבוֹת גְּדוֹל, וְהָיָה מְדַקְדֵּק מְאֹד לְכַוֵּן אֶת דְּבָרָיו. וּבְשִׁבִיל שְׁהָאָדָם אֵינוֹ יוֹדֵעַ זֹאת יְדִיעָה בְּלֵב שְׁלֵם, בְּשִׁבִיל זֶה אֵינוֹ מִתְּלַהֵב כָּל כָּךְ, וְאֵינוֹ מְדַקְדֵּק כָּל כָּךְ. וְכָל אֶחָד לְפִי מְעוּט שִׁכְלוֹ וִידִיעָתוֹ, כֵּן הַתְּלַהּבוֹת וְדַקְדוּקוֹ. וְהַיְדִיעָה הִיא מִהִיצֵר הַטוֹב שֶׁבְּלֵב, וְהַסְּתֵרֶת הַיְדִיעָה הִיא מִהִיצֵר הָרַע שֶׁבְּלֵב, וְהַסְּתֵרֶת הַיְדִיעָה, הֵן הֵן אֲפִיקוֹרְסוֹת וְקִשְׁיוֹת, שֶׁהִיצֵר הָרַע מְקַשֶּׂה אֶת לְבוֹ לְפַל בְּרָעָה.

ולכן העקר להתחזק באמונה פשוטה בו יתברך שהוא נמצא ואין בלעדו נמצא, והכל לכל אלקות גמור הוא, ותמיד ירגיש שהקדוש ברוך הוא נמצא שמה אתו עמו ואצלו, ואז בנקל יוכל לדבר עמו יתברך בתמימות ובפשיטות גדולה. וכבר ספר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן רל"ב) גבור אחד חגר מתניו לכבש חומה חזקה. ואחר כך כשבא אל השער, היה ארוג על השער מטוה מקורי עכביש שסתם השער, וכי יש שטות גדולה מזה שיהיה חוזר ממלחמתו מחמת הסתימה של הקורי עכביש?! (והנמשל מובן). ואחר כך אמר רבנו ז"ל: העקר הוא הדבור, שעל ידי הדבור יכולין לכבש הכל ולנצח כל המלחמות. ואמר: אף על פי שיכולין להתבודד במחשבה, אבל העקר הוא הדבור. ומבאר הנמשל ממילא לענין מה שקשה על האדם לדבר לפני השם יתברך או לפני הצדיקים האמתיים מה שבלבו, וכל זה מחמת בוששה וכבודות שלו שאין לו עזות דקדשה, בודאי הוא שטות גדול, כי הלא הוא רוצה לכבש בדבורו מלחמה חזקה שהוא מלחמת היצר, ועכשו כשהוא סמוך לדבר, ולכבש ולשבר חומות ולפתח שערים על ידי הדבור, ובשביל מניעה קלה מחלישות דעתו וכיוצא, ימנע חס ושלום מלדבר! כי הלא המניעה הזאת נחשבת לסתימה של קורי עכביש כנגד החומות שרוצה לשבר בדבורו.

ולכן אל תהיה בטלן, אתה תמשיך לדבר אל הקדוש ברוך הוא בלי שום חקמות והשכלות כלל, ואז סוף הכבוד לבוא, שתוכל להרגיש את כבודו יתברך שמסבב אותך וכו' וכו'.

קדם אדם צריך להרגיל את עצמו לדבר אליו יתברך בתמימות ובפשיטות גמורה אפלו שלא מרגיש ששומעים אותו, ואחר כך לאט לאט נפתח לו האור האין סוף ברוך הוא שמרגיש את עצם עצמיות אלקותו יתברך, אשרי מי שמרגיל את עצמו לדבר בכל יום עמו יתברך בלי שום חקמות והשכלות כלל.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רכו.

**עד עכשו היינו מאשרים, אך מאז שילדתי אני ובעלי
רבים כל הזמן**

שאלה:

מאת אילה: לכבוד הצדיק שלום. אני ובעלי זכינו ששדכתם אותנו וברוך השם התחתנו, תודה רבה לכם על כך. בשנה הראשונה הכל היה בסדר והיינו מאשרים, אך מאז שילדתי אני ובעלי רבים כל הזמן, עד שאנו מגיעים למחשבות של גרושים. אני מאד אוהבת את בעלי אבל בזמן האחרון אנחנו פשוט לא מסתדרים ואני לא יודעת מה לעשות. תעזרו לי בבקשה כי אי אפשר להמשיך ככה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר בהעלתך, י"ג סיון ה'תשע"ג.

שלום רב אל אילה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

לדעתי כל הוכוחים והמריבות שיש ביניכם, זה בא דיקא מרב אהבה החבויה בתוך תוככם, וזה קורה אצל הרבה זוגות שהתחתנו והם אוהבים אחד את השני, וכשנולדים להם הבן או הבת הראשונים, דיקא אז מרב התרגשות הם ברחף של מריבות ביניהם, והמוזן וכוחים וכו' וכו', ולא יודעים שזה בא דיקא מרב אהבה ומהתרגשות, ולכן לדעתי אל תחשבו חס ושלום על גרושין, אדרבה תשלימו ביניכם ותהיו ותרנים וסבלנים אחד לשני, ואז תהיו הכי מאשרים בחייכם.

ותמיד אני אומר לזוגות שמתחתנים, שהם צריכים לדעת את הכלל הזה, אשר איש ואשה צריכים להיות ותרנים אחד לשני, ולתת תשומת לב אחד לשני, וזו שלמות הבית, ועל ידי זה ממילא יש אהבה והבנה הדדית, אבל הרגע שרוצים אחד להשתלט על הזולת, דעו

לכם שזה הסמך מם שבא לשבר את הבית. הזהר הקדוש קורא איש לבדו פלג גופא, חצי גוף, נמצא כשאדם מתחתן זה גוף שלם, כמו שכתוב (בראשית ב' כ"ד) "וידבק באשתו והיו לבשר אחד", הינו שניהם חצי חצי וביחד הם שלם, מה שאין כן כשאחד רוצה להשתלט על הזולת, זה הסמך מם, הינו ששים על ארבעים, אני יותר ממך וכו', והרגע שהבעל או האשה חושבים שאחד יותר מהשני עם עשרה אחוזים, והוא פחות ממני עם עשרה אחוזים, זה כבר נקרא סמך מם ששים על ארבעים.

ולכן כל מי שרוצה שלום בית אמתי, צריך לדעת שהאיש והאשה הם גוף אחד, וכמו שאמר החכם מכל האדם (קהלת ד') "טובים השנים מן האחד אשר יש להם שכר טוב בעמלם: כי אם יפלו האחד יקים את חברו ואילו האחד שיפול ואין שני להקימו: גם אם ישכבו שנים וחם להם ולאחד איך יחם", ולכן אם רוצים שלום בית אמתי, זה צריך להיות משני הצדדים, הן מהבעל והן מהאשה, ולותר אחד להשני, ואז הם חצי חצי שתפים שלמים, ותמיד יחיו ביחד באהבה ובהבנה הדדית, ויצליחו בחיי נשואיהם.

אני מאד מאד מקנה להקדוש ברוך הוא שהכל יסתדר ביניכם, ותחזרו לאהב אחד את השני, ותשמחו על המתנה שנתן לכם הקדוש ברוך הוא.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רכז.

**איך אפשר להמשיך הלאה אחרי שנופלים, חוטאים
ונכשלים? ואיך לא נופלים ליאוש ולחרדות?**

שאלה:

מאת שאלו: שלום עליכם וברוכים תהיו. איך אפשר להמשיך
הלאה אחרי שנופלים, חוטאים ונכשלים? איך לא רודפים את
עצמנו? איך לא נופלים ליאוש ולחרדות? תודה רבה וברכת
השם עליכם.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר בהעלתך, י"ג סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל שאלו נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (שיחות הר"ן סימן כ"ו) אצל העולם השכחה היא
חסרון גדול בעיניהם אבל בעיני יש בהשכחה מעלה גדולה, כי אם
לא הייתה שכחה, לא היה אפשר לעשות שום דבר בעבודת השם
יתברך. אם היה זוכר כל מה שעבר לא היה אפשר לו להרים את
עצמו לעבודתו יתברך בשום אופן, גם היו מבלבלים את האדם מאד
כל הדברים שעוברים עליו, אבל עכשו על ידי השכחה נשפח מה
שעבר ואצלו, אמר רבנו ז"ל הוא הדרך שכל מה שעבר והלך, נפסק
והולך לחלוטין ואינו חוזר בדעתו עוד כלל, ואינו מבלבל כלל עצמו
עוד במה שכבר עבר והלך וכו'.

וענין זה הוא דרך עצה טובה גדולה מאד בעבודת השם יתברך,
כי על פי רב יש להאדם בלבולים רבים וערפוב הדעת מאד ממה
שחלף ועבר בפרט בשעת התפלה, שאז באים עליו כל הבלבולים
ומערבבים ומעקמים את דעתו ממה שכבר עבר. לפעמים יש לו
בלבולים מענין המשא ומתן שלו ועסקי ביתו וכיוצא, באשר כי

לא טוב עשה בענין זה וכיוצא וכך היה צריך לעשות וכיוצא בזה הדבר. ויש שמבלבלים אותו בעת עבודתו בתורה או בתפלה וכיוצא, בהפגמים שפגם מקדם באשר שבענין זה לא עשה כהגן נגדו יתברך וכיוצא בזה הרבה מאד, כאשר ידוע לכל אדם בעצמו. על פן השכחה היא עצה טובה גדולה מאד לזה, שתכף ומיד שחולף ועובר הדבר, יעביר ויסלק אותו מדעתו לגמרי, ויסיח דעתו מזה לגמרי, ולא יתחיל לחשב עוד במחשבתו בענין זה כלל.

אתה צריך לדעת שעקר התשובה הוא שאדם עושה התחלה חדשה ושוכח לגמרי מהעבר, מוחק את זה ומעבירו מדעתו לגמרי, וזו שלמות התשובה לעשות בכל פעם התחלה חדשה, וכך אף פעם הוא לא יכנס ביאוש, וכן אמר רבנו ז"ל (חיי מוהר"ן סימן תל"ז) שבכל פעם כשמגיעים להתבודדות, הינו שמתחילים להתבודד להקדוש ברוך הוא ולהתודות על כל מה שעבר עליו מקדם וכו' וכו', שטוב שיאמר האדם בשעת ההתבודדות כשמתבודד בינו לבין קונו: "היום אני מתחיל לדבק בך" ויעשה בכל פעם התחלה, כי כל ההמשכות הולכין אחר ההתחלות, ואפלו המחקרים אומרים שההתחלה היא כמו חצי דבר של כל המעשה. נמצא ממה נפשך יעשה בכל פעם התחלה ויאמר "היום אני מתחיל לדבק בך", כי ממה נפשך: אם היה מקדם טוב, עכשו יהיה טוב יותר, ואם חס ושלום מקדם לא היה טוב, בודאי צריך ומכרח לעשות התחלה חדשה.

וכן אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן נ"ד) שצריכים לשמר מאד על הזכרון לזכור בעלמא דאתי, ולשמר משכחה שהיא מיתת הלב, הינו אדם צריך להרגיל את עצמו תמיד רק לחשב ממנו יתברך שזה עקר התשובה, שהיא תשובה, הינו להחזיר את הנשמה למקום שממנו היא באה - ממנו יתברך שהיא חלק אלוך ממעל ממש, שזה סוד התשובה, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ל"ה) שעקר התשובה לחזור למקום שממנו הוא בא, ומאיפה הוא בא? מחכמה עלאה, הינו ממנו יתברך, ולכן צריך אדם לזרק את עצמו חזרה תמיד

אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְאֵף שְׁבִין כֶּף הוּא שׁוֹכַח מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, כִּי כָל חֵטָא וְעוּוֹן וּפְשַׁע שְׂאֵדָם חוֹטֵא חֵס וְשְׁלוֹם, מְכַנִּיס בּוֹ כְּפִירוֹת וְאֶפְיִקוֹרוֹסוֹת, כְּמוֹ שְׂאֵמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת אַמּוּנָה סִימָן כ"ב) הִפְשַׁע שֶׁל אָדָם מְכַנִּיס כְּפִירָה לְאָדָם; וְאָדָם צָרִיף תְּמִיד לְהִזְכֹּר בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּכְכֹל שְׂאֵדָם נִזְכָּר בְּזִכְרוֹן בְּעֵלְמָא דְאֵתִי, הִינּוּ שְׂמִזְכִּיר אֶת עֲצָמוֹ בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, שְׁכָל רִגַע וְדָקָה וּשְׁנֵי שְׂאֵדָם רַק חוֹשֵׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, מִחַ מַחְשַׁבְתּוֹ נִדְבָק בְּאֵין סוּף בְּרוּף הוּא, בְּעֵצִם עֲצָמִיּוֹת אֶלְקוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר זֶה עָקֵר הַתְּשׁוּבָה, וּכְפִי זֶה כְּכֹל שֶׁרַק חוֹשֵׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, הוּא כְּכֹר שׁוֹכַח אֶת הַעֵבֶר שְׁלוֹ, שְׂזָה עָקֵר הַתְּשׁוּבָה לֹא לְחֹשֵׁב מִהֶעֱבֵר, רַק לְעֲשׂוֹת בְּכֹל פְּעַם הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה.

וּבִאֲמַת אֵתָהּ צָרִיף לְדַעַת אֲשֶׁר אֶצְלוֹ יִתְבָּרֵךְ מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב בֶּן אָדָם שְׂעֵבֶר עָלָיו מֵה שְׂעֵבֶר, וְעַדִּין עוֹבֵר עָלָיו מֵה שְׂעוֹבֵר וְכוּ', וְכוּ', יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת הַשְּׁלֹכּוֹת וְכוּ' וְכוּ', וְאֵף עַל פִּי כֵן הוּא לֹא מִתְּפַעֵל אֶלֶּא תְּמִיד חוֹזֵר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כְּאֵלוֹ לֹא קָרָה שׁוֹם דְּבַר, זֶה מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב לְמַעֲלָה בְּכֹל הָעוֹלָמוֹת, אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם מִלְּאָף וְשֶׁרַף יְכוֹל לְהִרְאוֹת אֶת זֶה. הֵנָּה מִסְפֵּן אָדָם נִכְשַׁל בְּעֵבְרָה הַכִּי חֲמוּרָה רַחֲמָנָא לִיִּצְלָן, וְהֵנָּה כְּכֹר הוּא חוֹזֵר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּמִבְּקָשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ סְלִיחָה וּמְחִילָה, וּמִדְּבַר עֲמוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמִסְפֵּר לוֹ יִתְבָּרֵךְ מֵה שֶׁהוּא עֹשֶׂה וְכוּ' וְכוּ', דְּבַר זֶה עוֹשֶׂה זְעוּזַע בְּכֹל הָעוֹלָמוֹת כְּלָם, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּף הוּא מִתְּפָאֵר עִם הָאָדָם הַזֶּה שֵׁישׁ לוֹ עַקְשָׁנוֹת גְּדוּלָה מְאֹד לֹא לְהַשְׁבֵּר, כִּי הַסְּמִךְ מִם הִרְשַׁע יִמַח שְׁמוֹ רַק רוּצָה לְשִׁבֵר אֶת הָאָדָם, כִּי רוּצָה לְרְאוֹת אֵיף שֶׁהָאָדָם תְּמִיד בְּעֵצְבוֹת וּבְמִרְיוֹת וּבְדִכְאוֹן, וּמִצִּיר לוֹ בְּדַעַתוֹ כְּאֵלוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּף הוּא בְּרָגֵז וּבְכַעַס עָלָיו, אֲשֶׁר הֵכֵל דְּמִיּוֹן אֶחָד גְּדוּל, כִּי כָל בֵּר יִשְׂרָאֵל הוּא בֶּן יַחֲדִיד שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּף הוּא, וּכְמוֹ שֶׁהָאָבָא אוֹהֵב אֶת הַבֶּן יַחֲדִיד שְׁלוֹ אֶפְלוֹ שְׂעֵשָׂה מֵה שְׂעֵשָׂה, כְּשַׁחוּזֵר וְאוֹמֵר: "אָבָא תְּסַלַח לִי! מֵה אֶעֱשֶׂה שֶׁהִסִּיתוּ אוֹתִי נִגְדָה, וְלֹא יְכַלְתִּי לְעַמֵּד בְּנִסְיוֹן?" וְכוּ' וְכוּ', הָאָבָא תּוֹפֵס אוֹתוֹ וּמְנַשֵּׁק אוֹתוֹ וְאוֹמֵר לוֹ: "בְּנִי! בְּנִי! קַבְּלְתִּי אֶת בְּקָשְׁתְּ הַסְּלִיחָה שֶׁלְּךָ".

וכמו כן ויותר מכן באין ערך כלל הוא יתברך אב הרחמן
 שְׁמַרְחֵם על בְּנָיו, וְתַכְּף וּמִיד כְּשֶׁבֶר יִשְׂרָאֵל בָּא וְהוּא אוֹמֵר "רְבוּנוּ
 שֶׁל עוֹלָם חֲטָאתִי, עוֹיְתִי, פְּשַׁעְתִּי", וּמַגִּלָּה לוֹ יִתְבַּרְךָ מִה שֶׁהוּא עֹשֶׂה
 וְכוּ' וְכוּ', אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר אֶת גְּדֹל הַתַּעֲנוּג שֶׁהוּא גּוֹרֵם אֲזֵי
 לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כִּי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אָב הַרְחֲמֵן, וְאוֹהֵב אֶת בְּנָיו,
 וְהוּא מְלֵא רַחֲמִים, וְאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּרֻכּוֹת ז) וְרַחֲמֵתִי אֶת
 אֲשֶׁר אֲרַחֵם - אֵף עַל פִּי שְׂאִינוּ הַגּוֹן, וְאָמְרוּ (פְּסָחִים פ"ז:): אֶפְלוּ בְשַׁעַת
 כַּעֲסוֹ שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, זוֹכֵר אֶת הַרְחֲמִים, כִּי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 מְלֵא רַחֲמָנוּת, רַק הַסִּמְךָ מִם הִרְשַׁע יִמַּח שְׁמוֹ מִכְּנִיס בְּאֲדָם פְּחָדִים
 וְגוֹרֵם לוֹ לְדַמֵּין לוֹ כֹּל מֵיְנִי דְמִיוֹנוֹת כְּאֵלוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכַעֲס
 וּבְרַגְזוֹ עָלָיו, וּכְאֵלוֹ הוּא רוֹצֵה לְנַקֵּם בּוֹ, וּכְאֵלוֹ הוּא לֹא צָרִיךְ אוֹתוֹ,
 אֲשֶׁר הֵכֵל זֶה דְמִיּוֹן אֶחָד גְּדוֹל, בְּשַׁעַת שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רַק רַחֲמָן,
 וְאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (מְדַרְשׁ אַגְדָּה) אָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַדַּת
 הַרְחֲמִים בְּרֹאֲתִי אֶת הָעוֹלָם, וּבְמַדַּת הַרְחֲמִים אֲנִי מְנַהִיגוֹ, וְעַתִּיד אֲנִי
 לְחַדְּשׁוֹ בְּמַדַּת הַרְחֲמִים.

וְלִכֵּן תַּעֲשֶׂה כֹּל מֵיְנִי מֵאַמְצִים שֶׁבְּעוֹלָם רַק לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה
 שְׂאֵתָה זוֹכֵה לְחֹזֵר בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְאֵל תִּסְתַּכַּל עַל זֶה שֶׁבְּכָל פַּעַם
 הַיֵּצֵר הָרַע מֵתְגַבֵּר עָלֶיךָ וּמְכַשִּׁילְךָ עוֹד פַּעַם עִם עֲוֹנוֹת חַמּוּרִים
 וְכוּ', אֵל תִּתְיַאֵשׁ בְּשׁוּם פְּנִים וְאִפְּן, אֲלֵא תְקוּם וְתִתְחִיל מִחֲדָשׁ,
 וְזֶה הַשַּׁעֲשׂוּעַ שְׂאֵתָה גּוֹרֵם לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא מְרֹאֶה לְכָל
 הַמְּלֵאכִים וְהַשְּׂרָפִים וְהָאוֹפְנִים וְחִיּוֹת הַקֶּדֶשׁ וְכוּ' וְכוּ' לְמַעַלָּה לְמַעַלָּה,
 רְאוּ נִשְׁמָה קְטַנְטְנָה שְׁמֵלְבָשֶׁת בְּלִבוֹשׁ גְּשָׁמִי וְחֲמָרִי וְנִכְשַׁלְתָּ בַּעֲבֻרוֹת
 חַמּוּרוֹת וְכוּ' וְכוּ', וְאֵף עַל פִּי כֵן הִיא לֹא נִכְנַעַת וְלֹא נִשְׁבַּרְתָּ מִשׁוּם
 דְּבַר, אֲלֵא קָמָה וּמְנַעֲרַת אֶת עַצְמָהּ מֵהַזְּבֵל וְהַלְכִלוּךָ שַׁעֲשֵׁתָהּ וְכוּ'
 וְכוּ', וְחֹזֵרֵת אֵלַי, אֶת הַשַּׁעֲשׂוּעַ הַזֶּה שֶׁבֶר יִשְׂרָאֵל גּוֹרֵם אֲזֵי לְהַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא וְלִכְלֵל הָעוֹלָמוֹת כָּלָם, אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלָל, וְלִכֵּן
 אִם אָדָם הָיָה יוֹדֵעַ מִה זֶה לַעֲשׂוֹת בְּכָל פַּעַם הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה וְלְחֹזֵר
 בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה, לֹא הָיָה נִכְנַע בְּשׁוּם פְּנִים וְאִפְּן מִשׁוּם קְלָפָה וְסִטְרָא
 שֶׁבְּעוֹלָם כָּלָל.

אֲשֶׁרֵי מִי שְׁחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה בְּכָל יוֹם בְּכָל שָׁעָה וּבְכָל רִגְעַ, וּבְכָר
 אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת ל"ד) בְּמִקּוּם שְׁבַעֲלֵי תִשׁוּבָה עוֹמְדִים,
 שָׁם אֵין צְדִיקִים גְּמוּרִים יְכוּלִים לַעֲמֹד, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים
 (פְּסִיקְתָּא דְרַב פְּהֵנָא) גְּדוּל כַּחַה שֶׁל תִּשׁוּבָה שְׁפִינן שְׁאָדָם מְהִרְהֵר בְּלָבוּ
 לַעֲשׂוֹת תִּשׁוּבָה, מִיָּד הִיא עוֹלָה לֹא עַד עֲשָׂרָה יָמִים וְלֹא עַד עֶשְׂרִים
 וְלֹא עַד מֵאָה, אֲלָא עַד מֵהֶלֶךְ חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנִים, וְלֹא עַד רְקִיעַ רֵאשׁוֹן
 וְשָׁנִי, אֲלָא שֶׁהִיא עוֹמֶדֶת לִפְנֵי כֶּסֶף הַכְּבוֹד, וְהַסְמֵךְ מִם מֵאֵד מֵאֵד
 מִפְּחַד מִבֶּן אָדָם שְׁחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, כִּי כִיּוֹן שְׁאָדָם בָּא אֶל הַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא אֲפֹלוּ שֶׁהוּא עֹשֶׂה עַד עַכְשָׁו מֵה שֶׁהוּא עֹשֶׂה, וּמִתּוּדָה
 וּמִתְחַרֵּט עַל כָּל מֵה שֶׁעֲשָׂה, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּבָר מְקַבֵּלוֹ, וְאָמְרוּ
 חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּמִדְבַר רַבָּה פֶּרֶשֶׁה כ' סִימָן י"ג) בְּלַעֲם הִיָּה רֶשַׁע עָרוּם
 וַיִּדַע שְׁאֵין עוֹמֵד בְּפָנֵי הַפְּרַעְנוֹת אֲלָא תִשׁוּבָה, שְׁכָל מִי שְׁחֹטָא וְאוֹמֵר
 חֲטָאתִי, אֵין רְשׁוּת לְמַלְאָךְ לִגַּע בּוֹ, בְּשִׁבִיל זֶה הוּא מְסִית אֶת כָּל אָדָם
 מֵה לֶךְ לַחֲזוֹר בְּתִשׁוּבָה? וּמֵה לֶךְ לְהִתּוּדוֹת? כִּי הוּא יוֹדַע שְׁמִי שְׁחֹזֵר
 בְּתִשׁוּבָה וּמִתּוּדָה לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֵין רְשׁוּת לְמַלְאָךְ הַמְּנוֹת לִגַּע
 בּוֹ, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (תְּנַחֲוּמָא גַח) אֵין מְכָה בְּעוֹלָם שְׁאֵין לָהּ
 רְפוּאָה, רְפוּאָתוֹ שֶׁל יֵצֵר הָרַע תִּשׁוּבָה.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתִפְלַתִי שְׁאֲנִי
 מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעִדְךָ שִׁיְהִיָּה לֶךְ הַצְּלָחָה מְרַבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה
 תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לֶךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ב' רכת.

**אני מאד רוצה להקפיד שלא יראו את שערות ראשי,
אך זה קשה מאד**

שאלה:

מאת לאה: לכבוד קדשת הצדיק שלום וברכה. ברצוני להתיעץ עם הצדיק בענין שמטריד אותי מאד: אני מאד רוצה ומנסה להקפיד ששערות ראשי לא תראינה, ונוכחתי לראות שבאמת זה מאד קשה, והדרך היחידה לכך היא לעשות תגלחת. הענין הוא שזה מאד מאד קשה וכבד עלי, מה גם שאם אעשה זאת, אראה מאד חריגה בסביבה שאני גרה. נאמר לי שלפי דעת הספרדים לא נוהגים שהאשה עושה תגלחת, וגם שלפי ההלכה מתר שיראו שתי אצבעות משערה של האשה.

אני מאד רוצה לשמע ולהתחשב בדעת הזר הקדוש, אך מאד קשה לי כל ענין התגלחת, וללבש פאה זה בעייתי גם מצדי וגם מצד בעלי, ויש לי חלישות הדעת גדולה מכך. אשמח שהצדיק יאיר את עיני ויתן לי הדרך כפי המקום והכלים שלי כרגע.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר בהעלתך, י"ג סיון ה'תשע"ג.

שלום רב אל לאה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני מכרח רק לכתב לך מה שאמרו חכמינו הקדושים (כתובות ע"ב). ואלו יוצאות שלא בכתבה: העוברת על דת משה ויהודית, ואיזוהי דת יהודית? יוצאה וראשה פרוע. אשה שיוצאת בגלוי שער מגיע לה גט בלי תשלום כתבה, כי זה מאד מאד חמור, ואמרו חכמינו הקדושים (יומא מ"ז). שבעה בנים היו לה לקמחית וכלן שמשו בכהנה

גדולה, אמרו לה חכמים מה עשית שזכית לכך? אמרה להם מימי לא ראו קורות ביתי קלעי שצרי; כי גלוי השערות אצל אשה נשואה הוא עוון חמור מאד מאד, ולא יכולים לשנות את דברי חכמינו הקדושים בשום פנים ואופן.

וכן מה שמוכא בזהר הקדוש, (נשא, קכ"ה:) תונבא ליטי [קללה תבוא] על ההוא בר נש [על אדם] דשבק לאינתתיה [שמרשה לאשתו] דתתחזי משערה דרישא לבר [שיהיו השערות של הראש מגלות ורואים אותן בחוץ], ודא הוא חד מאיננון צניעותא דביתא [וזה אחד מהיסודות של הצניעות של בית יהודי]. ואתתא דאפיקת משערא דרישה לבר [ואשה שמגלה את שערות ראשה לחוץ] לאתתקנא ביה [ליפות את עצמה בזה] גרים מסכנותא לביתא [גורמת עניות לבית] וגרים לבנהא דלא יתחשבון בדרך [וגורמת שהילדים לא יהיו מצלחים, ולא יהיו חשובים בדרך] וגרים מלה אחרא דשריא בביתא [וגורמת שהסטרא אחרא והחיצונים ישרו בבית, שהם מביאים מריבות]. מאן גרים דא? [מי גורם כל הצרות האלו?] ההוא שערא דאתחזי מרישא לבר. [השערות של האשה שרואים אותן בחוץ]. ומה בביתא האי [ואם כל הקללות האלו מדברות כשהאשה הולכת בגלוי שער בבית] כל שכן בשוקא [על אחת כמה וכמה כשיוצאת בחוץ בגלוי שער, היא גורמת לעצמה ולבעלה ולהילדים צרות משנות] וכל שכן חציפותא אחרא [על אחת כמה וכמה כשהאשה הולכת בחציפות אחרת, הינו שמסתוכבת על הרחוב בבגדים צמודים ושקופים וכו'] כדי לגרות גברים, הרי זה גורמת שהחיצונים יתאחזו בה, ואין מה להוסיף על דברים אלו.

ולכן רבבות רבבות נשים נשואות אצל האשכנזיות מורידות לגמרי את השער, כך שאף פעם לא יבואו לידי הנסיון הזה, אבל יש נשים שמתבישות עם קרחת, לזאת התירו להן פאה, ויש נשים שהולכות עם מטפחת. ויש בענין פאה מחלקת גדולה בין הפוסקים, יש מתירים ויש אוסרים, על כל פנים אין שום היתר שיראו את

השערות אפלו שעה אחת, לא רק שתי אצבעות וכו' וכו', ואמר הרב הקדוש רבי מנחם מענדיל מרימנוב זכותו תגן עלינו, שהוא היה נגד כל האפנות החדשות אצל הנשים "הגאלה תלויה רק בשעה אחת", ופרשו הצדיקים את דבריו, שאלו הנשים הנשואות שרואים את השערות שלהן, הן המעכבות את הגאלה.

על כל פנים בענין פאה את צריכה לדעת אשר אפלו בין חכמי הספרדים יש המון מתירים ללכת עם פאה נכרית, כמו רבי שלום משאש זצ"ל שכתב בשו"ת שמש ומגן (חלק ב' אבן העזר סימן ט"ז) "רבני ודיני הספרדים ואבות בתי הדין בארץ ובחוץ לארץ, כלם נשיהם יוצאות בפאה נכרית, ורק מעט מזער מהאברכים הספרדים של היום, או מחמת עננים או מחמת תמימותם, קימו "ויאמר לאוסרים ה' עמכם" ונמנעו מזה, ומבטחני שעוד זמן גם הם יפקחו עיניהם ודעתם ויחזרו ללבש פאה נכרית; עין שם.

הגאון הספרדי רבי יהושע בעז ברוך זצ"ל, בעל "עין משפט" על הש"ס, בספרו "שלטי הגבורים" על הרי"ף (שבת כ"ט: מדפי הרי"ף), התיר לבישת פאה נכרית לנשים נשואות, וכתב ששער תלוש אינו ערוה, ואין בו משום פריעת ראש: "שער המכסה שעה אין כאן משום שער באשה ערוה וגם לא משום פרועת ראש וכו', לא שנא שערות דידה לא שנא שערות של חברתה, כל עוד דעבידי לכסוי השער והן תלושות, אף על פי דקשוט הוא לה כדי שתראה בעלת שער, אין בכך כלום ושפיר דמי". עין שם.

עם כל זאת אני תמיד מעורר שהפאה תהיה פאה צנועה וכו', לא ארכה כמו שדה וכו', ולא עם צמות וכו', שזה באמת לא צנוע, וראוי לכת ישראל להתרחק מזה, ואני מאד מבקש אותך שתשמרי על דבר זה מאד מאד, ודעי לך שהסמ"ק (במצוה נ"ז) כותב שהצניעות בהאשה היא מצוה דאורייתא, וזו לא רק חמרא, ולכן תשמרי מאד מאד לא ללכת עם בגדים קצרים או צמודים או שקופים וכו' וכו', וכבר אמרו חכמינו הקדושים (תנחומא וישלח) על הפסוק (תהלים מ"ה)

"כל כבודך בת מלך פנימה", אמר רבי יוסי כשהאשה מצנעת את עצמה בתוך הבית ראויה להנשא לכהן גדול ותעמיד כהנים גדולים, שנאמר "כל כבודך וגו', אם תכבד עצמה בתוך הבית, מממשבצות זהב לבושה", תנשא למי שכתוב בהן "ושבצת הכתנת שש". אמר רבי פנחס הכהן בר חמא בזמן שהיא צנועה בתוך הבית כשם שהמזבח מכפר כך היא מכפרת על ביתה, שנאמר (תהלים קכ"ח) "אשתך כגפן פריה בירכתי ביתך" ואין ירכתי אלא מזבח, שנאמר (ויקרא א') "ושחט אתו על ירך המזבח". דבר אחר "אשתך כגפן פריה" אימתי היא "כגפן פריה", בזמן שהיא "בירכתי ביתך", ואם עשתה כן, "כניף כשתלי זיתים" תעמיד בנים נמשחין בשמן המשחה "סביב".

ואני מאד מאד מבקש אותך שתצייתי אותי בזה, כי עכשו הדור מאד מאד פרוץ, ואשה שהולכת בצניעות - דיקא בזכותה נגאל.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רכט.

האם אנו צריכים לדחות את השדוך שהציעו לבתנו משום שהבחור מעשן ומקצץ את הזקן?

שאלה:

מאת יעל: לכבוד מוה"ר א"ש. שתהיה לכם בריאות שלמה, חיים ארכים והצלחה בכל מעשיכם.
בתנו הגיעה לגיל שמונה עשרה ואנחנו מחפשים עבורה שדוך חשבנו על מישהו, אבל ידוע לנו שהוא מגלח את הזקן ומעשן. האם זו סבה מצדקת לדחות את השדוך? בתנו לא

רוצה בחור שמעשן, אבל יכול להיות שהוא יפסיק לעשן אם היא תבקש. אנחנו קצת מבלבלים וזקוקים לעצתכם. בברכה, ותודה רבה על כל הטוב שאתם עושים לעם ישראל.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר בהעלתך, י"ג סיון ה'תשע"ג.

שלום רב אל יעל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

היום צריכים מאד מאד להקפיד לחתן את הילדים מה שיותר מהר, ולא לחכות בשום פנים ואופן, ובפרט בנות, צריכים לחתן אותן איך שמגיעות לגיל חתונה, הינו בת שבע עשרה, כי התנא אומר (אבות פרק ה') בן שמונה עשרה לחפה, ומובא בפוסקים שתכף ומיד כשנעשים בגיל שבע עשרה, כבר כל יום ויום נכנסים בגיל שמונה עשרה, ולכן הזמן הוא מגיל שבע עשרה, צריכים לחתן את הבת, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (במדבר רבה פרשה י"א סימן ה') וישמרך בבנות - שצריכות שמירה. ובפרט עכשו שהדור מפקר לגמרי, צריכים מאד מאד לשמר על הילדים ולחתן אותם בגיל שבע עשרה, ואמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין ק:) בת לאביה מטמונת שוא, מפחדה לא יישן בלילה, בקטנותה - שמא תתפתה, בנערותה - שמא תזנה, בגרה - שמא לא תנשא, נשאת - שמא לא יהיו לה בנים; הרי שלך לפניך שצריכים לחתן את הבת מה שיותר מהר, ובפרט כשהגיעה כבר לגיל שמונה עשרה.

העקר במציאת הזיווג הוא לחפש רק את המדות הטובות של הבחור, שזה העקר, כי בלי מדות זה כלום, מי שאין לו מדות טובות יכול להיות חיה בצורת אדם, ועל זה צריכים לשים את הדגש - שהבחור יהיה עדין, עם מדות טובות, ובעל דרך ארץ, טוב לב, לא קמצן וכו' וכו', אלו הם המעלות של הבחור.

בענין הזקן וכו', אמר מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי הלכות גלות הלכה ג')

אות ב') עקר הדת ישראל ועקר היהדות תלוי בזקן ופאות ובהם נכר היהודי, כי הוא מזרע ברך השם, מזרע ישראל. ומי שרוח אחרת עמו, חס ושלום, ורוצה לכפר, חס ושלום, באלקי ישראל, תחלת הכפירה הוא, שמשליך חס ושלום מעליו הזקן והפאות, כי באמת כל דת ישראל הקדוש הוא תלוי בזקן ופאות.

וכן בענין העשיון וכו', ידוע שרבנו ז"ל הקפיד מאד מאד לא לעשו בשום פנים ואפן, וכן הרופאים מזהירים מאד נגד עשיון, כי זה מביא סרטן בראות, ולכן צריכים מאד מאד להזהר ולהקפיד על זה.

אלו הדברים העקריים שצריכים לשים דגש כשמחפשים בחור עבור הבת שלך, ולא על שטיות ודמיונות.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רל.

**מה דעתכם לגבי חתנת הענק שנערכה בחצר
חסידות בעלזא?**

שאלה:

סאת אברהם: שלום וברכה לכבוד קדשת הצדיק שליט"א. בודאי שמעתם על החתנה הגדולה שהיתה אתמול בחסידות בעלזא. גם אני השתתפתי בחתנה והתפעלתי מאד מהקדשה והשמחה שהיו שם. אך רציתי לשאל את דעתכם: האם אתם לא חושבים שזה היה בזבוז של כסף ובטול זמן? ובכלל רציתי

לדעת, האם רבנו ז"ל התייחס בדבריו לגבי חתנות וארועים
אחרים של אדמורו"ם?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר בהעלתך, י"ג סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אברהם נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

לדעתי זה היה קדוש השם נורא ונפלא מאד, לראות כל כך
הרבה יהודים מאחינו בני ישראל שבאו עם לב אחד להשתתף
בשמחת נשואין של שושילתא קדושה, ובפרט לראות קבוץ כל כך
גדול של יהודים שומרי תורה ומצוות שמתאחדים יחד בלב אחד,
זה קדוש השם הכי גדול שרק יכול להיות שכלם באים לשמח יחד,
וכלם באים עם כוונה אחת להשתתף בשמחה עצומה, וזה מראה גם
את הכח הגדול של היהודים חסידיים שומרי תורה ומצוות, וזה מקדש
את שמו יתברך.

והעולה על הכל זה מראה שנצח ישראל לא ישקר, ועם ישראל
חי, אחרי שהאשמדאי העמלקי חשב שימחק את שם ישראל ואת דת
ישראל וכו', וכו', רואים במציאות איך שדבר אחד מדברי הצדיקים
לא הולך לריק וכו', ונתקים בשלמות שעם ישראל עם קדוש, ועל
אפם וחתם של אמות העולם הם ישארו לנצח, ואמרו חכמינו
הקדושים (יומא ס"ט): אלמלא מוראו של הקדוש ברוך הוא היאך אמה
אחת יכולה להתקיים בין האמות?; הם חשבו שיוכלו למחק את עם
ישראל, ואת מה שעם ישראל סובלים מאמות העולם במשך אלפים
שנה אי אפשר להסביר, אף על פי כן נצח ישראל לא ישקר, ועם
ישראל חי וקיים לנצח, ולא מתפעלים משום אמה ולשון, אלא אנחנו
ממשיכים עם המסורת שלנו, בלי שום בושא כלל, ואנחנו גאים עם
המסורת שלנו שנמשכת מקבלת התורה עד עכשו, הן עם הלבוש והן
עם הדבור והן עם ההנהגות והמסורות שלנו מדור דור.

ואמרו חכמינו הקדושים (מועד קטן ט"ז:) מה כושי משנה בעורו
 אף ישראל משנין במעשיהן מכל האמות; הם לא מתפעלים משום
 אמה ולשון, ולא מתבוללים ביניהם, ולכן לא בחנם שאמרו חכמינו
 הקדושים (שמות רבה פרשה כ"ט סימן ד') אמר רבי שמעון בן יוחאי אמר
 להם הקדוש ברוך הוא לישראל, אלוה אני על כל באי עולם אבל
 לא יחדתי שמי אלא עליכם, איני נקרא אלהי עובדי כוכבים ומזלות,
 אלא אלהי ישראל; כי בזה שעם ישראל לא משנים את הלבוש ואת
 הלשון ואת התאריך ואת ההנהגות שלהם, ושומרים תורה ומצוות
 במסירות נפש הכי גדולה, זה בעצמו מגלה יחוד הו"ה ברוך הוא
 יתברך שמו על עם ישראל.

ולכן זה היה מחזה נדיר מאד לראות איך שכל כך הרבה יהודים
 שומרי תורה ומצוות מתאחדים יחד באהבה גדולה מאד מאד, וזה
 היה קדוש השם נורא ונפלא מאד, ואף שאני לא ראיתי את זה, עם
 כל זאת ממה שרק שמעתי זה משמח את הלב מאד שרואים סוף כל
 סוף שיש באיזה מקום אחדות בין נשמות ישראל, כי מספיק כבר עם
 כל המחלוקות והמריבות והוכוחים שנמצאים בינינו וכו' וכו', שזה
 רק מעכב את הגאולה וכו'.

ובמה שאתה שואל מה רבנו ז"ל היה אומר על דבר כזה,
 הרי בפרוש מובא בדבריו ז"ל (חיי מוהר"ן סימן תכ"א) שאמר (עוד לפני
 מאתיים שנה) הצדיקים, אפלו אלו הצדיקים של עכשו, הם יקרים גם
 בן מאד בעיני השם יתברך. ואלמלא לא היה בהם רק מה שמרחקים
 ממנהגי הקלי עולם, ההולכים ומנהיגים עצמם דיקא בדרך העכו"ם,
 והולכים בדרך החקירות והחכמות, וכוננתם דיקא להדמות עצמם
 במהלכן ובמלבושיהן ובמנהגיהם כמנהגי העכו"ם כאשר נתפשט
 עכשו בעוונותינו הרבים, ואם לא היו פועלים הצדיקים כי אם מה
 שמרחקין מהם גם בן דים. כי כל מנהגי איך שהוא מתנהג בעבודתו,
 על כל פנים הוא רחוק מדרביהם, וכן המקרבים אליהם. כי מאחר
 שמדקדקין לבלי להניח שער אחר פאות הראש, ממילא אינם

מגדלים בלורית שקורין ביי האר, וממילא הם רחוקין ממנהגי העכו"ם ומכת הפילוסופים והמחקרים שמנהיגים עצמם בדרכים כאלו. וזהו דבר גדול מאד, כי דרכי החקירות והפילוסופיה הוא הרעה הגדולה שבכל הרעות ואין רע מזה, אשרי מי שרחוק מהם; עין שם.

הקדוש ברוך הוא יעזר שמהחסידות הזו, ילמדו כל החסידיות, כל החצרות וכל הפלגים והעדות שיש בין כלל עם ישראל, מה זו אחרות אמתית ויחקו אותם, ורק כך נזכה לגאולה השלמה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רלא.

אני מתסכל מאד מזה שכשהייתי באומן לא היתה לי שום התעוררות והלב שלי נשאר לב אבן

שאלה:

מאת צבי: לפני שבועים זכיתי לטוס לציון רבנו ז"ל באומן, והייתי שם שבת אחת ועוד כפה ימים. למרות שהתפללתי והתבודדתי שם רבות, ואמרתי את התקון הכללי עשרות פעמים, הלב שלי נשאר לב אבן, לא הרגשתי שום רגש ולא הצלחתי להוריד אפלו דמעה אחת.

אני מאד מאד מתסכל מזה ולא מבין למה לא נפתח לי הלב כמו שראיתי אצל אנשים אחרים, שקבלו שם התעוררות גדולה, ובכו כמו ילדים קטנים?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר בהעלתך, י"ג סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל צבי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

דע לך שרבונו ז"ל הבטיחנו בחייו אשר מי שיבוא אצלו אחר הסתלקותו, הינו אל ציונו הקדוש בעיר אומן ויתן פרוטה לצדקה עבורו ויאמר את העשרה מזמורי תהלים הנקראים 'תקון הכללי', אפלו אם עצמו וגבהו חטאיו ופשעיו יוציאו מהשאל תחתית, וזה סוכב על כל מיני פגמי הברית רחמנא לישזבן, ובפרוש גלה לנו (חיי מוה"ר"ן סימן קס"ב) כשאחד יבוא על קברו ויאמר קפיטל תהלים בהתעוררות הלב, יהיה לו תענוג גדול מזה, ועשה תנועות בגופו ובעצמותיו אז, ורמז שיהיה לו חלוץ עצמות אז בקברו כשיאמרו תהלים על קברו. ועוד דבר בזה הענין כמה פעמים. ואחר כך גלה העשרה קפיטל תהלים: ט"ז ל"ב מ"א מ"ב נ"ט ע"ז צ' ק"ה קל"ז ק"נ, ואמר שמי שיבוא על קברו ויתן פרוטה לצדקה, ויאמר אלו העשרה קפיטל תהלים, יניח עצמו לארץ ולרחב לעזר לזה האיש אפלו אם עבר מה שעבר וכו', ויחד שני עדים על זה; וכן מובא (שיחות ה"ר"ן סימן קמ"א) שאמר אף על פי שהוא דבר קל לומר עשרה קפיטל תהלים, אף על פי כן גם זה יהיה כבד מאד לקיים. וכן נתקיים עתה בעוונותינו הרבים שמחמת רבוי המחלקת רב ההמון עם רחוקים מאד מלקיים זאת, ורבונו ז"ל הודיע כל זאת מקדם. ואנחנו עשינו מה שמטל עלינו להודיע התקון לכל החפץ להתקן, וכל אחד הטוב בעיניו יעשה, השומע ישמע, והחדל יחדל ואנחנו את נפשנו הצלנו; עין שם.

והנה כשאדם חולה מאוד ובפרט במחלה רצינית והוא צריך לעבר נתוח מסבך וכו', אזי נותנים לו תרופה חזקה של הרדמה, וכל העת שעושים לו את הנתוח, הוא לא מרגיש שום דבר, מחמת תרופת ההרדמה שנתנו לו עד שהוא מתעורר ומתאושש, אז הוא מתחיל להבין איך שהצילו את חייו וכו'. אותו דבר בדיוק הוא אצל ציון רבונו ז"ל, כשאדם בא שמה מלא עוונות וחטאים ופשעים וכו', עצם זה שבא אל ציון רבונו ז"ל והוא מאמין בזה שרבונו ז"ל יתקן אותו, זה בעצמו כבר דבר גדול מאד מאד, כמו שאמר רבונו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן ע"ב) בזה שאדם רק בא אל הצדיק ומאמין בו, כבר הרג את היצר הרע וכו'.

וכשָׁאָדָם בָּא אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, וּמִתְחִיל לְהִתְבוּדֵד שְׁמָה וּלְבָשׁ
 רַחֲמִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ בְּזָכוֹת הַצַּדִּיק הַשּׁוֹכֵן כָּאֵן שֶׁהַבְּטִיחַ הַבְּטָחָה
 חֲזָקָה שְׁמִי שְׂיָבֹא אֲצִלוֹ יִתְקַנּוּ בְּתִקּוֹן נֶצְחִי, וְנוֹתֵן פְּרוּטָה לְצַדִּיקָה
 וְאוֹמֵר אֵת הָעֶשְׂרֵה מִזְמוֹרֵי תְהִלִּים הַנִּקְרָאִים 'תִּקּוֹן הַכְּלָלִי' - זֶה כְּבָר
 הַתִּקּוֹן הַכִּי גָדוֹל, וְאִם אָדָם עֲדִין לֹא מְרַגֵּישׁ שׁוֹם דְּבָר, אֲדַרְבֵּה נִדְמָה
 לוֹ הַהֶפֶךְ שְׁלֵבוֹ אֲטוּם לְגַמְרִי, וַיֵּשׁ לוֹ חֲלִישׁוֹת הַדַּעַת לָמָּה לֹא הֵיִתָּה
 לוֹ שׁוֹם הַתְּעוֹרְרוֹת שְׁמָה וְכו', וְלָמָּה שְׁלֹא הִרְגִישׁ שָׁם שׁוֹם דְּבָר וְכו',
 הוּא צְרִיךְ לְדַעַת שְׂרַבְנוּ ז"ל מִטַּפֵּל בּוֹ בְּשִׁלְמוֹת, וְהוּא דְגָמַת הַחוּלָה
 שֶׁנִּתְּנָה לוֹ תְרוּפַת הַרְדָּמָה שְׁעֲדִין יֵשׁן וְכו', וְכִשְׂתִּיעוֹרֵר אֹז יִתְחִיל
 לְהִרְגִישׁ אִיפָּה הוּא הֵיָה, וּמָה קָרָה אֵתוֹ, וְאֹז יִתְעוֹרֵר פְּתָאוֹם בְּתִשׁוּבָה
 אֲמִתִּית, וְדָבָר זֶה קָרָה כְּבָר לְהַמּוֹן אֲנָשִׁים כְּשֶׁבָאוּ בְּפַעַם הַרְאִשׁוֹנָה
 לְצִיּוֹן שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל וְלֹא הִרְגִישׁוּ כְּלוּם, וְהֵיָה לָבָם אֲטוּם לְגַמְרֵי עַד
 שֶׁשָּׁשׁבוּ מִחֲשֻׁבוֹת שֶׁל חֲרָטָה - "לָמָּה בָּאנוּ לָפָה? לָמָּה טָרַחְנוּ אֵת
 הַטָּרְחָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת? וְלָמָּה הִצְרַכְנוּ לְהוֹצִיא כָּל כֶּף הַרְבֵּה כֶּסֶף כְּדֵי
 לְבֹא לָפָה?" אָבֵל אַחַר כֵּךְ כְּשֶׁחֲזְרוּ אֹז הִתְחִילוּ לְהִרְגִישׁ אֵת הַטַּפּוּל
 שֶׁעָשָׂה עִמָּהֶם רַבְּנוּ ז"ל, וְלָכֵן אֲנִי מְאֲמִין בְּאִמוּנָה שְׁלָמָה שְׁגָם אֲצִלְךָ
 יְקָרָה הַדְּבָר הַזֶּה.

וּסְפָר לִי הֶרֶב הַחֲסִיד ר' לוי יִצְחָק בְּנֵדֵר ז"ל, כְּשֶׁבָא בְּפַעַם
 הַרְאִשׁוֹנָה לְצִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל בְּעִיר אוֹמֵן, וְשָׂאל אֵת אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ
 הָאֵם מִסְפִּיק לוֹמֵר בְּצִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל רַק אֵת הָעֶשְׂרֵה מִזְמוֹרֵי תְהִלִּים, או
 שְׁצַרִּיכִים לוֹמֵר אַחֲרֵי הַתִּקּוֹן הַכְּלָלִי גַם אֵת הַתְּפִלָּה שֶׁתִּקַּן מוֹהֲרַנְ"ת
 ז"ל? עֲנֵה לוֹ זֶה מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, דַּע לָךְ שֶׁהָעֶשְׂרֵה מִזְמוֹרֵי תְהִלִּים
 זֶה הַנְּתוּחַ שְׂרַבְנוּ ז"ל עוֹשֶׂה עִם הָאָדָם לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ אֵת כָּל הַזִּכָּל
 וְהַלְכָלוֹךְ וְהַזְהָמָה שֶׁנִּכְנָסוּ בוֹ עַל יְדֵי עוֹנוֹנוֹתָיו, וְזֶה תִּקּוֹן גְּמוּר עַד
 מְאֹד, עִם כָּל זֹאת כְּמוֹ שֶׁבְּנִתּוּחַ גְּשָׁמִי יוֹצֵא דָם וְכו' וּמְגַלֶּה וְכו',
 וְצַרִּיכִים לְשִׁטֵּף וּלְנַקוֹת אֵת זֶה וְכו' וְכו', זוּהִי הַתְּפִלָּה שֶׁל מוֹהֲרַנְ"ת
 ז"ל אַחַר אֲמִירַת הַתִּקּוֹן הַכְּלָלִי, שֶׁשׁוֹטְפַת אֵת לֵב הָאָבֵן לְגַמְרֵי.

וְלָכֵן חֲזַק וְהִתְחַזַּק וְתִשְׁמַח מְאֹד מְאֹד שֶׁזִּכִּיתָ לְהִיּוֹת אֲצֵל צִיּוֹן

רבנו ז"ל, שזו זכות נוראה ונפלאה מאד, כי עוד לא היה צדיק בעולם שיבטיח הבטחה כזו עם שני עדים צדיקים קדושים ונוראים מאד, ולכן כל מי שזכה להיות אצל ציון רבנו ז"ל, ראוי לו לשמח כל ימי חייו, ובפרט מי שזכה להיות בראש השנה, ראוי לו לשמח ולרקד כל השנה, כמו שאמר רבנו ז"ל (חיי מוהר"ן סימן ת"ג) הראש השנה שלי עולה על הכל, והיה פלא אצלי מאחר שהמקרים שלי מאמינים לי ולמה לא יזהרו כל האנשים המקרבים אלי שיהיו כלם על ראש השנה איש לא יעדר, כי כל ענין שלי הוא רק ראש השנה. והזהיר לעשות כרוז שכל מי שסר אל משמעתו ומקרב אליו יהיה על ראש השנה אצלו לא יחסר איש, ומי שזוכה להיות על ראש השנה ראוי לו לשמח מאד מאד, כמו שכתוב (נחמיה ח) "אכלו משמנים ושתו ממתקים... כי חדות הוי"ה היא מעוזכם" וזה נאמר על ראש השנה; ולא כמו שבעלי דמיון אומרים שלא צריכים להיות אצל ציון רבנו ז"ל בראש השנה וכו', אדרבה, כל מי שיש לו קצת שכל, ומאמין באמונה שלמה בדברי רבנו ז"ל, הוא יעשה כל מיני מסירות נפש ממש העקר להגיע לראש השנה אצל ציון רבנו ז"ל, כי בפרוש אמר (חיי מוהר"ן סימן ת"ו) שיכולין אז אנשים לקבל תקונים מה שבכל השנה לא היה באפשר שיהיה להם תקון בשום אופן, אף על פי כן בראש השנה יכולין אפלו הם לקבל תקון. אף על פי שבכל השנה אפלו הוא בעצמו ז"ל לא היה יכול לתקנם, אבל בראש השנה גם הם יכולים לקבל תקונים, כי אמר שהוא עושה בראש השנה ענינים ותקונים מה שבכל השנה גם הוא אינו יכול לעשות.

ולכן לדעתי תסע עוד פעם לראש השנה, ואז תתחיל להרגיש מה שלא הרגשת עכשו.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רלב.

האם הצדיקים מיחדים יחודים בזמן התפלה או שהם מתפללים בתמימות ובפשיטות?

שאלה:

מאת חגי: שלום כבוד הרב. ראיתי שכתבתם בכמה מקומות שהאדם צריך להתפלל בפשיטות גמורה, וכך היו נוהגים הבעל-שם-טוב ורבי נחמן ועוד צדיקים, אך מצד שני אמרתם באחד מהשעורים שלכם שליחד יחודים זוהי מעלה גדולה, וגם כתוב שכאשר הבעל-שם-טוב היה מגיע לברכת 'מחיה המתים', הוא היה מיחד יחודים ומתקן נשמות באותה העת. איך זה מסתדר יחד?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר בהעלתך, י"ג סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל חגי גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל הזהירנו מאד מאד על שיחה בינו לבין קונו, שזו התבודדות שאדם מתבודד עמו יתברך, ומספר לפניו יתברך את כל אשר עם לבבו אליו יתברך, ואמר (לקושי מוה"ר"ן חלק ב' סימן כ"ה) ההתבודדות הוא מעלה עליונה וגדולה מן הכל. דהיינו לקבע לו על כל פנים שעה או יותר להתבודד לבדו באיזה חדר או בשדה, ולפרש שיחתו בינו לבין קונו בטענות ואמתלאות בדברי חן ורצוי ופיוס, לבקש ולהתחנן מלפניו יתברך, שיקרבו אליו לעבודתו באמת. ותפלה ושיחה זו יהיה בלשון שמדברים בו וכו', והנהגה זו הוא גדולה במעלה מאד מאד, והוא דרך ועצה טובה מאד להתקרב אליו יתברך. כי זאת היא עצה כללית, שכולל הכל. כי על כל מה שיחסר לו בעבודת השם, או אם הוא רחוק לגמרי מכל וכל מעבודתו יתברך, על הכל יפרש שיחתו ויבקש מאתו יתברך, ואפלו אם לפעמים נסתתמין

דבריו, ואינו יכול לפתח פיו לדבר לפניו יתברך כלל, אף על פי כן זה בעצמו טוב מאד, דהינו ההכנה שהוא מוכן ועומד לפניו יתברך, וחפץ ומשתוקק לדבר, אף שאינו יכול, זה בעצמו גם כן טוב מאד, וגם יוכל לעשות לו שיחה ותפלה מזה בעצמו. ועל זה בעצמו יצחק ויתחנן לפניו יתברך, שנתרחק כל כף, עד שאינו יכול אפלו לדבר, ויבקש מאתו יתברך רחמים ותחנונים, שיחמל עליו ויפתח פיו, שיוכל לפרש שיחתו לפניו.

ואמר (שיחות הר"ן סימן קנ"ד) שעקר מה שהגיע למדרגתו הוא רק על ידי ענין פראסטיק (פשיטות) שהיה מדבר הרבה ומשיח הרבה בינו לבין קונו, ואמר תהלים הרבה בפשיטות, ועל ידי זה דיקא הגיע למה שהגיע, ואמר אם הייתי יודע שהשם יתברך יעשה ממני מה שאני עתה, דהינו חדוש כזה, הייתי עושה ביום אחד מה שעשיתי בשנה כלה (כלומר שהיה מזדרז כל כף בעבודתו עד שמה שהיה עושה ועובד השם יתברך בשנה כלה היה עושה ביום אחד), והיה מתגעגע מאד אחר מעלת העבודה של פראסטיק (פשיטות) באמת, ואמר איי איי פראסטיק. גם אמר שדבר עם כמה צדיקים גדולים ואמרו גם כן שלא הגיעו למדרגתם כי אם על ידי ענין פראסטיק, שעסקו בעבודתם עבודת השם יתברך בפשיטות גמור בהתבודדות ושיחה בינו לבין קונו וכו', ועל ידי זה דיקא הגיעו למה שהגיעו.

והנה ענין היחודים וכו', כשבר ישראל זוכה להתבודד הרבה עמו יתברך עד שזוכה שמנקה את מח מחשבתו מכל מיני זבל ולכלוף וזקמה שנדבק בו וכו', ומדביק את מח מחשבתו באין סוף ברוך הוא, על ידי זה מצטיירים לפני עיניו שמותיו יתברך ממילא, אפלו שלא ירצה, שאלו הם היחודים שאדם מיחד שמותיו יתברך, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ב') שעל ידי עבודת התפלה זוכה למחין נקיים, ועל ידי זה מאירים לפני עיניו תמיד השמות של ה' עולמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן עם הכתרים שלהם קס"א קמ"ג קנ"א, וזה בא כבר ממילא, ולכן אין שום סתירה כלל, אדם צריך להתבודד

להקדוש ברוך הוא, בלי שום מחשבה להגיע למדרגות, אלא לדבק את עצמו בו יתברך, ואז אם יהיה ראוי, ממילא יצטיירו לפני עיניו כל השמות והיחודים שצריך לפי ערך שרש נשמתו.

ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ק"כ) שאין צריכים בתפלה רק להתפלל פרוש המלות, שיחשב מה הוא מדבר, הינו שיקשר את מחשבתו אל הדבור, שיבין מה שהוא אומר, ואפלו אלו שלמדו כתבי האריז"ל על פי צויו של רבנו ז"ל, עם כל זאת אמר להם שלא יכוננו את הפונות באמצע התפלה, רק פרוש המלות לקשר את המחשבה אל הדבור. ואצל הצדיקים הפונות והיחודים באים להם ממילא לפני העינים, וזה פרוש המלות שלהם, הינו אחרי שאדם מזכך את מח מחשבתו וזוכה למח נקי לגמרי, שתמיד דבוק בו יתברך, אז ממילא תמיד מאירים לו כל השמות והיחודים שמבארים בפונות של האריז"ל בכונות התפלה.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפלתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רלג.

**בזמן האחרון אני מרגישה בלבול בכל התחומים
וירידה רוחנית גדולה**

שאלה:

מאת רינת: שלום לצדיק מיבנאל. בזמן האחרון אני מרגישה בלבול בכל התחומים: הן מבחינת החברה שאני מסתובבת אתה, והן בגלל שאני מתכוננת לעזב את העבודה ואני לא

יודעת מה יהיה בהמשך. בנוסף, אני לא בטוחה שמקצוע
 הלמודים שאני לומדת באמת יהיה הכוון שלי בחיים.
 היתה לי פגישה עם בחור שחכיתי לה הרבה זמן, אך היא
 לא היתה מצלחת וקשה לי להשתחרר מזה. גם מבחינת
 המשפחה אני לא יודעת אם זה טוב שאני נמצאת בבית, כי
 מתחיל להיות קצת מתח עם ההורים. אני מרגישה ירידה
 גדולה מבחינה רוחנית, קשה לי להתחבר לתפלות, ואני
 מרגישה פחד וצער. אשמח לקבל עצה שתעזר לי להתקדם.
 תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר בהעלתך, י"ג סיון ה'תשע"ג.

שלום רב אל רינת תהיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

כל הבעיות שלך זו רק בעיה אחת, שאת תמיד שורה בעצבות
 ובמרירות ודכאון פנימי וכו' וכו', שזה מה שמכניס אותך בלחץ
 קשה מאד וכו', עד שאת חושבת את עצמך תמיד משפלת ולא רצויה
 בחברה וכו', ומרגישה שאת הכי אמללה וכו', ואת שונאת את עצמך
 וכו', ולכן כל העבודה שלך צריכה להיות רק על נקדה אחת, שהיא
 מדת השמחה.

ולכן ראי להתחזק עם כל הכחות להיות רק בשמחה עצומה,
 ותשתדלי מאד מאד לא לתת את העצבות והדכאון והמרירות וכו'
 שיתפסו אותך, כי הסמך מם רוצה רק לשבר את האדם ולהפילו
 בעצבות ובמרירות ודכאון, כי זה כל כחו, ורבנו ז"ל הזהירנו מאד
 מאד על מדת השמחה, ואמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן כ"ד) שצריכים
 להכריח את עצמו עם כל הכחות להיות בשמחה, ואת צריכה לדעת
 שלהיות בשמחה זה בא במסירות נפש הכי גדולה.

ולכן אשרי מי שמכריח את עצמו להיות בשמחה, ואז טוב לו

כֹּל הַיָּמִים, וְכֵן הַרְגִּילִי אֶת עֲצֻמְךָ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲשֶׁר
 אֵין טוֹב מִזֶּה, כִּי כָּל דְּבוּר וְשִׁיחָה שְׁאֵדָם מְדַבֵּר וּמְשִׁיחַ לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, נִשְׁמָע וְנִתְקַבֵּל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְגוֹרֵם נַחַת רוּחַ לְמַעְלָה,
 אֲשֶׁרֵי הָאִשָּׁה שֶׁחֲזָקָה בָּזֶה בְּכָל יוֹם, וְזֶה תְּלוּי בְּזֶה, כְּפִי שְׁאִשָּׁה
 מִתְחַזְּקֶת בְּשִׂמְחָה וּשְׂמִיחָה מְאֹד מְאֹד, עַל יְדֵי זֶה נִפְתַּח לָהּ הַלֵּב וְהִיא
 יְכוּלָה לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּשִׂפְתַי הָאֵם שְׁלֵה, שְׂזֶה דְּבַר גְּדוֹל
 מְאֹד מְאֹד, וְאֵף שֶׁבְּהִתְחַלָּה יִהְיֶה נִדְמָה לָךְ שְׁאֵף אֶחָד לֹא שׁוֹמֵעַ אוֹתָךְ
 וְכו', כֹּל זֶה בָּא מֵהַכְּפִירוֹת שֶׁנִּכְנָסָה בְּאֲדָם מִחַמַּת עֲוֹנוֹתָיו הַמְרִיבִים,
 כְּמוֹ שְׁאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת אֲמוּנָה סִימָן כ"ב) הַפֶּשַׁע שֶׁל אָדָם
 מְכַנִּים כְּפִירָה לְאָדָם.

תְּאֲמִינִי לִי, אִם תַּעֲבֹדֵי רַק עַל מַדַּת הַשְּׂמִיחָה, וְתִשְׁמָעֵי כָּל מִינֵי
 קְלָטוֹת שֶׁל שְׂמִיחָה, עַל יְדֵי זֶה יִתְרַחֵב לְבָבְךָ וְדַעְתְּךָ, וְתִתְחַלֵּי לְאַהֲבַת
 אֶת עֲצֻמְךָ, וְלֹא תִהְיֶי מְשֻׁפְּלָת בְּעֵינֶיךָ, אֲדַרְבָּה תְּדַעֵי שְׂאֵת הֵכִי יָפֵה
 בְּעוֹלָם, וְהֵכִי מְצַלַּחַת בְּעוֹלָם וְכו' וְכו', וְכֵן כָּל הַחַיִּים שְׁלָךְ יִשְׁתַּנוּ
 לְגַמְרֵי, וְכֻלָּל זֶה אֶת צְרִיכָה לְקַחַת בְּיַדֵּיךָ, אִם בְּחוּר לֹא רוֹצֵה אוֹתָךְ,
 סִימָן שֶׁהוּא לֹא שׂוּה אוֹתָךְ וְכו', וְלִמָּה לָךְ לְדַאֵג וּלְהַצְטַעַר עַל אֶחָד
 שֶׁלֹּא רָצָה אוֹתָךְ וְכו', עֲדִיף כְּכֹה, מֵאֲשֶׁר לְהִתְחַתֵּן עִם בְּחוּר כְּזֶה
 וְאַחַר כֵּן לְהִתְגַּרֵּשׁ חֹס וְשָׁלוֹם, אֲזִי מָה אֶת צְרִיכָה לְהַצְטַעַר עַל דְּבַר
 שְׂעַבְרָה? וְלִכֵּן שְׂמָעֵי בְּקוֹלֵי וְתַעֲשִׂי כָּל מִינֵי מֵאֲמָצִים שֶׁבְּעוֹלָם רַק
 לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְתִרְאֵי שֶׁהַשְּׂמִיחָה תְּבִיא לָךְ אֶת כָּל הַהֲצַלְחוֹת
 בְּחַיִּים, כְּמוֹ שְׁאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת שְׂמִיחָה חֲלֵק ב' סִימָן א') מִי
 שֶׁהוּא שְׂמִיחַ תָּמִיד עַל יְדֵי זֶה הוּא מְצַלִּיחַ, וְלִכֵּן אִם רַק תִּהְיֶי שְׂמִיחָה,
 תְּצַלִּיחֵי בְּכָל דְּרָבְךָ.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתִפְלַתִּי שְׂאֲנִי
 מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ שִׁיְהִי לָךְ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנִי
 תִּשְׁכִּילִי וְתִצְלִיחֵי.

הַמְּאַחֵל לָךְ בְּרִיכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ב' רלד.

אני מעביר שעור תורה מדי יום, אך הקהל אינו מוציא ענין במה שאני מלמד

שאלה:

מאת נעם: לכבוד קדשת מוהרא"ש. קדם כל ברצוני לאחל לצדיק שהשם יתברך יתן לכם כח ובריאות להמשיך ולענות לכלם כמו שאתם עושים כבר שנים על גבי שנים עוד מהכרך הראשון של 'אשר בנחל', ושתזכו להמשיך להגדיל תורה ולהאדירה.

רציתי לשאל שאלה: כבר למעלה משנה אני מעביר שעורי תורה בבית הכנסת בעירנו כעשרים דקות בין מנחה לערבית. אני משלב בשעור עשר דקות של למוד הלכה ועשר דקות של דברי מוסר. בדברי המוסר אני משתדל לשלב אמרות של צדיקים, ואני אומר שחשוב מאד ללמד ולינוק מהצדיקים שבדור הזה ומהדורות הקודמים, ולכן אני מספר מי הוא היה אותו צדיק, מי היתה משפחתו, מי היה רבו ועל השושלת שקשורה אליו. לדגמא, אני מספר על רבי אהרן 'הגדול' מקרליו, המגיד ממעזריטש, רבי ישראל מרוז'ין, רבי אלימלך מליז'ענסק וכדומה. אני מדבר גם על תורת החסידות, מאיפה היא הגיעה ומה היא מסמלת ומי יסד אותה וכו'. לאחרונה התחלתי לספר גם על צדיקים מארצות המזרח: עיראק, סוריה, מצרים וכדומה כי ראיתי שגם כבודו מספר תמיד ספורים ומוסר השכל מחכמי המזרח. כמוכן שגם על רבנו בחמן מברסלב אני משתדל לספר, וגם עליכם ועל ספריכם.

יש לציין שמתפללי בית הכנסת הם בעלי בתים ואנשים מבגרים שלא בקיאים בהלכה ובספורי צדיקים, ולכן אני משתדל להסביר להם כל דבר ודבר בנחת. הענין הוא

ששמתני לב שהצבור לא מתענין בתולדות של הצדיקים, והיו אנשים שאף אמרו לי במפרש שההיסטוריה שלהם לא כל-כך מענינת אותם. הייתי שמח מאד אם הצדיק יוכל לכתב לי האם זה חשוב לדעת את השושלות של הצדיקים, ומה המעלה בכך, והאם זה לא בטול תורה, כדי שאוכל להתחזק בעצמי ואחר כך להקריא למתפללים את מה שתכתבו, כדי שגם הם ידעו.

ובכלל, אני מפחד מאד שאני לא נוהג נכון כשאני לומד עם הצבור. אני משתדל לעשות הכל באהבה ובשמחה ובצורה נעימה עד כמה שנתן, כדי שהכל יעבר לצבור הכי טוב שאפשר. אשמח לתשובה מכבוד הרב, תודה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר בהעלתך, י"ג סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל נעם נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אין לתאר ואין לשער את גדל הזכות שיש לך שאתה לומד ברבים בין מנחה למעריב, ומחזק ומעודד את נשמות ישראל, זה מאד מאד חשוב בעיניו יתברך, עד כדי כך שאמרו בזהר (תרומה קכ"ח:) תא חזי כל מאן דאחיד בידי דחייבא, ואשתדל ביה למישבק ארחא בישא, איהו אסתלק בתלת סלוקין מה דלא אסתלק הכי בר נש אחרא, גרים לאכפיא סטרא אחרא, וגרים דאסתלק קודשא בריך הוא ביקריה, וגרים לקיימא כל עלמא בקיימיה לעילא ותתא, ועל האי בר נש כתיב (מלאכי ב') "בריתי היתה אתו החיים והשלום" וזכי למחמי בנין לבנוי, וזכי בהאי עלמא וזכי לעלמא דאתי, כל מארי דינין לא יכלין למידן ליה בהאי עלמא ובעלמא דאתי, עאל בתריסר תרעי ולית מאן דימחי בידיה. ועל דא כתיב (תהלים קי"ב) "גבור בארץ יהיה זרעו דור ישירים יברך הון ועשר בביתו וצדקתו עמדת לעד זרח בחשף אור לישירים" וגו', [בא וראה כל מי שאוחז בידם של החייבים,

ומשתדל שיעזבו את דרכיהם הרעות וכו', עולה במעלת הקדשה למקום שאף אחד לא יכול לעלות שמה וכו', והוא גורם להכניע את הסטרא אחרא, והוא גורם שיתיקר שמו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, וגורם שבזכותו לכל העולמות יש קיום, וזוהי לראות בנים לבניו, וזוהי לכל טוב אמתי ונצחי בזה העולם ובעולם הבא, וכל הבעלי דינים לא יכולים לרונ אותו לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, ונכנס בשלש עשרה שערים של רחמים למעלה בשמים, ואין מי שימחה בו].

והנה דרכם של מגידי שעור טובים מאד, שהם מתבלים את ההלכות שלומדים עם המון העם, עם ספורי צדיקים, שזה דבר גדול מאד, וככה היה נוהג האיש אלקי הבן איש חי זכותו תגן עלינו, וכן אחריו כל החכמים, שמתבלים את דבוריהם עם ספורי צדיקים, ולכן תמשיך בעבודה הקדושה הזו, וזה דבר גדול מאד מאד, כי לבם של המון עם נמשך יותר אל אגדות חז"ל וספורי צדיקים.

לא כל אחד מענין בתולדות הצדיקים, ולכן מה טוב ומה נעים שתשתמש רק עם התבלין של ספורי צדיקים, לחבר אותם אל ההלכות ודברי ההתחזקות והמוסר שאתה מעביר להם.

בענין לדעת את ההיסטוריה של כל הצדיקים וספוריהם, זה בכלל לא בטול זמן, אדרבה רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רמ"ח) דע שספורי מעשיות מצדיקים, הוא דבר גדול מאד, כי על ידי ספורים מצדיקים נתעורר ונתלהב הלב בהתעוררות גדולה להשם יתברך בחשק נמרץ מאד, כי הרשימו שעשה אותו הצדיק שמספרין ממנו, על ידי עבודתו את השם יתברך, זאת הרשימו נתעוררת בעת שמספרין מהצדיק, והיא מעוררת להשם יתברך בהתעוררות גדולה, וזה מושך את הלב אליו יתברך, והרב הקדוש מצאנו זכותו תגן עלינו בעל "דברי חיים" שאל פעם את המלמדים של בניו האם הם לומדים אתם מוסר, והשיבו כן! וכששאל אותם איזה ספרי מוסר? ענו ואמרו "חובת הלבבות". ענה ואמר להם לא לזה התכונתי, אלא

תספרו להם ספורי צדיקים מהרבי רבי אלימלך מליזענסק זכותו תגן עלינו ומהרבי רבי זושא מאניפאלי זכותו תגן עלינו.

רואים מזה את גדל הכח של ספורי צדיקים, שמושכים את הלב של הילדים לחקות אותם, ולכן לעצמך לעיין בתולדות הצדיקים זה לא בטול זמן, אדרבה זה הספר מוסר הכי גדול, שרואים את עבודתם של הצדיקים מאז קטנותם, וזה מכניס השתוקקות ורצונות לחקות אותם וכו', ולכן זה לא בטול זמן כלל, אדרבה אשרי מי שיעסק בספורי צדיקים שזה דבר גדול מאד, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן רל"ד) שזה מטהר את המחשבה של האדם, עיני שם. אבל המון העם לא מעניינים בזה, רק לשמע הלכות והתחזקות, ואת הדבורים מתבלים בספורי צדיקים, וזה ימשך את לבכם אליו יתברך.

אשריך ואשרי חלקך שאתה זוכה לעסק בעסק קדוש כזה, הקדוש ברוך הוא יתן לך חן ותשא חן בעיני כל רואיך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רלה.

חזרנו בתשובה, ואיננו יודעים מה לעשות עם הכלבה שנמצאת אצלנו כבר שמונה שנים

שאלה:

מאת חנה: שלום וברכה לצדיק נרו יאיר חזרנו בתשובה לפני כשנתיים וחצי. לפני כן גדלנו בביתנו כלבה שחיה אצלנו בערך שמונה שנים, כך שהיא מאד מאד קשורה אלינו ואנחנו אליה. אנו מודעים לגדל הבעיה שבגדול כלבה, אך אם נוציא אותה מביתנו ונמסר אותה למישהו אחר, יש סכוי גדול שהיא תמות מצער. מה עלינו לעשות? אשמח אם הצדיק יאיר לנו את הדרך הנכונה לעשות נחת רוח להשם יתברך. תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר בהעלתך, י"ג סיון ה'תשע"ג.

שלום רב אל חנה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

קשה להסביר לכן אדם שהיה עד עכשו רחוק מקיום תורה ומצוות, שאסור לגדל כלב בתוך הבית, כמאמרם ז"ל (שבת ס"ג.) כל המגדל כלב רע בתוך ביתו מונע חסד מתוך ביתו שנאמר (איוב ו' י"ד) "למס מרעהו חסד", שכן בלשון יונית קורין לכלב למס. רב נחמן בר יצחק אמר אף פורק ממנו יראת שמים; כי על כלב שורה טמאה גדולה מאד, וזה מה שאמרו חכמינו הקדושים (שם) שלכלב קוראים 'למס' שזה השם של הסמך מס, רק חסר הא' שהוא אלופו של עולם, וכן מובא (מגלה עמקות וישב) כל"ב ר"ע עולה כמספר מרכב"ה טמאה, שמי שמחזיק בביתו כלב, שורה טמאה בתוך ביתו, ולכן לא כדאי לאדם להחזיק כלב בבית. ורואים דבר פלא שילדים שנולדו בקדשה ובטהרה ולומדים תורה, הם מפתחים מאד מכלב, ואיך שרואים כלב הם בורחים, ומכל שכן שלא מעזים לנגע בו מרב געל וכו', ולהפך ילדים שלא נולדו בקדשה ובטהרה ולא לומדים תורה, משחקים תמיד עם הכלבים ומנשקים אותם וכו' וכו'.

והנה אנחנו מוצאים שחכמינו הקדושים אמרו (עבודה זרה ה.) כל העובר עברה אחת מלפפתו ומוליכתו ליום הדין וקשורה בו ככלב, כי מהעברות של אדם נתהוות רוחות רעות שהם בדגמת כלב, וכשיוצא מן העולם הכלב הזה רץ לפניו, ומכל שכן כשעשה המון עברות, אזי חבורה של כלבים רצים לפניו ונובחים ומכריזים "פלוני ברא אותי מעברה זו" וכו', כל כלב שנברא מעוון אחר מכריז את העוון שהוא עשה וכו', ואת גדל הבושה שיש לנפטר אי אפשר להסביר כלל, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קמ"א) שהקלפות מלוים את האדם אחר מיתתו ומקוננים עליו, והוא לו

לבזיון ולחרפה גדולה רחמנא ליצלן רחמנא ליצלן מענשים הללו, עין שם.

ולכן אשרי האדם שזוכה לחזור בתשובה שלמה, ולהפריד מהכלבים וכו', ומכל שכן שלא יגדל כלב בתוך ביתו. אני מבין שזה יהיה לכם קשה מאד, עם כל זאת זו המציאות, יעזר הקדוש ברוך הוא שנוזקה כלנו לחזור בתשובה שלמה, ולזרק מאתנו את המרכב"ה הטמא"ה שעולה כמספר כל"ב ר"ע, ונוזקה להדבק רק בו יתברך. המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רלו.

האם אני זוכה לתקון שרבנו ז"ל הבטיח גם אם אינני מצליח לבכות בקריאת ה'תקון הפללי'?

שאלה:

מאת דוד: שלום לכבוד קדשת מורנו ורבנו. אני אומר את ה'תקון הפללי' בכל יום, אך קשה לי לבכות בעת שאני אומר אותו. האם אני זוכה לתקון שרבנו ז"ל הבטיח גם אם אינני מצליח לבכות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר בהעלתך, י"ד סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל דוד נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל הפליג מאד במעלת ה'תקון הפללי', שהוא תקון גמור לפגם הברית, אבל לא הדגיש שצריכים לבכות בעת אמירתם, ומאפה אתה לוקח שצריכים לבכות? ומובא (חיי מוהר"ן סימן תמ"א) פעם אחת דבר רבנו ז"ל שצריכין לעסק הרבה באמירת תהלים ותחינות ובקשות

וְהַתְּבוּדָהּ וְכוּ'. וְשָׁאֵל אוֹתוֹ הָרַב רַבֵּי יוֹדֵל ז"ל "אֵיךְ לֹקְחִין לֵב"? (רְצוֹנוֹ לֹמַר אֵיךְ זֹכִינ׳ שְׂיִהְיוּ הַדְּבוּרִים בְּהַתְּעוֹרְרוֹת הַלֵּב?), הַשִּׁיב לוֹ רַבְּנוֹ ז"ל: "תֹּאמְרוּ לִי אֲצֵל אֵיזָה צְדִיק קִבְּלָתֶם הַתְּעוֹרְרוֹת הַלֵּב? הֶעֱקַר הוּא הָאֲמִירָה בַּפֶּה". רְצוֹנוֹ לֹמַר לְהַרְבוֹת בְּדְבוּרִים שֶׁל תַּחֲנוּת וּבִקְשׁוֹת בַּפֶּה, וְהַתְּעוֹרְרוֹת הַלֵּב בְּאֵה מִמִּילָא.

וְלִכֵּן גַּם אֶתְּהָ תִּרְגִּיל אֶת עֲצֻמָּךְ לֹמַר בְּכָל יוֹם אֶת הָעֲשָׂרָה מִזְמוּרֵי תְהִלִּים, שֶׁהוּא תְקוּנָה גְמוּרָה לְפָנֵי הַבְּרִית, וְסִגְלָה לְפָרְנָסָה, וְאֵל תִּסְתַּכַּל אִם אֶתְּהָ כֵּן אוֹמֵר אֶת זֶה בְּהַתְּלַהֲבוֹת וּבִבְכִיּוֹת וְכוּ', אוֹ לֹא וְכוּ', רַק תֹּאמַר אֶת זֶה, וְזֶה יַעֲשֶׂה אֶת הַתְּקוּנָה.

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׂאֲנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ שְׂיִהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ב' רלז.

הַחֲבֵרָה שְׁלִי נִכְנָסָה לְהַרְיוֹן וְרוֹצָה לַעֲשׂוֹת הַפְּלָה. אָנָּה עֲזֵר לִי כִי אֵינִי יוֹדֵעַ מַה לַעֲשׂוֹת!

שְׂאֵלָה:

מַתַּת יַעֲקֹב: לְכַבֹּד הָרַב הַקְּדוּשׁ שְׁלוֹם וּבְרַכָּה. אֲנִי וְחַבְרָה שְׁלִי כִּבְרַת תְּשׁוּעָה חֲדָשִׁים בִּיחַד, אֲנִי בֶן תְּשׁוּעָה עֲשֵׂרָה וְהִיא בַת שְׁמוֹנֶה עֲשָׂרָה, וְיָצָא מִצֵּב שֶׁהִיא נִכְנָסָה לְהַרְיוֹן. אֲנִי רוֹצֵה מְאֹד אֶת הַיָּלֵד וְלֹהֲתַחַת אֶתְּהָ, אֲךָ הִיא רוֹצָה לַעֲשׂוֹת הַפְּלָה. אָנָּה עֲזֵר לִי, כִּי אֵינִי יוֹדֵעַ מַה עָלַי לַעֲשׂוֹת. תּוֹדָה רַבָּה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר בהעלתך, י"ד סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל יעקב נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתם צריכים לדעת כי הפלה זה רצח, ואל תעשו את זה חס ושלום, אלא תראו להתחתן תכף ומיד, וכדאי אפלו לעשות חתונה קטנה בלי פרסום, העקר שתחתנו יחד ותחזרו בתשובה שלמה, והקדוש ברוך הוא יזכה אתכם לבנות בית נאמן בישראל.

אני תמיד אומר לאלו שמסתובבים עם חברה וכו', שתכף ומיד יחליטו ולהתחתן יחד, כי הסמך מם עושה כל מיני פעולות שבעולם אחר כך להפריד ביניהם וכו'.

ולכן תכף ומיד כשנפגשים בחור ובחורה ויש משיכה ביניהם, שתכף ומיד יעשו ארוסין ויתחתנו, כדי שלא יצא מכשול ולכן אני מאד מאד מבקש אתכם שתעשו כל מה שבידכם לא להפיל את העבר, רק להתחתן, והקדוש ברוך הוא יצליח את דרככם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רלח.

חזרתי בתשובה. איך אוכל לגרם שגם הורי יחזרו בתשובה?

שאלה:

מאת שני: שלום רב. קדם כל תודה רבה לרב על כל החזקאים

הנפלאים שהוא מעניק לנו, זה עוזר מאד.

אני בחורה חוזרת בתשובה ומצער אותי מאד שהורי ממש

לא בכון הזה, ואני מאד רוצה לעזור להם. האם התפלות שאני

מִתְפַּלֵּל עִבּוּרִם שְׂזִכּוֹ לַחֲזֹר בְּתִשׁוּבָה יְכוּלוֹת לְהוֹעִיל וְלִגְרָם
שָׁזָה בְּאֵמֶת יִקְרָה?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֹדֵר בְּהַעֲלֵתָךְ, י"ד סִינן ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל שְׁנֵי תַחֲיִיה

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אֲשֶׁרֶיךָ וְאֲשֶׁרֶי חֲלַקְךָ שְׂזִכִּית לַחֲזֹר בְּתִשׁוּבָה, אֲשֶׁר אֵין עוֹד דְּבָר
חָשׁוּב אֲצִלוֹ יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ חֲזָרָה בְּתִשׁוּבָה, כְּמֵאֲמָרְם ז"ל (בְּרִכּוֹת ל"ד).
בְּמָקוֹם שֶׁבְּעֵלֵי תִשׁוּבָה עוֹמְדִים, שֶׁם אֵין צְדִיקִים גְּמוּרִים יְכוּלִים
לַעֲמֹד.

אֶת צְרִיכָה לְהִתְנַהֵג בְּדַרְךְ אַרְץ גְּדוּלָה מְאֹד, וְלִהְתְּנַהֵג בְּצַנִּיעוּת,
זֶה כְּבָר יְעוּרֵר גַּם אֶת הַהוֹרִים וְגַם אֶת כָּל הַמְשַׁפְּחָה, כִּי יִרְאוּ אֶל מַה
חֲזָרָה בְּתִשׁוּבָה מְבִיאָה.

בּוֹדָאֵי עֲלֶיךָ לְהִתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם שְׁכָל עַם יִשְׂרָאֵל יִחְזְרוּ בְּתִשׁוּבָה,
וּבְפָרֹט הַהוֹרִים, אֲבָל אֲסוּר לְהִטִּיף לָהֶם מוֹסֵר וְכוּ', כִּי זֶה פָּגַם בְּכַבּוֹד
אָב וְאִם, וְאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תְּנָא דְּבִי אֵלֵיהּ רַבָּה פְּרָשָׁה כ"ו) כָּל
הָעוֹלָם כְּלוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאֵין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְבַקֵּשׁ
מִהָאָדָם רַק שֶׁיִּכְבֹּד אָב וְאִם. וְאֲמָרוּ (פְּסִיקְתָא רַבְתִּי) חֲמוּרָה שֶׁבְּחֲמוּרוֹת
כְּבֹד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ. וְאֲמָרוּ (קְדוּשִׁין ל'): שְׁלֹשָׁה שְׁתַּפִּין הֵן בְּאָדָם,
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאָבִיו וְאִמוֹ, בְּזִמְן שְׂאָדָם מְכַבֵּד אֶת אָבִיו וְאֶת
אִמוֹ, אֲמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַעֲלָה אֲנִי עֲלֵיהֶם כְּאִלוֹ דְּרַתִּי בֵּינֵיהֶם
וּכְבֹּדוֹנִי; רּוֹאִים מְזָה אִם מְכַבְּדִים אֶת אָבָא וְאִמָּא בְּזָה מְכַבְּדִים אֶת
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלִכֵּן אֲפִלוֹ שְׂאָבָא וְאִמָּא עֲדִין רְחוּקִים מִשְׁמִירַת
תּוֹרָה וּמִצְוֹת, אֲסוּר לְהַעִיר לָהֶם בְּשׁוּם פָּנִים וְאֲפֵן.

הַבֵּן אוֹ הַבַּת שֶׁחֲזְרוּ בְּתִשׁוּבָה, צְרִיכִים לְרְאוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר לְקַיֵּם
מִצְוֹת כְּבוֹד אָב וְאִם, וְלִנְהַג בְּכַבּוֹדֵם, וְאֲזִי יִרְאוּ מַה זֶה חֲזָרָה בְּתִשׁוּבָה

וכו', כי על התורה נאמר (משלי ג' י"ד) "דַרְכֵיהָ דַרְכֵי נַעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם".

הקדוש ברוך הוא יֵעֹזֵר לָךְ לְמַצֵּא אֶת בֶּן זִוְגָה, וְתִזְכֵּי לְבָנוֹת בֵּית נְאֻמָּן בִּישְׂרָאֵל, וְהַכֵּל יִסְתַּדֵּר עַל הַצַּד הַכֵּי טוֹב, וְנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רלט.

**איך אנחנו אמורים לדבר עם הילדים ולהזהיר אותם
מפני התעללות מינית?**

שאלה:

מאת אורית: שלום רב לכבוד קדשת מוה"ר א"ש. ראשית, אני מתפללת לרפואתכם השלמה, לאריכות ימיכם והצלחתכם. לצערנו שומעים ספורים רבים על קטינים וקטינות שעוברים בילדותם התעללות מינית, ובהרבה מקרים ההתעללות נגרמת דוקא על-ידי קרובי המשפחה רחמנא ליצלו, ולכן הורים וגם מחנכים צריכים לדבר עם הילדים ולהזהירם על כך ולא להתבייש, כי למרות שאלו ענינים רגישים מאד וקשה לדבר עם הילדים בנושא, ההרס שיכול להגרם חלילה הוא גדול הרבה יותר וילווה אותם בכל חייהם. השאלה היא איך ובאיזה אופן לדבר עם הילדים על הנושא? תודה רבה!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר בהעלתך, י"ד סיון ה'תשע"ג.

שלום רב אל אורית תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

תשואת חן לך על התפללות שאת מתפללת על רפואתי ובריאותי, יעזר הקדוש ברוך הוא שיתקבלו תפלותיך לרחמים ולרצון לפני אדון כל.

אני תמיד מעורר את המלמדים, המורים והמורות שיזכרו פתוח עם התלמידים והתלמידות שתכף ומיד אם אחד רוצה להתעלל בהם מינית, שיגלו את זה להורים או להם, ולא יתבישו, כי היום מסתובבים כל מיני חולאת בני אדם וכו', חולי מין וכו', שהם סתם רוצחי נפשות, כי מי שמתעלל בקטינים ובקטינות, ראוי לסרס אותו בלי שום רחמנות, ולהכניס אותו בבית סהר למאסר עולם, כי זה יותר גרוע מרצח וכו', כי רוצח שרצח בן אדם, רצח אותו פעם אחת, אבל מי שמתעלל מינית בקטינים ובקטינות, זה משאיר להם צלקת לכל החיים וכו', וזה מלווה אותם כל החיים וכו', ויש שכל כך נפגעו עד שקשה להם אחר כך להתחתן וכו', והם תמיד נכנסים בתוך עצמם וכו'.

ולכן כל אלו שמתעללים בקטינים ובקטינות, ראוי להם לקבל את הענש הכי גדול, ואין בזה שום אסור למסר אותם לרשיות, ולפתח להם תיק בחמרת הדין, והלואי שהיה על זה ענש מות, כי זה יותר גרוע מרציחה בפעל וכו'.

לא צריכים להתביש לדבר עם הקטינים והקטינות פתוח שמי שרק רוצה לנגע בהם, שיצטקו וכו', או יגלו את זה להורים ולא יתבישו, או שיגלו את זה למלמדים או למורה, ואין בזה שום בושה, אדרבה זו הצלת נפשות.

הקדוש ברוך הוא יבער את החולי מין האלו מעל פני האדמה, שהם רוצחי נפשות פשוטו כמשמעו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רמ.

**מדוע הרבה פעמים רבנו ז"ל היה בלב נשבר למרות
שכלם היו בשמחה?**

שאלה:

מאת שרית: לכבוד כבוד קדשת מוהרא"ש שלום וברכה.
מענין אותי לדעת מיהו האדם שנסע עם רבנו לארץ ישראל?
ומדוע מספר על רבנו שכמה פעמים היה בלב נשבר בזמן
שאחרים היו בשמחה, הרי עקר גדול בחסידות זה להיות
בשמחה תמיד?! אשמח לקבל את תשובתכם.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר בהעלתך, י"ד סיון ה'תשע"ג.

שלום רב אל שרית תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל כשנסע לארץ ישראל לקח עמו את ר' יצחק ז"ל שהיה
אחיו של תלמידו ר' חייקל ז"ל, שהוא היה החזן של רבנו ז"ל.

דרכו של רבנו ז"ל היתה להתבודד בכל יום כמעט כל היום,
והיה תמיד בוכה כאלו עדין לא התחיל בעבודת השם יתברך כלום,
ואפלו שגלה אחר כך נוראות נפלאות מאד, סודות התורה שלא
נשמעו דברים כאלו מעולם, והיה אחר כך שמח, תכף ומיד אחר
זה כבר התחיל עוד פעם להתבודד ולבכות להקדוש ברוך הוא, איך
זוכים להיות יהודי, ומובא (חיי מוהר"ן סימן רל"ה) שרבנו ז"ל אמר:
מהנגלות שלי אין אתם צריכים ללמד, הינו אף על פי שכפי שאתם
רואין ממני נדמה לכם שאני על פי רב בעצבות, אין אתם צריכים
ללמד מזה, רק להיות בשמחה תמיד. כי האם אתם מדמים עצמכם
אלי בכל הדברים לעשות כמוני? גם באמת אני בשמחה, רק מחמת
שאני צריך תמיד לפנות הדרך במקום שהיה תהו ומדבר לעשות שם

דָּרָךְ לְקַצֵּץ מִשֵּׁם כָּל הַמַּעֲכָבִים שֵׁם אֶת הַדָּרָךְ, וְצָרִיכִים לְקַצֵּץ שֵׁם אֵילָנוֹת הַגְּדִלִים שֵׁם מְאָלְפִים שְׁנַיִם, וְלִהְיוֹת הוֹלֵךְ וְשׁוֹב אָנָּה וְאָנָּה לְקַצֵּץ וְלַחְזֹר וְלַקַּצֵּץ, כְּדֵי שִׁיְהִי הַדָּרָךְ כְּבוֹשָׁה לְרַבִּים, שִׁיּוּכְלוּ רַבִּים לֵילֵךְ בְּאוֹתוֹ הַדָּרָךְ, וּמַחֲמַת יִגִּיעוֹת כְּאֵלוֹ הוּא בְּדֹאגָה עַל פִּי רַב.

וְכַתֵּב מוֹהֲרָנִ'ת ז"ל (חַיִּי מוֹהֲרָן סִימֵן רל"ו) גַּם כְּכֹר שִׁמְעֵנוּ שִׁמְחַמַּת שִׁמְשִׁחַתוֹ בָּאָה מִמְּלֻכּוֹת בֵּית דָּוִד כִּידוּעַ לְהַעוֹלָם, עַל כֵּן עַל פִּי הָרַב הֵם הוֹלְכִים בְּלֵב נִשְׁבֵּר וְאֵין רְגִילִים בְּפָנִים שׁוֹחֲקוֹת. כִּי דוֹד הַמְּלֹךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם יִסַּד סֵפֶר תְּהִלִּים שָׂרְבוּ הוּא דְבָרֵי כְּבוֹשִׁים הַיּוֹצֵאִים מִלֵּב נִשְׁבֵּר, כִּי כָּל דְבָרָיו הֵם רַק צַעֲקוֹת וְתַחֲנוּנִים בְּלֵב נִשְׁבֵּר מְאֹד, עַל כֵּן גַּם זָרְעוּ עֲתָה יֵשׁ לָהֶם לֵב נִשְׁבֵּר עַל פִּי הָרַב, כִּי גַם הָרַב הַקְּדוֹשׁ רַבִּי בְּרוּךְ מִמַּעַזְבוֹז זְכוּתוֹ תִּגַּן עָלֵינוּ אֵין רְגִיל בְּפָנִים שׁוֹחֲקוֹת וְלֵב שִׁמַּח, רַק בְּלֵב נִשְׁבֵּר. אֲבָל אָנוּ מְזַהְרִים לִהְיוֹת בְּשִׁמְחָה תָּמִיד.

הָרִי שֶׁלֶךְ לְפָנֶיךָ שָׂרְבָנוּ ז"ל הִיָּה עֲנִיָּן אַחַר לְגַמְרִי, וְתָמִיד הִיָּה עוֹסֵק לְפַעַל לְמַעְלָה בְּשָׁמַיִם לְעֵלוֹת מַעְלָה מַעְלָה וְכוּ', כְּדֵי שִׁיּוּכַל לְהוֹרִיד אֵלֵינוּ אֶת רַחֲמָנוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלִקְרַב אֶת כָּל הַיְּרוּדִים וְהַנְּפוּלִים וְהַמְּשֻׁלְכִים בְּתַאוּתֵיהֶם, וְלִהְיוֹרֹת לָהֶם אֶת הַדָּרָךְ לַחְזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִשְׁמַח אוֹתָם.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׂאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדוּךָ שְׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרַבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנִי תִשְׁכִּילִי וְתִצְלִיחִי.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ב' רמא.

מדוע אתם כל כך מקפידים על אלו שנותנים שמות מודרניים לילדים, הרי היום זה דבר מקבל מאד?

שאלה:

מאת גילה: שלום לכבוד הרב. אני מקוה שלא תכעסו על שאלתי, אבל אינני מבינה מדוע אתם כל כך מקפידים על אלו שנותנים שמות מודרניים לילדים, הרי היום זה דבר מקבל מאד?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר בהעלתך, י"ד סיון ה'תשע"ג.

שלום רב אל גילה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני לא מקפיד על שום דבר, אני רק מוסר מה שמקבל אצל עם ישראל וכו'.

והנה מצינו בדברי חכמינו הקדושים (ברכות ז:) מנא לן דשמא גרים? אמר רבי אליעזר דאמר קרא (תהלים מ"ו) "לכו חזו מפעלות הוי"ה אשר שם שמות בארץ", אל תקרא שמות אלא שמות, ומוכא במהרש"א (שם) שפעלות הוי"ה נמשכים אחר השם של האדם שהוא הגורם.

ובאמת צריכים לדעת שהשמות של האדם זה הנפש שלו, כמו שכתוב (בראשית ב') "וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו" כי השם הוא הנפש, ולכן צריכים מאד מאד לשמר לא לתת שמות בדויים לילדים שאין להם שום ערך וכו'. ואמרו חכמינו הקדושים (תנחומא האזינו) על הפסוק (דברים ל"ב ז) "זכר ימות עולם בינו שנות דר ודר", לעולם יבדק אדם בשמות לקרא לבנו הראוי להיות צדיק, כי לפעמים השם גורם טוב, או גורם רע, כמו שמצינו במרגלים, שמוע

בן זכור - על שלא שמע בדברי המקום, וכאלו שאל בזכורו, וכן הוא אומר (שמואל א' ט"ו) "כי חטאת קסם מרי", שפט בן חורי - על שלא שפט את יצרו ונעשה חורי מן הארץ, וגאל בן יוסף - על שהוציא דבה על הארץ, לכה נאסף בלא עתו, פלטי בן רפוא - פלט עמו ממעשים טובים ורפו ידיו שהרי מת, גדיאל בן סודי - דבר דברים קשין כגידין, גדי בן סוסי - הטיח דברים כלפי מעלה והעלה סיסיא, הוא שאמר "ארץ אכלת יושביה", עמיאל בן גמלי - העמה כחו על שאמר כי חזק הוא ממנו וגמל לעצמו שלא נכנס לארץ ישראל, סתור בן מיכאל - על שהיה בלבו לסתור מה שכתוב "מי הוא כאל הוי"ה", ואומר "אין כאל ישראל", נחבי בן ופסי - החביא האמת ופסה האמונה מפיו כמו (תהלים י"ב) "פסו אמונים מבני אדם", לומר דברי כזבים על הקדוש ברוך הוא ונעשה מך; הרי שלף לפניך, המרגלים שהיו נשיאים ראשי בני ישראל, עם כל זאת מאחר שהיו להם שמות כאלו וכו', השמות שלהם הביאו אותם לדבר נגד הקדוש ברוך הוא, ונגד ארץ ישראל, וכלם מתו, ורואים מכל זה איך שצריכים לשמר איזה שמות נותנים להילדים.

ולכן אני לא חדשתי שום דבר, אני רק מעורר תמיד מה שאומרים חכמינו הקדושים, ומקבל מצדיקים.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רמב.

האם הסגלה של 'מקוה מלכה' פועלת מיד, או שיתכן שהיא תפעל רק לאחר זמן?

שאלה:

מאת דינה: שלום לכבוד הרב מוהרא"ש שליט"א. אני מאחלת לכם בריאות איתנה ואריכות ימים ושנים טובות. קראתי את מה שכתבתם לגבי 'מקוה מלכה' ביבנאל, שכל אשה שתטבל בו תזכה להפקד בזרע של קימא, קימתי את הסגלה הזו באמונה שלמה ובבטחון של מאה אחוז שמה שאמרתם יתקיים, אך אנשים אמרו לי שאסור לי לצפות שזה יקרה מיד, וזה מחליש לי את האמונה... וברצוני לשאל: האם אשה שטבלה שם תזכה לראות את הישועה באפן מיידי, או שהישועה יכולה להגיע גם לאחר הרבה זמן?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר בהעלתך, י"ד סיון ה'תשע"ג.

שלום רב אל דינה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

המקוה ביבנאל הנקראת 'מקוה מלכה' מסגלת לפקד בזרע של קימא, כי המקוה הזה נבנה במסירות נפש הכי גדולה שרק יכולה להיות, כמו ברוסיה תחת הקומוניסטים לפני שבעים ושמונים שנה, בלי שום גזמא כלל, כי זה שהיה צריך להיות ממנה על הדת, הוא לחם נגד המקוה הזה ברציחה כזו שאי אפשר לשער ולתאר כלל, ובנינו את המקוה הזה במסירות נפש שאי אפשר לתאר כלל, והלואי שיבוא היום שיעלו על כל הגנבות והשחיתות והמלחמות שיש לו נגד הדת וכו' וכו', עם כל זאת המקוה נבנה בשפיכות דמים תרתי משמע, הן שסבלנו עלבונות בזיונות חרופים וגדופים, והן שבנינו את זה בעניות ודחקות גדולה מאד.

והקדוש ברוך הוא ראה בענינו מה שעברנו בארץ ישראל דיקא בשנות האלפים, כדי לזכות לבנות מקוה טהרה כשר להנשים, ולכן שלם לנו חזרה שכל אשה שצריכה להפקד בזרע של קימא, אם היא טובלת פה, היא רואה ישועה והיא נפקדת, כי המקוה הזו עושה פלאות, וכמו בכל דבר שצריכים לקים בתמימות ובפשטות, ולהאמין בו יתברך, גם בטבילת מקוה זו צריכים להאמין בהקדוש ברוך הוא שבודאי יעשה נס בתוך נס, והאשה תפקד בזרע של קימא.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רמג.

האם כשנמצאים בארץ שיש בה אנטישמיות כדאי להסתיר את המראה היהודי?

שאלה:

מאת מיכל: לכבוד כבוד קדשת עטרת ראשנו מוהרא"ש שליט"א. הקדוש-ברוך-הוא יאריך ימיכם ושנותיכם בטוב ובנעימים ויוסיף לכם כח ובריאות איתנה! לבעלי יש ברוך השם זקן ופאות, וכשאנחנו טסים לחוץ לארץ לבקר את המשפחה או לטייל, לפעמים אנחנו נמצאים במקום שיש אנטישמיות, ואני מאד מפחדת משום שאנחנו מושכים תשומת לב בחזות השונה. האם כדאי לבקש מבעלי שיגלגל את הפאות מאחורי אזניו ושישים כובע שמש כדי למשוך פחות תשומת לב, או שכדאי שהוא ימשיך ללכת כפי שהוא בגאון יהודית, ולהתחזק בבטחון שהזכות של הזקן והפאות יגנו עלינו? תודה רבה מכל הלב.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר בהעלתך, י"ד סיון ה'תשע"ג.

שלום רב אל מיכל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני מכרח להגיד לכם שהיום בכל מקום שרק הולכים עם זקן ופאות, סובלים חרופים וגדופים, ולא חסר אנטישמיים בכל מקום, ולכן אין מה להתבלבל כלל מאנטישמיים ומשונאי ישראל, תהלה לאל אין לנו מה להתבייש עם הזקן ופאות, וכן עם הצניעות של האשה, כי זו הגאווה שלנו. בודאי צריכים להקפיד ללכת עם בגדים נקיים ומסודרים, ורבנו ז"ל הזהירנו מאד מאד על זה, כמובא בדבריו (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קכ"ז) הבגדים הם בסוד החשמ"ל, שהוא שמירה. ועל פן הבגדים יהיו שלמים תמיד ולא קרועים כי הוא קלקול השמירה, הבגדים בעצמן תובעין את האדם אם לא נזהר בשמירתן לכבדן כראוי ולהחזיקן בנקיות; ואנשי שלומנו ספרו שהבחינו שבכל פעם שרבנו ז"ל יצא מביתו, הרטיב את ידיו וסדר את הפאות שלו שיהיו תלתלים וכו', ולא מפזרות וכו', ואשרי היהודי שזוכה לקדש שם שמים ברכים, שזה דבר גדול מאד מאד.

יש מדינות שצריכים מאד מאד לשמר שלא להסתובב שמה בשעה שיש לו זקן ופאות, ואפלו סתם יהודים בלי זקן ופאות, אין להם מה לחפש שמה, כגון המדינות ששונאים את ישראל, כי זה מאד מסכן להסתובב שם, וחבל שאנשים נוסעים שמה לנפש בשעה שהמקום הוא מועד לפרענות, ואשרי מי שיש לו שכל ולא מסתובב במדינות כאלו.

הקדוש ברוך הוא השומר ישראל, ישמר את עם ישראל שלא יקרה להם שום דבר.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רמד.

אני לומדת עבודה סוציאלית, וממש לא מתחברת לתחום הזה. האם כדאי לי ללמד תאר אחר?

שאלה:

מאת אליה: לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א. ברוך השם ש'אנו זוכים לבקורים תכופים של הצדיק בארץ הקדש, אני מקוה ש'נזכה לראותך משתקע ב'בנאל. ברצוני להתייעץ בקשר לשלוב משפחה ולמודים: אני לומדת כ'רגע עבודה סוציאלית במכללה חרדית, אך אני לא מתחברת ולא מרגישה ש'יכת למקצוע הזה, מה שגורם לי להרגיש תסכול בלמודים, אך מצד שני אלו למודים קלים יחסית ומערכת השעות מתאימה לאמא ולאשה ש'מטפלת בבית. ברוך השם אני כ'עת בהריון שני, ואני א'מורה ללדת במהלך הלמודים.

השאלה שלי היא האם כ'דאי לעבר למסלול של תאר אחר, ש'אני יותר אוהבת ויותר מתחברת אליו, אך אצטרך לוותר על מערכת השעות הנוחה, או להמשיך בתאר הזה ולהתפ'ל להשם יתברך שאחרי ש'אסים את הלמודים אצליח למצא משרה ש'מתאימה לאפי שלי ולתחומי הענין שלי? תודה, ובקור נעים בארץ.

תשובה:

ב'עזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר בהעלתך, י"ד סיון ה'תשע"ג.

שלום רב אל אליה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אדם צריך תמיד לחפש עבודה שהוא אוהב, ולא לקחת מקצוע שהוא לא אוהב, כי בשום פנים ואפן לא מצליחים במקצוע שלא אוהבים, וש'עושים אותו בהכרח. אדם צריך תמיד להיות ש'מח

ולעשות מה שהוא מתחבר ומרגיש, ולכן לא כדאי בכלל לקחת
עבודה או ללמד מקצוע שלא מושכים את האדם.

ולכן תקחי עבודה או מקצוע שאת יותר אוהבת ויותר מתחברת
אליו, ואל תסתכלי על כסף, צריכים רק להסתכל על הנאת עצמו ומה
שאת אוהבת לעשות, כי לא באנו לזה העולם לסבל וכו', אדם
צריך לעשות רק מה שהוא אוהב, ולא לקחת על עצמו עבודה שהוא
לא אוהב ושמכריח את עצמו לעשותה וכו', וזה גורם לו סבל נפשי
גדול מאד.

וזה שיש בכל התחומים, תמיד צריכים לקחת רק דבר שאוהבים,
ואז מצליחים מאד מאד.

הקדוש ברוך הוא יתן לך הצלחה בחיים ותהיי הכי מאשרת
בחיך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רמה.

**האם זה נכון ששתיית יין בזמן ההריון היא טובה
ומועילה לעבר?**

שאלה:

מאת דקלה: חברתי בהריון והיא אמרה לי שהיא שותה יין
בזמן ההריון כי אביה אמר לה שבגמרא כתוב שזה מיטיב עם
העבר. האם זה נכון?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר בהעלתך, י"ד סיון ה'תשע"ג.

שלום רב אל דקלה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אין לזה שום מקור, אדרבה ידוע שאלכוהול מזיק להריון וכו'.

הכי טוב לעבר את ההריון בקלות, הוא תפלה, ולכן כל אשה שהיא בהריון, היא צריכה להיות רגילה לומר בכל יום שמות הצדיקים שמאד מסגלים ללדה קלה, ורבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות צדיק חלק ב' סימן כ') על ידי הזכרת שמות הצדיקים יכולין להביא שנוי במעשה בראשית כלומר לשנות הטבע.

ולכן טוב שתאמר בכל פעם את כל השמות של הצדיקים שהיא יודעת בעל פה כגון אברהם, יצחק, יעקב, משה, אהרן, יוסף, דוד, שלמה, רבי שמעון בר יוחאי, רבי יצחק לוריא אשכנזי, רבי ישראל בעל שם טוב, רבי נחמן בן פייגא מברסלב, רבי נתן מברסלב וכו' וכו', ועוד כל מיני שמות של הצדיקים שהיא רק זוכרת שתהיה רגילה לומר את זה מדי פעם, ואחר כך תאמר את התפלה הזאת, ותראה שתלד בקלות:

יהי רצון מלפניך אבי שבשמים שבזכות הזכרת שמות הצדיקים שהזכרתי לפניך בזכות צדקתם ותורתם ומסירות נפשם שהיה להם בשבילך, שתעזור לי להוליד בקלות ולד בריא בחושיו ובאיבריו, ואזכה לעבר את ההריון בקלות, ותסיר ממני כל מיני עין הרע שלא יפגע בי משום אדם בזה העולם, ואזכה להוליד בנים ובנות חיים וקיימים שיעשו את רצונה, ואזכה להיות בריאה כל ימי חיי, ולעשות נחת רוח לפניך, יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך הוי"ה צורי וגאלי. אמן כן יהי רצון.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני

מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצלחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רמו.

קשה לי להאמין שגם בדור הזה יש צדיקים אמתיים

שאלה:

מאת גולן: לכבוד הרב. קראתי בספרים שיש בכל דור ודור צדיקים אמתיים שזוכים לגלוי השכינה, אף האמת היא שקשה לי מאד להאמין שגם בדור הזה יש צדיקים כאלו. אשמח לקבל את תשובתו של הרב.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר בהעלתך, ט"ו סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל גולן נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שמי שחטא בפגם הברית הוצאת זרע לבטלה, על ידי זה המח שלו מקלקל לגמרי ויש לו תמיד קשיות על הצדיקים, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ה') אם אדם שומע מחלקת בין הצדיקים ועל הצדיקים, צריך לדעת שזה בא מפגם הברית שהוציא טפי מחו לבטלה, שמהו נתהוו לו כל הקשיות, כי על החטא הזה נאמר (משלי ב') "כל באיה לא ישוּבון ולא ישיגו אַרְחוֹת חַיִּים", ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס"א) שעל ידי פגם אמונת חכמים עולים עשנים סרוחים למח של האדם, ובא לבלבולים רבים וכו', ואינו יודע לתת לעצמו עצה לנפשו, כי כל הפוגם באמונת חכמים, נדון בצואה רותחת, הינו שהראש שלו מלא צואה וטנוף וכו', וכו'.

ועכשו אשאל אותך אדם שפגם כל כך בברית ונכשל בהוצאת זרע לבטלה, איך הוא יכול להבין את דרכי הצדיקים? ואיך לא יחלק עליהם?

ולכן עליך לבקש בכל יום ממנו יתברך ברחמים ובתחנונים שתזכה לטהרת המח מחשבה, ושתזכה לתקן את חטאות הנעורים שלך, ומה טוב ומה נעים שתרגיל את עצמך לומר בכל יום את התפלה בלקוטי תפלות תפלה ס"א, שמיסדת על התורה 'חדי רבי שמעון' שמדברת הרבה מאמונת חכמים, וזה יועיל לך מאד, כי התפלה הזו היא תפלה נוראה מאד מאד לכל אלו שפגמו באמונת חכמים והראש שלהם מלא צואה וטנוף מחטאות נעוריהם, ויש להם קשיות וספקות על הצדיקים ועל ספריהם הקדושים, ואם תהיה רגיל לומר את התפלה הזו בכל יום, זה יעזר לך מאד.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלח.

המאחל לך שבת שלום...

ב' רמז.

הכרתי גבר שמבין אותי ואוהב אותי מאד, אבל אנשים סכסכו בינינו

שאלה:

מאת קרן: שלום לצדיק היקר מכל! לפני שלשה חודשים בדייק הכרתי גבר בהתחלה הכל היה משלם, אבל היו אנשים שהתערבו וסכסכו בינינו, והקשר נחלש. יש לצין שאני בת שלשים והוא בן שלשים ושנים, ולמרות שיצאתי כבר עם הרבה גברים, אף אחד לא התאים לי והבין אותי כמוהו, ואף

אָחד לא אָהב אותי כּל-כּף. מה עלי לעשות כּדי שְׁשָׁנִינוּ נִזְכֶּה
להתחזק, ולהכניס לחפּה יחד?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר בהעלתך, ט"ו סיון ה'תשע"ג.

שלום רב אל קרן תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

חכמינו הקדושים אמרו (יבמות סג). נחית דרגא נסיב איתתא, את צריכה לרדת מדרגה ואז תמצאי את הזוג שלך, כי בדרך כלל בחורה היא גאותנית וכו', ולא מתאים לה לקחת את זה או את זה וכו', ואומרת לעצמה: "אני הכי חכמה והכי יפה וכו', אקח את זה?" או "אני הכי חכמה והכי יפה והכי משפלת וכו', אקח את זה?" והיא מסתובבת ומחפשת את הבן זוג שלה כפי הדמיון שגננס בה כאלו מי יודע מה היא, והיא רוצה שיבוא אליה זוג משהו שעדין לא נברא וכו', ועל ידי זה מחפשת וכו', ומסתובבת ויוצאת לפגישות פן ואולי אמצא את בחיר לבבי שיבוא אלי על סוס לכן עם שקים מלאים כסף וכו', ומחכה עד שילד זוג כזה, ובין כך היא לא קולטת שהזמן לא מחכה, כמאמר החכם "הזהר מן הזמן פי הוא אויב רע מאד", ועד שתופסת את עצמה רואה שהיא כבר בגיל שלשים, ומה עושים עכשו? על זה באים חכמינו הקדושים ונותנים לנו עצה (יבמות סג). נחית דרגא נסיב איתתא, תרדי מדרגה ואל תחזיקי מעצמך כל כך גדולה וכו', ואז תמצאי בקלות בן זוג שיתאים לך.

והנה סוף סוף מצאת כבר בחור, אזי עליך לדעת אשר רבנו ז"ל הקפיד מאד מאד שמהרגע שעושים ארוסין, שפּכּר יתכננו על חתנה, והוא לא רצה שיעשו הפסק גדול בין הארוסין לחתנה, ומכל שכן וכל שכן שבחור ובחורה שלא יסתובבו כל כך הרבה זמן בלי ארוסין ובלי נשואין, כי הסמך מם יעשה כל מיני פעולות שבעולם להפריד בין הזוג, ובפרט כשיש משיכה אחד לשני, צריכים לדעת שזה בן זוגי, או זאת בת זוגי, ותכף ומיד לקבע זמן לחתנה, ויתחתנו

וַיַּחֲיוּ חַיִּים בְּאֶשֶׁר, וְזוֹ הַדְרֵךְ הָאֲמִתִּית שֶׁל יְהוּדֵי שְׂמַאמִּין בְּהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְכוּ', וּמִתְנַהֵג עַל פִּי הַתּוֹרָה וְכוּ', אֲבָל מָה עָשׂוּ אֵלּוּ שֶׁהִלְכוּ וְעִזְבוּ אֶת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאֶת הַתּוֹרָה וְכוּ', שֶׁהֵם מְסֻתּוֹבְבִים כְּכֹה כְּמָה שְׁנַיִם וְכוּ', וְחַיִּים בְּיַחַד בְּאֶסוּר וְכוּ', וְלִבְסוּף נִכְנָסֶת עֵין רְעָה בִּינְיָהֶם וְנִפְרָדִים וְכוּ'. וְלִכֵּן אֲשֶׁרִי מִי שֶׁהוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה, שֶׁתִּכְףּ וּמִיד כְּשֵׁישׁ מְשִׁיכָה בֵּין הַבְּחוּר וְהַבְּחוּרָה וּמְכִירִים אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי וְכוּ', שֶׁכְּבָר יַעֲשׂוּ אַרוּסִין וַיִּדְבְּרוּ עַל נִשׁוּאִין, וַיִּקְבְּעוּ זְמַן הַכִּי קָצָר לְנִשׁוּאִין, וְלֹא לְחִכּוֹת עַד שִׁיְהִיָּה כֶּסֶף וְכוּ', עַד שֶׁתְּהִיָּה חֲכָמָה וְכוּ', כִּי כְּבָר אָמַר הַחֶכֶם מְכָל אָדָם (קֹהֶלֶת א' י"ח) "כִּי בָרַב חֲכָמָה רַב כְּעֵס וַיּוֹסִיף דַּעַת יוֹסִיף מְכָאוֹב", וְדָרְשׁוּ עַל זֶה חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (קֹהֶלֶת רַבָּה פְּרָשָׁה א' סִימָן ל"ז) "בָּרַב חֲכָמָה רַב כְּעֵס" - כָּל זְמַן שֶׁאָדָם מְרַבֵּה בְּחֲכָמָה מְרַבֵּה בְּכַעַס, וְכָל זְמַן שֶׁהוּא מְרַבֵּה בְּדַעַת מְרַבֵּה בְּיִסּוּרִין. אָמַר שְׁלֹמֹה עַל יָדֵי שֶׁהִרְבִּיתִי בְּחֲכָמָה הִרְבִּיתִי בְּכַעַס, וְעַל יָדֵי שֶׁהִרְבִּיתִי בְּדַעַת הִרְבִּיתִי בְּיִסּוּרִין; הֲרִי שֶׁלֶךְ לְפָנֶיךָ אִם אָדָם חוֹשֵׁב הוּא חֶכֶם וְכֵן דַּעַת, וּמוֹשֵׁף אֶת הַזְּמַן וְכוּ', עַל יָדֵי זֶה לְבִסּוּף מִתְפּוֹצֵץ הַכֹּל וְכוּ', וְנַעֲשֶׂה בִּינְיָהֶם רִיב וְכַעַס וְנִפְרָדִים.

וְלִכֵּן אֲשֶׁרִי הַבְּחוּר אוֹ הַבְּחוּרָה שְׂמוּצָאִים אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי, וַיֵּשׁ בִּינְיָהֶם מְשִׁיכָה וְהַבְּנָה הַדְּדִית, שֶׁכְּבָר יָרְאוּ לְסַגֵּר אֶת הַכֹּל, וְהַכֹּלֵל הַזֶּה טוֹב לְכֹל אֶחָד וְאַחַת, אֲשֶׁרִי מִי שִׁיְצִית וִיקִיִּם אֶת כָּל זֶה, וְאִזּוּ יִהְיוּ לָהֶם חַיִּים מְאֻשְׁרִים מְאֹד.

אָנִי מְאֹד מְקוּהָ לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁתַּעֲבְרוּ עַל כָּל הַקְּשִׁיִּים, וְתִכְףּ וּמִיד תִּסְכְּמוּ בִּינֵיכֶם שְׂאֵתֶם מִתְחַתְּנִים, וְשִׁיְהִיָּה בְּסִימָן טוֹב וּבְמִזְל טוֹב.

הַמְּאַחַל לָךְ שֶׁבַת שְׁלוֹם...

ב' רמח.

**אני חושש שדחיתי במו ידי את הזוג האמתי שלי.
מה עלי לעשות?**

שאלה:

מאת רנאל: אל הצדיק שלום. לפני כשנתיים זכיתי להיות בציון רבנו באומן והתפללתי שם המון שאמצא את הזוג שלי. ובאמת, אחרי חדשים בערף היה לי שדוך עם בחורה מאד נבונה ובעלת יראת שמים, אף דחיתי אותה כי היא לא מצאה חן בעיני בגלל המראה החיצוני. אני מאד חושש שמא פספסתי את זוגי האמתי, ומרגיש שבור כי אני יודע שרבנו הוא השדכן הגדול, וכנראה בזכות התפלות שהתפללתי שם השם שלח לי את הבחורה הזו, אף אני דחיתי אותה. מה דעתו של הצדיק בענין? מה עלי לעשות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר שלח, י"ז סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל רנאל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שרבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן פ"ט) שהצדיק הוא השדכן, וידוע שכל מי שנוסע אצל ציון רבנו ז"ל ומתעקש, רואה הרבה נסים ונפלאות, וכן מי שמרגיל את עצמו לומר ארבעים יום את התפלות המופיעות בקונטרס "מציאת הזוג", מוצא את זוגו.

תמיד תזכר שמה שהיה כבר היה וכו', ויש פתגם עממי ידוע "לא בוכים על חלב שגשף", אם אתה יכול עדין לחזור ולקשר קשר אתה, מה טוב ומה נעים, ואם לא, זה סימן שזה לא היה שלך וכו'.

אבל בכלליות צריכים לדעת טוב מה טוב ורצים בשדוך.

הכלל הראשון והעקרי - צריכים לדעת שהעקר במציאת הזווג הוא לחפש רק את המדות הטובות של הבחורה, שזה העקר, כי בלי מדות טובות זה כלום וכו', כי מי שאין לו מדות טובות יכול להיות חיה בצורת אדם וכו', ועל פן רק על זה צריכים לשים את הדגש שהבחורה תהיה עדינה, עם מדות טובות, ובעלת דרך ארץ, טובת לב, לא קמצינית וכו' וכו', ואלו הן המעלות היסודיות של בחורה שרוצים להתחתן עמה וכו', ולא תמיד היפי החיצוני מראה שגם הפנימיות מתקנת וכו', ולכן אשרי מי שיש לו את השכל להסתכל על העקר ולא על הטפל וכו', וכמאמר התנא הקדוש (אבות פרק ד') אל תסתכל בקנקן, אלא במה שיש בו, יש קנקן חדש מלא ישן, וישן שאפלו חדש אין בו.

תעשה כל מה שביקלתך רק להיות בשמחה, כי הסמך מס עובד על כל אדם כל כך חזק להפילו בעצבות ובמרירות ובדכאון וכו', רק על ידי הדמיונות שמכניס בו וכו' וכו', כל אחד כפי בחינתו וענינו, ולכן אתה מוכרח לעשות כל מיני פעלות שבעולם רק להיות בשמחה, והרגע שתהיה בשמחה, זה ירחיב לך את הדעת לגמרי, וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקויטי מוהר"ן חלק ב' סימן י') מה שבני אדם רחוקים מהקדוש ברוך הוא, זה מחמת חסרון ישוב הדעת, ולמה אין ישוב הדעת? כי חסר מהשמחה.

ולכן תמסר את נפשך להיות בשמחה ואז תזכה לגדלות המחין וכבר לא יחסר לך שום דבר, ורבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות שמחה חלק ב' סימן א') מי שהוא שמח תמיד על ידי זה הוא מצליח, ולכן אם אתה רוצה להצליח בחייה, תהיה רק בשמחה תמיד.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רמט.

**אני נמשכת לחב"ד ובעלי נמשך לברסלב. באיזו דרך
אנו צריכים ללכת?**

שאלה:

מאת גניה אפרת: אני קשורה לחסידות חב"ד ובעלי יותר מחבר לרבי נחמן, הוא קורא מספר שנים את 'התקון הכללי'. לפני כשלוש שנים הייתי באומו, ובזמן שעשיתי ודוי דברים לפני רבנו, הרגשתי שרבי נחמן נתן לי הרגשה של "את יכולה לסמוך עלי". אני יודעת שכל מה שמגיע לי זה לפי השבונות שמים והשם הוא צדיק, ואני מקבלת את הכל בשמחה, אף בכל זאת אני נמצאת בעצבות.

בעלי מתפלל בנסח ספרדי, והבית מתנהל לפי מנהגי הספרדים, כך שקשה לי להתנהל בנסח חב"ד למרות החזקים של הרבי, ובכל פעם שאני נופלת ברוחניות אני נעזרת ברבי נחמן ובעצות שלו. אני מרגישה כמו נע ונד ואיני יודעת איפה אני צריכה להיות, ואשמח שתדריך אותי ואת כל בני ביתי ותגיד לנו באיזו דרך אנו צריכים ללכת כדי שהבית שלנו יבנה ויהיה שלם. אשמח לקבל תשובה ברורה, תודה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר שלח, י"ז סיון ה'תשע"ג.

שלום רב אל אפרת תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת ששתי החסידיות הם לא מנגדות אחד לשניה, אדרבה, ידוע גדל האהבה שהיה בין רבנו ז"ל לבין הבעל התניא זכותו תגן עלינו, וקרא אותו שר האלף וכו', והפליג מאד במעלתו, ולכן אסור שהיו ביניכם וכוזרים בענין החסידיות וכו', הבעל צריך לחזק את האשה, והאשה צריכה לחזק את בעלה, העקר לא להפגס

במריבות, שזה לא מביא לשום דבר טוב, כמאמרם ז"ל (שמות רבה פרשה ל' סימן י"ז) על הפסוק (שמות כ"א) "כי יריב אנשים והכה איש את רעהו" - אין דבר טוב ואין שלום יוצא מתוך מריבה, קין לא נגע באחיו אלא מתוך מריבה.

ולכן אשרי הבעל והאשה שמתרים אחד לשני, ולא מתוכחים על שום דבר, ומכל שכן על חסידות וכו', כי הבעל שם טוב הקדוש זכותו תגן עלינו בא רק לאחד את כלל נשמות ישראל, שיפירו את הקדוש ברוך הוא בגלוי עצם עצמיות אלקותו יתברך וכו', והסמוך מם מאד פחד ממנו ולכן הוא גרם שיהיו כל המחלקת והפרודים בין החסידיות וכו'.

ידוע שהבעל שם טוב הקדוש זכותו תגן עלינו יצא פעם עם תלמידיו ביער, פתאום נעמד על יד אילן אחד, והתחיל לבכות מאד מאד ודפק את ראשו על האילן, והתלמידים עמדו מרחוק ומאד מאד נבהלו, ולא ידעו מה זה ועל מה זה וכו', וכשחזר אליהם הבעל שם טוב הקדוש זכותו תגן עלינו אמר, הסמך מם לוחם נגדי מאד, קדם ביאת המשוח יקים הרבה מפרסמים של שקר, והראה לתלמידיו על הענפים ועל העלים וכו', ואמר כמו שאתם רואים שעל האילן הזה יש כל כך הרבה עלים וענפים וכו', כך יתרבו המפרסמים של שקר שיטעו את העולם, ועל זה אני בוכה. ובאמת רואים שנתקים דבריו לצערנו הרב, שזו הגלות הכי גדולה.

ולכן אם כבר מתקרבים אל חסידות שיש להם שרשים עוד לפני מאתים שנה, צריכים לשמח מאד מאד, ולא להטעות את עצמו, ולכן חבל מאד אשר דיקא בשביל חסידות צריכים לריב הבעל והאשה, אדרבה צריכים לדעת שהחסידות האמתית מגלה רק את הקדוש ברוך הוא, שאדם יגיש תמיד את עצם עצמיות אלקותו יתברך שנמצא ואין בלעדו נמצא, וכל דבר קטן הכל משגח בהשגחה פרטי פרטית. אשרי הבעל והאשה שהם תמיד בשלום ואהבה, ומותרים אחד להשני, ועוזרים אחד להשני, כי (סוטה יז.) איש ואשה זכו שכינה

ביניהן, ואמרו (ירושלמי ברכות פ"ק ט' הלכה ח') אי אפשר לאיש בלא אשה ואי אפשר לאשה בלא איש אי אפשר לשניהן בלא שכינה, ובמקום שהשכינה נמצא שם הברכה מצויה, רק שתהיה ביניהם שלום ואהבה גדולה מאד, כי שלום אמרו חכמינו הקדושים (שבת י.) זה שמו של הקדוש ברוך הוא, ולכן אם מכניסים את הקדוש ברוך הוא בתוך הבית, זה נקרא שלום בית, הינו שמו של הקדוש ברוך הוא בתוך הבית.

את צריכה לדעת כי חסידות חב"ד וחסידות ברסלב אף פעם לא היו מתנגדות אחת לשניה, ואדרבה כל אלו שבקיאים בדבר ידעו שבזמנים הכי קשים שהיו תחת הקומוניסטים ימח שמם רק חסידי חב"ד וחסידים ברסלב החזיקו מעמד ביהדות במחצרת, ועזרו להפיץ יהדות תחת האף של האנטישמיים האוורים, ולכן לדעתי את לא צריכה לעשות שום עסק מהחלוקי דעות, ואת צריכה להשתדל שלא יהיו חלוקי דעות, וכבר אמרו חכמינו הקדושים (עוקצין פ"ק ג') לא מצא הקדוש ברוך הוא כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, שנאמר (תהלים כ"ט) "הוי"ה עז לעמו יתן הוי"ה יברך את עמו בשלום".

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב'רנ.

**קְרוּבַת מְשַׁפְּחָה שְׁלוֹנוּ הַלְכָה לְמַגֵּדַת עֵתִידוֹת וְאֲנִי
חוֹשֶׁשֶׁת שֶׁהִיא עֹשֶׂתָה לָנוּ כְּשׁוֹף**

שְׂאֵלָה:

מַאת טובי: לְכַבוֹד מוֹהֲרָא"ש הַקְּדוֹשׁ. דוֹדָה שֶׁל בַּעֲלִי הִיא

אֲשֶׁה לֹא דְתִיָּה, וְהִיא סִפְרָה לְנוּ שְׁלֹא חֲרוּנָה הִיא הַלְכָה לְמַגִּדַת
עֲתִידוֹת שֶׁשְׂאֵלָה אוֹתָהּ הָאֵם יֵשׁ לָהּ בְּמִשְׁפָּחָה מִיִּשְׁהוּ בְּשֵׁם
שֶׁל בְּעָלִי, וְהִיא עֲנִתָּה לָהּ שִׁכּוֹן. אֲזַי הִיא אִמְרָה לָהּ שְׂאֵשְׁתּוֹ,
כְּלוּמַר אֲנִי, בְּהִרְיוֹן וְשִׁתְּהִיָּה לְנוּ בֵּת.

אֲנִי נוֹרָא נִלְחַצְתִּי מִכָּל הַסְּפּוּרָה, כִּי בְּאִמְתּוֹ אֲנִי בְּהִרְיוֹן, וְהַדּוּדָה
לֹא אִמְרָה לָהּ כְּלוּם עָלִינוּ וְהִיא יִדְעָה הַכֹּל לְבַד. הָאֵם זֶה
כְּשׁוֹף שִׁיכוֹל לְהַזִּיק לְנוּ לְמִרּוֹת שְׁלֹא אֲנִי זוֹ שֶׁהַלְכָה לְמַגִּדַת
הָעֲתִידוֹת? וְהָאֵם בְּאִמְתּוֹ תְּהִיָּה לְנוּ בֵּת? וְאִיךָ הִיא בְּכֻלָּל יוֹדַעַת
עָלִינוּ?

תּוֹדָה רַבָּה עַל הַשׁו"ת הַנִּפְלָא, אֲנִי מוֹצֵפָה לְתִשׁוּבָה וּמֵאֲחֻלַּת
לְכֶם רַק בְּרִיאוֹת וְאַרְיכוֹת יָמִים!

תשובה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסִדְרֵי שְׁלַח, י"ז סִיּוֹן ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל טוֹבֵי תַחֲיָה

לְנִכּוֹן קַבְּלֵתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

אֶת לֹא צְרִיכָה לְהַתְּבַלְּבֵל מִשׁוּם דְּבַר בְּעוֹלָם כִּי הַכֹּל הֵבֵל
הֵבֵלִים, אֵין בְּזֶה שׁוּם יְסוּד וְקֶשֶׁר וְכוּ', וְאֶת לֹא צְרִיכָה לְפַחַד מִשׁוּם
דְּבַר, וּכְבָּר אִמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סִנְהֶדְרִין סו): אִמְרֵי רַבִּי יוֹחָנָן לְמָה
נִקְרָא שְׁמֵן כְּשָׂפִים שְׂמִיכְחִישִׁין פְּמִלְיָא שֶׁל מַעְלָה; כִּי כָּל עֲנִיִן הַכְּשׁוּף
הוּא לְהַעֲלִים וְלְהַסְתִּיר אֶת אִמְתּוֹ מִצִּיאוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ וְלְחָשֵׁב שֶׁהַכֹּל
טֵבַע מִקְרָה וּמִזֵּל, וְהַרְגַע שְׁהָאֵדָם יוֹדַע אֲשֶׁר אֵין עוֹד מְלַבְּדוֹ, אִמְרֵי עַל
זֶה רַבִּי חֲנִינָא 'אֶפְלוּ לְדַבְּרֵי כְּשָׂפִים', זֹאת אוֹמֶרֶת הַרְגַע שְׁאֵדָם מְכַנִּים
בְּעִצְמוֹ שְׂאִין בְּלַעְדוֹ יִתְבָּרַךְ כְּלָל, אֲזַי כָּל הַכְּשׁוּף וְהַדְּמִיוֹנוֹת נִעְלָמִים
לְגַמְרֵי, וְלֹא יְכוּלִים לְשַׁלֵּט בּוֹ.

וּמִסְפָּרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים: הִיא אִיתְתָּא דְהוֹת קָא מְהַדְרָא
לְמִשְׁקַל עֲפָרָא מִתּוֹתֵי כְּרַעֲיָה דְרַבִּי חֲנִינָא אִמְרֵי לֵה אֵי מְסַתִּיעַת זִילִי
עֲבִידִי אֵין עוֹד מְלַבְּדוֹ כְּתִיב; [שְׂאֵשָׁה אַחַת רָצְתָה לְעֲשׂוֹת כְּשׁוּף לְרַבִּי

חנינא והוא אמר אין עוד מלבדו עכשו אני לא מפחד ממך, ולכן גם את תתחזקי באמונה פשוטה בו יתברך והכל הכל הכלים.

מה שהקדוש ברוך הוא יתן שיהיה לברכה, מה אכפת לך שיהיה בת או בן, צריכים את שניהם.

הקדוש ברוך הוא יעזר שיעבר ההריון בקלות, ותלדי בקלות, העקר אל תבלבלי את עצמך משום בריה שבעולם.

היה טוב מאד שתבדקו את מזוזות ביתכם אם הן כשרות, שאז בודאי לא יוכלו לעשות לכם שום דבר רע, כי המזוזה שומרת על האדם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רנא.

העבר שבבטני עדין לא התהפך, ואני חוששת שאצטרך לעבר נתוח. מה אפשר לעשות?

שאלה:

מאת נטלי: שלום כבוד הרב. אני בהריון בשבוע השלישי ושנים, ובשבוע הזה בדרך כלל העבר כבר אמור להתהפך, אך בבדיקה ראו שהוא עדין לא התהפך. אני חוששת שהוא ישאר כך ובזמן הלידה אצטרף לעבר נתוח. בבקשה תברך אותנו ותגיד לנו האם יש משהו שאפשר לעשות כדי שהוא יתהפך? בברכת רפואה שלמה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר שלח, י"ז סיון ה'תשע"ג.

שלום רב אל נטלי תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר על ידי תפלה יש ענין שהכל יתהפך לטובה, ולכן אל תפחדי הכל יתהפך לטובה ותלדי בקלות, רק תהיי רגילה לומר בכל יום שמות הצדיקים שמאד מסגלים ללדה קלה, ורבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות צדיק חלק ב' סימן כ') על ידי הזכרת שמות הצדיקים יכולין להביא שנוי במעשה בראשית כלומר לשנות הטבע.

ולכן טוב שתאמרי בכל פעם את כל השמות של הצדיקים שאת יודעת בעל פה כגון אברהם, יצחק, יעקב, משה, אהרן, יוסף, דוד, שלמה, רבי שמעון בר יוחאי, רבי יצחק לוריא אשכנזי, רבי ישראל בעל שם טוב, רבי נחמן בן פייגא מברסלב, רבי נתן מברסלב וכו' וכו', ועוד כל מיני שמות של הצדיקים שאת רק זוכרת. תהיי רגילה לומר את זה מדי פעם, ואחר כך תאמרי את התפלה הזאת, ותראי שתלדי בקלות:

יהי רצון מלפניך אבי שבשמים שבזכות הזכרת שמות הצדיקים שהזכרתי לפניך בזכות צדקתם ותורתם ומסירות נפשם שהיתה להם בשבילך, שתעזר לי ללדת בקלות ולד בריא בחושיו ובאיבריו, ואזכה לעבר את ההריון בקלות, ותסיר ממני כל מיני עין הרע שלא תפגע בי משום אדם בזה העולם, ואזכה להוליד בנים ובנות חיים וקיימים שיעשו את רצונך, ואזכה להיות בריאה כל ימי חיי, ולעשות נחת רוח לפניך, יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך הוי"ה צורי וגאלי. אמן כן יהי רצון.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני

מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רנב.

אני אשכנזי במקור אך מאז שחזרתי בתשובה אני מתפלל ונוהג כעדות המזרח. האם זה בסדר?

שאלה:

מאת לירן אליהו: לצדיק שלום רב. אני אשכנזי במקור, אך כשחזרתי בתשובה חזרתי עם חברים ספרדיים, ולכן קבלתי על עצמי את גסח התפלה של עדות המזרח, ואת הנהגת מרן הרב עובדיה יוסף שליט"א. להורי לא היה מנהג כלשהו, מפני שהם לא הלכו להתפלל בכלל פרט ליום כפור הבנתי שרבונו ז"ל הקפיד שלא לשנות את גסח התפלה שאדם קבל מאבותיו ורציתי לדעת מה הרב מציע לי לעשות: באיזה גסח תפלה להתפלל? ועל פי איזה מנהיג הלכתי עלי לנהג? תודה רבה על כל החזקים שאני מקבל דרך האתר.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר שלח, י"ז סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל לירן אליהו נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אם חזרת בתשובה וקבלת על עצמך להתנהג כפי עדות המזרח כי על ידם חזרת בתשובה, אזי תשאר כבר עם גסח עדות המזרח.

העקר אל תבלבל את עצמך, כי את מעלת החזרה בתשובה אי אפשר לתאר ולשער כלל, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים

(ברכות ל"ד) במקום שבעלי תשובה עומדים, שם אין צדיקים גמורים יכולים לעמד, ואמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא דרב פהנא) גדול כחה של תשובה שכיון שאדם מהרהר בלבו לעשות תשובה, מיד היא עולה לא עד עשרה ימים ולא עד עשרים ולא עד מאה, אלא עד מהלך חמש מאות שנים, ולא עד רקיע ראשון ושני, אלא שהיא עומדת לפני כסא הכבוד. והסמוך ממאד מאד מפחד מכן אדם שחוזר בתשובה, כי כיון שאדם בא אל הקדוש ברוך הוא אפלו שהוא עשה עד עכשו מה שהוא עשה, ומתודה ומתחרט על כל מה שעשה, הקדוש ברוך הוא כבר מקבלו, ואמרו חכמינו הקדושים (במדבר רבה פרשה כ' סימן י"ג) בלעם היה רשע ערום וידע שאין עומד בפני הפרענות אלא תשובה, שכל מי שחוטא ואומר חטאתי, אין רשות למלאך לגע בו, בשביל זה הוא מסית את כל אדם מה לך לחזור בתשובה? ומה לך להתודות? כי הוא יודע שמי שחוזר בתשובה ומתודה להקדוש ברוך הוא, אין רשות למלאך המות לגע בו, ואמרו חכמינו הקדושים (תנחומא נח) אין מכה בעולם שאין לה רפואה, רפואתו של יצר הרע תשובה.

אתה צריך לדעת שעקר התשובה הוא על ידי למוד תורה הקדושה, ועל ידי תפלה, כמו שאנחנו אומרים בכל יום בתפלת שמונה עשרה, "השיבנו אבינו לתורתך וקרבתנו מלפניו לעבודתך והחזירנו בתשובה שלמה לפניך" כי לחזור בתשובה שלמה צריכים את שניהם - למוד תורה הקדושה ולעסק בתפלה, ולכן תשתדל מאד מאד לא לעשות מהעקר טפל ומהטפל עקר, בעל תשובה צריך להרבות בתפלה ותחנונים, וכן להרבות בלמוד תורה הקדושה.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רנג.

**האם יש הבדל בין סדרת 'אשר בנחל' לסדרה החדשה
'שאלות ותשובות בחסידות ברסלב'?**

שאלה:

מאת רותי: שלום לצדיק היקר. אני תורמת מדי פעם להדפסת ספרי 'אשר בנחל', ואני מאמינה בהבטחה שהבטחתם שמי שידפיס כסף אחד תהיה לו ישועה. לאחרונה התחלתם להדפיס את ספרי 'שאלות ותשובות בחסידות ברסלב' ואני מאד מתחזקת מהם, וכשאני קוראת בהם אני מרגישה שהרבה מכתבים מדברים אלי ישירות, ועוזרים לי בחיי הפרטיים. ברצוני לדעת האם יש בכלל הבדל בין סדרת 'שאלות ותשובות אשר בנחל' לסדרה החדשה 'שאלות ותשובות בחסידות ברסלב'? והאם ההבטחה שלכם נאמרה גם לגבי ספרי 'שאלות ותשובות בחסידות ברסלב'?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר שלח, י"ז סיון ה'תשע"ג.

שלום רב אל רותי תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

באמת אין הפרש ביניהם כלל, אלא ב'שאלות ותשובות אשר בנחל' שם לא מזכרת השאלה, ו'בשאלות ותשובות בחסידות ברסלב' שם כן כתובה השאלה, וכנראה שזה יותר מסקרן את האדם, כי לכל אחד יש קשיות וספקות וכו', עקמומיות ובלבולים וכו', ולכן כשרואה את השאלה אזי תכף ומיד מזדהה גם הוא עם אותה בעיה, הן בעיות של שלום בית, והן בבעיות של חסרון פרנסה, והן בעיות בקשיות באמונה וכו' וכו', וזה ההפרש ביניהם, כי ב'שאלות ותשובות אשר בנחל' צריכים להבין מתוך התשובה מה הייתה השאלה, ולא כל אחד מסגל להבין את זה.

והנה בספרי 'שאלות ותשובות אשר בנחל' יש מעלה, כי זה כבר קרוב לחמשים שנים מאז שהתחילו לכתב מכתבים אלו, ורואים ומבינים את מה שעבר על חסידות ברסלב במשך החמשים שנה האחרונות, איך נבנתה ונתפשטה החסידות בכל העולם כלו, ואיך שמקבוץ קטן נעשה תהלה לאל חסידות לכלל ישראל, ויצאה על הרחוב וכו', עד כדי כך שתהלה לאל בראש השנה באים כבר קרוב לארבעים אלף אנשים אל ציון רבנו ז"ל כן ירבו, כי בכל ראש השנה נתרבה הקבוץ יותר ויותר, כי ידוע אשר בראש השנה אז הוא זמן קבוץ לכל, כמו שהזכירנו רבנו ז"ל, מלבד זאת מה שבמשך כל השנה באים תיירים מכל העולם כלו, ונתפרסמה דעת רבנו ז"ל בכל העולם כלו וכו'.

ובמכתבי 'שאלות ותשובות אשר בנחל' יכולים לראות יום יום, שבוע שבוע, חדש חדש, שנה שנה, איך נבנתה החסידות אחרי השואה וכו', לאט לאט במסירות נפש הכי גדולה ועצומה, ואיך שעסקנו להדפיס את ספרי רבנו ז"ל, בשעה שלא היו בנמצא ספרי רבנו ז"ל בעולם, וזכינו להדפיסם ולהפיצם בין כל שכבות העם בפרוטות ממש וכו', ואיך שעל ידי זה נתקברו אלפים ורבות נשמות ישראל, ואיך מכלום ובמסירות נפש הכי גדולה זכינו להדפיס ספרי רבנו ז"ל, ולחלקם ביצקב ולהפיצם בישראל, וממכתב למכתב רואים את המסירות נפש שהיתה לפרסם את דעת רבנו ז"ל עד עכשו.

והעולה על הכל יכולים לראות מהמכתבים מה עברנו ביבנאל, שזכינו במשך חצי יובל שנים להקים שם קהלה קדושה המונה כיום למעלה מארבע מאות משפחות, ומוסדות חנוך על טהרת הקדש שבהם לומדים למעלה מאלף בנים עם פאות, ובנות עם צניעות כמו באחת הערים הגדולות ירושלים, בני ברק, אשדוד וכו', או ברוקלין וכו', בשעה שכשבאנו ליבנאל לפני עשרים וחמש שנים לא היה שם זכר מיהדות, והצרכנו לחם על כל פרט ופרט ביהדות, כמו ברוסיה תחת שלטון הקומוניסטים, את המקוה של הנשים סגר זה

שְׁהִיָּה צְרִיף לְהִיּוֹת מְמַנָּה עַל הַדֵּת, בְּמַעֲנֵה שְׁהַסְפָּרֵדִיּוֹת מְבִיאֹת כְּנִים וְכוּ', וְהַצָּרְכוֹ נְשׁוֹת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לְצִאת לְהַפְגִּין בְּחֻצוֹת, תִּפְתָּחוּ לָנוּ אֶת הַמְקוּוֹה, דְּבַר כְּזֶה עוֹד לֹא הָיָה מִיּוֹם קְבַלְתָּ הַתּוֹרָה, שְׁנָשִׁים יֵצְאוּ לְהַפְגִּין שִׁיפְתָּחוּ לָנוּ אֶת הַמְקוּוֹה, וְזֶה שְׁמַמְנָה עַל הַדֵּת יֵשֵׁב לוֹ וְצָחַק [הַכֵּל מְסַרְט בְּסַרְט וְיֵשׁ עַל כָּל פֶּרֶט וּפְרֵט תְּמוּנוֹת], וּלְבִסּוּף אַחַר כָּל מִינֵי לְחָצִים כְּשִׁפְתָּחוּ אֶת הַמְקוּוֹה, נִתְגַּלָּה לָנוּ מְרָאָה נוֹרָא וְאִים אֲשֶׁר בְּמַאֲגַר שֶׁל מִי הַגְּשָׁמִים בְּכֻלָּל לֹא הָיָה מִים, נִמְצָא שֶׁהַמְקוּוֹה הָיָה פְּסוּל לְגַמְרֵי, שֶׁטְּבָלוֹ בְּאִמְבֻטִּיָּה רַחֲמָנָא לִיצְלָן, וְהַכְּשִׁיל אֶת כָּלן בְּאִסּוּר כְּרִיתוֹת הַחֲמוּרָה.

מְלַבֵּד זֹאת הַצָּרְכָנוּ לְלַחֵם שִׁיְהִיָּה עֲרוּב כָּשֶׁה, כִּי הִרְגַע שְׁרָצֵינוּ לְתַקֵּן אֶת הָעֲרוּב, כְּכֹר פֶּתַח תִּיק בְּמִשְׁטָרָה נִגְדָנוּ, עַד שֶׁהַשׁוֹפֵט שֶׁהִיָּה דְרוּזֵי רָאָה שְׁזוֹ סֵתֵם עֲלִילַת שְׁוֹא הֶלֶךְ וְקָרַע אֶת הַתִּיק, וְזָרַק אֶת זֶה בַּפֶּח, וּמָה שֶׁעֲבָרְנוּ בְּעִנְיַן הַחֲנוּף וְכוּ', זֶה אִי אֶפְשָׁר לְהַסְבִּיר בְּשִׁכּוּל אֲנוּשֵׁי כָּלָל, וְאִיךָ שֶׁעָצְרוּ אֶת שְׁמוֹנֵת הַמּוֹרוֹת מְכַל הַכְּתוּת, וְהוֹלִיכּוּ אוֹתָן אֲזוּקוֹת בְּנִידוֹת מִשְׁטָרָה וְכוּ', וְזֶה אִף אַחַד לֹא יֵאֱמִין שֶׁהִיָּה דְבַר כְּזֶה אִי פֶעַם, וְעוֹד צְרוֹת וְיִסּוּרִים וּמְרִירוֹת וּמְכַאוּבִים מֵה שֶׁעֲבָרְנוּ בְּמִשְׁךְ כָּל הַשָּׁנִים, וְגַדֵּל הַמְסִירוֹת נֶפֶשׁ שֶׁהִיָּתָה לָנוּ, וְעֵדִין יֵשׁ לָנוּ, וְאֶת כָּל זֶה יְכוּלִים לְרְאוֹת בְּמַכְתָּבִים מְכַתֵּב אַחַר מְכַתֵּב שֶׁל 'שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת אֲשֶׁר בִּנְחָל', מֵה שְׂרַק עֲבָרְנוּ וְעוֹבְרִים שֶׁם בְּמִשְׁךְ כָּל הַשָּׁנִים וְכוּ', וְעַל הַכֵּל יֵשׁ לָנוּ תְּמוּנוֹת וְכוּ'.

וְזֶה הַהֶבְדֵּל, שֶׁבְּסִפְרֵי 'שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת אֲשֶׁר בִּנְחָל' שֶׁם יְכוּלִים לְקַרֵּא קֶצֶת הִיסְטוֹרִיָּה עַל חֲסִידוֹת בְּרִסְלָב בְּכֻלְיֵיהֶן, מֵה שֶׁעֲבַר בְּמִשְׁךְ הַחֲמָשִׁים שָׁנָה הָאֲחֵרוֹנוֹת וְכוּ', וְעַל קַהֲלַת חֲסִידֵי בְּרִסְלָב בִּיבְנָאֵל, מֵה שֶׁעֲבָרְנוּ שָׁם, וְעֵדִין עוֹבְרִים שָׁם, צְרוֹת וְיִסּוּרִים וּמְרִירוֹת וּמְכַאוּבִים וְכוּ' וְכוּ', וְאִף עַל פִּי כֵן בְּנִינוּ קַהֲלָה קְדוּשָׁה וּנְפִלְאָה כְּזוֹ שְׁאִין בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, בְּלֵי שׁוּם גְּזֻמָּא כָּלָל, כִּי הַקַּהֲלָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁלָנוּ כְּלוּלָה מְכַל מִינֵי עֲדוֹת וְכוּ', וְאִף עַל פִּי כֵן מִתְפַּלְלִים יַחַד בְּאוֹתוֹ בֵּית הַכְּנֶסֶת, דְּבַר כְּזֶה אֵין בְּשׁוּם מְקוֹם בְּעוֹלָם וְכוּ'. מֵה שְׁאִין כֵּן 'שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת

בחסידות ברסלב, זה יותר מה שעובר עכשו על בני אדם בפרטי פרטיות, שכל אחד פונה עם הבעיות שלו וכו' וכו', אבל באמת אין הפרש ביניהם כלל, ואשרי מי שעוזר להדפיסם ולהפיצם בין נשמות ישראל, כי רבות רעות, צרות גדולות, יסורים ומרירות וכו' וכו' עוברים על בני אדם, ואשרי מי שמפיץ את הספרים האלו לנשמות ישראל, ועוזר בהדפסתם, שעל ידי זה יש לו חלק בזכות הרבים, אשרי לו בזה ואשרי לו בבא.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רנד.

**האם כשאני מתפללת על מציאת הזוג אני עלולה
'לגזל' זוג של מישהי אחרת?**

שאלה:

מאת בת-אל: לכבוד הרבי הקדוש. לאחרונה גליתי את האתה, הוא מאד מחזק, ואני מרגישה שאני מקבלת מענה על דברים מסוימים דרכו.

רציתי לשאל את הרב: כשאני מתפללת על הזוג, אני מבקשת מהקדוש-ברוך-הוא שישלח לי את הזוג בקרוב, אך שמעתי שזה לא טוב להתפלל שהזוג יגיע בקרוב, כי אני עלולה לגזל את הזוג של מישהו אחר. האם זה נכון? ומהי הדרך הנכונה להתפלל על הזוג? אשמח לתשובה, תודה רבה!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר שלא, י"ז סיון ה'תשע"ג.

שלום רב אל בת-אל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לבקש את הקדוש ברוך הוא כל מה שאת צריכה, שזו שלמות התפלה, ואסור לבקש אני רוצה דוקא את פלוני וכו', כי אז יכול להיות שבאמת לוקחים את הזווג של השני, שעל זה אמרו (מועד קטן י"ח): שְׁמָא יְקַדְּמֵנוּ אַחַר בְּרַחֲמִים; ומוכא בתקוניים (תקון י"ד) שאחד נדחה מהשני.

ולכן אסור להתפלל שאני רוצה דוקא את פלוני, כי זה גורם רבות רעות וכו', צריכים לבקש ממנו יתברך "תביא לי את הזווג שלי משרש נשמת, ומה שיותר מהר".

הקדוש ברוך הוא יעזר לך למצא בן זוגך, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רנה.

האם כדאי להכניס את ספרי רבנו לתוך האיפון כדי שאוכל ללמוד גם בדרך?

שאלה:

מאת שמעון: לכבוד אדונינו מורנו ורבנו ועטרת ראשנו המאור הגדול אני מקוה שכבודו יקרא מרגיש טוב, אנו מתפללים לשלומך

יש אפשרות להכניס ספרי קדש לאיפון וכך אפשר ללמוד תורה גם בדרך כשאין ספרי קדש בהשג יד. האם כדאי

להכניס את ספרי רבנו הקדוש אל תוך האיפון למרות שיש
אסור הלכתי להשתמש בו? בברכה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר שלא, י"ז סיון ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל שְׁמֵעוֹן נְרוּ יֵאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

באמת צריכים להתרחק מכל מיני מכשירי טמאה וכו', בודאי
שעם המכשירים יכולים להשתמש גם מצד הקדשה, אבל ידוע
שהרע גובר על הטוב וכו' וכו', ולכן זה מאד מסכן, ועל זה אמרו
חכמינו הקדושים (חלין מ"ד): הרחק מן הפעור ומן הדומה לו; ועל
כן אשרי מי שבורח מכל הפלי משחית שיש היום, מחשב (מכשף)
שמחבר לאינטרנט, וכן איפה, איפון, בלקברי, גלאקסי וכו' וכו', שזו
קלפה עצומה שכובשת כל חלקה טובה, ומקררת את האמונה ואת
היראת שמים מבר ישראל, ומכניסה בו כפירות ואפיקורסות, כי
יכולים לשמע ולראות שמה כל דבר אסור.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני
מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה
תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רנו.

**האם בהתבודדות צריכים להוציא את הדבורים בפה
דוקא או שמספיק שהם במחשבה?**

שאלה:

מאת דן: השם ימלא משאלות לבכם לטובה, ותראו רק נחת ושמחה מכל תלמידים מתוך בריאות ושמחה. האם אדם שחושב על הטובות שהשם עשה אתו, ובמקום להוציא בפיו את כל הבקשות שהוא צריך, הוא רק מהרהר בהן, האם גם זה נחשב להתבודדות, או שהתבודדות היא רק כאשר מוציא את הדבורים בפיו?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר שלא, י"ז סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל דן גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוה"ר חלק א' סימן ל"ד) שהדבור הוא כלי השפע שבו מקבלים את השפע, כמו שכתוב (דברים א') "ויברך אתכם כאשר דבר לכם", הינו לפי הדבור כן השפע - אם הדבור הינו כלי השפע הוא בשלמות ובמלואו, אזי יכולין לקבל בו רב שפע.

רואים מזה שהעקר הוא הדבור, כי לכאורה למה אדם צריך להתפלל, הלא הקדוש ברוך הוא יודע מחשבות? אלא הדבור הוא כלי השפע, וכשאדם מדבר אל הקדוש ברוך הוא, ומבקש ממנו יתברך, ומתחנן לפניו שירחם עליו, ויתן לו מה שצריך, ככל שייבקש יותר, אזי הוא בונה יותר כלי לקבל בו את השפע, וכמו כן צריכים תמיד להודות ולהלל ולשבח את הקדוש ברוך הוא בפה מלא דיקא, כי הכל תלוי כפי הדבור, ולא מספיק לעשות זאת במחשבה.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתהיה תמיד שש ושמח ותודה

להקדוש ברוך הוא על כל החסדים והרחמים גמורים שעשה עמה, ועל ידי זה יתרחב לבך שתוכל לבקש ממנו יתברך כל מה שתצטרך. המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רנז.

אני רוצה לגור ליד הורי באשקלון, אף בעלי לא מוכן לעבר למקום רחוק מבית הוריו שבאילת. מה טוב בשבילנו?

שאלה:

מאת אשרת: לפני שנתיים נשאתי לבעלי, במקור הוא ומשפחתו מאילת, ולכן גם אנחנו גרים שם. ברוך השם לפני כחדש ילדתי בן זכר, וכבר מהחדש השמיני של ההריון אני גרה באשקלון אצל ההורים שלי, וכעת אחרי הלידה אפא שלי עוזרת לי עם הילד ביום ובלילה. אני מאד רוצה לקנות דירה באשקלון ולגור ליד המשפחה, אף בעלי לא מוכן לעזב את הוריו שבאילת מה שקצת מקשה על היחסים בינינו, והמרחק גורם לכך שהוא בא לבקר אותי באשקלון רק פעם בשתי שבועות. בבקשה תעזר לי להחליט מה לעשות ומה טוב בשבילנו. תודה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר שלח, י"ז סיון ה'תשע"ג.

שלום רב אל אשרת תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך, את צריכה לדעת כשזוג מתחתנים, בהתחלה זה

מאד מאד קשה להם. לפעמים האשה עדין חוזרת בכל פעם אל ההורים שלה, והם חשובים אצלה יותר מבעלה, וזה כואב מאד מאד לבעל: "מדוע את לא נותנת לי את התשומת לב? מדוע את רצה תמיד יותר אל האמא שלך מאשר אלי?" וכן להפך לפעמים הבעל חוזר בכל פעם אל ההורים שלו, והם אצלו יותר חשובים מאשתו, וזה כואב מאד מאד להאשה: "מדוע אתה לא נותן לי את התשומת לב? מדוע אתה רץ תמיד יותר אל האמא שלך מאשר אלי?"

ולכן זוג שרוצים להצליח בנשואיהם, אסור לקנאות אחד בשני למה עדין רצים יותר אל ההורים וכו', כי כף טבע העולם שנמשכים למקום שנתנו להם חם ואהבה ביותר וכו', ולכן עד שהזוג מכירים את עצמם יותר יותר, ונבנים ביניהם חם ואהבה והבנה הדדית, זה לוקח זמן, ואסור לקנאות אחד בהשני וכו', ולא לחיות בקטנוניות כאלו הוא אוהב את ההורים שלו יותר ממני וכו', או כאלו היא אוהבת את ההורים שלה יותר ממני וכו'.

אני מאד מאד מבקש אתכם שתותרו אחד לשני, ותבואו לעמק השווה, כי אם רוצים נשואין בריאים, צריכים תמיד לזכר אשר איש ואשה מכרחים להיות ותרגים אחד לשני, ולתת תשומת לב אחד לשני, וזו שלמות הבית, ועל ידי זה ממילא יש אהבה והבנה הדדית, אבל הרגע שרוצים אחד להשתלט על הזולת, דעו לכם שזה הסמך מם שבא לשבר את הבית. הזהר הקדוש קורא איש לבדו פלג גופא - חצי גוף, נמצא כשאדם מתחתן הוא גוף שלם, כמו שכתוב (בראשית ב' כ"ד) "ודבק באשתו והיו לבשר אחד", הינו שניהם חצי חצי, וכיחד הם שלם, מה שאין כן כשאחד רוצה להשתלט על הזולת, זה הסמך מם, הינו ששים על ארבעים, אני יותר ממך וכו', והרגע שהבעל או האשה חושבים שאחד יותר מהשני עם עשרה אחוזים, וההוא פחות ממני עם עשרה אחוזים, זה כבר נקרא סמך מם ששים על ארבעים.

ולכן כל מי שרוצה שלום בית אמתי, צריך לדעת שהאישי והאשה הם גוף אחד, וכמו שאמר החכם מכל האדם (קהלת ד') "טובים

השנים מן האחד אשר יש להם שכר טוב בעמלם: כי אם יפלו האחד יקים את חברו ואילו האחד שיפול ואין שני להקימו: גם אם ישכבו שנים וחם להם ולאחד איך יחם", ולכן אם רוצים שלום בית אמתי, זה צריך להיות משני הצדדים, הן מהבעל והן מהאשה, ולותר אחד להשני, ואז הם חצי חצי שתפים שלמים, ותמיד יחיו ביחד באהבה ובהבנה הרדית, ויצליחו בחיי נשואיהם.

ולכן תראו לבוא לעמק השוה, העקר את צריכה לראות שבמקום שלבעלך יש פרנסה בנקל, שם תגורו.

הקדוש ברוך הוא ששמו שלום (שבת י) יעשה שלום ביניכם, ותבואו לעמק השוה, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רנח.

בתי מתנהגת לא יפה כלפי המשפחה ובעקר כלפי מה עלינו לעשות?

שאלה:

מאת אילת: תודה לאל אני אפא לששה ילדים מקסימים. לפני כשנתיים הבת השלישית התחילה לעשות שרות לאמי בקפת חולים, ומאז היא מתנהגת לא יפה כלפי המשפחה ובעקר כלפי: יוצאת, נכנסת, לא מדברת, לפעמים מתחצפת, טורקת דלתות, מתעלמת משבתות וחגים עם המשפחה, לא רגועה בכלל ומסתגרת המון עם עצמה. יש לציין כי יש לה חברה ממשפחה חלופית והבת שלי התחילה להתלבש כמותה, בצורה ממש לא צנועה שלא מתאימה למשפחתנו (אנו משפחה דתית מסורתית).

בשנים האחרונות היא לא לומדת ולא עובדת, ומבזבזת את

הזמן בללכת ולבוא מהבית, והמצב הזה מרגיז אותי מאד. מה עלינו לעשות? מחכה לתשובתך, בתודה מראש, אילת.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר שלח, י"ז סיון ה'תשע"ג.

שלום רב אל אילת תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני מכרח להגיד לך כי הילדים מכרחים לקבל חם ואהבה מההורים, ואם הם לא מקבלים את זה מההורים, אזי הם יוצאים לחפש את החם והאהבה בחוץ וכו', ואז מתחילות הבעיות שלהם וכו', וכן הבעיות של ההורים וכו'.

אם רוצים ילדים טובים ומשמעים, צריכים הרבה להתפלל להקדוש ברוך הוא, ולבקש ממנו יתברך שיצליחו עם הילדים, כי בלי תפלה זה לא הולך, וכל אחד שיש לו ילדים טובים, זה בזכות שהוא בכה הרבה להקדוש ברוך הוא, וכבר ספרו לנו חכמינו הקדושים (הנא דבי אליהו רבה פרק י"ח) מעשה בכהן אחד שהיה ירא שמים בסתר, והיו לו עשרה בנים מאשה אחת, ששה זכרים וארבע נקבות, ובכל יום ויום היה מתפלל ומשתטח ומתחנן ומבקש רחמים ומלחך בלשונו עפר, כדי שלא יצא אחד מהן לידי עברה ולידי דבר מכער. מה היה עושה? בכל יום ויום היה מכניסן לבית פנימי, וישב ומשמרן בבית החיצון, ומתפלל ומשתטח ומבקש רחמים ומלחך בלשונו עפר כדי שלא יהא אחד מהן בא לידי עברה ולידי דבר מכער. אמרו, לא יצאת אותה שנה ולא שנתה ולא שלשה, עד שבא עזרא והעלה את ישראל מבבל, והעלה אתו כהן עמקם, לא נכנס אתו כהן לבית עולמו, עד שראו כהנים גדולים ופרחי כהנה מבניו ומבני בניו עד חמשים שנה, ואחר כך נכנס אתו כהן לבית עולמו, ועליו הכתוב אומר (תהלים ל"ג) "בטח בהוי"ה ועשה טוב" וגו'.

ואת זה מכרחים כל ההורים לדעת כדי שיהיו להם ילדים

טובים, וצריכים לשפך הרבה דמעות להקדוש ברוך הוא, שיצליחו עם ילדיהם, והדבר השני צריכים לשפך עליהם הרבה אהבה וחם, ולקרבם מאד מאד, בפרט בעתים הללו שהדור פרוץ מאד וכו', ומסתובבים ברחובות כל מיני טפוסים, תמהונים, מקלקלים ומסממים וכו', שבקלות יכולים להסית את הילדים לדרך הרעה וכו'.

ולכן ההורים מכרחים לשפך הרבה אהבה על הילדים, והעקר מה שצריכים אליהם זו סבלנות כמו ברזל ופלדה וכו'. לצערנו הרב ההורים טרודים על המחיה ועל הכלכלה וכו', ובעצמם סובלים כל מיני סבל והשפלות וכו', ומזה בא שאין להם את הסבלנות האמתית לילדיהם, וכך מאבדים אותם רחמנא ליצלקן, וילדים מהבתים הכי טובים יוצאים לתרבות רעה רחמנא ליצלקן, ולכן ההורים צריכים להיות חזקים בשני דברים: א'. הרבה לבקש את הקדוש ברוך הוא, להצלחת ילדיהם. ב'. סבלנות כמו ברזל ופלדה אליהם, ולתת להם המון חם, אף שאני יודע שזה מאד מאד קשה, עם כל זאת זה הפתרון היחיד.

יעזר הקדוש ברוך הוא שעל כל פנים מעכשו את ובעלך תקימו את זה, והקדוש ברוך הוא יעזר לכם שהכל יתהפך לטובה.
המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רנט.

**הציעו לי בחור, ומשום שנכויתי בעבר מבעל רע
ואכזרי, אני חוששת מאד גם הפעם**

שאלה:

מאת טלי הודיה: שלום רב לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א!
הציעו לי לאחרונה בחור, הוא נשמע בעל שאיפות ומדות טובות, אף אני חוששת מאד משום שנכויתי בעבר מבעל

רע, אַכְזָרִי וְשִׁקְרָן, וְאֲנִי חוֹשֶׁשֶׁת שְׂאוּלֵי הַבְּחוֹר שֶׁהֲצִיעוּ-לִי הוּא
 לֹא בְּאֵמֶת בְּעַל מְדוּת וְיִרָא שְׂמִימִם כְּמוֹ שֶׁהוּא מְסַפֵּר וּמְצִיג
 אֶת עַצְמוֹ... אָנָּה עֹזֵר לִי לְדַעַת הָאֵם הוּא מִתְאַיֵּם לִי, אֲנִי בֵּת
 שְׁלִשִׁים וְשֵׁשׁ, וְעִבְרָתִי בְּחַיִּים הִרְבֵּה צֶעַר וְאַכְזָבוֹת וְאִין לִי כֹחַ
 לְהִתְאַכְזֵב שׁוֹב. הָאֵם הוּא בְּאֵמֶת בְּחוֹר טוֹב וּמִתְאַיֵּם לִי? תוֹדָה
 מְרַאשׁ!

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסִדֵּר שְׁלַח, י"ז סיון ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל טְלֵי הוֹדְיָה תַחֲיָה

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֶת צְרִיכָה לְדַעַת שְׁחֻמְיָנוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (יְבִמוֹת כ"ה): אָדָם
 קְרוֹב אֶצְל עֲצָמוֹ, וְאִין אָדָם מְשִׁים עֲצָמוֹ רָשָׁע; וְלִכֵּן בְּזֶה שֶׁהוּא אוֹמֵר
 עַל עֲצָמוֹ שֵׁשׁ לוֹ מְדוּת טוֹבוֹת וְכוּ' וְכוּ', זֶה עֲדִין לֹא אוֹמֵר שְׂזָה כְּכֹה,
 אֶת צְרִיכָה לְקַבֵּל אִינְפוֹרְמַצְיָה בְּיוֹדְעִים וּבְלֹא יוֹדְעִים מִמִּי שֶׁמְכִיר
 אוֹתוֹ וְכוּ', וְלֹא מְסַפֵּיק מֶה שֶׁאָדָם מַעֲיֵד עַל עֲצָמוֹ וְכוּ', זֶה לֹא תוֹפֵס
 כְּלוּם וְכוּ', אִיזָה אָדָם יִגִּיד עַל עֲצָמוֹ שֶׁהוּא אִישׁ רַע וּבְלִיעֵל וּבְעַל
 מְדוּת רְעוּת?

וְלִכֵּן אֶת מִכְרָחָה לְשֵׁאל אֶת הַשְּׂכֵנִים שְׁלוֹ, וְאֶת הַחֲבֵרִים, בְּצוּרָה
 כְּזוֹ שְׁלֹא יְבִינּוּ שְׂזָה בְּשִׁבְלֶךְ וְכוּ', וְרַק כֵּן אֶת יְכוּלָה לְדַעַת אֶת
 הָאֵמֶת, וּבִפְרָט מֵאֲחֵר שֶׁנִּפְלֵת כְּבָר בַּפֶּח וְנִכְוִית וְכוּ', אֶת צְרִיכָה לְזַכֵּר
 אֶת הַפְּתִגָּם הָעֲמִמִּי "הַנִּכְוָה בְּרוֹתְחִין חוֹשֵׁשׁ מִן הַפּוֹשְׁרִין".

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁמַר אוֹתְךָ שְׁלֹא תִפְלֵי בַּפֶּח, וּכְבָר תַּהֲיֵי הַכִּי
 מֵאֲשַׁרְתַּ בְּחַיָּיָה.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ב' רס.

האם חקי התנועה הם בגדר 'דינא דמלכותא דינא'?**שאלה:**

סאת נטע: שלום לצדיקה. בעלי נוהג ברכב בחסר אחריות ובלי דעת, הוא נוסע בלי חגורה ומעל המהירות המתרת, ולמרות שאני מעירה לו שוב ושוב זה לא עוזר. היה לנו וכו' בענין המשג 'דינא דמלכותא דינא', וברצוני לשאל: מה הפונה 'דינא דמלכותא דינא'? האם גם חקי התנועה הם בגדר 'דינא דמלכותא דינא'? והאם כל חק בפדינה נכנס בגדר זה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר שליח, י"ז סיון ה'תשע"ג.

שלום רב אל נטע תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אין עוד הסבר מתאים למשג 'דינא דמלכותא דינא', כמו החק שתקנו בכל מדינה באיזו מהירות מתר לנסע, ואף מדינה לא עושה את זה מרשעות, אלא פשוט כדי למנע תאונות דרכים, תאונות קטלניות, כי כבר אמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי ברכות פ"ד הלכה ד') כל הדרכים בחזקת סכנה; וזה לא משחק ילדים, כי רכב הוא נשק ומי שנוהג בו יכול להרג ולהתרג וכו', ולכן מי שנוהג ברכב הוא צריך להיות בעל אחריות, אסור לנסע מעל המהירות המתרת, כי אז הוא מפקר לגמרי, וראוי שישללו לו את הרשיון, וכן המציאות מראה שאם לא חוגרים את עצמו בחגורה וכו' אדם נזוק וכו', ואלו מעשים בכל יום שיש תאונה ומי שלא היה חגור הוא עף בחוץ רחמנא ליצלן.

ולכן זה לא צחוק ילדים ומי שנוהג רכב הוא צריך להיות בר דעת גדול מאד, כי על הרחובות נוסעים כל מיני מטרפים ומפקרים,

שעל חיייהם הם לא חסים, ואיך יחוסו על חיי זולתם? ועל זה מתאים הפתגם העממי "תהיה חכם ולא צודק" - אם אתה רואה אחד שנוסע לפונן שלך, אף שאתה נוסע על המסלול הנכון, אבל אם אחד בא נגדך, אזי תטה מהמסלול כדי לא להתנגש אתו, ואף שאתה צודק וכו', עם כל זאת אתה צריך להיות חכם וכו'. כמו כן אדם צריך להיות חכם, אם הוא נוסע בחסר אחריות ומעל המהירות המתרת וכו', וכו', בודאי תהיה לו תאונה וכו', ולפעמים קטלנית השם ישמר, ולכן מי שעובר על החק בעת הנסיעה, הוא פשוט מפקר, וראוי שישללו לו את רשיון הנהיגה, וכך היו מונעים מהרבה אסונות של תאונות קטלניות, והיו מצילים המון אנשים, וזה דבר פשוט, ומוכן לכל מי שיש לו רק שכל.

הקדוש ברוך הוא ישמר אתכם מכל רע, ויתן לכם דעת ושכל לנהג על פי החק.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רסא.

האם אפשר לצאת ידי חובת למוז תורה בכך שגורסים בכל יום פרק משניות ודף גמרא קצרים?

שאלה:

מאת מנחם: קבלתי על עצמי לגרס בכל יום סך מסים של פרקי משניות ודף גמרא. האם אני יכול לצאת ידי חובתי בכך שאגרס דף גמרא קצר שאני זוכר בעל פה, וכן פרק משניות קצר שאחזר עליו כמה פעמים, או שאני חייב להתקדם כסדרן? אשמח מאד לתשובת הצדיק. בהזדמנות זו אני רוצה להודות לצדיק על אין ספור שעות למוז, בלי גזמה ממש, שלמדתי בזכותכם!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר שלח, י"ז סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל מנחם נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (שיחות הר"ן סימן כ"ח) ראוי לאדם שייעבר וילך בזה העולם בכל הספרים הקדושים, וללמד כלם כדי שיהיה בכל מקום, כמו שנמצא השרים הגדולים שהולכים ועוברים במדינות, ומוציאים הוצאות רבות על זה כדי שיוכל אחר פן להתפאר ולומר שהיה במדינות כמו שדרך השרים להתפאר ולומר: הייתי בורשא וכיציא בזה, כמו כן ראוי שיהיה האדם בעולם הזה בכל המקומות הקדושים של התורה, כדי שיוכל להתפאר בעולם הבא שהיה בכל מקום, דהינו בכל הספרים הקדושים, ולעתיד בעולם הבא מזכירין אותו כל מה שלמד בעולם הזה.

ולכן מה טוב ומה נעים כשאדם זוכה להיות בכל חלקי התורה הקדושה, לומד כסדרן תנ"ך, ששה סדרי משנה, בבלי ירושלמי ותוספתא, רמב"ם טור ושלחן ערוך, וכל המדרשים כלם, וספרי הזהר והתקונים וכו', וכו', ואפלו אם הוא שוכח, עם כל זאת למעלה בשמים יזכירו לו את כל מה שהוא למד, וכך כשהאדם חוזר לעולם הבא, יש אתו תנ"ך, ששה סדרי משנה, בבלי ירושלמי ותוספתא וכו' וכו', וכל התורה כלה, ואז הוא הכי מאשר, כמאמרם ז"ל (בראשית רבה פרשה נ"ט סימן ב') על הפסוק (משלי ל"א) "עז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון"; "עז והדר לבושה" - של תורה, "ותשחק ליום אחרון" - אימתי היא שוחקת? מתן שכרה לעתיד לבא; וכן אמרו (שמות רבה פרשה ג' סימן ג') אימתי התורה משחקת למי שהוא עמל בה? ליום אחרון. הוי 'ותשחק ליום אחרון'; כי אז ביום האחרון של האדם שלמד בכל יום תורה, אפלו שעבר עליו מה שעבר, הוא שוחק מכל העולם כלו.

ולכן אם תחזור פֶּרֶק אֶחָד וְדָף אֶחָד, וְזוּה מַה שֶּׁתִּלְמַד בְּכָל יוֹם וְכוּ' וְכוּ', בְּאִפְסָן כְּזוֹה אִף פַּעַם לֹא תִסֵּים אֶת כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה, וְלִכֵּן תִּהְיֶה חֶכֶם וְתִתְנַהֵג עַל פִּי סֵדֶר-דֶּרֶךְ-הַלְמוּד שֶׁל רַבְנּוּ ז"ל, (שִׁיחֹת הַר"ן סִימָן ע"ו) לְלַמֵּד כְּסִדְרָן ש"ס דָּף אַחַר דָּף פֶּרֶק אַחַר פֶּרֶק מִסְכָּתָא אַחַר מִסְכָּתָא, וּכְשֶׁתִּגְמַר אֶת הַש"ס תִּתְחִיל עוֹד פַּעַם, וְזוֹ הִיְתָה שִׁיטַת רַבְנּוּ ז"ל לְלַמֵּד כְּסִדְרָן אֶת כָּל הַש"ס, וְכֵן אֶת ד' חֻלְקֵי שְׁלֹחַן עָרוּף, וְכֵן אֶת כָּל הַלְמוּדִים, וּבְאִפְסָן כְּזוֹה יִזְכֶּה לַעֲבֹר וּלְטִיֵּל וְלִהְיוֹת בְּכָל חֻלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, וְאִז כְּשִׁיעֵלָה לְמַעְלָה לְאַחַר אַרְבֵּי יָמִים וְשָׁנִים, יִהְיוּ לוֹ אוֹצְרוֹת וְאוֹצְרֵי אוֹצְרוֹת, וְאִי אֶפְשָׁר לְתַאֵר וּלְשַׁעַר מַה מְחַכָּה לְאָדָם לְמַעְלָה בְּשָׁמַיִם כְּשִׁזְכָּה לְסִים אֶת כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה, וְעַם רְצוֹן טוֹב לְצִיַּת אֶת רַבְנּוּ ז"ל, יְכוּלִים לְהַגִּיעַ לָזוֹה, אֲשֶׁר רַבִּים וְשְׁלָמִים זְכוּ כְּבָר לָזוֹה.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְלַתִּי שְׁאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ שִׁיְהִי לְךָ הַצְּלָחָה מְרַבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה תִשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרֻכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ב' רסב.

הַמְצֵאתִי פְּטֻנֵט, וְלִמְרוֹת כָּל הַסִּימָנִים שְׁשׁוּלְחִים לִי מְשָׁמִים, אֵינְנִי מְצִלִיחַ לְהַכְנִיס אוֹתוֹ לְשׁוּק

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת מֹשֶׁה אַבְרָהָם: אֲנִי תַמִּיד מְחַפֵּשׁ לְרֵאוֹת אֶת הַשֵּׁם בְּחַיִּי, וְכִמוֹ כָּלֵם יֵשׁ פְּעָמִים שְׁאֲנִי זֹכֶה לְרֵאוֹת סִימָן עֲצוּם שֶׁל הַשְּׁגָחָה פְּרֻטִית. יֵשׁ לִי בְּמִשְׂרַד הַפְּטֻנְטִים הַמְצָאָה רְשׁוּמָה שֶׁהַמְצָאתִי, וּמִנֶּסֶה אֲנִי מִזֶּה זָמַן רַב לְהַתְפַּרְנֵס עַל

ידי ההמצאה שלי, אך ללא הצלחה, וזה נראה כאלו הפרנסה בורחת ממני.

לפני כמה זמן התעורר בי רעיון גדול לגבי מה שאני יכול לעשות עם ההמצאה שלי, משהו גדול ומשמעותי מאד, אך אחרי שחשבתי על זה במשך זמן רב הגעתי למסקנה שהרעיון שעלה לי הוא בלתי אפשרי לבצוע, ולכן החלטתי לעזב אותו לגמרי. למחרת בבקר מצאתי בתבת הדאר שלי דאר אלקטרוני מאדם זר באנגליה, ששאל אותי האם ההמצאה שלי יכולה לעשות בדיוק את הרעיון שחשבתי עליו בליה שלפני. נדהמתי מההשגחה הפרטית וחשבתי שזה היה למעשה סימן מן השמים שבא לרמוז לי שיש בכך משהו, ושאי כן יכול להצליח עם ההמצאה שלי. השקעתי כמה שעות ברעיון, אך הגעתי שוב לאותה מסקנה - שזה בלתי אפשרי.

רק לפני כמה חודשים, משהו דומה קרה לי: שוב נתן לי מהשמים סימן יוצא דופן ורעיון אחר איך להכניס את ההמצאה שלי בשוק הגדול, אבל שוב אחרי עבודה רבה התברר לי שלא יצא מזה כלום.

אני מבלבל איך עלי להתיחס לכך שהשם שולח אלי סימנים יוצאי דופן, אך בסופו של דבר אין בהם ממש: האם אני אמור להבין מהסימנים האלו שיש להמצאה שלי תכלית שלא מצאתי עדין, או שכל הסימנים הללו הגיעו אלי ללא תכלית? אשמח מאד אם תכוננו אותי לכון הנכון. תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר שלא, י"ז סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל משה אברהם נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

בזה העולם יש תכלית אחת, והיא להכיר את הקדוש ברוך הוא

מכל פְּרָטֵי הַבְּרִיאָה, וְרַק בְּשִׁבִיל זֶה נִבְרָא הָאָדָם, שְׁמַכֵּל דְּבַר יִכִּיר אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּבְשִׁבִיל זֶה נִתֵּן לָנוּ אֶת מְצוּתָיו - רַמ"ח מְצוּת עֲשֵׂה כְּנֶגֶד הָאֵיבָרִים שֶׁל אָדָם, כִּי עַל יְדֵי כָּל מְצוּהָ וּמְצוּהָ הוּא מְמַשֵּׁךְ עַל עַצְמוֹ אֹר וְזֵיו וְחַיּוּת וּדְבָקוּת בְּאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, וְכֵן הִזְהִירָנוּ עַל שְׁס"ה מְצוּת לֹא תַעֲשֶׂה - כְּנֶגֶד שְׁס"ה גִּידִים שֶׁל אָדָם, וְעַל יְדֵי שְׁנוּזָהר לֹא לַעֲבֹר עַל אֵיזָה לְאוֹ בַתּוֹרָה, עַל יְדֵי זֶה הָאוֹר אֵין סוֹף חוֹדֵר דְּרָךְ הַעוֹרְקִים שְׁלוֹ, וְאִז דִּיקָא הוּא חַי חַיִּים מְתוּקִים וְנִפְלְאִים מְאֹד, וְהוּא תְּמִיד שֶׁשׁ וְשִׂמְחָה.

וְלִכֵּן כָּל הַהִמְצָאוֹת שֶׁל הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם, צְרִיכוֹת לְהִיּוֹת רַק הַמְּצָאָה אַחַת, אֵיךְ אֲנִי יְכוּל לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלִקְיַם מְצוּתָיו יִתְבָּרַךְ, וְאֵיךְ אֲנִי יְכוּל לְשַׂמַּח עִם מְצוּתָיו, כִּי כִּף אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת שְׂמַחָה סִימָן א') כִּשְׂאָדָם עוֹשֶׂה מְצוּהָ בְּשִׂמְחָה בְּיָדוּעַ שֶׁלְּבוֹ שְׁלֵם עִם אֱלֹקָיו, כִּי שְׂמַחַת הַמְּצוּהָ מְרַאֶה אֶת טַהַר הַלֵּב שֶׁל הָאָדָם, שְׁכַנְתּוֹ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ בְּאַמַּת כְּלֵי שׁוּם חֲשֻׁבּוֹנוֹת פְּרָטִיִּים.

אֲשֶׁרֵי הָאָדָם שֶׁהוּא מְמַצֵּא הַמְּצָאוֹת חֲדָשׁוֹת בְּכָל יוֹם, בְּכָל שְׁעָה וּבְכָל רִגַע מִמֶּשׁ אֵיךְ זוֹכִים לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וְלֹא לְבַלְבֵּל אֶת עַצְמוֹ מֵהִבְלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה - שֶׁהֵנָּה אֲנַחְנוּ פֹּה, וְעוֹד מַעֲט אֲנַחְנוּ יוֹצְאִים מִפֹּה, כְּמֵאמָרָם ז"ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה פְּרָשָׁה צ"ו סִימָן ב') כְּצַל יְמִינוּ עַל הָאָרֶץ וְאֵין מְקוּהָ, וְהַלּוֹאֵי כְּצֵלוֹ שֶׁל כֶּתֵל אוֹ כְּצֵלוֹ שֶׁל אֵילָן אֲלֵא כְּצֵלוֹ שֶׁל עוֹף בְּשִׁעָה שֶׁהוּא עָף דְּכִתִּיב (תְּהִלִּים ק"ד) כְּצַל עוֹבֵר, וְאֵין מְקוּהָ, וְאֵין מִי שִׁיקְוָה שֶׁלֹּא יָמוּת הַכֹּל יוֹדְעִים וְאוֹמְרִין בְּפִיהֶם שֶׁהֵן מֵתִים; וְמִי שְׂמַסְתַּכֵּל עַל הָעוֹלָם הַעוֹבֵר הַזֶּה וְכו', הֵנָּה יוֹם וְהֵנָּה לַיְלָה, הֵנָּה שְׁבוּעַ וְהֵנָּה חֲדָשׁ, וְהֵנָּה שָׁנָה וְכו', הַכֹּל פּוֹרַח וְכו', וְאֵיךְ יְכוּלִים לְהַמְצִיא הַמְּצָאָה כְּזוֹ שְׂאָף פֵּעַם לֹא יִשְׁבֵּר מִשׁוּם דְּבַר, וְאֵף פֵּעַם לֹא יִתְבַּלְבֵּל מִשׁוּם דְּבַר, אֲלֵא תְּמִיד יִהְיֶה שֶׁשׁ וְשִׂמְחָה עַל נַעַם חִלְקוֹ שֶׁנִּבְרָא מְזַרַע יִשְׂרָאֵל וְלֹא עֲשֵׂנִי גוֹי כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת, וְזוֹכָה לְשַׂמַּח שְׂבַת, וְזוֹכָה לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין, וְזוֹכָה לְאָכַל כֶּשֶׁר וְכו' וְכו', אֲשֶׁר מִי שִׁיכוּל לְהַמְצִיא הַמְּצָאָה

כִּזוּ לְהִיּוֹת רַק שֶׁשׁ וְשִׁמְחָה עִם קִיּוּם הַמְצוּוֹת, זֶה הַחֲדוּשׁ הַכִּי גָדוֹל
בְּעוֹלָם?

וְלִכֵּן מֵאַחַר שֶׁחָנַן אוֹתָךְ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם דַּעַת כִּזוּ לְהַמְצִיא
הַמְצָאוֹת חֲדָשׁוֹת בְּכָל פַּעַם וְכוּ', אֲדַרְבֵּה, תִּהְיֶה אִתָּה הַמְמַצִּיא שֶׁל
הַהַמְצָאָה הַזֶּה: "אֵיךְ יִכּוּלִים תְּמִיד רַק לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה וְלֹא לְהִשָּׁבֵר
מִשׁוּם דְּבַר בְּעוֹלָם", וְאִז תִּקְבַּל אֶת הַפָּרֶס הַכִּי גָדוֹל.

אֲשֶׁרִי הָאָדָם שֶׁמְכַנֵּס דְבוּרִים אֵלָיו בְּתוֹךְ לְבוֹ, וְאִז יֵרָאֶה כַּמָּה
שֶׁשְׁלֵמָה הַמְלֵךְ, הַחֲכָם מְכַל אָדָם הֵיךְ צוֹדֵק בְּזֶה שֶׁאָמַר (קֹהֶלֶת א')
"מִה יִתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ שֶׁיַּעֲמַל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ: דוֹר הַלֶּךְ וְדוֹר
בָּא וְהָאָרֶץ לְעוֹלָם עֲמֻדָת", וְאָמַר (שֵׁם ב') "וְאָמַרְתִּי אֲנִי בְּלִבִּי כַּמְקַרֵּה
הַכֶּסֶל גַּם אֲנִי יִקְרַנִּי וְלִמָּה חֲכַמְתִּי אֲנִי אִז יִתֵּר וְדַבַּרְתִּי בְּלִבִּי שֶׁגַּם זֶה
הֶבֶל: כִּי אֵין זְכוּרֹן לְחַכְּם עִם הַכֶּסֶל לְעוֹלָם בְּשִׁכְבְּרֵי הַיָּמִים הַבָּאִים
הַכֹּל נִשְׁכַּח וְאֵיךְ יָמוּת הַחֲכָם עִם הַכֶּסֶל".

לְדַעְתִּי אֵין מִה לְהוֹסִיף עַל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, אֲשֶׁרִי מִי שֶׁמְכַנֵּס אֶת
זֶה בְּתוֹךְ לְבוֹ, וְאִז טוֹב לוֹ בְּזֶה וּבְכָא כָּל הַיָּמִים.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרֻכָּה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ב' רסג.

**כָּבֵר כַּמָּה שָׁנִים עוֹלוֹת בִּי מַחְשָׁבוֹת לַעֲשׂוֹת עֲגִיל בְּאֶזֶן.
מָה עוֹשִׂים כְּדִי לְהַפְטֹר מִהַמְחָשְׁבוֹת הָאֵלֶּה?**

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת נְתִי: לְכַבֹּד מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א. אֲנִי מוֹדִים לָכֶם עַל
הַסְּפָרִים הַנִּפְלְאִים 'שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת בְּחִסְדוֹת בְּרֶסֶלֶב'
וּמְתַפְלִיִּים עַל בְּרִיאוֹתֵכֶם, וְשִׂתּוּכְלוּ לְהַמְשִׁיךְ לְקֶרֶב אֶת עִם
יִשְׂרָאֵל.

אני לומד בכלל, וכבר כמה שנים עולות בי מחשבות לעשות
עגיל באזן. כמוכן שזה לא מתאים לבן-תורה ואף יתכן שזה
אסור. מה עלי לעשות כדי שיעזבו אותי המחשבות הללו?
בבקשה מהצדיק שיעזר! תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר שלח, י"ח סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל נתי גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אנחנו מוצאים בפרשת משפטים שאם אחד מכר את עצמו
להיות עבד, ואחר שש שנים הוא לא רוצה לצאת לחפשי והוא רוצה
להשאר עבד, אזי כתוב (שמות כ"א ו') "והגישו אדניו אל האלקים
והגישו אל הדלת או אל המזוזה ורצע אדניו את אָזְנוֹ בַּמַּרְצֵעַ
וַעֲבָדוּ לְעַלְמִים", רואים מזה שלרצע את האזן ולהכניס עגיל זה מראה
שהאדם הזה מספן גדול וחסר דעה, ורוצה להשאר עבד ליצרו וכו',
וחכמינו הקדושים אומרים דבר פלא (קדושינו כ"ב:) רבן יוחנן בן זכאי
היה דורש את המקרא הזה כמין חמר: מה נשתנה אֵזֶן מִכָּל אַבְרָיִם
שֶׁבְּגוֹף? אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵזֶן שֶׁשְּׁמָעָה קוֹלֵי עַל הַר סִינַי בְּשָׁעָה
שְׁאַמְרָתִי "כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים", ולא עבדים לעבדים, והלך זה
וקנה אדון לעצמו - ירצע. ורבי שמעון בן רבי היה דורש את המקרא
הזה כמין חמר, מה נשתנה דלת ומזוזה מכל כלים שבבית? אָמַר
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דָלֶת וּמְזוּזָה שֶׁהֵיוּ עֲדִים בְּמִצְרַיִם בְּשָׁעָה שֶׁפָּסַחְתִּי
עַל הַמִּשְׁקוֹף וְעַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת וְאַמְרָתִי "כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים",
ולא עבדים לעבדים, והוצאתים מעבדות לחרות, והלך זה וקנה אדון
לעצמו - ירצע בפניהם; כי באמת בר ישראל הוא בן של הקדוש
ברוך הוא, כמו שכתוב (דברים י"ד א') "בָּנִים אַתֶּם לַהוֹי" אֱלֹקֵיכֶם",
שנשמות ישראל הם חלק אלקי ממעל ממש, ואין עליו אף אחד
רק עצם עצמיות אלקותו יתברך, והרגע שנופל ומדרדר למטה עד
שכנסת בו רוח שגעון, ומוכר את עצמו להיות עבד ליצרו, על ידי

זה מכבה ממנו את אורו יתברך, ורוצע את אָזְנוֹ ומכניס שמה עגיל לגלות לכלם "אני הוא עבד ליצרי, ברחתי מקוני", עכשו אשאל אותך האם אתה רוצה לעשות על עצמך חותמת כזו שברחת ממנו יתברך, ונעשית עבד ליצרך?

ואמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא רבתי פרשה כ"א) שאלו תלמידי אַת רבי יוחנן בן זכאי ומה ראה העבד לירצע באָזְנוֹ מכל איבריו? אמר להם אֵזֶן ששמעה על הר סיני "אנכי הוי"ה אלקיף אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים", וקבלה עליה על מלכות בשר ודם, אֵזֶן ששמעה לפני הר סיני "לא יהיה לך אלהים אחרים על פני", והלך זה וקנה אדון אחר, לפיכך תבוא האָזֶן ותרצע שלא שמרה מה ששמעה. לשעבר היו ישראל עבדים לעבדים, מכאן ואילך הם עבדיו של הקדוש ברוך הוא (ויקרא כ"ה ג') "כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים וגו'; וכן אמרו (מכילתא משפטים) רבן יוחנן אומרה כמין חמר אומר אֵזֶן ששמעה (שמות כ') "לא תגנב" והלך וגנב, היא תרצע מכל איבריו במרצע.

הרי שלף לפניך שמי שהולך עם עגיל הוא מסכן גדול, כי הוא מפרסם לכלם שהוא גנב וגנב וכו', וכן נעשה עבד ליצרו וכו', ועקר את עצמו מאדון האדונים מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא. האם אין זה בושה שאדם הולך ומפרסם את עצמו לפני כלם שהוא גנב וכו', ונעשה עבד ליצרו שמתגבר עליו וכו'?! אוי לאותה בושה ואוי לאותה חרפה כשמגלה לכל העולם מי הוא.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רסד.

**בן דוד שלי התאבד בחוץ לארץ ועדין לא עשו לו מצבה.
האם כדאי להעביר אותו לארץ ישראל?**

שאלה:

מאת דליה: שלום לצדיק. בן דוד שלי התאבד בשנה שעברה, הקבר נמצא בחוץ לארץ, אף עדין ללא מצבה והמשפחה רוצה לדעת: האם להביא את הגופה לארץ? תודה רבה לצדיק ורפואה שלמה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר שלח, י"ח סיון ה'תשע"ג.

שלום רב אל דליה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

זו שאלה רצינית ששיכת לרב, הינו שצריכים לשאל שאלה זו רב מפרסם בהלכה וביראת שמים, כדי לדעת את הפרטים בפרטי פרטיות וכו' וכו'.

וכאן המקום לעורר בענין אלו שמתאבדים, שידעו פעם ולתמיד שזה לא פתרון, כי כך אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן פ"ד) על מאמרם ז"ל (אבות פרק ד) "ואל יבטיחך יצרך שהשאל בית מנוס לך" - כי בעולם הזה שיש להאדם טרדות ועל הפרנסה, יכול להיות שיעקץ וינשף אותו פרעוש והוא לא ירגיש, מחמת שמחשבתו טרודה באיזה מחשבה של פרנסה וכיוצא. אבל שם בקבר שאז אין להאדם שום טרדא ושום מחשבה אחרת, אז הוא שומע אפלו הרחישה וההלוך של התולעים איך הם רוחשים ובאים אליו, ומרגיש הצער של כל נשיכה ונשיכה. ואין שום דבר שיטרידהו וימנעהו מגדל צערו הקשה רחמנא ליצלן; אדם חושב שבזה שהוא יתאבד, ויכניסו אותו בקבר יגמרו הצרות שלו, והוא לא יודע שאז מתחילות הצרות שלו וכו'.

כל זמן שהוא חי הוא יכול לתקן את הכל, ויכול לצאת מכל הסבוכים שהסתבך בהם וכו', כי אין בעיה שאין לה פתרון, אבל שם בקבר מתחיל ענין אחר לגמרי, קדם כל איך שקוברים את האדם באים עכברי שדה שמתחילים לאכל את הבשר הטרי, ומבטנו מתחילות לצאת תולעים וכו', ומה שהן משאירות - באים נחשים ועקרבים וכו' וכלם עושים סעודה מגופו וכו', ואל תחשבי שכשאדם מת הוא כבר לא מרגיש, כי בפרוש אמרו חכמינו הקדושים (שבת י"ג:) קשה רמה למת כמחט בבשר החי שנאמר (איוב י"ד כ"ב) "אך בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל".

ולכן אין זה פתרון להתאבד בשעה שהסתבך באיזה סבוך שרק יהיה וכו', או עבר עליו איזה משבר בחיים, אהבה נכזבת וכו', או שנכנס בחובות וכו', להתאבד זה לא פתרון כלל, זה בא רק מחמת יאוש ודפאון פנימי, ועל זה שלח לנו הקדוש ברוך הוא בדורות אלו את רבנו ז"ל, שהוא הרופא שיכול לרפאות את כלל נשמות ישראל ואת כלל העולם כלו, כי רבנו ז"ל מפית רוח חיים בכל אדם, ומחזק ומעודד ומשמח אותו, ומראה לו דרך איך שיכולים לצאת מכל בעיה שבעולם.

אדם צריך לדעת שאין לו בזה העולם רק את הקדוש ברוך הוא, והוא אב הרחמן המרחם על בריותיו, ואם אדם מרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא, ומתחזק בכל מיני התחזקיות, אזי הוא יכול לצאת מכל הסבוכים שרק הסתבך בחיים, ודוד המלך שר (תהלים כ"ג ד) "גם כי אלף בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי שבטף ומשענתך המה ינחמני" - אפלו שאדם נמצא בגיא צלמות ממש וכו', בכלא וכו', או הצרך לברח וכו', אם הוא מתחזק באמונה פשוטה בו יתברך, ויודע ועד אשר אין בלעדו יתברך כלל והכל לכל אלקות גמור הוא, ודבר גדול דבר קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, אזי הוא הכי מאשר, כי איפה שרק יהיה וכו', הוא ידבר אל הקדוש ברוך הוא, והוא יתברך ישמר עליו, כי אי אפשר

לתאר ולשער את מעלת השיחה בינו לבין קונו שזה מכניס לאדם בטחון עצמי, שזה מביא לאדם שמחה אמיתית, כי אין עוד שמחה כשמחה זו שאדם מאמין בהקדוש ברוך הוא, ומקיים את מצוותיו יתברך.

ולכן כל אחד שרק הסתבך באיזה סבוך, עליו לצית את רבנו ז"ל: הדבר הראשון שיזכר אשר רבנו ז"ל אמר (וזה הפך לשיר עצמי): "כל העולם כלו גשר צר מאד והכלל והעקר לא להתפחד כלל". כי כל הצרות והבעיות שיש לאדם הן בגלל שהוא נכנס בקטנות המחין, ונדמה לו כאילו אבד מנוס ותקנה ממנו, וכבר לא רואה שום אור בקצה המנהרה, ונדמה לו שכלם רודפים אותו, וכלם שונאים אותו, ושאר מיני דמיונות שנדבק בו, עד שהוא מחליט שהוא כבר לא שווה לשום דבר, ולכן, רחמנא ליצילן הפתרון היחידי שמוצא זה להתאבד, וזו טעות חמורה, כי כל זמן שאדם חי הוא יכול להשתנות מהקצה אל הקצה, עד שיכול להתעלות בתכלית העליה להיות דבוק בחי החיים בו יתברך, ומשיך על עצמו זיו חיות אלקותו יתברך, אשר אין עוד ערבות ונעימות יותר מזה שאדם מרגיש את עצם עצמיות אלקותו יתברך, ואז יתפרדו כל פועלי און, ויוכל לשחרר את עצמו מכל הקשרים שנקשר על ידי הסטרא אחרא שקשרו אותו על ידי עוונותיו המרבים, עד שנדמה לו כאילו הכל שחור, וכאלו אין מנוס ותקנה לו.

אשרי מי שמטה און קשבת אל הלמודים העמקים של רבנו ז"ל שצעק בקול עמק (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ע"ח) אין שום יאוש בעולם כלל! אין דבר כזה להתיאש! כי מכל דבר יכולים לצאת, ובפרט מי שמרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא בשיחה בינו לבין קונו בתמימות ובפשטות גמורה, כמו שאמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן קנ"ד) שעקר מה שהגיע למדרגתו הוא רק על ידי ענין פראסטיק (פשטות) שהיה מדבר הרבה ומשיח הרבה בינו לבין קונו, ואמר תהלים הרבה בפשיטות. ועל ידי זה דיקא הגיע למה שהגיע.

וְאָמַר: אִם הִיְתִי יוֹדַע שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יַעֲשֶׂה מִמֶּנִּי מָה שְׁאֲנִי עֹתָה, דְּהִינּוּ חֲדוּשׁ כְּזֶה, הִיְתִי עוֹשֶׂה בְיוֹם אֶחָד מֵהַשְּׁעִשִּׁי בְּשָׁנָה כְּלָה (כְּלוֹמַר שֶׁהִיָּה מְזֻדְרָז כֹּל כֶּךָ בַּעֲבוּדְתוֹ עַד שְׁמָה שֶׁהִיָּה עוֹשֶׂה וְעוֹבֵד הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּשָׁנָה כְּלָה הִיָּה עוֹשֶׂה בְיוֹם אֶחָד). וְהִיָּה מִתְגַּעְגַּע מְאֹד אַחַר מַעֲלַת הָעֲבוּדָה שֶׁל פְּרָאֶסְטִיק (פְּשִׁיטוֹת) בְּאַמַּת, וְאָמַר אִי אִי פְּרָאֶסְטִיק. גַּם אָמַר שְׂדִבֵּר עִם כַּמָּה צְדִיקִים גְּדוֹלִים וְאָמְרוּ גַם כֵּן שֶׁלֹּא הִגִּיעוּ לְמַדְרַגְתָּם כִּי אִם עַל יְדֵי עֲנִין פְּרָאֶסְטִיק, שְׁעָסְקוּ בַּעֲבוּדְתָם עֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בַּפְּשִׁיטוֹת גְּמוּר בְּהִתְבּוּדוֹת וְשִׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנּוֹ וְכוּ' וְעַל יְדֵי זֶה דִּיקָא הִגִּיעוּ לְמָה שֶׁהִגִּיעוּ.

וְסִפֵּר לִי יְהוּדֵי נְצוּל שׁוֹאָה שֶׁהֲצִלִּיחַ לְהַמְלִט מִגִּיא הַהֲרִיגָה, שְׂרָאָה בְּמוֹ עֵינָיו שְׂבָכָל יוֹם הוֹלִיכוֹ מְאוֹת וְאַלְפִים אֲנָשִׁים אֶל תְּאֵי הַגִּזּוֹ וְאַחַר כֶּךָ שְׂרָפוּ אוֹתָם בְּמִשְׂרָפוֹת וְכוּ', וְהוּא הֲצִלִּיחַ בְּנֵס בַּתּוֹךְ נֵס לְהַמְלִט עַל נַפְשׁוֹ עַד שֶׁהִגִּיעַ לְאִיזָה יַעַר וְשֵׁם הַתְּחִבֵּר עִם הַפְּרִטְזִינִים, וְיוֹם אֶחָד הוּא שׁוֹמֵעַ כַּמָּה בְּנֵי אָדָם מִתּוֹכֵהֶם בִּינֵיהֶם, שְׂכַמָּה אָמְרוּ שְׂיִתֵּר טוֹב לְחַזֵּר וּלְהַהֲרִג מְלֶהֶשָׁאָר פֶּה בִיעַר בְּבִדְיוֹת שְׂזָה הוֹרֵג אֶת הָאָדָם יוֹתֵר מִהַכֵּל, וְאַחֲרֵים נִסּוּ לְדַבֵּר עַל לִבָּם - פֶּה נִשְׂרַד אֶת הַמְּלַחְמָה, אֲבָל שְׁמָה בּוֹדָאֵי יַהֲרִגוּ אֶתְכֶם, וְכִכָּה הִיָּה הַיּוֹכּוּחַ בִּינֵיהֶם וְכוּ', וְהִנֵּה יוֹם אֶחָד הֲצִטְרַף לִיעַר חֲסִיד בְּרִסְלָב שְׂאָבֵד אֶת אִשְׁתּוֹ וְאֶת יְלָדָיו וְאֶת כָּל מִשְׁפַּחְתּוֹ, אָבִיו וְאִמּוֹ וְאֶחָיו וְאַחֵיוֹתָיו וְהוּא נִשְׂאָר גְּלָמוּד, אֵף עִם כָּל זֹאת הִיָּה מִתְבּוֹדֵד לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּקוֹל רֶם, וְהִיָּה שֵׁשׁ וְשִׁמְח וְכָל תְּפִלוֹתָיו הָיוּ: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם זְכַנֵּי לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה וְלֹא לְשִׂכַח מִמֶּךָ כְּרַגַּע שְׂאֵתָה אָב הַרְחִמְנָה, וְכָל מָה שְׂאֵתָה עוֹשֶׂה זֶה בּוֹדָאֵי לְטוֹבָה, זְכַנֵּי לְזַכֵּר אֶת זֶה טוֹב טוֹב, וְלֹא יִכְנַס בִּי שׁוֹם הַרְהוּר כְּנִגְדָה, וְאַהֲיָה חֲזֵק בְּאַמוּנָה פְּשׁוּטָה בְךָ יִתְבָּרֵךְ". וְכִלְמָה הָיוּ שְׂבוּרִים וְרְצוּצִים וְהִסְתַּכְּלוּ עֲלָיו בְּתַמְהוֹן "מָה קָרָה עִם הָאָדָם הַזֶּה?", וְחָשְׁבוּ שֶׁהוּא יֵרֵד מִדַּעְתּוֹ וְכוּ', אֲבָל הוּא הִתְחִיל לְדַבֵּר אֶתְם דְּבוּרֵי הַתְּחִיבּוֹת וְאַמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְגִלָּה לָהֶם אֶת הָעֲנִין שֶׁל שִׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנּוֹ, שְׂאָדָם צְרִיף לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאֵז הוּא אֵף פַּעַם לֹא לְבַד, וְלֹא צְרִיף לְהַתְּבַיֵּשׁ מֵאֵף אֶחָד, וְגִלָּה לָהֶם שֶׁהֲאֲרִיזוּ"ל

אומר על הפסוק (דברי הימים א' כ"ט י') וַיִּבְרַךְ דָּוִד אֶת הַיְיֹוָה לְעֵינָי כָּל הַקְּהָל, וַיֹּאמֶר דָּוִד בְּרוּךְ אַתָּה הַיְיֹוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲבִינוּ מְעוֹלָם וְעַד עוֹלָם; שְׁזֶה רֵאשִׁי תְבוֹת וְדַא"י, שְׁאָדָם צָרִיךְ לְהִיּוֹת כָּל כֶּף חֶזֶק בְּאַמוּנָה, עַד שְׂיִדַע בּוֹדָאוֹת שֵׁישׁ מְצִיאוֹת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְאִזּוּ הוּא יְכוּל לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּלְשַׁבְּחוּ וּלְהוֹדוֹת לוֹ לְפָנָי כָּל הַקְּהָל, וְלֹא לְהִתְבַּיֵּשׁ, וְהִרְבֵּה לְדַבֵּר עַל לִבָּם, וְהָיָה שֶׁר אַתֶּם נְגוּנִים שֶׁל שְׂמֻחָה, וְזֶה מֵה שֶׁחֲזִיק אֹתָם בֵּיעַר כָּל יְמֵי הַבְּדִידוֹת שֶׁלָּהֶם, וְאוֹדוֹת הַחֲסִיד הִזָּה - הוּא נִשְׁאָר בְּחַיִּים. כֶּךָ סֵפֶר לִי הַיְיֹוָה הִזָּה, אֵיךְ שֶׁהוּא וּחְבָרָיו הָיוּ כְּבָר לְאַחַר יְאוֹשׁ וְרָצוּ לְחֹזֵר אֶל מוֹת בְּטוֹחַ, מְלֵה שְׁאָר בֵּיעַר בְּבִדְיוֹת, עַד שֶׁבָּא הַחֲסִיד בְּרִסְלָב הִזָּה שֶׁשְׂמַח אֹתָם וְגַלְיָה לָהֶם אֶת הָעֲנָנִין שֶׁל שִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, הָעֲנָנִין שֶׁל הַתְּבוּדוֹת.

רואים מכל זה איך שמכל צרה יכולים לצאת, העקר רק לא להתיאש ולא לפל בבדידות, שאז יהפך את כל המרירות למתיקות, היאוש לתקנה, החשך לאור וכו' וכו'.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רסה.

האם כדאי לאפשר לתלמידים שלי לקרא בספר 'שאלות ותשובות בחסידות ברסלב'?

שאלה:

מאת שלום: שלום לכבוד קדשת מוהרא"ש. אני מלמד בתלמוד תורה של ברסלב בכתה ו' ואני מאד מחזק את הילדים בזכות ספריכם. האם לאפשר להם לקרא בספר 'שאלות ותשובות בחסידות ברסלב' למרות שיש שם שאלות בנושאים שלא מתאימים לגילם, כמו צניעות ואינטרנט וכו'?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר שלח, י"ח סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל שלום נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אין לתאר ואין לשער את גדל הזכות שיש לך שאתה מלמד תינוקות של בית רבן, וכך אמרו חכמינו הקדושים (בבא בתרא ח:): על הפסוק (דניאל י"ב) "ומצדיקי הרבים פכוכבים לעולם ועד" - אלו מלמדי תינוקות; והפשוט הפשוט הוא, כמו שלא יכולים לספר את הכוכבים, כי הם לאין ספור, כך אי אפשר להסביר את גדל השכר של מלמדי תינוקות שמחדירים בהם אמונה פשוטה בו יתברך, ויראת שמים שלמה, ובפרט עכשו שהערב רב לקחו את עצמם לעקר את האמונה הפשוטה מנערי ומבנות ישראל, ולכן אשרי מי שהוא עכשו מלמד תינוקות של בית רבן, ומחדיר בהם אמונה פשוטה בו יתברך, וזכותו גדולה בשמים, עד שאין יכולין לספר את הזכיות שלו, כמו שאי אפשר לספר את הכוכבים.

והנה העקר מה שמלמד צריך להחדיר בנער הוא ספורי צדיקים, אשר בפרוש אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רמ"ח) דע שספורי מעשיות מצדיקים, הוא דבר גדול מאד, כי על ידי ספורים מצדיקים נתעורר ונתלהב הלב בהתעוררות גדול להשם יתברך בחשק נמרץ מאד, כי הרשימו שעשה אותו הצדיק שמספרין ממנו, על ידי עבודתו את השם יתברך, זאת הרשימו נתעוררת בעת שמספרין מהצדיק, והיא מעוררת להשם יתברך בהתעוררות גדול, ולכן מה טוב ומה נעים להיות רגיל ולספר ספורים להתלמידים, שזה מושך את הלב אליו יתברך, והרב הקדוש מצאנו זכותו תגן עלינו בעל "דברי חיים" שאל פעם את המלמדים של בניו האם הם לומדים אתם מוסר, והשיבו כן! וכששאל אותם איזה ספרי מוסר? ענו ואמרו "חובת הלבבות". ענה ואמר להם לא לזה התכונתי, אלא תספרו להם ספורי צדיקים מהרבי רבי אלימלך מליזענסק זכותו תגן עלינו ומהרבי רבי

זוֹשָׁא מַאֲנִיפָאֵלִי וְכוּתוֹ תִּגְנַן עָלַיְנוּ. רואים מזה אֵת גְּדֹל הַכַּחַשׁ שֶׁל סַפּוּרֵי צַדִּיקִים, שְׁמוֹשֶׁךְ אֵת הַלֵּב שֶׁל הַיְלָדִים לַחֲקוֹת אוֹתָם, וְלִכְּנֹן רַק סַפּוּרֵי צַדִּיקִים תִּסְפֹּר לְהַתְלַמִּידִים, שְׂזָה יִמְשֶׁךְ אֶת לְבָבְכֶם אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ.

בַּסֵּפֶר "שְׂאֵלוֹת וְתַשׁוּבוֹת בַּחֲסִידוֹת בְּרִסְלָב" יֵשׁ הֶמוֹן שְׂאֵלוֹת שֶׁלֹּא שִׁיכוֹת בְּכֻלָּל לְגִיל צְעִיר, כִּי הֵן מְדַבְּרוֹת מִכָּל מִינֵי בְּעִיּוֹת אִישִׁיּוֹת וְכוּ' וְכוּ', שֶׁלֹּא שִׁיכוֹת לִיְלָדִים, וְלִכְּנֹן אִם אֶתְּהָ רוֹצֵה לְהַצְלִיחַ עִם תַּלְמִידֵיךָ, רַק תִּסְפֹּר לָהֶם סַפּוּרֵי צַדִּיקִים, וְתַחֲזֹק וְתַעֲוֹדֵד אוֹתָם לְהַתְקַרֵּב לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהַעֲקֹר תִּהְיֶה רְגִיל לְשִׁיר אֶתְּם שִׁירוֹת וְתַשְׁבְּחוֹת, וְתַלְמֵד אוֹתָם כָּל מִינֵי שִׁירוֹת וְזִמְרוֹת הַעֲקֹר שֶׁתִּהְיֶה תְּמִיד אֲוִירָה שֶׁל שְׂמֻחָה בַּכֶּתֶה, וּבְזָה תִּצְלִיחַ.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׂאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדֶךָ שִׁיְהִי לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכֹל אֲשֶׁר תִּפְנֶה תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרֻכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ב' רסו.

**אֲנִי בַתְּהַלִּיכֵי גְרוּשִׁין. הָאֵם כָּל הַתְּהַלִּיף וְהַסְבֵּל הַכְּרוּף
בַּתְּבִיעַת הַכְּתָבָה שְׂזָה אֶת הַמְּאָמֶץ?**

שְׂאֵלָה:

מַאת דְּנָה: לְכַבֹּד מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א. אֲנִי עוֹמֶדֶת בְּאִמְצַע תְּהַלִּיף גְרוּשִׁין וְתַבִּיעָה עַל הַכְּתָבָה אֶרֶץ וּמְכַעָה, מְלֵא שְׂקָרִים מְצַד בַּעֲלִי. הֵינּוּ נִשְׂוֵאִים רַק חֲצֵי שָׁנָה וְנִפְרָדְנוּ, וְכָבֵר חֲצֵי שָׁנָה אֲנַחְנוּ בַּתְּהַלִּיף הַגְרוּשִׁין.

הַשְּׂאֵלָה הִיא הָאֵם כָּל הַתְּהַלִּיף וְהַסְבֵּל הַכְּרוּף בַּתְּבִיעַת הַכְּתָבָה שְׂזָה אֶת הַמְּאָמֶץ וְיִבִּיא תוֹצְאוֹת, אוּ שְׂזָה לְחַנֵּם? הָאֵם כְּדָא לְבַטֵּל אֶת הַתְּבִיעָה? תוֹדָה.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר שְׁלַח, י"ח סִינּוֹ ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל דְּנָה תַחֲיָה

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אֲנִי נֶגֶד גְּרוּשִׁין, וּבִאֲתִי לְזֶה הָעוֹלָם רַק לְבָנוֹת בָּתִּים וְלֹא לְשֹׁבֵר בָּתִּים, וְלָכֵן קָשָׁה לִי מְאֹד מְאֹד לֵיעֵץ לָךְ.

כִּי בְּאֵמֶת מִי שֵׁישׁ לוֹ שֶׁכֵּל, יִכּוֹל לְהִמָּנַע מִגְּרוּשִׁין לְגַמְרִי, כִּי כְּשׁוּג מִתַּחַתְּנָיִם תְּמִיד צְרִיכִים לְדַעַת שְׁעַכְשׁוֹ מִתַּחֲבָרִים שְׁנֵי הַפְּכִים לְגַמְרִי, כִּי כִּךְ אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֶלֶק א' סִימָן פ') שְׁעַקֵּר הַשְּׁלוֹם הוּא כְּשֵׁשְׁנֵי הַפְּכִים מִתְאַחֲדִים בְּדַעַת אַחַת, וְאִין עוֹד שְׁנֵי הַפְּכִים כְּמוֹ בְּנֵי זוּג - הוּא בָּא מְרַקַּע אֶחָד וְהִיא בָּאָה מְרַקַּע אַחֵר וְכוּ' וְכוּ', וְצְרִיכִים לְחַבֵּר אוֹתָם יַחַד וְלְהַרְגִיל אוֹתָם לְחֵיזוֹת בִּיחָד בְּאַהֲבָה גְּדוּלָּה וּבְהִבְנָה הִדְרִית, וְשֶׁאֶחָד יוֹתֵר לְשֵׁנִי, וְזֶה לֹא הוֹלֵךְ מִיּוֹם לְחַבְרוֹ, זֶה עֲבוּדָה קָשָׁה שְׁשֵׁנִי בְּנֵי הַזּוּג צְרִיכִים לְהִשְׁקִיעַ בָּהּ, וְצְרִיכִים לְדַעַת וְלְהִבִּין: לְמָה הִתְחַתְּנוּ? כְּדֵי לְבָנוֹת בֵּית נְאֻמָּן בִּישְׂרָאֵל, וְלְהַמְשִׁיךְ אֶת שְׂרָשְׁרַת הַזֵּהָב שֶׁל כָּלֵל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, לְהוֹלִיד בָּנִים וּבָנוֹת וּלְחַנֵּף אוֹתָם בְּאִמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, כְּמוֹ שְׁכַתוּב (תְּהִלִּים פ"ט ב') "חֲסֹדֵי הַיְי"ה עוֹלָם אֲשִׁירָה לְדֹר וָדֹר אוֹדִיעַ אֲמוֹנָתְךָ בְּפִי". אֲשֶׁרִי הַזּוּג שְׁמַכְנִיסִים אֶת הַדַּעַת הַזֶּה בְּעֶצְמָם שְׁבִהֲתַחְלָה יְלָךְ לָהֶם מְאֹד מְאֹד קָשָׁה, כִּי סוּף כָּל סוּף הֵם בָּאִים מִשְׁנֵי עוֹלְמוֹת וְרַקְעִים שׁוֹנִים וְכוּ', וּמָה גַם מַעֲדוֹת שׁוֹנוֹת וְכוּ', וּמְכַל שְׁכַן שְׁהַוּרִים מִתְעַרְבִים תְּמִיד בֵּין זוּג טְרֵי וְכוּ', וְעַל הַזּוּג לְהִתְחַזֵּק בִּיְתֵר שְׂאֵת וּבִיְתֵר עַז בְּכָל מִינֵי אִפְנָיִם שְׁבַעֲוֹלָם לְאַהֲבָה וּלְכַבֵּד אֶחָד אֶת הַשְּׁנֵי, וְלְהַשְׁתַּדֵּל שְׁתַּהֲיֶה בִּינֵיהֶם הִבְנָה הִדְרִית, וְאִזּוֹ שׁוֹם דְּבָר לֹא יוּכַל לְשֹׁבֵר וְלְהַפְרִיד בֵּינֵיהֶם, שְׁזֶה קָשֶׁר בְּרִיא וְשָׁלֵם. אֲשֶׁרִי הַזּוּג שְׁמַקְיָמִים אֶת זֶה.

וְיַעַן שְׂאֵת כּוֹתֶבֶת שְׂאֵת בְּתַהֲלִיךְ גְּרוּשִׁין אֶרֶךְ וּמְכַעַר וְכוּ', וְאֵת רוּצָה לְהִתְפַּטֵּר מִזֶּה וְכוּ', אִם הִיָּה לָךְ כָּל כִּךְ מֵר וּמְרוּר אֲתוֹ וְכוּ', וְאֵת

רוצה לצאת מהסבך הזה וכו' וכו', לדעתי תותרי על הכל - העקר שיעזב אותך במנוחה.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רסז.

האם יודעים את התאריך המדיק של פטירת דוד המלך והבעל-שם-טוב?

שאלה:

מאת טוביה: לכבוד הצדיק. רציתי לדעת: מתי נסתלק דוד המלך עליו השלום, ומתי נסתלק הבעל שם טוב הקדוש? האם ביום א' דשבועות או ביום ב' דשבועות? ומדוע יש ספק בימי הסתלקותם של שני הצדיקים האלו?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר שלח, י"ח סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל טוביה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

זה שדוד המלך נסתלק ביום ראשון של חג השבועות זה בטוח, כי כל הענין של יום טוב שני של גליות הוא רק מפני ספיקא דיומא, עם כל זאת יש שרוצים להוכיח שזה היה ביום טוב שני, כדי להראות את גדל כח חכמינו הקדושים שיש להם כח לעקר ולתקן וכו' וכו', כי הרי אמרו חכמינו הקדושים (יבמות ע"ו): שדואג האדומי רצה לפסל את דוד המלך מלבוא בקהל וכו', ואמר דואג האדומי עד שאתה

משאיל עליו אם הגון הוא למלכות אם לאו, שאל עליו אם ראוי לבוא בקהל אם לאו. מאי טעמא? דקאתי מרות המואביה. אמר לו אבנר: תנינא עמוני ולא עמונית, מואבי ולא מואבית; שהיה כח לחכמינו הקדושים לדרש דרשה כזו מואבי ולא מואבית וכו', כדי שדוד המלך בן ראוי לבוא בקהל, וכך יש לחכמינו הקדושים כח להוסיף עוד יום מפני ספיקא דיומא.

על כל פנים אצל הבעל שם טוב הקדוש זכותו תגן עלינו זו חידה ופליאה, כי זה היה בסוף הכל לפני מאתיים וחמשים שנה, והשאר ששים גבורים תלמידים, ולכל אחד היו המון תלמידים, ואיך יכול להיות שיהיה ספק וכו', כי חלקם אומרים שזה היה ביום הראשון, ואחרים אומרים שזה היה ביום השני?!

והנה מקבל אצל צדיקים מדור דור שנפטר ביום ראשון בצהרים, וחכו עם הקבורה עד הלילה, והתעסקו בזה רק תלמידיו, ומהצדיק הנפלא מסקאליע זכותו תגן עלינו שמעתי שספר שמקבל אצלו בשם הרבי רבי ברוך ממעז'בוז' זכותו תגן עלינו, שהבעל שם טוב הקדוש זכותו תגן עלינו נפטר בין יום א' לבין יום ב' בדיוק בשעה שתים עשרה בלילה, שאז נפסקו כל השעונים מלעבד. על כל פנים פלא על גבי פלא שדבר זה נעלם מעיני כל, ואמרו צדיקים על זה שעליו נאמר (דברים ל"ד ו') "ולא ידע איש את קברתו עד היום הזה", הינו מתי נפטר ומי קבר אותו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רסח.

באיזה ענין אני צריך להתמקד בהתבודדות ולהקדיש לו את רב הזמן?

שאלה:

מאת ראובן: שלום. אני משתדל להתבודד בכל יום כשעה, ובוצוני לשאל: באיזה ענין אני צריך להתמקד בתפלה ולהקדיש לו את רב הזמן של ההתבודדות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר שלח, י"ט סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל ראובן נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן נ"ב) שצריכים לבקש קדם על מדה אחת, וכששוכרים את המדה הזו, אז צריכים להתפלל על מדה שניה, וכן לבקש בכל פעם על מדה אחרת עד שיבטל ממנו את כל המדות והתאוות רעות, עם כל זאת עדין יכולה להשאיר אצלו הישות והגאות, כי אחרי ששוכרים את כל המדות רעות והתאוות רעות, עדין נשאר ממנו מעט ישות, ואותה קשה מאד מאד להוציא מהאדם וכו' וכו'.

נשאלה השאלה: במה צריכים להתחיל לבקש? איזו מדה רעה צריכים לתקן יותר מהכל? אזי התרוץ פשוט, הדבר הראשון שאדם צריך תמיד לבקש את הקדוש ברוך הוא - רק על מדת השמחה, כי תכף ומיד כשיש לאדם שמחה יש לו כבר את הכל, ומבטל ממילא אצלו את כל המדות רעות שרק יש בעולם, כי הכל תלוי במדת השמחה, וכשבר ישראל שש ושמח באין סוף ברוך הוא, אזי מוחלין לו כל עוונותיו, ומתבטלים ממנו כל העוונות והתאוות רעות, וכמו שכתוב (תהלים ק"ד) "אנכי אשמח בהוי"ה יתמו חטאים מן הארץ

ורשעים עוד אינם", כי העקר לשמח באין סוף ברוך הוא, וזה הדבר הכי קשה לאדם להגיע, כי הוא מסגל להתענות תעניות וכו', ולסגף את עצמו עם כל מיני סגופים וכו', אבל להיות בשמחה עם נקדת יהדותו, זה בא לאדם יותר קשה מהכל.

ולכן אדם צריך רק לבקש על שמחה, והרגע שיזכה לשמחה ממילא יתבטלו ממנו כל התאוות רעות והמדות רעות, והישות והגאות וכו' וכו', כי למה אדם לא שמח, כי נדבקו בו ישות וגאות, אני ועוד פעם אני ועוד פעם אני וכו' וכו', איך נכשיתי? ואיך נפלתי? והוא לא יכול למחל לעצמו, אבל תכף ומיד כשבר ישראל שש ושמח, על ידי זה ממשיך על עצמו אור וזיו וחיות ודבקות באין סוף ברוך הוא, כמובא בזהר (תצוה קפ"ד): תא חזי עלמא תתאה קיימא לקבלא תדיר, [בא וראה העולם הזה עומד לקבל תמיד] והוא אקרי אבן טבא, [והוא נקרא אבן טוב כמו אבן מושכת שנקראת מגנט] ועלמא עלאה לא יהיב ליה אלא כגונא דאיהו קיימא, [והעולם הבא לא נותן אלא כמו שמכינים את עצמו מלמטה] אי איהו קיימא בנהירו דאנפין מתתא, [אם נמצאים תמיד בפנים שמחות כאן למטה] כדין הכי נהרין ליה מעליא, [כך מאירים לו מלמעלה אור וזיו וחיות ודבקות וכו'] ואי איהו קיימא בעציבו, [אבל אם אדם עומד בעצבות ובמרה שחורה] יהבין ליה דינא בקבליה. [אזי ממשיך על עצמו דינים] כגונא דא (תהלים ק' ב) "עבדו את הוי"ה בשמחה", חדוה דבר נש משיך לגביה חדוה אחרא עלאה, [השמחה של האדם בזה העולם, ממשיכה עליו שמחה מהעולם הבא] הכי נמי האי עלמא תתאה, כגונא דאיהי אתערת הכי אמשיך מלעילא, [כך הוא העולם הזה, כפי שאדם מתנהג בזה העולם, כך ממשיך על עצמו מעולם הבא].

ולכן כשאדם רק בשמחה ומכריח את עצמו עם כל הכחות להיות בשמחה, על ידי זה הוא ממשיך על עצמו שמחה מהעולמות העליונים, ולכן אל תהיה בטלן, ואף שאני יודע שעובר עליך מה

שעובר צרות ויסורים מרירות ומכאובים, תשתדל להיות בשמחה עם כל הכחות, ואז תראה שכל מזלך יתהפך לטובה. הלואי שתכניס את הדבורים האלו בלבך.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רסט.

חברתי הטובה נתקה אתי את הקשר וזה גורם לי צער גדול מאד

שאלה:

מאת בר אילה: בעת חזרתי מהעבודה נתקלתי באחד מהתלמידים של הרב, ורכשתי את הספר 'שאלות ותשובות בחסידות ברסלב'. אני רוצה לציין שבזכות הספר אני מאד מחברת לברסלב, ומקבלת הרבה עצות מעשיות להתמודדות בחיינו היום יומיים. אאחל לרב רפואה שלמה ואריכות ימים. לאחרונה נוצרה לי בעיה קשה מאד עם חברה שהיתה מאד קרובה אלי. הכרנו כמה חדשים לפני שהתחנתי, והיה בינינו קשר טוב, עד שנכנסתי להריון וילדתי לפני כחצי שנה. כיום המצב הגיע למריבות והתעלמות טוטאלית מצדה, מכיון שהיה לה מאד קשה להיות חברה שלי ולראות שאני התחנתי וכבר יש לי ילד בזמן שהיא עדין רוקה. ההתעלמות הגיעה מצדה לאחר החלטה שאיננה מעניינת להיות אתי בקשר יותר, וזה לאחר שהתיעצה עם רב שאמר לה לנתק אתי את הקשר היה לי מאד קשה לקבל את העבדה

שהיא מאסה בי והתרחקה ממני, וזאת לאחר עזרה אינסופית מצדי בכל התחומים, אם זה להכין לה ארוחות חמות, אם זה שבעלי עזר לה בעניני השדוכים, חפשי, ודבר עם בחורים בטלפון. היינו הולכים אליה בשבתות ובחגים ומארחים לה חברה, ולפני כמה חדשים אף תרמנו סכום כסף כדי שתהיה לה ישועה.

אחרי כל זה, היא לא מתביישת להגיד לי "אי אפשר לקנות אותי בכסף", וגם "כבר מההתחלה לא רציתי בקרבתך!" יש לצון שכאשר הכרתי אותה היא היתה במצב נפשי רעוע עקב מקרה אחר של חברה שהתחתנה ושקחה אותה, ואני הרמתי אותה ועזרתי לה לצאת מזה, ולכן כל-כך קשה לי לשמע משפטים כאלו וזו פגיעה רצינית.

הדבר השני שאני לא מצליחה להבין הוא, איך זה שאתו רב אומר לה לנתק את הקשר בזמן שבצד השני יש בנאדם כל-כך פגוע? קשה לי להאמין שהיא בעצם שליחה והכל זה מהשם. יש לי מועקה כבדה בלב, נסיתי להתעודד בהרבה דרכים, אך נראה לי שאולי הספור נפל לידי משמים, כדי שאוכל לקבל תשובה למצבי... אשמח אם תתייחסו למכתבי ותענו לי. רב תודות.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר שלח, י"ט סיון ה'תשע"ג.

שלום רב אל בר אילה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת ולהכניס טוב טוב בדעתך שאין לאדם בזה העולם חבר, ואסור להאמין לאף אחד בשום פנים ואופן, וכך פרשתי את המשנה (אבות פרק ב') "היוו זהירין ברשות, שאין מקרבים לו לאדם אלא לצורך עצמן. נראין כאוהבין בשעת הנאתן ואין עומדין לו לאדם בשעת דחקו"; אדם צריך להזהר מאד מאד בדבר שברשות,

שְׁזָה "הוּו זְהִירִין בְּרִשׁוֹת" - הִינּוּ הֶרְבֵּה דְּבָרִים שֶׁל מַה בְּכָךְ וְכוּ'
 וְכוּ', וְלִשְׁמֹר מְאֹלו שְׁקוּרָאִים אֶת עֲצָמָם חֲבָרִים, "שְׂאִין מְקַרְבִּין לוֹ
 לְאָדָם אֲלָא לְצַרְךָ עֲצָמִין" - מַה שְׁמְקַרְבִּים אֶת הָאָדָם וְעוֹשִׂים אֶת
 עֲצָמָם כְּאֵלוֹ הֵם הַחֲבָרִים שְׁלוֹ, זֶה כָּל זְמַן שְׂיִכּוּלִים לְנַצֵּל אֶת הַזּוּלָּת,
 "נִרְאִין כְּאוֹהֲבִין בְּשַׁעַת הַנְּאֻתָן" - הֵם מְרָאִים עֲצָמָם כְּאֵלוֹ הֵם אוֹהֲבִים
 אוֹתָךְ כָּל זְמַן שְׂיִכּוּלִים לְהוֹצִיא מִמֶּךָ אִיזוֹ הַנְּאֻה וְכוּ', אֲבָל תַּכְּךָ וּמִיד
 כְּשֵׁרוֹאִים שְׁכָבֵךְ לֹא יִכּוּלִים לְהוֹצִיא מִמֶּךָ מַה שְׂרָצוּ, אֲזִי זוֹרְקִים אוֹתָךְ,
 וְעֲלִי הָרְאִיָּה "וְאִין עוֹמְדִין לוֹ לְאָדָם בְּשַׁעַת דְּחִקוֹ" - כִּי חֲבֵר אֲמַתִּי
 הוּא נִשְׁאָר עִם הָאָדָם אֲפֹלוּ בַּעַת שְׂאִין לוֹ הַנְּאֻה מֵהַזּוּלָּת, וְעוֹזֵר לוֹ
 דִּיקָא בְּשַׁעַת שֶׁהוּא נִמְצָא בְּלַחֲץ וּבְדַחֲקָא, זֶה מְרָאָה שֶׁהוּא חֲבֵר אֲמַתִּי.

וְלִכֵּן צְרִיכִים תְּמִיד לְזַכֵּר שְׂאִין דְּבַר כְּזֶה חֲבָרִים אוֹ חֲבָרוֹת וְכוּ'
 וְכוּ', כִּי תַכְּךָ וּמִיד כְּשֵׁלָא יִצְטָרְכוּ אוֹתָךְ - יִזְרְקוּ אוֹתָךְ וְכוּ', וְעוֹד יִהְיוּ
 לְהֵם טַעֲנוֹת עָלֶיךָ.

וְלִכֵּן כָּל אָדָם צְרִיךְ לְדַעַת שְׂאִין דְּבַר כְּזֶה חֲבָרִים אוֹ חֲבָרוֹת,
 הַחֲבֵר אוֹ הַחֲבָרָה הַכִּי טוֹבִים הֵם הַבַּעַל לְאִשָּׁה וְהָאִשָּׁה לַבַּעַל, כִּי רַק
 הֵם נִשְׁאָרִים בְּיַחַד תְּמִיד אִם יֵשׁ לְהֵם שְׂכָל.

בְּעִנְיַן כְּפִיּוֹת טוֹבָה, כְּכֹר אָמַר הַחֲכָם מְכָל אָדָם (מְשַׁלֵּי י"ז) "מְשִׁיב
 רֶעָה תַחַת טוֹבָה לֹא תִמוּשׁ רֶעָה מִבֵּיתוֹ", כִּי אָדָם שְׁמִשְׁלֵם רֶעָה
 תַחַת טוֹבָה, בְּזֶה הוּא מְרָאָה אֶת גְּרִיעוֹת נִפְשׁוֹ, וְאִיךְ שֶׁהוּא רְקוּב
 מִכְּפָנִים וְכוּ', וְאִךְ שֶׁהוּא מְרָאָה פְּרִצוֹף שֶׁל תְּמִים וְכוּ', הוּא מְשַׁחַת
 מְאֹד, וְהַגְּאוּן הַצְּדִיק הַסְּטִיפְלֵעֵר זְכוּתוֹ תַגֵּן עָלֵינוּ מְאֹד מִגְּנָה בְּאֶחָד
 מִמְּכַתְּבֵינוּ אֶת מִי שְׁמִשְׁלֵם רֶעָה תַחַת טוֹבָה, וְקוּרָא אוֹתוֹ בְּלִשׁוֹנוֹת
 שֶׁל גְּנָאִי וְכוּ', וְאוֹמֵר שְׂאִין עוֹד דְּבַר יוֹתֵר גְּרוּעַ מְזֶה שְׂאָדָם מְשַׁלֵּם
 רֶעָה תַחַת טוֹבָה.

וְלִכֵּן עֲצַתִּי שְׁלֹא תִבְלַבְּלִי אֶת עֲצָמֶךָ כְּלָל, אִךְ שְׁזָה כּוֹאֵב מְאֹד
 מְאֹד, אֲבָל זֶה הַמְּצִיאוֹת שֶׁל הַחַיִּים שְׂאִין דְּבַר כְּזֶה חֲבָרִים אוֹ חֲבָרוֹת,
 כָּל זְמַן שְׂיִכּוּלִים לְהוֹצִיא מִמֶּךָ מִשֶּׁהוּ יוֹצִיא, אֲבָל אַחַר כֵּךְ יִזְרְקוּ

אותך לְכֹל הַרוּחוֹת, וְלִכְּן הִחַסְתָּ עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ וְשׁוֹמֵר מְאֹד לֹא לְהִיּוֹת כָּל כֶּף קָשׁוּר רַגְשִׁית לְשָׁנִי, כִּי לְבִסּוֹף יִהְיוּ לוֹ אַכְזָבוֹת גְּדוּלוֹת.

בְּעֵינַי שֶׁהִיא אִמְרָה שָׂרֵב אָמַר לָהּ לְעֹזֵב אוֹתְךָ וְכוּ' וְכוּ', מִי אוֹמֵר שְׂזָה רַב? הַיּוֹם יֵשׁ כָּל מִינֵי שְׁקֵרָנִים ר' מְאִים צ'בוּעִים שְׁעוֹבָדִים עַל בְּנֵי אָדָם וְחוֹשְׁבִים שֶׁהֵם רַבָּנִים, וְלִבְסוֹף הֵם בְּסוֹף הַכֹּל שֶׁרָ"ץ הַשׁוֹרֵץ עַל הָאָרֶץ, שְׁעוֹבָדִים עַל בְּנֵי אָדָם. זֶה מִצְחִיק מְאֹד מֵה שְׁקוּרָה הַיּוֹם שְׁכָל מֵאֵן דְּהוּא וְכוּ', עֲמִי הָאָרְצוֹת גְּמוּרִים קוֹרְאִים אֶת עֲצָמָם רַבָּנִים וְכוּ', אִף פֶּעַם לֹא קִבְּלוּ סְמִיכָה לְרַבְנוֹת וְכוּ', וַיֵּשׁ שְׁנַעְשׂוּ רַבָּנִים כְּשֶׁעֲדִין הָיוּ רִוְקִים וְכוּ', אִיךָ זֶה יָכוֹל לְהִיּוֹת? וְאִיךָ הוּא יָכוֹל לְפַסֵּק שְׂאֵלֶת נָשִׁים בְּדִינֵי נְדָה וְכוּ'? יֵשׁ אֵלּוֹ שְׁקוּרָאִים אֶת עֲצָמָם רַבָּנִים וְכָל הָרֹאשׁ שְׁלָהֶם חוֹשֵׁב רַק אִיךָ מוֹצִיאִים תְּקֻצִּיבִים עֲבוּר עֲמֵתוֹת פִּיקֻטִּיבוֹת וְכוּ', וְהִלּוּאֵי שֶׁהָיוּ עוֹשִׂים סוֹף לְהַפְקָרוֹת הַזֶּה וְכוּ' וְכוּ', וְלִכְּן אֵין לָךְ מֵה לְהַתְּבַלְּבֵל, כִּי זֶה לֹא רַב אֶלָּא סֵתָם אִיזָה פּוֹשֵׁטָק וְכוּ' וְכוּ'.

וְלִכְּן אֶסוּר לָךְ לְהַשְׁבֵּר מִשׁוּם דְּבָר, תִּרְאֵי לְשִׁמַּח עִם בְּעֵלְךָ, וְתִשְׁתַּדְּלֵי מְאֹד שֶׁיִּהְיוּ בֵּינֵיכֶם אֲהָבָה וְאַחֻוּהַ וְרַעוּת, וְתִזְכְּרֵי שֶׁרַק הוּא הַחֵבֵר שְׁלָךְ, וְחֻכְמִינוּ הַקְּדוּשִׁים אִמְרוּ (סוֹטָה יז.) אִישׁ וְאִשָּׁה זָכוּ שְׂכִינָה בֵּינֵיהֶן, וְאִמְרוּ (ירוּשְׁלַי בְּרִכּוֹת פָּרָק ט' הִלְכָה ח') אִי אֶפְשָׁר לְאִישׁ בְּלֹא אִשָּׁה וְאִי אֶפְשָׁר לְאִשָּׁה בְּלֹא אִישׁ אִי אֶפְשָׁר לְשִׁנְיָהֵן בְּלֹא שְׂכִינָה, וּבְמִקּוּם שֶׁהַשְׂכִּינָה נִמְצָאת שֵׁם הַבְּרָכָה מְצוּיָה, רַק שֶׁיִּהְיֶה בֵּינֵיהֶם שְׁלוֹם וְאַהֲבָה גְּדוּלָה מְאֹד, כִּי שְׁלוֹם אִמְרוּ חֻכְמִינוּ הַקְּדוּשִׁים (שְׁבֵת י.) זֶה שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלִכְּן אִם מְכַנְּסִים אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּתוֹךְ הַבַּיִת, זֶה נִקְרָא שְׁלוֹם בַּיִת, הֵינּוּ שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּתוֹךְ הַבַּיִת.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ב' עה

**הַרופָּאִים אוֹמְרִים שְׁעָלִי לְהַפְסִיק אֶת הַהֲרִיזוֹן כִּי לַעֲבֹר
יֵשׁ מוֹם. הָאֵם לִשְׁמַע בְּקוֹלָם?**

שאלה:

מֵאֵת אִיטָה רַחֵל: לְכַבּוֹד מוֹהֲרָא"ש שְׁלוֹם רַב. אֲנִי כָּרַגַע
בְּחֹדֶשׁ שְׁלִישִׁי לְהֲרִיזוֹנִי, וְלַצֵּעָרִי הַרופָּאִים אוֹמְרִים שְׁלִתִּינוּק אֵין
גְּלַגְלַת, וְאֵם הַתִּינוּק יוֹלֵד כֶּף הוּא לֹא יִחְיֶה, וַיֵּשׁ סָכוֹן לְהַמְשִׁיךְ
כֶּף אֶת הַהֲרִיזוֹן.

אֲנִי רוֹצֶה שֶׁהַצַּדִּיק יִגִּיד לִי אִם זֶה נָכוֹן וְהָאֵם עָלִי לְהַמְשִׁיךְ
אֶת הַהֲרִיזוֹן אוֹ לְהַקְשִׁיב לְרוֹפְאִים וְלְהַפְסִיק אוֹתוֹ. תּוֹדָה רַבָּה
וְרַפּוּאָה שְׁלֵמָה לַצַּדִּיק.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֹדֵר שְׁלַח, י"ט סִיּוֹן ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל אִיטָה רַחֵל תְּחִיָּה

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

הֵייתִי מֵיַעַץ לָךְ לְהַבְדִּיק בְּבֵית הַחוֹלִים לְנִיאָדוֹ בְּנִתְנָה, אוֹ בְּבֵית
הַחוֹלִים מֵעֵינֵי הַיְשׁוּעָה בְּבִנֵי בְּרַק, שְׁשֵׁם הֵם מְאֹד מְאֹד רְצִינִיִּים, וְלֹא
יִגִּידוּ לַעֲשׂוֹת הַפְּלָה אֲלֵא אִם מְכַרְחִים, וְלִכֵּן לְדַעֲתִי תִפְנִי לְשֵׁם.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁמַח אוֹתְךָ, וְיִרְחִיב לָךְ אֶת הַדַּעַת שְׁשׂוֹם
דְּבָר לֹא יִשְׁבֵּר אוֹתְךָ, וְאֶת צְרִיכָה לְדַעַת מֵה שְׁאָמַר רַבִּי עֲקִיבָא (בְּרִכּוֹת
:ס) לְעוֹלָם יִהְיֶה אָדָם רְגִיל לומר כֹּל דְּעַבִּיד רַחֲמֵנָא לְטָב עֲבִיד; וְרַבְּנּוּ
ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֲלָק א' סִימָן ד') כְּשֶׁאָדָם יוֹדֵעַ שְׁכָל מֵאַרְעוֹתָיו
הֵם לְטוֹבָתוֹ, זֹאת הַבְּחִינָה הִיא מֵעֵין עוֹלָם הַבָּא, וְתִמִּיד נוֹתֵן תּוֹדָה
לְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַחֲסָדִים וְהַרְחָמִים גְּמוּרִים שְׁעוֹשֶׂה אֹתוֹ.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי שְׁאֲנִי

מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצלחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רעא.

יש לי התדרדרות רצינית בשמיעה, ואני מאד מפחדת שֶאֶבד את השמיעה לגמרי

שאלה:

מאת מרים: שלום רב, אני בת שלשים וחמש ויש לי בעיה תורשתית בשמיעה. בשנתיים האחרונות חלה התדרדרות משמעותית בשמיעה שלי, ואני בקושי מסתדרת בלי מכשיר שמיעה, ובכל פעם אני מפחדת יותר ויותר: מה יהיה בעוד שנה? עוד כמה זמן אני אוכל לשמע את הילדים שלי ואת בעלי? מה אעשה כשלא אוכל לשמע אף אחד? אשמח אם הרב יוכל לחזק אותי ולברך אותי.

תשובה:

בעזרת השם ותבריך, יום רביעי לסדר שלח, י"ט סיון ה'תשע"ג.

שלום רב אל מרים תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

הן אמת זו בעיה גדולה וכו', עם כל זאת את צריכה להתחזק שתהלה לאל יש לך בעל נפלא וילדים נפלאים, שהם מקבלים אותך כמו שאת וכו', ולכן את לא צריכה לדאג, רק להתחזק ביתר שאת וביתר עז, והיום יש רופאים ממחים בתחום הזה וכו', שיכולים להתקין מכשיר שמיעה משכלל שבקשי רואים אותו.

העקר רק תהיי חזקה בזה שתהלה לאל יש לך משפחה נפלאה,

בעל טוב, וילדים חמודים, ובזה ראוי לך לשמח מאד מאד, ותמיד רק להסתפל על הטוב בתיים ועל חצי כוס המלאה.

הקדוש ברוך הוא ירחיב לך בגשמיות וברוחניות, ותהיי תמיד שמחה ועליזה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רעב.

שמעתי שמי שאין לו שלום-בית לא יגיד 'צאתכם לשלום' כששור 'שלום עליכם'. האם זה נכון?

שאלה:

מאת נתן: שלום לצדיק. שמעתי בשם המקבילים שמי שאין לו שלום-בית שלא יגיד את המלים 'צאתכם לשלום' בזמן ששורים בערב שבת את הזמר 'שלום עליכם'. רציתי לדעת אם זה נכון כי אנשי לא מסכימה שאגיד 'צאתכם לשלום' והיא מפחדת שזה יפגע לנו בשלום בית. אשמח לתשובתכם.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר שלח, י"ט סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל נתן נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני לא יודע מאיפה לקחת את זה וכו', כי כשאומרים למלאכים בליל שבת, "צאתכם לשלום מלאכי השלום" וכו' וכו', את זה אומרים למלאכים שיצאו מעולם העליון והגיעו לכאן וכו', ולא כמו שמפרשים שאומרים למלאכים תצאו מכאן לחיים ולשלום וכו' וכו', זו טעות חמורה, ולכן אין לך ולאשתך מה לפחד לשיר "צאתכם לשלום מלאכי השלום".

אדם צריך לְדַעַת שְׁמַכֵּל הַמְצוּוֹת וְהַמְעַשִּׂים טוֹבִים שֶׁהוּא עוֹשֶׂה
 בְּכָל יְמוֹת הַשָּׁבוּעַ, נִבְרָאִים מִזֶּה מְלֹאכִים, וּמְכַל דְּבוּר וּתְפִלָּה שְׂאָדָם
 מִתְפַּלֵּל לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, נִבְרָאִים מִזֶּה מְלֹאכִי עֲלִיוֹן, כְּשִׁלּוּמְדִים
 תּוֹרָה נִבְרָאִים מִזֶּה מְלֹאכִי עֲלִיוֹן, וּכְשִׂאָדָם עוֹשֶׂה מְצוּוֹת נִבְרָאִים מִזֶּה
 מְלֹאכִי עֲלִיוֹן, מְכַל דְּבָר טוֹב שְׂאָדָם רַק עוֹשֶׂה וְכוּ', וְאִפְלוּ רַק חוֹשֵׁב,
 נִבְרָאִים מִזֶּה מְלֹאכִי מַעֲלָה וְכוּ', וּבְלִיל שַׁבָּת כְּלָם מִתְקַבְּצִים יַחַד וְהֵם
 בָּאִים לְלוֹוֹת אֶת הָאָדָם, וְלִכֵּן שָׂרִים לְפָנֵיהֶם "שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם מְלֹאכִי
 הַשֶּׁרֶת" וְכוּ', "בּוֹאֲכֶם לְשְׁלוֹם מְלֹאכִי הַשְּׁלוֹם" וְכוּ', "בְּרִכּוֹנֵי לְשְׁלוֹם
 מְלֹאכִי הַשְּׁלוֹם" וְכוּ', "צֹאֲתֶכֶם לְשְׁלוֹם מְלֹאכִי הַשְּׁלוֹם מְלֹאכִי עֲלִיוֹן"
 וְכוּ', וְלִכֵּן לֹא צְרִיכִים לְפַחַז, אֲדַרְבֵּה, צְרִיכִים רַק לְשִׂמַח עִם הַמְּלֹאכִים
 שְׁמֵלוּיִם אֶת הָאָדָם בְּלִיל שַׁבָּת הַבֵּיתָה, וְנִמְצָאִים עִם הָאָדָם כָּל הַשַּׁבָּת.

בְּשַׁעַה שְׂאָדָם יוֹצֵא עַל הַדְּרָה, רְאוּי לוֹ לומר תְּפִלַּת הַדְּרָה, וְכֵן
 יֵאמֵר "בְּשֵׁם הַיְי"ה אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל מִיְמִינֵי מִיכָאֵל וּמִשְׁמַאֲלֵי גְבֻרֵי אֵל
 וּמְלַפְנֵי אוּרִיאל וּמַאֲחֹרֵי רְפָאֵל, וְעַל רֵאשֵׁי שְׁכִינַת אֵל" וְכֵן אוֹמְרִים
 אֵת זֶה לְפָנֵי הַשֵּׁנָה כְּמוֹ שְׂאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֶלֶק ב' סִימָן ד')

שְׁזֵה נִקְרָא 'קְשׁוּר הַמְּרַכְּבָה' - וְהֵם שׁוֹמְרִים אֶת הָאָדָם בְּעַת הַשֵּׁנָה,
 נִמְצָא שְׁמַכֵּל דְּבָר טוֹב שְׂאָדָם רַק עוֹשֶׂה לְמַעַן הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 נִבְרָאִים מְלֹאכִים, וְהֵם מִתְקַבְּצִים יַחַד בְּלִיל שַׁבָּת, וְנִמְצָאִים עִם הָאָדָם
 כָּל הַשַּׁבָּת.

וְלִכֵּן צְרִיכִים לְשִׂמַח מְאֹד מְאֹד עִם כָּל נִקְדָּה טוֹבָה שְׂאָדָם עוֹשֶׂה
 וּמְקִים וְכוּ', כִּי מְכַל דְּבָר טוֹב שְׂאָדָם עוֹשֶׂה בְּזֵה הָעוֹלָם, נִבְרָאִים
 מְלֹאכִים שֶׁהֵם מְמַלְיָצִים טוֹב בְּעֵדוּ.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתְפִלַּתִּי שְׂאָנִי
 מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדוּךָ שֶׁתְּהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה
 תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרִכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ב' רעג.

**האם זה בסדר לשדך בין בחור בגיל עשרים ושמונה
לבין בחורה בת תשע עשרה וחצי?**

שאלה:

מאת רות: שלום למוהרא"ש. האם זה בסדר לשדך בין בחור בגיל עשרים ושמונה לבין בחורה בת תשע עשרה וחצי? תודה מראש וכל הישועות.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר שלח, י"ט סיון ה'תשע"ג.

שלום רב אל רות תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אם מדובר בבחור כליל המעלות וכו', בעל מדות טובות ולב רחב, לא קמץן וכו', בחור מיחד במינו בכל התחומים וכו', אזי אין מה לפחד מההפרש של הגילאים וכו', אבל אם זה סתם בחור שלא יודעים עליו כלום וכו', אין לו עבודה והוא עצלן, קמץן וכו', וכו', צריכים לברח מזה מאד, כי אפלו בגיל צעיר צריכים לברח מבחור כזה.

העקר בשדוכים הוא תפלה, וראוי לכל בת ישראל לבקש בכל יום ממנו יתברך שתזכה למצא את בן זוגה משרש נשמתה, ושללא יתחלפו הזווגים, ובכל יום תאמר את התפלה הזו:

רבונו של עולם חוס ורחמל עלי וזכני למצא את בן זוגי, ואתה בעצמך יודע שאני מוכנה כבר להתחתן כדי להנצל מעברות חמורות, אך מפני מעשי המגנים והרעים שעשיתי עד עכשו, נתעכבה מציאת זוגי, ואני נמצאת בצער גדול מאד, כי אתה גלית על ידי חכמינו הקדושים כל השרוי בלא אשה שרוי בלא שמחה, ובלא תורה, ובלא חומה, ובלא שמירה, ולכן הנני

מתחרטת על כל עוונותי שעשיתי עד עכשו, ואני מקבלת על עצמי לחזור בתשובה שלמה, וגלית לנו על ידי התנא האלקי רבי שמעון בן יוחאי (תקוני זהר תקון י"ד) ועם כל דא, אם חזר בתיובתא יחבנן ליה בת זוגיה, והנני שבה בתשובה שלמה. ולכן תזמין לי את בן זוגי, ואזכה להקים בית נאמן בישראל, ולעשות רצונך ולגרם לך נחת רוח גדול מאד, ואזכה לחיים טובים ונעימים, מעתה ועד עולם אמן סלה.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רעד.

**האם מתר לאשה לבקר בקברי צדיקים ובציון רבנו ז"ל
בזמן ההריון?**

שאלה:

מאת אסתי: לכבוד האדמו"ר שליט"א. ברוך השם אחר' המון תפלות אני בתחלת הריון ובקרוב אני טסה לרבנו נחמן זכותו תגן עלינו, ובדרך לאומן אבקר בעזרת השם בעוד קברי צדיקים. ברצוני לדעת: האם אין בעיה להיות בקברי צדיקים בזמן ההריון? אשמח לקבל תשובה מהצדיק, תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר שלח, י"ט סיון ה'תשע"ג.

שלום רב אל אסתי תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

הקדוש ברוך הוא יעזר לך שתעברי את ההריון בקלות, אל תכנסי בלחץ כי הכל יתהפך לטובה ותלדי בקלות, רק תהיי רגילה לומר בכל יום שמות הצדיקים שמאד מסגלים ללדה קלה, ורבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות צדיק חלק ב' סימן כ') על ידי הזכרת שמות הצדיקים יכולין להביא שנוי במעשה בראשית כלומר לשנות הטבע.

ולכן טוב שתאמרי בכל פעם את כל השמות של הצדיקים שאת יודעת בעל פה כגון אברהם, יצחק, יעקב, משה, אהרן, יוסף, דוד, שלמה, רבי שמעון בר יוחאי, רבי יצחק לוריא אשכנזי, רבי ישראל בעל שם טוב, רבי נחמן בן פייגא מברסלב, רבי נתן מברסלב וכו' וכו', ועוד כל מיני שמות של הצדיקים שאת רק זוכרת. תהיי רגילה לומר את זה מדי פעם, ואחר כך תאמרי את התפלה הזאת, ותראי שתלדי בקלות:

יהי רצון מלפניך אבי שבשמים שבזכות הזכרת שמות הצדיקים שהזכרתי לפניך, בזכות צדקתם ותורתם ומסירות נפשם שהיתה להם בשבילך, שתעזור לי להוליד בקלות ולד בריא בחושיו ובאיבריו, ואזכה לעבר את ההריון בקלות, ותסיר ממני כל מיני עין הרע שלא יפגע בי משום אדם בזה העולם, ואזכה להוליד בנים ובנות חיים וקיימים שיעשו את רצונך, ואזכה להיות בריאה כל ימי חיי, ולעשות נחת רוח לפניך, יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך הויה צורי וגאלי. אמן כן יהי רצון.

את יכולה לנסע אל ציון רבנו ז"ל, ואשר אין עוד דבר יותר חשוב מזה, כמו שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות צדיק סימן קע"ג) על ידי השתטחות על קברי הצדיקים, הקדוש ברוך הוא עושה לו טובות אף על פי שאינו ראוי לך.

ידוע שרבנו ז"ל הפליג במעלת אמו הצדקת פייגא עליה השלום שבעת שהיא היתה בהריון עמו וכו', אזי בכל יום הלכה אל הציון של הסבא - הבעל שם טוב הקדוש זכותו תגן עלינו, והתפלה

על הצלחת העבר, ורבנו ז"ל החזיק לה טובה גדולה על זה. רואים מזה שזה דבר גדול שאשה בהריון הולכת אל קברי צדיקים לבקש שבזכות הצדיקים האלו היא תלד בנים ובנות צדיקים וצדקניות.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' ערה.

האם הכרתם את הצדיק רבי אשר פרינד צוק"ל?

שאלה:

מאת לאה: לכבוד קדשת הצדיק שלום וברכה. אני מאד מתחזקת מדבוריו הקדושים של הצדיק רבי אשר פרינד זכר צדיק וקדוש לברכה, ואני מגלה שדבריו מאד מזכירים את דברי רבנו. רציתי לשאל: האם הכרתם אותו? אם כן אשמח שתכתבו לי אודותיו.

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום רביעי לסדר שלח, י"ט סיון ה'תשע"ג.

שלום רב אל לאה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

הרב החסיד ר' אשר פרינד זצ"ל היה מאד מאד מקשר אל רבנו ז"ל, וקבל ממנו הרבה דברים וכו', ובפרט את כל הענין של ההתבודדות שהוא זכה להאיר באנשיו שומעי לקחו, את כל זה הוא קבל מרבנו ז"ל, ויש בזה כמה וכמה ספורים וכו' וכו'.

בְּעֵינֵי חֶסֶד הוּא הָיָה אָדָם מוֹרֵם מֵעַם, וְהוּא הָיָה הָרֵאשׁוֹן שֶׁהֶעֱלָה אֶת הָרַעְיוֹן לְחַלֵּק סְלֵי מְזוֹן לְעֲנִיִּים עַל שִׁבְתּוֹ, וּמִמֶּנּוּ לָמְדוּ עוֹד הַרְבֵּה אֲרֻגוֹנִים, אֵךְ הוּא הָיָה הָרֵאשׁוֹן שֶׁהִתְחִיל בְּזֶה, וְאֵךְ אֶחָד לֹא יוֹדֵעַ מִזֶּה.

תְּמִיד הָיָה מְחֻזָּק וּמְעוֹדָד וּמְשֻׁמָּח אֲנָשִׁים שְׁבוּרִים וְרָצוּצִים וְכוּ', וְהִחְזִיק אוֹתָם חֻזַּק בְּאַמוּנָה בּו יִתְבָּרֵךְ, וְלִכֵּן שָׁכְרוּ הַרְבֵּה מְאֹד עַל פִּי פְּעָלוֹ שֶׁפָּעַל הַמּוֹן אֶצֶל אֲנָשִׁים שְׁבוּרִים, וְלִכֵּן חֻזְקֵי וְאִמְצֵי מְאֹד, וְהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִצְלִיחַ אֶת דְּרֻכָּךְ תְּמִיד, וְגַם אֶת תְּרוּגְיֵלִי אֶת עֲצָמְךָ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכֹל מֵה שֶׁאֵת צְרִיכָה תִּבְקָשִׁי רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרֻכָּה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ב' רעו.

שְׁנֵי הָעֶסְקִים שֶׁהִקְמֵנו לֹא מְצַלְיָחִים. הֲאֵם לְהַמְשִׁיךְ בָּהֶם אִו לְסַגֵּר אוֹתָם וּלְחַפֵּשׂ מְקוֹר פְּרֻנְסָה אַחֵר?

שְׂאֵלָה:

מֵאת דִּיאָנָה: לְכַבֵּד הַרְבֵּ שְׁלוֹם. אֲנִי בְּאֶרֶץ כְּבֵר שְׁלִשִׁים וְחֻמֵּשׁ שָׁנָה. עֲבַדְתִּי שְׁתֵּים עָשָׂרָה שָׁנָה בְּמִשְׁרָד, וְאַחֲרָי פְּטוּרִים לֹא צוּדְקִים הַקְּמֵתִי מִשְׁפָּחָתוֹן שֶׁפּוֹעֵל בְּרוּךְ הַשֵּׁם כְּבֵר עֲשָׂרִים שָׁנָה. בְּשָׁנִים הָאַחֲרוֹנוֹת הָעֶסֶק לֹא מְצַלִּיחַ, אֲנִי מְאֹד לֹא רְגוּעָה, וּמְרַגְּשָׁה בְּאֶפֶן כָּלְלִי שֶׁשׁוּם דְּבָר לֹא הוֹלֵךְ לִי. לְפָנַי שָׁנָה הִתְחַלְתִּי לְבַשֵּׁל קוּיְטְרִינֵג צְנוּעַ בְּסוֹפֵי שְׁבועַ בְּנוֹסָף, אֵךְ גַּם הוּא לֹא כָּל-כָּף מְצַלִּיחַ, וְגַם בְּעָלִי עוֹבֵד פְּחוֹת מְהַרְגִיל כִּי אִינוּ מְרַגֵּשׁ טוֹב. לְמִרְוֹת הַכֹּל, אֲנַחְנוּ מְנַסִּים לַעֲשׂוֹת חֻסְדִּים וְלַעֲזֹר לְזוֹלֹת כְּמָה שֶׁאֶפְשֶׁר.

מָה עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת: לְהַמְשִׁיךְ עִם הַמְּשֻׁפָּחָתוֹן וְעִם הַקוּיְטְרִינֵג

או לעזב אותם ולהפיש מקור פרנסה אחר? מצפה לתשובתך.
בתודה מראש.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר שלח, י"ט סיון ה'תשע"ג.

שלום רב אל דיאנה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה להתחזק ביתר שאת וביתר עז באמונה פשוטה בו
יתברך, ולדעת אשר הכל לכל משגח בהשגחה פרטית ממנו יתברך,
כי דבר גדול דבר קטן לא נעשה מעצמו אלא ממנו יתברך, כמו
שאמרו חכמינו הקדושים (חלין ז): אין אדם נוקף אצבעו מלמטה
אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה; זאת אומרת אפלו מכה קטנה
באצבע הקטנה לא מקבלים לפני שנכרז קדם מלמעלה בשמים, וכן
אמרו (יומא לח.) בשמך יקראוך ובמקומך יושיבוך, אין אדם נוגע במה
שמוכן לחברו, ואין מלכות נוגעת במלכות חברתה אפלו כמלא נימא,
זאת אומרת אף אחד לא יכול לגע במה ששיך לשני, אם לא שהכריזו
קדם בשמים, וכן אמרו (ברכות נח.) אפלו ריש גריגיתא מן שמיא מנו
ליה; זאת אומרת שאפלו עבודה בזויה ופשוטה כמו לנקות ביוב
וכו' וכו', אדם לא יקבל משרה כזו, עד שמכריזין קדם בשמים וכו'.
רואים מכל זה את גדל השגחתו הפרטי פרטית על כל בן אדם,
ושאין העולם הפקר כלל, אלא הכל משגח בהשגחה פרטית ממנו
יתברך. ואמר הבעל שם טוב הקדוש זכותו תגן עלינו שנוסעת עגלה
מלאה תבן וקש, ונפלה חתיכת קש בדיוק במקום הזה וכו', גם בזה
יש כוונה עליונה ממנו יתברך, אין דבר בלי השגחתו הפרטי פרטית,
ולכן אסור לך להשבר משום דבר שעובר עליכם בענין הפרנסה, כי
הכל זה ברויים וזפוכים ותקונים וכו' וכו'.

מה שאתם צריכים זה רק לעבד על נקדת השמחה, שזו סגלה
לפרנסה בנקל, כי השם של פרנסה שהוא חת"ך היוצא מפסוק (תהלים
קמ"ה) פותח' את' ידך', יוצא גם מפסוק (דברים ט"ו ט"ו) וְהִיִּית' אִךְ

שִׁמְח', וְלִכְּנֵן הַדְּבָר הָרֵאשׁוֹן, אַתֶּם - אֶת וּבַעֲלֵךְ צְרִיכִים לְהַשְׁתַּדֵּל לְהִיּוֹת מְאֹד מְאֹד בְּשִׂמְחָה, וּלְשִׂמְחָה אֶת עֲצֻמְכֶם, וְאִף שְׂאֲנֵי יוֹדַע שְׂמֵאֵד מְאֹד קָשָׁה לָכֶם וּמְרִים לָכֶם הַחַיִּים מְאֹד מְאֹד, מֵרַב הַנְּסִיווֹת הַקָּשִׁים שֶׁעָבְרוּ וְעוֹבְרִים עֲלֵיכֶם וְכוּ', וְכוּ', עִם כָּל זֹאת עֲלֵיכֶם לְדַעַת אֲשֶׁר עִם עֲצֻבוֹת וּמְרִירוֹת וּדְאָגוֹת לֹא תִבּוֹאוּ לְשׁוֹם דְּבַר וְכוּ', אֲלֹא תִסְתַּבְּכוּ יוֹתֵר וְכוּ', וְלִכְּנֵן תִּשְׁתַּדְּלוּ מְאֹד מְאֹד לְהִיּוֹת רַק בְּשִׂמְחָה. וְאִם תֵּאמְרוּ בְּמָה יֵשׁ לָנוּ לְשִׂמְחָה? הֲרֵי אֲנַחְנוּ עֲנִיִּים וְאֲכִיוּנִים וּמְלֵאִים חוֹבוֹת? אֲלֹא דַעוּ לָכֶם שְׂחֻכְמִינוּ הַקְּדוּשִׁים אֲמָרוּ (נְדָרִים מ.א.) אֵין עֲנֵי אֲלֹא מִדַּעַת, עֵקֶר הַעֲנִיּוֹת תְּלוּי בְּחֶסֶד וְדַעַת, כִּי הַמְּאֲמִין הָאֲמִתִּי מְאֲמִין שְׂאֵין בְּלַעְדוֹ יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל אֵלֻקוֹת גְּמוּר הוּא, וְהוּא יִתְבָּרֵךְ מִנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים בְּצַדִּיק וּבְמִשְׁפָּט, וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת מִמּוֹן סִימָן פ"ג) אֲמוּנָה הוּא טוֹב לְפָרְנֶסָה.

וְלִכְּנֵן בְּזֶה שֶׁתִּשְׂמְחוּ עִם נִקְדַּת יְהוּדוּתְכֶם שֶׁנִּבְרָאתֶם יְהוּדֵי וְשִׁלָּא עֲשֵׂנִי גוֹי כְּגוֹיֵי הָאָרְצוֹת, הַשְׂמִיחָה וְהָאֲמוּנָה הַזֹּאת, תִּפְתַּחְנָה לָכֶם כָּל צְנוּרֵי הַשְּׂפַע וְהַפְּרָנֶסָה, וְתִזְכּוּ לְהַתְּפַרְנֵס בְּכָבוֹד, וְכָל מָה שֶׁתַּעֲשׂוּ מֵהַיּוֹם תִּצְלִיחוּ בְּגִדּוֹל, וְלִכְּנֵן אֵין לָכֶם מָה לְחַשֵּׁשׁ כָּלֵל.

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׂאֲנֵי מִבְּקָשׁ וּמִתְּפִלָּל בְּעֵדוּךְ שִׁיְהִיָּה לָךְ הַצְּלָחָה מְרַבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנִי תִשְׁכִּילִי וְתִצְלִיחִי.

הַמְּאַחֵל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ב' רעז.

**מה אנחנו יכולים לעשות לרפואתה של הסבתא
שחולה במחלה הידועה?**

שאלה:

סאת אוריאל: לכבוד הרב. בחסדי השם יתברך חזרתי בתשובה לפני חמש שנים. לאחרונה זכיתי לשבת עם כבוד הרב ביבנאל וזו היתה שבת 'מעין עולם הבא'. סבתא שלי היתה חולה במחלה הידועה וברוך השם היא יצאה מזה, אף לאחרונה המחלה חזרה שוב ביותר שאת וביתר עז רחמנא לצלן. מה הרב מיעץ לעשות? ובמה אנו יכולים להועיל לרפואתה? תודה מראש, מתפללים לרפואתך השלמה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר שלח, י"ט סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אוריאל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אין לתאר ואין לשער את גדל הזכות שיש לך שזכית לחזור בתשובה, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (ברכות ל"ה) במקום שבועלי תשובה עומדים, שם אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד, ואמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא דרב כהנא) גדול כחה של תשובה שכיון שאדם מהרהר בלבו לעשות תשובה, מיד היא עולה לא עד עשרה ימים ולא עד עשרים ולא עד מאה, אלא עד מהלך חמש מאות שנים, ולא עד רקיע ראשון ושני, אלא שהיא עומדת לפני כסא הכבוד, והסמוך מם מאד מאד מפחד מכן אדם שחוזר בתשובה, כי כיון שאדם בא אל הקדוש ברוך הוא אפלו שהוא עשה עד עכשו מה שהוא עשה, ומתודה ומתחרט על כל מה שעשה, הקדוש ברוך הוא כבר מקבלו. ואמרו חכמינו הקדושים (במדבר רבה פרשה כ' סימן י"ג) בלעם היה רשע

ערום וידע שאין עומד בפני הפרענות אלא תשובה, שכל מי שחוטא ואומר חטאתי, אין רשות למלאך לגע בו, בשביל זה הוא מסית את כל אדם "מה לך לחזור בתשובה? ומה לך להתודות?" כי הוא יודע שמי שחזר בתשובה ומתודה להקדוש ברוך הוא, אין רשות למלאך המות לגע בו.

ואמרו חכמינו הקדושים (תנחומא נח) אין מכה בעולם שאין לה רפואה, רפואתו של יצר הרע תשובה, ועקר התשובה להיות רגיל בודוי דברים, תמיד לדבר אל הקדוש ברוך הוא, ולהתודות לפניו יתברך את כל מה שעשה, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן ד') שעוונותיו של אדם חקוקים על עצמותיו, כמו שכתוב (יחזקאל לב) "ותהי עונתם על עצמותם", וזה מה שהורג את האדם, כמו שכתוב (תהלים לד) "תמותת רשע רעה", ועל ידי ודוי דברים יוצאים מעצמותיו החטאים שחקוקים עליהם; וכתב הרמב"ם (פרק א' מהלכות תשובה הלכה א') כל מצות שבתורה בין עשה בין לא תעשה, אם עבר אדם על אחת מהן בין בזדון בין בשגגה, כשיעשה תשובה וישוב מחטאו חייב להתודות לפני האל ברוך הוא שנאמר (במדבר ה') "איש או אשה כי יעשו וגו' והתודו את חטאתם אשר עשו" זה ודוי דברים. ודוי זה מצות עשה, כיצד מתודין? אומר אגא השם חטאתי, עויתי, פשעתי לפניך ועשיתי כך וכה, והרי נחמתי ובשתי במעשי ולעולם איני חוזר לדבר זה, וזהו עקרו של ודוי וכל המרבה להתודות ומאריך בענין זה הרי זה משבח.

בענין הסבתא אין עצה אחרת אלא תפלה, לבקש את הקדוש ברוך הוא ברחמים ובתחנונים, כי מה שתפלה פועלת שום דבר בעולם לא פועל. יעזר הקדוש ברוך הוא שנשמע ונתבשר בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רעת.

**האם אפשר לסמוך על מהימנות השיחות המובאות
בספרי 'שיח שרפי קדש'?**

שאלה:

סאת איתמר: שלום לכבוד מוהרא"ש. ששמעתי שיש כל מיני דעות לגבי סדרת הספרים 'שיח שרפי קדש' של הרב בנדר זצ"ל, ורציתי לדעת מה דעתו של כבוד הרב: האם אפשר לסמוך על מהימנות השיחות המובאות שם או להתיחס אליהם בערבון מגבול?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר שלח, י"ט סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל איתמר נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

בעקרון, השיחות המובאות בספר 'שיח שרפי קדש' הן יפות מאד, אבל יש בזה חסרון גדול, כי זה שהעתיק את השיחות ששמע מהרב החסיד ר' לוי יצחק בנדר ז"ל, אלו השיחות שהוא אמר הן היו כבר לעת זקנותו, ויש המון שיחות שיש להן גם התחלה וגם סוף וכו', הינו שנדפס רק האמצע של השיחה, וכנראה שהרב החסיד ר' לוי יצחק ז"ל בעת זקנתו אמר רק את זה ואת זה שמע הכותב, ותהלה לאל אני שמעתי ממנו את רב השיחות עשרים וחמש שנה לפני כן, ויש אצלי את כל השיחות בשלמות, אבל זה שהעתיק את השיחות כמו שהם, זה גם כן טוב, רק שיש כמה שיחות שהן נגד ההלכה ואין להן שום מקור, ואותן היה ראוי למחק וכו', וכן יש הרבה שיחות מה שרפנו ז"ל אמר, והוא כתב את זה בשם מוהרנ"ת ז"ל, וכן מה שרבי אברהם בן רבי נחמן ז"ל אמר, כתב את זה בשם מוהרנ"ת ז"ל וכו', אבל בעקרון אלו שיחות מאד מאד נצרכות, כי

הן מעוררות את הלב אליו יתברך, ואשרי האברך שרשם את זה וכתב והדפיס את זה.

העקר צריכים להיות בקיאים ישר והפוף, והפוף וישר בשיחותיו הקדושים של רבנו ז"ל, שרשם מוהרנ"ת ז"ל בספרי 'שיחות הר"ן' ויחי מוהר"ן, שאמר מוהרנ"ת ז"ל על השיחות האלו: העקר מה שהפתי את רבנו ז"ל היה על ידי השיחות חלין שלו, והן הן אלו השיחות שרשם מוהרנ"ת ז"ל בספרי 'שיחות הר"ן' ויחי מוהר"ן.

ובכר אמר רבנו ז"ל (חיי מוהר"ן סימן שנ"ח) שבכל שיחה ושיחה שיהיה משיח ומדבר עמנו יכולים להיות על ידה איש כשר, ואפלו צדיק גמור כל ימי חייו כמו שאני רוצה (אזוי ויא איך מיין איין גוטער ייד) אם ירצה לילך עמה לקים כפי שיחתו הקדושה. ונגם אפלו עכשו כשלומדן דבריו הקדושים יש להם גם כן כח גדול לעורר להשם יתברך לזכות לדרכי השם באמת, למי שישים לבו היטב לדבריו ולשיחותיו הקדושים הנאמרים בספריו הקדושים, כי כל שיחה שלו היא התעוררות נפלא ונורא מאד ודרך ישרה ונכונה מאד לעבודת השם יתברך לכל אחד לפי מדרגתו יהיה באיזה מדרגה שיהיה. אפלו מי שהוא במדרגה עליונה מאד יכול לקבל דרך ישרה ועצות נפלאות מכל שיחה ושיחה שלו. וכן להפך מי שהוא בתכלית מדרגה התחתונה חס ושלום באיזה מקום שרק לא יהיה, יכול לקבל דרך ישרה ועצות נכונות מכל שיחה ושיחה שלו למלט נפשו מגי שחת, ולשוב אל השם יתברך באמת אם ישים לבו לדבריו היטב, ויקים אותם באמת ובתמימות בלי שום חקמות, אשרי מי שיאחז בהם].

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רעט.

**האַם זװן נאָכאָן שְׁצַרִּיכִים לְהַקְפִּיד שְׁלֹא לְהַנִּיחַ אֶת
הַנִּטְלָה הַפּוֹכָה?**

שאלה:

טאָת יואב: לְכַבּוֹד אֲדַמוֹ"ר מוהר"א ש' שְׁלִיט"א. שְׁמַעְתִּי שְׁמַקְפִּידִים לֹא לְהַנִּיחַ אֶת הַנִּטְלָה הַפּוֹכָה, בְּגִלְל שְׂרָק כְּשֶׁנוֹטְלִים יָדִים אַחֲרֵי לִוְיָהּ לֹא עֲלִינוּ, אִזּ נוֹהֲגִים לְשִׁים אֶת הַנִּטְלָה הַפּוֹכָה וְלֹא לְהַעֲבִירָהּ מֵאַחַד לְשֵׁנִי. הַאִם צְרִיכִים לְהַקְפִּיד עַל כֶּף גַּם בְּבֵית וְלֹא לְהַנִּיחַ אֶת הַנִּטְלָה הַפּוֹכָה?

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר שְׁלַח, י"ט סִיּוֹן ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יוֹאֵב בְּרוּ יֵאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתָּבְךָ.

חֲכַמֵּינוּ הַקְדוֹשִׁים אָמְרוּ (פְּסָחִים ק"י): כָּל דְּקַפִּיד קַפְדֵי בְּהַדְיָה, וְדָלָא קַפִּיד לֹא קַפְדֵי בְּהַדְיָה, וּמִיְהוּ לְמִיחַשׁ מִיבְעִי; עִם כָּל זֹאת לֹא נוֹהֲגִים לְחַשׁשׁ מְזַה כָּלֵל, כִּי אֵין לְדַבֵּר זֶה סוּף, כִּי אִם יִתְחִילוּ לְחַשׁשׁ מִכָּל דְּבַר קָטָן, זֶה יִכְנִיס אֶת הָאָדָם בְּלַחֲץ עַל לֹא דְבַר, וְלִכֵּן לֹא מַקְפִּידִים בְּבֵית בְּדַבְרִים כְּאֵלוֹ כָּלֵל.

הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר שְׁבִיבִית שְׁלָכֶם תְּהִיָּה רַק אֲוִירָה שְׁל שְׂמָחָה, וְנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת תְּמִיד.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ב' רפ.

האם מתר להפחית בלמוד תורה כדי שאוכל ללמוד ולרכש מקצוע?

שאלה:

סאת רנאל: לכבוד הצדיק. רציתי לומר תודה על כל החסד שאתה עושה עמנו ועוזר לעם ישראל. ברוך השם אני לומד תורה כמה שעות בכל בקר בבית מדרש עם חברותא, בנוסף אני לומד מקצועות חל, ובעוד חדשים יש לי מבחן גמר שישפיע על תחום המקצוע שאלמד. אני יודע שחשוב ללמוד תורה ואני רוצה להצליח גם בלמוד תורה וגם בלמודי חל, אף אינני יודע האם כדאי להמעיט בלמוד תורה כדי שאוכל להצליח בלמודי החל אבקש את עצתך.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר שלח, י"ט סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל רנאל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אין לתאר ואין לשער את גדל הזכות שיש לך שאתה לומד בכל יום תורה, אשר אין טוב מזה, כי כל מי שלומד תורה על ידי זה הקדוש ברוך הוא משפיע עליו שפע גדול, ואמרו בזהר (הקדמה י"א). תא חזי כמה הוא חילא תקיפא דאורייתא, וכמה הוא עלאה על בלא, דכל מאן דאשתדל באורייתא לא דחיל מעלאי ומתתאי, ולא דחיל ממרעין בישין דעלמא, בגין דאיהו אחיד באילנא דחיי ויליף מיניה בכל יומא, דהא אורייתא תוליה לבר נש למיזל בארח קשוט, תוליה ליה עיטא היך יתוב קמי מאריה לבטלא ההיא גזרה, דאפילו אתגזר עליה דלא יתבטל האי גזרה, מיד אתבטל ואסתלק מניה, ולא שריא עליה דבר נש בהאי עלמא, ובגין כך בעי ליה לבר נש לאשתדלא באורייתא וממא וליילי ולא יתעדי מינה, הדא הוא דכתיב (יהושע א' ח')

"והגית בו יומם ולילה", ואי אתעדי מינה דאורייתא, או אתפרש מינה, כאלו אתפרש מאילנא דחיי, [בא וראה כמה חזק הוא אלו שלומדים תורה, וכמה זה עולה על הכל, כי כל מי שלומד תורה, הוא לא מפחד לא מעליונים ולא מתחתונים, ולא מפחד משום דברים רעים שיש בעולם, מפני שהוא קשור באילן החיים, ולומד את התורה הקדושה, שמלמדת את האדם איך ללכת בדרך הנכונה, ומלמדת את האדם עצות טובות איך לשוב להקדוש ברוך הוא, ואפלו שנגזרה עליו גזרה, על ידי למוד תורה מתבטלים כל הגזרי דינים מעליו, ולכן צריך כל אדם להשתדל ללמד תורה ביום ובלילה, ולא להפריד ממנה, ואם נפרד מן התורה, כאלו הוא נפרד מאילן החיים].

והנה אמרו חכמינו הקדושים (אבות פ"ב ב') יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ, שייגיעת שניהם משפחת עון. וכל תורה שאין עמה מלאכה, סופה בטלה וגוררת עון; ולכן זה לא נורא ללמד גם אמנות כדי להתפרנס מזה, כמאמרם ז"ל (קדושין כ"ט). כל שאינו מלמד את בנו אמנות כאלו מלמדו לסתות; וידוע מה שאמר רבנו ז"ל (חיי מוה"ר"ן סימן תק"א) שחפץ מאד שיהיה לנו פרנסה, אף על פי שבטחון גם כן טוב מאד, אף על פי כן טוב מאד כשזוכין שיש לו מעמד פרנסה, כי במקום עבודת הבטחון במקום זה יעשה עבודה אחרת. כלומר כי אם לא יהיה לו מעמד פרנסה ויהיה לו בלבול הדעת מהפרנסה, ויצטרך בכל פעם לחזק עצמו במדת הבטחון, במקום זה יעסק בעבודה אחרת והתחזקות אחר בשאר עניני עבודת השם; ולכן מה טוב ומה נעים שיהיה לך את שניהם, והעקר רק תהיה בשמחה ולא לבלבל את עצמו משום דבר.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רפא.

למרות שי"ש ביני לבין החבר שלי אהבה גדולה, אנחנו לא בטוחים לגבי המשך הקשר

שאלה:

מאת עדן: אני בחורה מסורתית ויש לי חבר. למרות שי"ש בינינו אהבה חזקה וגדולה מאד, אנחנו לא בטוחים לגבי המשך הקשר. האם כדאי לשאל רב בנוגע לקשר ושהוא יקבע האם להמשיך את הקשר או לא? תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר שלח, כ' סיון ה'תשע"ג.

שלום רב אל עדן תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

לדעתי את צריכה לחשב פעמים אם את כבר בשלה להתחתן וכו', כי אם יש ביניכם אהבה חזקה וגדולה מאד, אבל אתם לא בטוחים וכו', וזה סימן שאחד משניכם עדין לא בשל להתחתן, ויכול להיות ששניכם לא בשלים להתחתן וכו'.

חכמינו הקדושים אמרו (אבות פ"ק ה') בן שמונה עשרה לחפה; ונפסק להלכה (שלחן ערוך א"כ העור סימן א' סעיף ג') מצוה על כל אדם שישא אשה בן שמונה עשרה; וכתבו הפוסקים שהכונה היא בתחלת שמונה עשרה, הינו כיון שמגיע לגיל שבע עשרה ויום אחד, הוא נכנס כבר בשנת השמונה עשרה, והוא צריך להתחתן, וכן הוא החק הקיים בהרבה מדינות.

והנה כתוב בשלחן ערוך (שם סעיף א') חייב כל אדם לשא אשה כדי לפרות ולרבות וכל מי שאינו עוסק בפריה ורבייה כאלו שופך דמים וממעט את הדמות וגורם לשכינה שתסתלק מישראל. הגה: וכל מי שאין לו אשה שרוי בלא ברכה בלא תורה כו' ולא נקרא אדם

וכיון שנושא אשה עונותיו מפקפקים שנואמר (משלי י"ח כ"ב) "מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מהוי"ה".

ולכן צריכים לדעת שכל ענין הנשואין הוא המצנה הראשונה בתורה, וזה לא סתם להסתובב עם בחור או עם בחורה ולהיות חברים, בר ישראל מכרח להתחתן כדי שיקרא אדם השלם, וכן שיהיה שמור מן החטא, וזו תכלית החתונה - לפרות ולרבות ולהשמר מחטאים, ויהיה מחו נקי ללמוד תורה הקדושה, כמאמרם ז"ל (יומא עב:) על פסוק (תהלים יט) "יראת הוי"ה טהורה עומדת לעד" אמר רבי חנינא, זה הלומד תורה בטהרה. מאי היא? נושא אשה ואחר כך לומד תורה.

ויען שאני לא יודע את הגיל שלכם, ואתם עדין לא בטוחים וכו', זה סימן שאתם עדין לא בשלים להתחתן.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רפב.

**האם היה חטא מסים שבגללו נגזרה השואה על
יהודי אירופה?**

שאלה:

מאת שוש: שלום וברכה לרב שליט"א. השם ישמר אתכם מכל רע ושתהיה לכם רפואה שלמה מן השמים. כמעט לא עובר יום מבלי שאני מתפללת עליכם, וגם בבקר משתדלת לשים צדקה לרפואתכם, הלואי שהשם ישמע בתפלתנו ותהיו בריאים ותמשיכו לחזק ולעודד אותנו תמיד!
לאחרונה אני קוראת הרבה על השואה ומתעניינת מאד במה שקרה אז לבני עמנו, ואני מזדעזעת מאד מהרשעות הנוראה והאימה שעשו לבני ובנות ישראל השם יקום דמם.

ידוע שחלק גדול מאלו שנספו בשואה היו רבנים ואדמו"רים, חסידים, ונשים צדקניות בעלי חסד וצדקה, ורבים מהם שמרו על היהדות במסירות נפש שאין כמותה גם בימי הזעם, וחזקו אחד את השני באמונה ובטחון בהשם יתברך, ולכן התעוררה בי השאלה: האם היה איזה חטא מסוים לכל יהודי אירופה שבגללו נגזר עליהם הענש הזה, כמו שבדור המבול קבלו ענש, כי עשו הרבה מעשים רעים? אני יודעת שאסור לשאל שאלות על השם, ו"צדיק הו"ה בכל דרכיו", אך בכל זאת השאלה הזאת מעניינת אותי מאד. אשמח לתשובה, תודה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר שלח, כ' סיון ה'תשע"ג.

שלום רב אל שוש תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

תשובת חן לך על התפלות שאת מתפללת על רפואתי ובריאותי, יעזר הקדוש ברוך הוא שיתקבלו תפלותיך לרחמים ולרצון לפני ארון כל.

בענין מה שקרה בשואה האימה, שמאז שבא הקדוש ברוך הוא את הבריאה לא הייתה רציחה המונית כמו שהייתה בהשואה, אף שעם ישראל סובלים כבר אלפים שנה בגלות הן מבני עשו הנוצרים, שהרגו ושחטו ושרפו על לא דבר נשמות טהורות אנשים, נשים וטף חפים מפשע על לא דבר, רק משום שלא רצו לקבל את אמונתם הטפלה וכו', והן מבני ישמעאל למיניהם שהרגו וטבחו את נשמות ישראל במיתות משנות מיתות אכזריות מפני שנאה צמקה וכו' וכו', עם כל זאת עם שצריך להיות הסמל של הנאורות בעולם, שיקחו מיליונים אנשים, נשים וטף וירצחו אותם בכל מיני רציחות ומיתות משנות, שאפלו אם עושים את זה על חיות הוא נקרא רוצח אכזרי ומתעב וכו', ומכל שכן שעשו את זה על אנשים חפים מפשע שלא

עשו רע אפלו לזכוב, אין על זה שום מחילה ושום הסבר בשכל אנושי, והיום כבר מתגלה שהיו הרבה יותר משה מיליון יהודים, וכבר לא מדברים מה שסבלו תחת הרוזן סטאלין ימח שמו וכו'.

אני מכרח להגיד לך שאין על זה שום הסבר, ושום נחמה שיכולה לנחם על זה ולהסביר את זה בשום פנים ואפן, וזה לא יפה ולא הוגן לחטט אחר עוונות וכו', וידוע מה שאמרו חכמינו הקדושים (מגלה כ"ה): מעשה באדם אחד שהיה קורא למעלה מרבי אליעזר (יחזקאל ט"ז ב) "הודע את ירושלם את תועבתיה", אמר לו עד שאתה בודק בתועבות ירושלים צא ובדק בתועבות אמה, בדקו אחריו ומצאו בו שמץ פסול; ואם רבי אליעזר אמר את זה על אחד שחטט על תועבות ירושלים וכו', על אחת כמה וכמה שיכולים להגיד את זה על מי שחטט אחר עוונות של נשמות ישראל, שנאספו במיתות משנות מיתות אכזריות שאי אפשר לקלט בשכל אנושי וכו'. אנחנו צריכים לדעת שאנחנו לא יודעים כלום, ולא מבינים כלום, כי לעם ישראל לא הגיע מיתות משנות ואכזריות כאלו, והכל נשאר תעלומה וכו', ולדעת שאין יודעים כלל וכו'.

עם כל זאת כדאי ללמד לקח מכל זה, מי הם בני עשו ובני ישמעאל, ואל מה הם מסגלים וכו', שהיום הם באים להטיף לנו מוסר וכו', ורוצים להדריך אותנו איך לחיות ולהתנהג וכו', ורוצים שאנחנו נתבולל ביניהם וכו', הם אותו רוצחים אכל בלבוש אחר, ולכן הגיע הזמן שעם ישראל יתאחדו יחד יותר ויותר ויפסיקו עם המריבות והמחלוקות והוכוחים וכו', כי עדין בני עשו ובני ישמעאל חורקים שניהם על עם ישראל, לא תקום צרה פעמים.

אני תמיד מעורר שכדאי וכדאי על כל פנים פעם אחת בשנה לקחת את הילדים אל מוזאון "יד ושם", כדי שיראו ילדינו אל מה אמות העולם הרוצחים מסגלים לעשות וכו', וכדאי וכדאי שעם ישראל יתאחדו יחד, ויפסיקו את המחלוקות והמריבות והוכוחים ביניהם וכו', כי בעון שנאת חנם מיתות באות וכו' וכו'.

יעזר הקדוש ברוך הוא שיהיה כבר שלום ואהבה בין נשמות ישראל, ויתישבו בדעתם את האמת, אשר אף אחד לא בטוח בעצמו שזה לא יכול להשנות על עצמו עוד פעם וכו', (היה לא תהיה), כי גם לפני מלחמת העולם הראשונה לא האמינו שיכולות לקרות רציחות כאלו, ומכל שכן לפני מלחמת העולם השנייה אף אחד לא דמין בדעתו מה שהעמלקים הרוצחים האכזרים השפלים מסגלים לעשות וכו', ואפלו כששמעו כבר בהונגריה או בשאר המדינות מה שקורה בפולניה, עדין לא האמינו שהעמלקים הרוצחים השפלים יגיעו גם אליהם וכו', וככלם היו עסוקים עם הקטנוניות המחלוקות והמריבות והוכוחים והשנאת חנם וכו' וכו', עד שבא מה שבא וכו' וכו'.

ולכן הגיע הזמן שעם ישראל ישלימו ביניהם, ויחקקו בדעתם מה שאמר רבי סעדיה גאון "אין אמתנו אמה אלא בתורתיה", ואנחנו רואים שעם ישראל עברו את האלפים שנה של הגלות הארכה רק בזכות התורה, כי התורה היא נצחית ועם ישראל הם נצחיים, עם ישראל והתורה הם אחד, ולא יכולים להפריד ביניהם כלל, ואף אחד לא יצליח להפריד ביניהם.

יעזר הקדוש ברוך הוא שנגאל גאלת עולם בבנין בית המקדש.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רפג.

בעלי גולש שעות רבות באינטרנט, וזה הורס לו את כל סדר היום. מה עלי לעשות?

שאלה:

מאת רבקה: לכבוד כבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א, שלום וברכה. אני מאחלת לכם רפואה שלמה וכל הישועות. אני ובעלי לא מסתדרים כל-כך בעלי צועק על כל דבר ואפילו כשני שותקת זה מרגיז אותו. בעלי יושב שעות רבות בכל יום וגולש באינטרנט, וזה מקשה עליו להתפלל ולהגיע בזמן לעבודה. מה עלי לעשות? אני מבקשת מהצדיק עצה וברכה בכל ובפרט לשלום בית. תודה רבה!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר שלח, כ' סיון ה'תשע"ג.

שלום רב אל רבקה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני מכרח להגיד לך שהיום יש בעולם קלפה עצומה שכוכשת כל חלקה טובה, ומקררת את האמונה ואת היראת שמים מבר ישראל, ומכניסה בו כפירות ואפיקורסות, ומבעירה בו תאוות נאוף בתבערה עצומה וכו', והם הכלי משחית הנקראים מחשב המחבר אל אינטרנט, איפה בלקברי, או פיסבוק וכו', וכל מיני כלי משחית הדומים זה לזה וכו', שבהם יכולים לראות כל מיני שקוץ תעוב ערם וזהום, ויכולים להתכתב עם כל מיני מפקרות וכו', עד שעל ידי זה מאמללים את עצמם וכו', ואת הילדים וכו', עד שבאים לגרושין רחמנא ליצלן.

ולכן העקר את צריכה להשפיע על בעלך שיזרק מהבית את המחשב שמחבר לאינטרנט, או האיפה, הבלקברי, או הפיסבוק וכו', כן אמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין מה). אין יצר הרע

שולט אלא במי שעניניו רואות; ואמר החכם "אין חוצץ בפני התאווה כעצימת העינים" ואמר "אין לך אבר באברי האדם שיגרם לו מכשול כמו העינים". ואני מוכרח להגיד לך שהרבה בתים נהרסו לגמרי רק מפני שהיה להם מחשב שהיה מחבר לאינטרנט בבית, ואף שזה נדמה כאלו זו הגזמה וכו', אבל רבים נפלו בפח בשביל הפלי הארוור הזה וכו', ונשבר ביתם, ולבסוף התגרשו רחמנא לישזבן.

ולכן אסור בהחלט שיהיה בבית מחשב המחבר אל אינטרנט, כי זה הורס כל חלקה טובה של היהדות, ומוריד את היראת שמים עד השאול רחמנא לישזבן, ולכן אשרי מי שמבער את החמץ הזה מביתו, ואז השכינה תשמר עליו.

את המכתב הזה תראי לבעלה, ואם יהיה לו שכל הוא יקים את כל זה, ואם לא, אני לא רואה שהנשואין שלכם יסתדרו וכו' וכו'. צר לי לומר לך את זה, אבל זו המציאות המרה, וידוע אשר על ידי נאורף מאבד האדם את פרנסתו.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רפד.

מה ההבדל בין חנפה לבין כבוד הזולת?

שאלה:

מאת יהודה: שלום לכבוד מוהרא"ש שליט"א. ביהדות מעוררים הרבה על המצוות שבין אדם לחברו ומזהירים לכבד כל אדם, ומצד שני ידוע גדל חמרת החנפה שעלולים

להעניש עליה בחמרה. שאלתי היא מה ההבדל בין חנפה לבין
כבוד הזולת?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר שלח, כ' סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל יהודה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שיש מצוות ששיכות בין אדם למקום, ויש
מצוות ששיכות בין אדם לחברו, ואחד תלוי בשני ואי אפשר להפריד
ביניהן כלל, וזו הטעות שיש בין בני אדם שהם חושבים שיש הבדל
בין אדם למקום, ובין אדם לחברו. יכול להיות שבמצוות שבין אדם
למקום הוא מאד מאד בסדר ונזהר בכל המצוות, אבל כשבא למצוות
שבין אדם לחברו הוא פשוט ח"ה טורפת, גונב וגוזל וכו', משפיל
ומבזה וכו' וכו', ובאמת אמרו חכמינו הקדושים (יומא פה:) עברות
שבין אדם למקום יום הכפורים מכפר, עברות שבין אדם לחברו אין
יום הכפורים מכפר עד שירצה את חברו.

ולכן צריכים מאד מאד להזהר יותר ויותר במצוות שבין אדם
לחברו, כי לא מועיל שום דבר עד שמרצה את חברו, ובני אדם
מזלזלים בזה מאד מאד, ולא יודעים שבסוף ישלמו על זה מחיר
גדול מאד, כי מי שמצער את הזולת, לבסוף הוא משלם על זה מחיר
כבד מאד, וזו טעות אצל בני אדם, כי מפרידים בין מצוות שבין אדם
למקום לבין מצוות שבין אדם לחברו. אותו רבונו של עולם שנתן
לנו את המצוות בינו לבין עם ישראל, נתן לנו את המצוות שבין אדם
לחברו, וכשאדם גונב או גוזל וכו', משפיל או מבזה וכו' את השני,
בזה הוא כופר בעקר רחמנא לישזבן, כי שניהם הולכים ביחד - בין
אדם למקום ובין אדם לחברו, וצריכים מאד מאד להיות זהירים
בכבוד הבריות, וחכמינו הקדושים הקפידו על זה מאד מאד.

אבל הענין של החנפה זה ענין אחר לגמרי, זה הדבר הכי

שְׂבוּרָח מֵהַמְדָּה הַרְעָה שֶׁל חֲנֻפָּה, וְאִינוּ מִפְּחָד לֹמַר אֶת הָאֱמֶת וּפְיֹו וְלִבּוֹ שְׂוִים.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ב' רפה.

**לְאַחֲרוֹנָה נִפְרָדְתִי מִמִּישָׁהּ, וְקִשָּׁה לִי מְאֹד לְהִתְמוּדָה
עִם הַפְּרָדָה**

שְׁאֵלָה:

מֵאַת אֲלַעַד: לְמוֹהֲרָא"ש הַצְּדִיק, שְׁלוֹם רַב. אֲנִי מִבְּקֵשׁ אֶת עֲצָתְךָ וְהַדְּרָכְתְּךָ וּמִתְנַצֵּל מֵרֹאשׁ עַל הַהִפְרָעָה וְהַהֲטָרָדָה. אֲנִי חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, וְהַפְרָתִי בַחֲוָרָה חֲלוּנִית לִפְנֵי חַמְשָׁה חֲדָשִׁים. אֲנִי בֶן שְׁלֹשִׁים וְחֹמֶשׁ וְהַבְּחוּרָה בֵּת עֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנֶה, וְיֶצְאָנוּ בְּיַחַד בְּמִשְׁךָ אַרְבַּעַת חֲדָשִׁים. בַּחֲדָשׁ וְחֹצֵי הָרֵאשׁוֹנִים הִרְגַּשְׁתִּי חֲבוּר עִמָּךְ לַבְּחוּרָה לְמֵרוֹת שֶׁהָיוּ מְעַט חֲלוּקֵי דַעוֹת וּפְעָרִים בְּנוֹשָׂא הַדָּת וְגַם בְּחֻשִׁיבָה הַשׁוֹנָה בְּהַשְׁקָפַת הַחַיִּים, וְהִתְחַלְנוּ מֵהַר מְאֹד לְדַבֵּר עַל חֲתֻנָּה. אוֹלָם הִתְחַלְתִּי לְהַרְגִּישׁ שֶׁהַמְּחֻלּוּקוֹת וְהַמְרִיבוֹת שֶׁהָיוּ בֵּינֵנו גָּרְמוּ לִי לְהִתְרַחֵק מִמֶּנָּה וּמִנְעוּ מִמֶּנִּי לְהִתְקַרֵּב אֵלֶיהָ מִבְּחִינָה רַגְשִׁית, וְלֵאחֵר לְבִטָּיִם רַבִּים הַחֲלֻטְתִי לִסְיָם אֶת הַקֶּשֶׁר.

כִּיּוֹם, לְאַחֵר חֲדָשׁ שֶׁל פְּרָדָה, אֲנִי מִצְטַעֵר מְאֹד וְקִשָּׁה לִי לְהִתְמוּדָה עִם הַפְּרָדָה. נִסִּיתִי לְחַזֵּר אֶל הַבְּחוּרָה, אֲךָ הִיא אֲמָרָה לִי שֶׁהִיא לֹא מְעַנֵּינִי לְחַזֵּר. אוֹדָה לָךְ אִם תִּיעֵץ לִי מֵהַלְעֲשׂוֹת, וְתַבְרָךְ אוֹתִי שֶׁאַתְּחַזֵּק בְּעִבּוּדְתוֹ וְתַבְרָךְ תּוֹדָה רַבָּה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר שלח, כ' סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אלעד נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שכשיוצאים לשדוף צריכים לדעת מה רוצים וכו', כי אסור לשגע בחורה, או להפך אסור לשגע בחור וכו', בשדוכין צריכים לדעת מה רוצים ואיך נוכל להסתדר יחד, וזה צריך להיות הקו הראשון במציאת הזוג, ובפגישות שפוגשים אחד את השני אחר פגישה ראשונה שניה ושלישית, צריכים לדעת כבר אם זה יסתדר וכו', ואם יהיו בינינו חלוקי דעות וכו', צריכים לישר את הקוים לפני שמתקשרים ברגשות וכו', כי אחר כך כשכבר יש חבור עמק ברגשות וכו', ואחד עוזב את השני, זו כבר עולה גדולה, כי אסור לשחק עם הרגש של השני וכו', וזה בכלל לא קשור לדת, אלא למדות וכו', אדם צריך שיהיו לו מדות טובות, ולא לשחק עם הרגשות של הזולת.

ולכן לדעתי עשית טעות שפגעת ברגשות שלה וכו', וזו עולה גדולה מאד, והלואי שתוכל לתקן את זה וכו'.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רפ"ו.

איך אשה יכולה לבנות את הבטחון העצמי שלה?

שאלה:

מאת יפית: לכבוד הצדיק שלום. ראשית תודה לכם על האתר הזה שעוזר לכל-כף הרבה אנשים, ותודה על העצות! אני נשואה כמעט שנתיים, ועושה הכל בשביל להראות טוב ושבועלי יאהב אותי. כמה שאני משתדלת, תמיד אני מרגישה שיש נשים יותר יפות ממני ואין לי בטחון עצמי. אני כל הזמן מחפשת חזקים והוכחות לאהבה שלו אלי, ואני רוצה חיים רגועים שאדע בוודאות שהוא אוהב אותי. איך בונים בטחון עצמי? ואיך אני יכולה להיות בטוחה שבועלי אוהב אותי?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר שלח, כ' סיון ה'תשע"ג.

שלום רב אל יפית תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן כ"ב) שיהגן עדין והגיהנום הם נמצאים בזה העולם, הינו אדם בונה לעצמו את הגן עדין, או בונה לעצמו את הגיהנום, והבחירה היא בידי האדם. יש בן אדם שהוא מאמין בו יתברך בתמימות ובפשטות גמורה, ועל ידי זה הוא שש ושמח תמיד, ויש לו בטחון עצמי, ואינו מבקש שום מחמאות מהזולת וכו', ואינו מצפה לשום תמיכה ועידוד מאף אחד וכו', ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס"א) כמו שאדם צריך שיהיה לו אמונה בהקדוש ברוך הוא, כך צריך שיהיה לו אמונה בעצמו, שהוא גם כן שווה וכו', ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן פ"ו) שכל הכשלונות של האדם הם רק כשלא מאמין בעצמו - אז הוא צריך לעבד מאד מאד קשה, ואמרו חכמינו הקדושים (סוטה מ"ח:) מאי דכתיב (זכריה ד'

י) "כי מי בז ליום קטנות", מי גרם לצדיקים שיתבזבוזו שלחנן לעתיד לבוא? קטנות שהיה בהן שלא האמינו בהקדוש ברוך הוא.

כי כשאדם אין לו אמונה בעצמו, שגם הוא יכול לעשות נחת רוח להקדוש ברוך הוא, בזה הוא מראה שאין לו אמונה גם בו יתברך, ולכן הוא מתרשל מתורה ומתפלה ומקיום מצוות מעשיות וכו', וכו', וכמו כן אשה צריכה שיהיה לה בטחון עצמי, ותאמין בעצמה שהיא הכי יפה בעולם, והכי מצלחת בעולם, ובודאי אם בעלה לקח אותה לאשה, הוא ראה שהיא כלילת המעלות. אם תחדירי את הדבורים האלו בתוך לבך, אז תהיי הכי מאשרת בחיך.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רפז.

**אנו מנסים ללמד את בננו הקטן להכיר את האותיות,
אך הוא לא משתף פעלה**

שאלה:

מאת מעוז ונטלי: שלום וברכה לצדיק. רצינו להתיעץ לגבי בננו: בחדש תשרי הוא יהיה בן חמש, ומכיון שבפני לא מלמדים את הילדים אותיות, התחלנו ללמד אותו בעצמנו. בהתחלה הוא שמח ושתף פעלה, אבל עכשו הוא מתנגד ואומר שזה מעייף אותו ולפעמים הוא אומר ש'מתפוצץ לו הפה'. הוא כבר לא מסכים לשבת ללמד, וכשהוא כן מסכים, זה רק לכמה דקות, ונראה שהוא 'על קוצים', רק רוצה לסיים וכל דבר קטן מסיח את דעתו. אנחנו מבינים שזה לא טוב

להלחיץ, ולכן אנו שואלים: האם כדאי לנו להרפות ולא לדבר אתו בענין הזה בכלל?
 בנוסף חשבנו להעביר אותו בשנה הבאה ללמוד ביישוב הסמוך, ששם זה ממש תלמוד תורה ולא כמו עכשו שזה גן, אף אנו חוששים שהוא יגיב בצורה לא טובה כיון שזה ידרש ממונו יותר ללמוד. אנו מבקשים את עצתו וברכתו של הרב. תודה רבה ורפואה שלמה.

תשובה:

בעזרת השם ותבריך, יום חמישי לסדר שלח, כ"א סיון ה'תשע"ג.
 שלום וברכה אל מעוז ונטלי שיחיו נצח
 לנכון קבלתי את מכתבכם.

יסוד גדול בחינוך שאי אפשר ללכת ביד קשה עם תלמיד, ולמוד החמר צריך לבוא דרך אהבה ומשחק, ובפרט בגן או בכתה א', המלמד או המורה משחקים עם התלמידים משחק לגו, ובונים א', מראים קו אחד עקם, וקו לימין וקו לשמאל, ומסבירים שזו האות א', וכן האות ב' והאות ג', הכל צריך להיות במשחק של לגו או פלסטלינה וכו' וכו', וכך הילד קולט את האותיות לאט לאט, והוא נהנה מזה, וגם מתלהב מזה, וכבר יודע בעצמו איך לכתב א' או ב' או ג' וכו' וכו'. הכל צריך להיות בדרך משחק ולהכניס חשק בתלמיד, ולא יכולים להכריח את התלמיד ללמד, כי זה לא ילך בשום פנים ואופן, ומי שיכול ללמד את התלמידים והתלמידות בצורה כזו וכו', בדרך סבלנות ובמשחקים וכו', העקר שיקלטו את החמר שלומדים טוב טוב, זה מלמד או מורה ממחים, וגם בפתות היותר גדולות כמו כיתה ב' כיתה ג' כיתה ד' וכו' וכו', גם כן אי אפשר להכניס את החמר, רק בדרך משחק ותכמה והצגה וכו', וכך קולט התלמיד את החמר, אף אסור להלחיץ בשום פנים ואופן, שאז התלמיד מאד מאד מתבלבל וכו'.

ואפלו בחורים בני שלש עשרה, ארבע עשרה וחמש עשרה, רק

זו השיטה להכניס בהם את החמור - מסבירים את המשנה והגמרא בצורה יסודית כזו, שזה מענין אותם וככה הם קולטים, כי אי אפשר בשום פנים ואופן להלחין תלמיד, שאז כל העבודה זה בחנם.

וידועה שיחתו של רבנו ז"ל (חיי מוהר"ן סימן תל"ב) שאמר שמה שהמלמדים דוחקים את התינוק ביותר, על ידי זה אינו יודע התינוק כלל, רק צריכין להיות אמן גדול בזה ללמד את התינוק בהדרגה בלי איום הרבה ובלי דחק יותר, ועל ידי זה יתפס יותר בנקל. כי אמר שהמלמד חוזר עם התינוק ואומר לו זכר זכר, בלשון אשכנז "גידענק ז'ע גידענק ז'ע", ואם היה חוזר עמו מעט בנקל, בודאי היה תופס הדבר היטב והיה זוכרו, אך אחר כך חוזר עמו כל כך ואומר לו כמה פעמים זכר זכר, עד שאחר כך כששואלין התינוק הפרוש של אותו המקרא יכול להיות שישב התינוק שפרושו זכר "גידענק ז'ע". כי התינוק סובר שאלו התבות הם הלע"ז של המקרא. כי בזה שדוחקין את התינוק הרבה, בזה מבלבלין אותו לגמרי, ואי אפשר לבאר הדבר הזה והוא ברור למשכיל, ונצרך מאד למלמדים וכן לכמה ענינים. כי זה הוא כלל גדול שלא לדחק עצמו ביותר על שום דבר, רק בהדרגה ובמתון. ואי אפשר לבאר כל זה כלל למי שלא מבין בחנוף וכו' וכו'.

ומעשה שהיה כך היה שתינוק אחד הוליכו אביו לרבנו ז"ל ולמד אותו בכל הדרך שכאשר יתנו לו משקה לשתות שיאמר סברי מרנן ורבנן וכו', וחזר עמו הרבה הרבה מאד למען יזכר היטב ולא יתבלבל. אחר כך כשבא התינוק לרבנו ז"ל והתחיל לומר סברי וכו', לא היה יכול לומר כלל ונתבלבל מאד. ענה רבנו ז"ל ואמר לאביו אתם בודאי למדתם עמו הרבה והכבדתם עליו מאד שיזכר לומר סברי וכו' פסדה, ובשביל זה אינו יכול עכשו לומר כלום, אם לא הייתם חוזרים עמו כל כך, בודאי היה יכול לומר כראוי.

הרי שלכם איך שצריכים ללמד תלמידים.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רפת.

**זכיתי להתנתק מהאיפון, מהאינטרנט ומהפיסבוק. איך
זוכים להמשיך להתחזק בקדושה?**

שאלה:

מאת אברהם: שמי אברהם וזכיתי להכנס לצדיק מספר פעמים. לצערי הרב הייתי שקוע באינטרנט ובאיפון וכו' וגם גלשתי המון בפיסבוק, וברוך השם זכיתי בחסדי שמים לזרק את האיפון לפני כשנה בערך. אתמול ברוך השם זכיתי ברחמי ויתברך לסגור את חשבון הפיסבוק שלי ולהתנתק גם מזה, והכל בזכות מכתבי הצדיק וספרי הצדיק שמחזקים אותי מאד ואת כל חייתי אני שואב מהם. אני כותב את כל זה כי אני רוצה לשמח את הצדיק, ולקבל את עצתו וברכתו להמשיך להתחזקות בקדושה. תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר שלח, כ"א סיון ה'תשע"ג.

**שלום וברכה אל אברהם נרו יאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.**

הלואי שכל הבחורים והאברכים היו לומדים ממך איך מתגברים על היצר וזורקים את הכלי משחית שנקראים או איפה, או בלקברי וכו', וכן כל מיני כלי משחית הדומים זה לזה וכו', שבהם יכולים לראות כל מיני שקוץ תעוב ערם וזהים, ויכולים להתכתב עם כל מיני מפקרות וכו', עד שעל ידי זה מאמללים את עצמם וכו', כי כך אמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין מה). אין יצר הרע שולט אלא במי שענינו רואות; ואמר החכם "אין חוצץ בפני התאוה כעצימת העינים" ואמר "אין לה אבר באברי האדם שיגרום לו מכשול כמו העינים" וכל הבחורים והאברכים שמתקלקלים לגמרי ויוצאים מהמסגרת וכו', עד שנופלים מהדת ופורקים על לגמרי וכו', זה רק

מחמת שמסתכלים בשקוץ תעוב ערם וזהוים ובכל מיני זבל ולכלוך שזה מטמטם את המוח ואת הלב, ומכניס באדם קשיות עליו יתברך, כי הרגע שמתחממים על ידי שמסתכלים בתמונות תועבה באים לידי הוצאת זרע לבטלה, שהחטא הזה הוא חטא מאד מאד חמור, שמעקם את המוח לגמרי, עד שנכנס בו עקמומיות בלב, וספקות באמונה הקדושה, ומאד מאד קשים לו החיים, ואפלו אחר כך כשיתחתן יהיה לו בעיות בשלום בית.

ולכן אשרי הבחור שלא יתחיל עם הזבל והלכלוך הזה וכו', ואם כבר נפל בזה, שיברח מזה מה שיותר מהר, ויזרק את הפלי משחית האלו, וירחיק את זה מרשותו וכו', ואין לתאר ואין לשער את גדל מעלתו בשמים, כי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן מ"ט) שעקר התשובה השלמה היא, כשאדם עובר באלו המקומות ממש שהיה מקדם התשובה, כל אחד לפי מה שעבר עליו בימים הקודמים, וכשעובר באלו המקומות והענינים שהיה מתחלה ממש, ועכשו פונה ערף מהם, וכופה יצרו לבלי לעשות עוד מה שעשה זהו עקר התשובה השלמה, ורק זו נקראת תשובה.

אשרי הבחור שמרגיל את עצמו לומר הרבה פרקים משניות בכל יום, ואם יזכה לחזור בכל יום ח"י פרקים משניות, אין למעלה מזה, כי על ידי זה הורגים את היצר הרע לגמרי, ורבנו ז"ל נתן תקון לכמה מאנשי שלומנו (עין שיחות הר"ן סימן קפ"ה) לומר בכל יום ח"י פרקים משניות, כי האמירה בעלמא הורגת את היצר הרע שבוער בו, וחקמינו הקדושים אמרו (פנהדרין מב.) במי אתה מוצא מלחמתה של תורה? במי שיש בידו חבילות של משנה. ומובא (מדרש תלפיות) שאשר בן יעקב יושב על פתחו של גיהנום, ומי שהרבה ללמד משניות אינו מניחו להכנס שם, ולכן אשרי מי שיגרוס בכל יום כמה וכמה פרקים משניות, שהוא הצלחה נצחית, כי משנ"ה אותיות נש"מ"ה.

הקדוש ברוך הוא יעזר לך למצא את בת זוגך, ותבנה בית נאמן,
ולא יחסר לך שום דבר.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רפט.

**אני לומד לפי סדר-דרך-הלמוד של רבנו, אך העבדה
שאניני זוכר מה שלמדתי שוברת אותי מאד**

שאלה:

מאת אליעזר: ברצוני לשאל את הצדיק שאלה חשובה:
התחלתי ללמוד לפי סדר-דרך-הלמוד של רבנו, ועשיתי
לעצמי סדר בכמה וכמה ספרים אותם אני לומד בגרסא. אך
למעשה גם אחרי שאני חוזר על הלמוד כמה פעמים, עדין
אינני זוכר את מה שלמדתי, זה שובר אותי וגורם לי לאבד את
החשק להמשיך ללמוד. אשמח אם הצדיק יוכל לחזק אותי
בנושא. תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר שלח, כ"א סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אליעזר נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

צריך שתדע שעקר התכלית בזה העולם זה רק להפיר את
הקדוש ברוך הוא, כי באמת אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל,
והכל לכל אלקות גמור הוא, וככל שאדם מכניס בעצמו את אמתת
מציאותו יתברך, כן נטהר מכל מיני לכלוכים וזהמות שנדבק בו
על ידי עוונותיו המרבים, ובפרט פגמי הברית שזה מכניס באדם

מחשבות זרות והרהורים רעים, עד שמעלימים ומסתירים ממנו את אלקותו יתברך וכו' וכו'.

והנה התורה הקדושה היא חכמתו יתברך, וכשבר ישאל מכניס את עצמו בתורה, באותו רגע הוא נכנס בעצם עצמיות אלקותו יתברך, וכן מובא (לקוטי אמרים תניא פרק כ"ג) באותה שעה שאדם עוסק בדברי תורה, הרי גם הנפש ולבושיה (מחשבה דבור ומעשה שלו) הם מיחדים ממש באין סוף ברוך הוא.

ולכן אשרי האדם שמתוך החשף והלכלוך והזהמה והזבל שלו, הוא מכניס את מח מחשבתו ואת דבורו בתוך התורה הקדושה, ואפלו שמקדם לא למד, ואחר כך הוא ישכח מה שלמד, אבל בו ברגע שהוא לומד, אז הוא מדביק את עצמו באין סוף ברוך הוא בתוך התורה, ועל ידי זה מאיר בו אור האין סוף ברוך הוא, ואם יהיה רגיל בזה, לבסוף הוא ינתק את עצמו מן הרע. כמו שאמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן י"ט) נכספתי מאד להמשיך את העולם אל עשיה שיהיה חיוב אצל כל אחד ואחד ללמד כך וכך בכל יום ולא יעבר וכיוצא. ואמר: שאפלו אותן האנשים הרחוקים מן הקדושה מאד שגלגלו במצודה רעה עד שרגילין בעברות חס ושלום רחמנא לי שזבן, אף על פי כן הכח של התורה גדול כל כך עד שיכולה להוציא אותם מן העברות שרגילין בהם חס ושלום. ואם יעשו להם חק קבוע וחיוב חזק ללמד בכל יום ויום כך וכך יהיה איך שיהיה בודאי יזכו לצאת ממצודתם הרעה על ידי התורה כי כח התורה גדול מאד; ואתה צריך לדעת שהחיים מאד מאד קצרים, ומה נשאר מהאדם? רק הרגעים והשעות וכו' וכו', שבלה בהם בתורה או בתפלה או במצוות ומעשים טובים, שזה נשאר לאדם לנצח נצחים, ואי אפשר לתאר ולשער את מעלת אותם הרגעים שאדם מדביק את מח מחשבתו בתורה, שאז עולה למעלה למעלה, ומתעלה בעליה אחר עליה, אשרי מי שאינו מטעה את עצמו כלל, ואז טוב לו כל הימים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רצ.

**בעלי הוא עצלן גדול, לא עוזר ולא עובד, ואני שוקלת
ברצינות להתגרש ממנו**

שאלה:

מאת מרים: שלום לצדיק. בעלי הוא עצלן גדול, הוא לא עוזר לי בבית עם הילדים, לא מביא פרנסה, ועוד מבקש ממני שאני אצא לעבד. בנוסף, הוא שותה בכל יום שתיה חריפה. לאחרונה אני שוקלת ברצינות להתגרש ממנו, כי החיים אתו בלתי נסבלים. מה דעתו של הרב?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר שלח, כ"א סיון ה'תשע"ג.

שלום רב אל מרים תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת שבכתבה הבעל מתחייב לאשתו להביא פרנסה, ולכן הוא ורק הוא צריך ליצאת לעבד, ואת צריכה להיות פתוחה אתו, ולהגיד לו שאם הוא לא יפסיק לשתות אזי את עוזבת אותו, כי השכרות עוקרת את האדם לגמרי משווי משקל, ומאבד את העולם הזה ואת העולם הבא גם יחד וכו'.

וידוע מה שרבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן כ"ו) צריך להרחיק משכרות, ולדקדק שלא לשתות יותר מיכלתו, כדי שלא יבוא לידי שכרות, כי מעט השתיה לפי הצורך הוא טובה להרחיב דעתו וכו', אבל השוטה יותר מדאי ומשתכר, אזי אדרבא, מתגברין תקף הגבורות, ונעשה כעס ורגז, ולפעמים מתגברין גבורות דסטרא אחרא, ויוכל לבוא לידי רעות וכו' חס ושלום. ודעי שעל ידי שכרות שוכחין כל המצוות והאזהרות שצוה משה רבנו, כי משה הוא מלבש בכל אחד ואחד מישראל בכל איבר ואיבר, ומזכיר כל איבר ואיבר,

שִׁיעָשָׂה הַמְצָוָה הַשִּׁיכָה לְאוֹתוֹ אִיבָר. כִּי רַמ"ח מְצֻוֹת כִּנְגַד רַמ"ח אִיבָרִים וְכוּ', וְעַל יְדֵי הַשְּׂכָרוֹת שׁוֹכַח אוֹתָם, בְּבַחֲיִנַת (מְשַׁלֵּי ל"א) "פֶּן יִשְׁתָּה וְיִשְׁכַּח מַחְקָק", שֶׁעַל יְדֵי הַשְּׁתִיָּה וְהַשְּׂכָרוֹת שׁוֹכַח רַמ"ח מְצֻוֹת שֶׁל מֹשֶׁה וְכוּ', עַיֵן שָׁם.

וְלָכֵן כְּשֶׁאָדָם לוֹקַח סָמִים רַחֲמָנָא לִישְׁזַבֵּן אוֹ שׁוֹתָה לְשִׁכְרָה עָלָיו אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (תַּנְחֻמָּא שְׁמִינִי) "כִּי יִתֵּן בְּכּוֹס עֵינּוֹ" בְּכִיס כְּתִיב, הַשְּׂכָרוֹר נוֹתֵן עֵינּוֹ בְּכּוֹס לְשִׁתּוֹת, וְהַחֲנוּנִי נוֹתֵן עֵינּוֹ בְּכִיס, כִּי יִתֵּן בְּכּוֹס עֵינּוֹ רוּאָה אֶת חֲבֵרוֹ שׁוֹתָה וְהוּא אוֹמֵר לוֹ מִזַּג לִי וְאֲנִי שׁוֹתָה, וּמִתְלַלְלָךְ בְּרַעֲי וּבְמִימֵי רַגְלִים, יִתְהַלֵּךְ בְּמִישָׁרִים - סוּפוֹ לְמַכּוֹר כָּל חִפְצֵי בֵּיתוֹ וְאֵת כָּל כְּלֵי תְשֻׁמִּישׁוֹ וְאִין לוֹ לֹא בְּגַד וְלֹא תְשֻׁמִּישֵׁי הַבַּיִת וְלֹא כְלוּם וְהַבַּיִת רִיקָה מִן הַכֵּל, יִתְהַלֵּךְ בְּמִישָׁרִים - סוּף שֶׁהוּא מִתִּיר אֶת הָעֵבְרוֹת וְעוֹשֶׂה אוֹתָם הַפְקָר כְּמִישׁוֹר, מְשִׁיחַ עִם אִשָּׁה בְּשׁוֹק וּמְנַבֵּל אֶת פִּיו וְאוֹמֵר דְּבָרִים רַעִים בְּשִׁכְרוֹת וְאִינוֹ מִתְבַּיֵּשׁ לְפִי שֶׁנִּתְטַלְטְלָה דַעְתּוֹ וְאִינוֹ יוֹדֵעַ מַהוּ וְאוֹמֵר וּמַהוּ עוֹשֶׂה.

וְעַל כֵּן אֶת צְרִיכָה לְקַחַת אֶת עֲצָמָךְ בְּיַדֶּיךָ וְלֹא לְפַחַד לְהַגִּיד לוֹ אֶת הָאָמֶת, "בְּעַלֵּי הַיָּקָר אֲנִי אוֹהֶבֶת אוֹתְךָ מְאֹד מְאֹד, אֲבָל אִם אֶתָּה לֹא מַפְסִיק לְשִׁתּוֹת, וְהוֹלֵךְ לְמִצָּא עֲבוּדָה, אֲזִי אֲנִי עוֹזֶבֶת אוֹתְךָ וְכוּ', וּמִתְגַּרְשֶׁת מִמֶּךָ וְכוּ'!", וְאִז תִּרְאֵי אִיךָ שֶׁהוּא יִכְנַס בְּלַחֲץ, כִּי לֹא יִתְכַן שֶׁהַבְּעַל יֵשֵׁב לוֹ בְּכִרְסָה וְיִשְׁתָּה לְשִׁכְרָה וְכוּ', וְלֹא מְסַפִּיק שָׂרָק הָאִשָּׁה צְרִיכָה לְהִיּוֹת עֹקֶרֶת הַבַּיִת וּלְטַפֵּל בְּיַלְדִים וְכוּ', אֲלֵא הוּא מְגַרֵּשׁ אוֹתָהּ לְלַכֵּת לַעֲבֹד, זֶה אֲכֻזְרִיוֹת גְּדוּלָה מְאֹד, וְאִין לָזֶה שׁוּם קָשָׁר לְיִהְיֹוֹת, זֶה בַעַל עִם מַדּוֹת רַעוּת.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְלַתִּי שְׂאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ שִׁיְהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנִי תִשְׁכִּילִי וְתִצְלִיחִי.

הַמֵּאחַל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ב' רצא.

**השְׁתַּתְּפֵתִי בְּמִסְבַּת יוֹם הַלְדַת בְּאוֹרֵה חַלּוֹנִית, וְאֲנִי
מֵאֵד מִתְחַרְטֵת**

שְׁאֵלָה:

מאת רחל: שְׁלוֹם לְצַדִּיק מִיְּבִנְאֵל. אֲנִי אִשָּׁה חֲרָדִית, אֲבֵל יֵשׁ לִי כַּמָּה חֲבֵרוֹת קְלוֹת דַּעַת. לִפְנֵי שָׁבוּעִים עָשׂוּ מִסְבַּת יוֹם הַלְדַת לְאַחַת מֵהֶן וְגַם אֲנִי הִזְמַנְתִּי אֵלֶיהָ. לְתַמִּי הִלְכְּתִי לְמִסְבָּה, וְכִשְׁרָאִיתִי מָה הֵלֶךְ שָׁם הִזְדַּעְזַעְתִּי. כַּמָּה נָשִׁים הוֹרִידוּ אֶת הַפֶּאֶה וְהִלְכוּ בְּגִלּוּי שְׁעָר וְחִלְקוֹן לְבָשׁוּ בְּגַד יָם, הִיְתָה שָׁם מוֹזִיקָה רוֹעֵשֶׁת וְרָקְדוּ שָׁם כְּמוֹ בְּדִיסקוֹטק. הִיְתָה קוֹשָׁה לִי לֵלְכֵת מִשָּׁם אַחֲרֵי שְׁבָאִתִּי, וְאֲנִי מֵאֵד מִתְחַרְטֵת שֶׁהִשְׁתַּתְּפֵתִי בְּמִסְבָּה הַזֹּאת. אִיךָ אֲנִי יֹכֹלֶה לְתַקֵּן אֶת זֶה?

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרוֹת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֹדֵר שְׁלַח, כ"א סִיּוֹן ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל רַחֵל תְּחִיָּה

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הַדְּבָר הָרֵאשׁוֹן אֶת צְרִיכָה לְקַבֵּל עַל עֲצֻמְךָ לֹא לֵלְכֵת יוֹתֵר אֶל מִסְבּוֹת שְׁאֵת לֹא יוֹדַעַת מִי מִשְׁתַּתְּפֵת שְׁמָה, וְהַדְּבָר הַשֵּׁנִי אֶת צְרִיכָה לְדַבֵּר פְּתוּחַ עִם אֱלוֹהֵי הַנְּשִׁים וְלִהְגִיד לָהֶן שֶׁמִּהְקֵדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא יֹכֹלִים לְהַסְתֵּת, כְּמוֹ שְׁאָמַר הַנְּבִיא (וְרַמְיָה כ"ג כ"ד) "אִם יִסְתֵּר אִישׁ בְּמִסְתָּרִים וְאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם ה' הַיּוֹ"ה הֲלוֹא אַתְּ הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֲנִי מֵלֵא נְאֻם ה' הַיּוֹ"ה", וְהַקֵּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא יֹכֹל לְסַבֵּל פְּרִיצוֹת וְהַפְּקָרוֹת וְכוּ', וּמְקַדֵּם אוֹ אַחַר כִּף מְקַבְּלִים מִכָּה כְּזוֹ שֶׁלֹּא חָלְמוּ וְכוּ', חוֹשְׁבִים שֶׁהַכֵּל הַפֶּקֶר, שְׁאִשָּׁה יֹכֹלֶה לַעֲשׂוֹת מָה שֶׁהִיא רוֹצֶה, אֲבָל הִיא לֹא יוֹדַעַת שֶׁהַקֵּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְנַהֵג אֶת עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים בְּצַדִּיק וּבְמִשְׁפָּט, וּמְחַכֶּה וּמְחַכֶּה אֶךְ אִם לֹא חוֹזְרִים בְּתִשׁוּבָה, נוֹתֵן אֶת הַמָּכָה בְּצוּרָה כְּזוֹ שֶׁלֹּא חָלְמוּ עַל זֶה.

ולכן מהיום והלאה את לא תתחברי אל נשים קלות דעת בשום פנים ואפן, כי בפרוש גלה לנו הרמב"ם (פרק ו' מהלכות דעות הלכה א') דרך בריתו של אדם להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר רעיו וחבריו ונוהג כמנהג אנשי מדינתו, לפיכך צריך אדם להתחבר לצדיקים ולישב אצל החכמים תמיד כדי שילמד ממעשיהם, ויתרחק מן הרשעים ההולכים בחשך כדי שלא ילמד ממעשיהם, הוא ששלמה אומר (משלי י"ג כ') "הולך את חכמים יחכם ורעה כסילים ירוע", ואומר (תהלים א') "אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים ובדרך חטאים לא עמד ובמושב לצים לא ישב".

ולכן אשה שקוראת את עצמה חרדית, אין לה מה לחפש אצל חברות קלות דעת, כי בקלות הן ימשכו אותך אליהן, ואמרו חכמינו הקדושים (שבת ק"ה:): שכן אמנתו של יצר הרע היום אומר לו עשה כן, ולמחר אומר לו עשה כן, עד שאומר לו עבד עבודה זרה והולך ועובד; אבל מצד שני את צריכה לדבר פתוח עם החברות האלו שחכמינו הקדושים אמרו (במדבר רבה פרשה ט' סימן ז') אמר הקדוש ברוך הוא על הכל אני כובש, ועל הזמה אני כוועס וכו', ואין עוד זמה יותר גדולה מזו שאשה מתלבשת בכגד-ים במסכה וכו', ורוקדת כמו הגויים המזוהמים וכו'.

ולכן דעי לך שמרה תהיה באחרונה אם אשה לא חוזרת בתשובה תכף ומיד, אשה חושבת שהכל הפקר ולית דין ולית דיין וכו', וכו', ופתאום היא מקבלת את המכה בצורה כזו שהיא לא חלמה, ולכן ראי לחזור בתשובה שלמה ולברח מהזבל והלכלוך הזה, לפני שפכר לא תוכלי לחזור וכו', וכו', שומעים בכל יום נשים צעירות מקבלות את מחלת הסרטן וכו', או שאר מחלות וחלאים רעים וכו', ואחר כך שואלים למה זה מגיע לי? בשעה ששכחו שעשו מעשי זמה וכו'.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני

מבקש ומתפלל בעדך שתחזור בתשובה ולא תחזרי אל מעשי הבל ותעוועים כאלו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רצב.

יש לי תאריף לחתנה עם בת-זוגתי, אך אין לי כסף כדי לערוך את החתנה

שאלה:

סאת דני: שלום לכבוד הרב. יש לי בעיה רצינית שאינני יודע איך לפתור: יש לי ככר תאריף לחתנה עם בת זוגתי אך אין לי כסף כדי לערוך את החתנה. מה עושים?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר שליח, כ"א סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל דני נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

תהלה לאל היום יש בין עם ישראל הרבה ארגוני חסד שעוזרים לחתן זוגות, כדאי שתפנה אליהם ובודאי יהיו לך לעזר, וכדאי לעשות חתנה צנועה ומצמצמת וכו', כי אם אין - אז צריכים לשמח עם מה שיש.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתקח את עצמך בידיך, ותהיה בעל אחריות גדול, ותמצא לעצמך עבודה, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (אבות פרק ב') פה תלמוד תורה עם דרך ארץ, שיגיעת שניהם משכחת עון, וכל תורה שאין עמה מלאכה, סופה בטלה וגוררת עון.

הבעל מתחייב לאשתו בכתבה שהוא יזון ויפרנס אותה, ולכן תקח את עצמך בידך כדי שלא תגיע למצב כזה שתצטרך לבריות.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רצג.

אין לנו בבית שקט ושלווה ובכל יום יש בינינו מריבות

שאלה:

מאת דוד: שלום לרב, רפואה שלמה ואריכות ימים. רציתי לספר לך שבכל יום יש בביתי מריבות ומחלוקות, דבר שלא היה בעבר, וממש אין יום אחד בלי מריבה בבית. המצב קשה לי גם ככה כי אני חולה, וקשה לי מאד שאין בבית שקט ושלווה. אני זקוק בדחיפות לעצה כדי להחזיר את השקט והשלווה לביתנו. תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם ותבריך, יום חמישי לסדר שלח, כ"א סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל דוד נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות קלפה חלק ב' סימן א') יש שדים שמצויים בבתים, שהם מקלקלין השלום בית, ועל ידי זה בעס וקטטות בבית. ועקר הבית הוא האשה כי (יומא ב.) ביתו זו אשתו, ועל כן על פי רב עקר הקטטות ממנה. ולפעמים נאחזים בשאר בני הבית, ועל ידי זה נעשים הקטטות והמריבות, ועל ידי זה באים יסורים על

בני הבית. וזה מפרש בפסוק (איוב כ"א) "בְּתֵיחֵם שְׁלוֹם מִפְּחַד", ודרשו חכמינו הקדושים (רש"י שם) מפחד - אלו שדים, וזהו "שְׁלוֹם מִפְּחַד" כי השלום הפך הפחד, שהם השדים המקלקלים השלום, וזהו "ולא שָׁבַט אֱלוֹהַּ" וכו', הינו היסורים, עין שם.

ואני מרחך להגיד לך שהשדים האלו נבראים רק מהכעס והמחלוקת וכו' וכו', כי כך אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות מריבה סימן ס"ו) במקום מריבה שם השטן; ולכן תשמר מאד מכעס, כי כעס בבית מחריב את הבית, ורבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות כעס סימן ט"ו) כעס של אשה מחריב את הבית.

ולכן תעשה כל מה שביקלתך להיות ותן, ותראה אהבה לאשתך וכו' וכו', ואזי אף פעם לא תבואו למריבות, ותהיה המנוחה בתוך ביתכם.

הקדוש ברוך הוא ששמו שלום יעשה ביניכם שלום והכל יסתדר על הצד הכי טוב.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רצד.

אני כהן, ולפעמים אני מברך אנשים בלי קשר לברכת כהנים. כיצד עלי לברכם?

שאלה:

מאת דני: שלום לכבוד הצדיק. אני שותה בצמא את דבריכם, וקראתי את מה שכתבתם בענין המעלה שיש בעת ברכת הכהנים - שזה עת רצון גדול. ברצוני לשאל: מאחר ואני כהן, ולפעמים אני מברך את הקהל או היחיד שלא בזמן ברכת כהנים, האם גם אז יש לברך ולהזכיר את הפסוקים של ברכת

כהנים: "וּבְרַכְּהָ הַשֵּׁם וַיִּשְׁמְרֶךָ" וכו' או פְּסוּקֵי בְרַכָּה אַחֲרֵים
הַמוֹפְיָעִים בַּתּוֹרָה, או שְׁעָלֵי לְבָרְכוּ בַמַּלִּים שְׁלִי? אֲשַׁמַּח לְקַבֵּל
אֶת דַּעְתּוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק בְּנוֹשָׂא זֶה.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֹדֵר שְׁלַח, כ"א סיון ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה אֶל דְּנֵי נְרוֹ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

כִּהֵן יֵשׁ לוֹ מִצְוֹת עֲשֵׂה לְבָרַךְ אֶת עַם יִשְׂרָאֵל, וְלִכְּן בְּשַׁעַה שֶׁאַתָּה
מְבָרַךְ אֶת עַם יִשְׂרָאֵל תִּכְוֶן אֶת פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת שֶׁאַתָּה אוֹמֵר, וְאֵז אַתָּה
נַעֲשֶׂה כָּלִי שְׁדַרְכֶךָ עוֹבְרוֹת כָּל הַבְּרָכוֹת שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְבָרַךְ
אֶת עַם יִשְׂרָאֵל.

וְלִכְּן אֲשֶׁרֵי הִכְהֵן שְׂזוּכָה לַעֲלוֹת בְּכָל יוֹם לְדוֹכֵן וּלְבָרַךְ אֶת עַם
יִשְׂרָאֵל, וְצָרִיכִים לְקַיֵּם אֶת הַמִּצְוָה הַזֹּאת בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת כְּלֵי שׁוֹם
חֻקֹּת כָּלֵל כְּמוֹ כָּל הַמִּצְוֹת, וְזֶה הַכֵּל, לֹא לְהוֹסִיף וְלֹא לִפְחַת, אַתָּה
תַּעֲשֶׂה מַה שְׁעָלֶיךָ.

עַם יִשְׂרָאֵל שֶׁשׁוֹמְעִים אֶת הַבְּרָכוֹת שֶׁל הַכֹּהֲנִים בְּעַת שֶׁהֵם
מְבָרְכִים אֶת הָעָם, אֵז רְאוּי לְהִתְפַּלֵּל וּלְבַקֵּשׁ בְּלִחַשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כָּל
מַה שְׁצָרִיכִים.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ב' רצה.

כִּיצַד זוֹכִים לְהַבִּיא אֶת הַשְּׂמֻחָה אֶל הַלֵּב וּלְשַׂמַּח בְּאַמְתָּ?

שאלה:

סַמַּת גֵּיא: שְׁלוֹם וּרְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכַבוֹד הָרַב שְׁלִיט"א. כָּרְנַע

אני מחפש עבודה כדי שאוכל לסגור את החובות שלי, לשלם את שכר הדירה, ולממן כרטיס טיסה לאומן בראש השנה. ראיתי שהרב מיעץ לאנשים שישי להם קושי בפרנסה להיות בשמחה, אך אינני יודע איך להביא את השמחה ללב. בשכל יש הרבה על מה להודות ולשמח, ברוך השם יש לי אשה, ילד ואני בריא, ורק בזה עלי לשמח ולרקוד כל היום, אך הלב רחוק מהשכל...

אשמח אם הרב יוכל ליעץ לי כיצד זוכים להביא את השמחה אל הלב ולשמח באמת? אודה לרב אם יתפלל בעדי.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר שלח, כ"א סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל גיא נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן כ"ד) מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד, ולהתגבר להרחיק העצבות והמרה שחורה בכל כחו, כי כל החלאות הבאים על האדם כלם באים רק מחמת קלקול השמחה, ולכן צריכים למסור את נפשו בשביל להיות תמיד בשמחה. וחקמינו הקדושים אמרו (תנחומא שמיני) לפי שאין השמחה ממתנת לאדם לא כל מי ששמח היום שמח למחר ולא כל מי שמצר היום מצר למחר, לפי שאין השמחה ממתנת לאדם; ולכן יעזר הקדוש ברוך הוא שתמיד תהיה השמחה מצויה אצלך, כי אין טוב מזה, ובפרט אתה, צריך לשמח מאד מאד שהקדוש ברוך הוא נתן לך מתנה אשה נפלאה, וילד חמוד, ואתה מקרב אל רבנו ז"ל שזו השמחה הכי גדולה שאנחנו יודעים מבין השמחה, הנכלל במקור השמחה, שעוסק לקשרנו אל שרש השמחה, ומה היינו עושים בלי רבנו ז"ל?

ולכן אתה צריך להכריח את עצמך עם כל הכחות להיות בשמחה, וזה יביא לך שפע בפרנסה, כי השם של פרנסה שהוא חת"ך היוצא מהפסוק (תהלים קמ"ה) פותח את ידך, יוצא גם מהפסוק

(דברים ט"ז ט"ו) וְהִיטֵ' אֶף' שְׂמַח', וְלִכֵּן הַדְּבָר הֶרְאִשׁוֹן אֶתְּהָ צְרִיף לְהַשְׁתַּדֵּל לְהִיּוֹת מְאֹד מְאֹד בְּשִׂמְחָה, וּלְשִׂמַח אֶת עֲצָמָהּ, וְאֶף שְׂאֲנֵי יוֹדֵעַ שְׂמָאד מְאֹד קָשָׁה לָּהּ וּמְרִים לָּהּ הַחַיִּים מִמּוֹת, עִם כָּל זֹאת עִם עֲצָבוֹת וּמְרִירוֹת וּדְאָגוֹת לֹא תְּבוֹא לְשׁוֹם דְּבַר, אֲלֵא תִּסְתַּבֵּף יוֹתֵר.

וְלִכֵּן הַדְּבָר הֶרְאִשׁוֹן - רַק לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וְאִם תֹּאמֵר בְּמָה יֵשׁ לִי לְשִׂמַח, הֲרֵי אֲנִי עֲנִי וְאֲבִיוֹן וּמְלֵא חוֹבוֹת? אֲלֵא דַע לָּהּ שְׂחֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אֲמָרוּ (נְדָרִים מֵא). אֵינְ עֲנִי אֲלֵא מִדַּעַת, עֶקֶר הָעֲנִיּוֹת תְּלוּי בְּחֶסְרוֹן דַּעַת, כִּי הַמְּאֲמִין הָאֲמֵתִי שְׂמָאֲמִין שְׂאִין בַּלְעָדוֹ יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהַפֵּל לְכָל אֲלֵקוֹת גְּמוּר הוּא, וְהוּא יִתְבָּרֵךְ מִנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים בְּצַדֵּק וּבְמִשְׁפָּט, וְדָבָר גְּדוֹל וְדָבָר קָטָן לֹא נַעֲשֶׂה מִעֲצָמוֹ אֲלֵא בְּהַשְׁגַּחַת הַמְּאֲצִיל הָעֲלִיּוֹן, עַד כְּדֵי כֶּף שְׂאֲמָרוּ חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (חֲלִין ז'): אֵינְ אָדָם נוֹקֵף אֲצַבְעוֹ מִלְּמִטָּה אֲלֵא אִם כֵּן מְכַרְיִזִין מִלְּמַעְלָה; שְׂאָדָם לֹא מִקְּבֵל מִכָּה קִטְנָה בְּאֲצַבַּע קִטְנָה אִם לֹא מְכַרְיִזִין עַל זֶה קִדָּם מִלְּמַעְלָה - הָאָדָם הַזֶּה הוּא תְּמִיד שְׂמַח, וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת מִמּוֹן סִימָן פ"ג) אֲמוּנָה הוּא טוֹב לְפָרְנִסָּה; וְלִכֵּן בְּזֶה שֶׁתִּשְׂמַח עִם נִקְדַּת יְהוּדוּתָהּ שֶׁנִּבְרָאָתָּ יְהוּדִי וְשִׁלָּא עֲשִׂנִי גוֹי כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת, הַשְׂמִחָה וְהָאֲמוּנָה הַזֹּאת, תִּפְתַּחְנָהּ לָּהּ כָּל צְנוּרֵי הַשִּׁפְעַ וְהַפְּרִנְסָה.

וּמָה טוֹב וּמָה נָעִים שֶׁתִּתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם אֶת הַתְּפִלָּה הַזֹּאת, לְזִכּוֹת לְהִגִּיעַ לְשִׂמְחָה:

רַבּוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם זְכַנִי לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה תְּמִיד, וְאֲזַכֶּה לְהַרְגִּישׁ אֶת הַשְׂמִחָה בְּרַמ"ח אֵיבָרֵי וּבְשִׁס"ה גִּידֵי, עַד שֶׁהַשְׂמִחָה תִּגִּיעַ לְרַגְלֵי, שְׂאֲזַכֶּה לְרַקֵּד בְּכָל יוֹם מְרַב שְׂמִחָה עַל גְּדֵל הַחֶסֶד שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּדִי, שֶׁנִּבְרָאתִי מִזְרַע יִשְׂרָאֵל, וְאֲנִי יְכוֹל לְקַיֵּם אֶת מִצְוֹתֶיךָ. אֲנֵא רַחֵם עָלַי וְהַרְחֵק מִמֶּנִּי אֶת הָעֲצָבוֹת וְהָעֲצָלוּת, וְזַכַּנִי לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם עִם אַחֲרִים מִשְׂמִחָה, וְאֲזַכֶּה לְשִׂמַח אֶת אַחֲרִים, וְעַל יְדֵי זֶה גַּם אֲנִי אֲזַכֶּה לְשִׂמַח, וּבְזִכּוֹת הַשְׂמִחָה אֲזַכֶּה לְהַפְּלֵל בְּךָ לְגַמְרִי, עַד שִׁלָּא אֲרָאָה לְפָנַי עֵינַי רַק אֶת אֲמֵת מִצִּיאוּתָהּ תִּתְבָּרֵךְ, אֵיף שְׂאֵתָה מַחִיָּה וּמְהוּהָ וּמְקִיָּם אֶת כָּל הַבְּרִיָּאָה כְּלָהּ, וְזַכַּנִי לְאֲמוּנָה

בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת שְׂאֵזְכָה לְדַעַת בִּינְדִיעָה בְּרוּרָה שְׂאֵתָה נִמְצָא וְאִין בְּלַעְדִּיךָ נִמְצָא, וְעַל יְדֵי זֶה תִּמְחַל לִי עַל כָּל עֲוֹנוֹתַי, וְאֵזְכָה לְהַכְלִיל בְּךָ מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם. אָמֵן סְלָה.

הַעֲקָר רָאָה לְחִזָּק וּלְעוֹדֵד וּלְשִׁמַּח אֶת אֲשֶׁתָּהּ, כִּי כִּךָ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּבֹא מְצִיעָא נט.). לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם זֶהִיר בְּכָבוֹד אֲשֶׁתּוֹ, שְׂאִין בְּרָכָה מְצוּיָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ שֶׁל אָדָם אֲלֵא בְּשִׁבִיל אֲשֶׁתּוֹ, שְׂנֵאֲמַר (בְּרֵאשִׁית י"ב) "וּלְאֲבָרָם הֵיטִיב בְּעִבְרָה" וְהִינוּ דְּאָמַר לְהוּ רַבָּא לְבַנֵּי מְחוּזָא, אוֹקִירוּ לְנִשְׁיֵיכוֹ כִּי הֵיכִי דְתַתְּעֵרּוּ, (תְּכַבְּדוּ וּתְיַקְרוּ אֶת נְשׁוֹתֵיכֶם כְּדֵי שְׂתַתְּעִשְׂרוּ) וְאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק א' סִימָן ס"ט) שְׂעַקְר הַעֲשִׂירוֹת בָּא בְּזָכוֹת הָאֵשָׁה.

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְלְתֵי שְׂאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ שְׂיִהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְּנֶה תִשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמְּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ב' רצו.

**אִיךָ אֶפְשֶׁר לְלַכֵּת בְּרָחוֹב בְּלִי לְהַכְשִׁיל בְּרֵאיוֹת אִסוּרוֹת?
וְאִיךָ אֶפְשֶׁר לְהִתְגַּבֵּר בְּשַׁעַת נִסְיוֹן?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת יֵאִיר: שְׁלוֹם לְכָבוֹד הַצַּדִּיק שְׁלִיט"א. תּוֹדָה רַבָּה לָכֶם עַל כָּל הַחֲזָקִים וְהַסְּפָרִים שְׂאֵתֶם נוֹתְנִים לָעַם יִשְׂרָאֵל, וְשִׂתְּהִי לָכֶם בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם רְפוּאָה שְׁלֵמָה וְאַרְיִכוֹת יָמִים!
מֵאֵד קִשָּׁה לִי בְּשִׁמְרִת הָעֵינַיִם וּבְשִׁמְרִת הַבְּרִית, וּבְפָרֵט עֲכָשׁוּ שְׁכַמְעַט וְאִי אֶפְשֶׁר לְלַכֵּת בְּרָחוֹב בְּלִי לְהַכְשִׁיל בְּזָה.
אִיךָ אֶפְשֶׁר לְהִתְגַּבֵּר בְּשַׁעַת נִסְיוֹן? וְאִיךָ אֶפְשֶׁר לְהִתְחַזֵּק וְלֹא לְהִתְיָאֵשׁ מִתְפִּלָּה עַל זֶה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר שלח, כ"א סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל יאיר נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רנ"ד) עינים הם דברים עליונים וגבוהים מאד, והם רואים תמיד דברים גדולים ונוראים, ואם היה האדם זוכה לעינים כשרים, היה יודע דברים גדולים רק ממה שעניו רואות, כי הם רואות תמיד, אף שאין יודע מה רואה. כמו למשל כשמעבירין דבר לפני עיני האדם בהעברה ובמהירות גדול, ואזי אין האדם יודע מה ראה, והנה אף שבשעה שהעבירו הדבר לפני עיניו, בודאי ראה אותו בראיה גמורה, עם כל זה אין יודע מה ראה, כי אף שעניו ראו הדבר בשלמות, עם כל זה מחמת המהירות לא היה פנאי בכדי שיביא הראות להדעת שידע מה ראה, כי לידע הדבר שראה זה תלוי בדעת, ולזה צריך קצת זמן, שישעה קצת הדבר הנראה לפני עיניו, בכדי שיבוא ויושיט כח הראות להדעת את הדבר הנראה, כדי שידע בהדעת מה ראה, ומחמת המהירות לא ראה הדבר רק בכח הראות, אבל לא היה זמן להושיט הדבר להדעת, ועל כן אינו יודע מה ראה וכו'; עין שם.

הרי שלף לפניך, אם אדם זוכה לעינים מזככות, אז הוא רואה איך שכל הבריאה כלה זה לבוש לגבי האין סוף ברוך הוא, כי בלעדו יתברך לא היתה מתקיים הבריאה כלל, והיתה חוזרת לתהו ובהו וכו' וכו', ואם אדם מזכך את העינים שלו, אז הוא רואה את האלקות שבכל דבר, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רמ"ב) שיש אריך אנפין דקדושה, ויש אריך אנפין דקלפה, אריך אנפין דקדושה הוא שבכל מקום שהוא מסתכל, הוא רואה רק אמתת מציאותו יתברך המחיה ומנהיגה ומקיים את כל הבריאה כלה, כי באמת אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, ודומם צומח חי מדבר הם לבוש לגבי האין סוף ברוך הוא, ומי שמרגיל את

עצמו רק להסתכל על חיות אלקותו יתברך, על ידי זה נצול מתאוות נאוף. אך להפך יש אריף אנפין דקלפה, שאיפה שרק מסתכל הוא רואה נשים פרוצות רחמנא ליצלן, ומי שפוגע באשה מבחינה זו, קשה לו להנצל מהרהור, ואף אם יעצם עיניו, אף על פי כן בכל צד שיפנה תודמן לו, כי היא בחינת אריף אנפין של הקלפה, שהם פנים ארכים, ועל כן בכל צד שיפנה תודמן לו, ועל זה צריכים הרבה לבקש את הקדוש ברוך הוא בפרט בשעה שהולך על הדרך, ויגיל את עצמו לדבר עמו יתברך, ולבקש ממנו יתברך שינצל מהסתכליות רעות וכו', כי כך אמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין מה) אין יצר הרע שולט אלא במי שעניו רואות, ואמרו (ירושלמי ברכות פרק א' הלכה ה') ליבא ועינא תרי ססורי דחטאה, אמר הקדוש ברוך הוא אי יהבית לי ליבא ועינא, אנא ידע דאת לי. כי צריכים מאד מאד לשמר על העינים לא להסתכל בראיות אסורות שזה משגע את האדם לגמרי, ורואים בני אדם שמרגילים את עצמם להסתכל על כל אשה שעוברת על הרחוב, הם נעשים משגעים ממש, כמו שכתוב (דברים כ"ח ל"ד) "והיית משגע ממראה עיניך אשר תראה", כי מי שלא שומר על העינים שלו נעשה משגע ממש פשוטו כמשמעו, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ל"ו) שרב המשגעים משתגעים רק מחמת תאוות נאוף.

ולכן תרגיל את עצמך בשעה שאתה הולך על הרחוב להסתכל רק על הרצפה, ואתה לא צריך ללכת אחר היצר שמסית אותך להסתכל על כל אשה שעוברת על הרחוב, זה סתם שגעון שנדבק באדם, וזו מחלה קשה מאד מאד שאדם צריך להסתכל על כל אשה שרק עוברת וכו', וזה משגע אותו לגמרי, ואני מקרח להגיד לך שהבחירה בידיך, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ק"ו) לאיש אחד ששאל אותו: כיצד הוא הבחירה? השיב לו בפשיטות: שהבחירה היא ביד האדם בפשיטות, אם רוצה עושה, ואם אינו רוצה אינו עושה. וכתב מוהר"ן ז"ל: רשמתי זאת, כי הוא נצרך מאד, כי כמה בני אדם נבוכים בזה מאד, מחמת שהם מרגלים במעשיהם ובדרכיהם מנעוריהם מאד, על כן נדמה להם שאין להם בחירה חס

ושלום, ואינם יכולים לשנות מעשיהם. אבל באמת אינו כן, כי בודאי יש לכל אדם בחירה תמיד על כל דבר, וכמו שהוא רוצה עושה. והבן הדברים לעובדא ולמעשה.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רצז.

**האם גם ספרדי יכול להגיד בברכת המזון
"הזן ברחמי את הכל"?**

שאלה:

מאת משה: שלום וברכה לכבוד קדשת מוהרא"ש. ראיתי שבברסלב נוהגים להוסיף בברכה הראשונה של ברכת המזון את המילה "ברחמי", ואומרים "הזן ברחמי את הכל". האם גם ספרדי יכול לנהג כך?

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום חמישי לסדר שלח, כ"א סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל משה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

כל אחד יכול להגיד בברכת המזון "הזן ברחמי את הכל", כי הן אמת שחכמינו הקדושים אמרו (תענית ח':) דכי יהיב רחמנא שובעא לחיי הוא דיהיב; זאת אומרת שכל זמן שאדם חי הקדוש ברוך הוא צריך לתת לו לאכל וכו', עם כל זאת אדם צריך לדעת שהכל ברחמים ובחסדים גמורים, ולכן ראוי לכל אחד לומר "הזן ברחמי את הכל".

ואם כבר מדברים מברכת המזון, עלי לומר לך כי כשמברכים ברכת המזון מתוך הסדור זו סגולה לפרנסה ברוח.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רחצ.

מצבנו הכלכלי קשה ודחוק. האם בעלי אשם בכך או שזו גזרה משמים?

שאלה:

מאת מירי: לכבוד הצדיק שלום רב. אני נשואה כמעט שנים עשרה שנה. בעלי עזב את הכולל על מנת להתפרנס בכבוד ולאפשר למשפחה חיים טובים, ואף למד כמה מקצועות, אף הוא לא מצא בהם עבודה. היתה תקופה שהוא גם עבד בעבודה פיזית, אך זה היה קשה מדי עבורו. אנחנו לא חיים בשפע, אבל בסופו של דבר השם שולח לנו את מה שאנחנו צריכים.

כבר שנים אין לו סדר בחיים, הוא לא קם בשעה קבועה ולא ישן בשעה קבועה. לי זה מאד מפריע ואני רוצה שהוא ישנה את ההרגלים שלו, אף הוא טוען שעוברים עליו קשיים כי הוא קרוב לרבי נחמן, וכל מי שקרוב לרבי נחמן לא מוצא את עצמו. אני תמיד עסוקה בבית עם הילדים והבית, וכמעט כל העל של הבית מטל עלי, למרות שהוא אומר שאם אני צריכה עזרה הוא יעזר לי, המציאות היא שכל היום אני מתרוצצת והוא לא עוזר.

השאלה שלי היא: למי אני צריכה לבוא בטענות אם יש בבית דחק? אליו, שהוא ממנה על הפרנסה, או לראות את זה כגזרה משמים שצריכים להתפלל כדי שהיא תתבטל והמצב ישתפר? והאם מה שבעלי עובר זה תלוי בו או שגם זו גזרה משמים?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר שלא, כ"א סיון ה'תשע"ג.

שלום רב אל מירי תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת שחסיד ברסלב הוא רק מי שמציית את רבנו ז"ל, כי מי שלא מציית את רבנו ז"ל, הוא לא החסיד שלו. נקדה!

ידוע שמוהר"ת ז"ל הלך פעם לציון רבנו ז"ל, והיה אתו אז תלמידו רבי נחמן טולטשינער ז"ל, והבגד שלו היה קרוע, אמר לו מוהר"ת ז"ל לך קדם לתפר את הבגד שלך, כי רבנו ז"ל הקפיד על זה מאד לא ללכת בבגדים קרועים, ואמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קכ"ז) שהבגדים תובעים את האדם, ואם הם קרועים אין לו שמירה, אז הוא ענה "אני אתפר את זה אחר כך, אני רוצה ללכת אתכם דיקא", ענה ואמר לו מוהר"ת ז"ל אם לא מציתים את הרבי מה צריכים לבוא אליו?

הרי שלך לפניך שאין דבר כזה שאחד שקורא את עצמו חסיד ברסלב שיהיה מפקר וכו', ואין לו שום סדר וכו'.

חכמינו הקדושים אמרו (אבות פרק ב') יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ שיגיעת שניהם משכחת עוון, וידוע שרבנו ז"ל אמר (חיי מוהר"ן סימן תק"א) שחפץ מאד שיהיה לנו פרנסה, אף על פי שבטחון גם כן טוב מאד, אף על פי כן טוב מאד כשזוכין שיש לו מעמד פרנסה, כי במקום עבודת הבטחון, במקום זה יעשה עבודה אחרת, כלומר כי אם לא יהיה לו מעמד פרנסה ויהיה לו בלבול הדעת מהפרנסה,

ויעֲטֹרֶךָ בְּכֹל פֶּעַם לְחֹזֶק עֲצֻמוֹ בַּמִּדַּת הַבְּטָחוֹן, בַּמָּקוֹם זֶה יַעֲסֹק בַּעֲבוּדָה אַחֶרֶת וְהִתְחַזְקוֹת אַחֵר בְּשָׂאֵר עֲנִינֵי עֲבוּדַת הַשֵּׁם.

וְלִכֵּן מָה טוֹב וּמָה נְעִים שְׁבַעְלֶיךָ יִקַּח עֲבוּדָה מְסֻדָּרָת, וְלֹא יִתְבַּיֵּשׁ מִשׁוּם עֲבוּדָה שְׂרָק מְצִיעִים לוֹ, כְּמוֹ שֶׁרַבְּנוֹ ז"ל סֵפֶר בְּסִפּוֹר שֶׁל הַבַּעַל בְּטָחוֹן שֶׁלְקַח עַל עֲצֻמוֹ אֶפְלוּ לְנִקּוֹת רַפֵּת וְכוּ', וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (פִּסְחִים קי"ג) פֶּשׁוּט נְבִילָתָא בְּשׁוּקָא, וְשָׁקִיל אֲגָרָא, וְלֹא תִימָא כְּהֵנָּא אֲנָא, וְגִבְרָא רַבָּא אֲנָא, וְסִנְיָא בִּי מִלְתָּא; תוֹרִיד אֶת הָעוֹר שֶׁל הַנְּבִלָה בְּתוֹךְ הַשׁוּק, וְתִקְבֵּל עַל זֶה שְׂכָרָהּ, וְאֵל תֹּאמֶר אֲנִי כֵהֵן אוֹ אֲנִי אָדָם גָּדוֹל, וְזֶה לֹא מִתְאַיֵּם לִי, הֵינּוּ אָדָם צָרִיךְ לִקְחַת כָּל מַה שְׂרָק מְצִיעִים לוֹ עֲבוֹר פְּרִנְסָה.

הַעֲקָר תִּשְׁתַּדְּלִי מְאֹד מְאֹד לְשִׂמְחָת אֶת בַּעֲלֶיךָ וְלֹא לְהַצִּיק לוֹ, וְאִדְרַבְּהָ לְחֹזֶק אוֹתוֹ שִׁיקִים אֶת הַרְצוֹן שֶׁל רַבְּנוֹ ז"ל, כִּי הָאִשָּׁה יֵשׁ לָהּ כַּחוֹת נַפֶּשׁ בְּלִתי מַגְבָּלִים וְכוּ', וְכוּ', בַּמָּקוֹם לְבָכוֹת לוֹ כְּמֵאמָרָם ז"ל (תְּמוּרָה טז) אִשָּׁה כִּיּוֹן שְׂאִין לָהּ תְּבוּאָה בְּתוֹךְ בֵּיתָהּ מִיַּד צוּעֶקֶת.

וְלִכֵּן תַּעֲשֵׂי כָּל מַה שְׁבִינְדֶּךָ רַק לְשִׂמְחָת אֶת בַּעֲלֶיךָ, וְהִרְגַע שְׂתִּהְיֶה שִׂמְחָה בְּבֵית, יְהִיָּה רִגַע בְּבֵית, וְהַשְׂמִיחָה תְּבִיא פְּרִנְסָה, וְיִהְיֶה לוֹ חֶשֶׁק לְצִאת לְעֵבֶד וְלִהְבִיא פְּרִנְסָה, אוֹ שִׁילְךָ לְהַפְיֵץ אֶת סִפְרֵי רַבְּנוֹ ז"ל אֲשֶׁר אֵין דְּבַר יוֹתֵר גָּדוֹל מִזֶּה, כִּי אֶת וּבַעֲלֶיךָ צָרִיכִים לְדַעַת שְׁקַבְּלֵנוּ מִרַבְּנוֹ ז"ל מִתְּנָה שְׁנִקְרָאת הַפְּצָה, לְהַפְיֵץ אֶת סִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים בְּתוֹךְ שִׁכְבַת הָעֵם, כִּי בְּפִרוּשׁ גְּלָה לָנוּ (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק א' סִימָן י"ד) שֶׁעַל יְדֵי שְׁמֻקְרָבִים בְּנֵי אָדָם לְעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מַעֲלִים אֶת כְּבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ לְשִׂרְשׁוֹ, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּבֵא מְצִיעָא פ"ח) עַל הַפְּסוּק (יְרֵמְיָה ט"ו) "אִם תּוֹצִיא יָקָר מְזוּלָל" - אֵלוֹ שְׁמֻקְרָבִים בְּנֵי אָדָם לְעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, כִּי זֶה נִקְרָא מוֹצִיא יָקָר מְזוּלָל, הֵינּוּ מְזִילוֹתָהּ דְּגִלוֹתָא.

וְלִכֵּן כָּל מִי שִׁילְךָ לְהַפְיֵץ, תְּמִיד יְהִיָּה לוֹ כֶּסֶף בְּכִיס, וְזֶה בְּדוּק וּמְנֶסֶה, כִּי מִי שְׁזוֹרַע רֹחַמֵינִית צוֹמַחַת לוֹ גִּשְׁמִיּוֹת, וְהִלּוּאֵי שְׁבַעְלֶיךָ הִיָּה מְצִית אֶת מוֹהֲרֵנָתָ ז"ל שֶׁהִנִּיחַ לָנוּ צוּאָה אֲרַבְעָה יָמִים לְפָנָי

הסתלקותו ואמר אז לאנשי שלומנו "העובדא שלכם יהיה יפוצו מעינותיך חוצה", ואז אף פעם לא היה חסר לו כסף בכיס.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' רצט.

לאחרונה אשתי מזלזלת בצניעות. מה אני יכול לעשות בנושא?

שאלה:

מאת יצחק: שלום לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א. קדם כל אני מאחל לכם רפואה שלמה ושתבואו לגור אתנו בארץ הקדש.

בתקופה האחרונה אשתי מזלזלת בצניעות ולא מקפידה כל-כך למרות שאני מעיר לה בעדינות ובדרך ארץ. מה אני יכול לעשות בנושא? אשמח אם תענו לי, תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר שלח, כ"א סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל יצחק נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

תאמין לי, אם היית משמח את אשתך, ומספק אותה בכל צרכיה וכו', וכו', אז היא לא הייתה ככה, אלא היא רוצה למסר לך מסר שהיא צריכה את התשומת לב שלך שאתה לא נותן לה בכלל, ולכן היא התחילה לזלזל בצניעות וכו'.

איש ואשה צריכים להיות ותרנים אחד לשני, ולתת תשומת לב אחד לשני, וזו שלמות הבית, ועל ידי זה ממילא יש אהבה והבנה הדרדית, אבל הרגע שאחד רוצה להשתלט על הזולת, דעו לכם שזה הסמך מם שבא לשבר את הבית. הזהר הקדוש קורא איש לבדו פלג גופא - חצי גוף, נמצא כשאדם מתחתן זה גוף שלם, כמו שכתוב (בראשית ב' כ"ד) "וידבק באשתו והיו לבשר אחד", הינו שניהם חצי חצי, ובניחוד הם שלם, מה שאין כן כשאחד רוצה להשתלט על הזולת, זה הסמך מם, הינו ששים על ארבעים, אני יותר ממך וכו', והרגע שהבעל או האשה חושבים שאחד יותר מהשני עם עשרה אחוזים, וההוא פחות ממני עם עשרה אחוזים, זה כבר נקרא סמך מם ששים על ארבעים.

ולכן כל מי שרוצה שלום בית אמתי, צריך לדעת שהאיש והאשה הם גוף אחד, וכמו שאמר החכם מכל האדם (קהלת ד') "טובים השנים מן האחד אשר יש להם שכר טוב בעמלם: כי אם יפלו האחד יקים את חברו ואילו האחד שיפול ואין שני להקומו: גם אם ישכבו שנים וחם להם ולאחד איך יחם", ולכן אם רוצים שלום בית אמתי, זה צריך להיות משני הצדדים, הן מהבעל והן מהאשה, ולותר אחד להשני, ואז הם חצי חצי שתפים שלמים, ותמיד יחיו ביחד באהבה ובהבנה הדרדית, ויצליחו בחיי נשואיהם.

אל תרד לחיי אשתך וכו', אלא תראה לה יותר ויותר אהבה, ותראה איך שכל ההתנהגות של אשתך תשתנה לטובה, רק שתחיו ביחד באהבה גדולה מאד מאד, ולהשתדל לא לעשות 'דוקא' אחד לשני.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' ש.

**אַנְחָנוּ מֵאֵד רֹצִים לְחֹזֵר לְגוּר בֵּיבְנָאֵל, כִּי מֵאֵד שֶׁעֲזַבְנוּ
אֲנוּ נִמְצְאִים בְּחֶשֶׁךְ גְּדוֹל**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת רַפְאֵל וְסֵהר: לְמוֹהֲרַא"ש הַקְּדוֹשׁ שְׁלוֹם. אֲנַחְנוּ גְרִים
כָּרְגַע בְּאַשְׁדּוֹד וְנִמְצְאִים בְּחֶשֶׁךְ גְּדוֹל, גַּם מִבְּחִינָה כְּלִפְלִית
וְגַם מִבְּחִינָה רוּחֵנִית, גַּם הַתְּלִמוּדֵי-תוֹרָה שֶׁל הַיְלָדִים רְחוּקִים
וְשׁוֹנִים מֵאֵד מִמָּה שֵׁיט בֵּיבְנָאֵל וְכִשְׁהֵינּוּ גְרִים בֵּיבְנָאֵל לִפְנֵי
חֲמֵשׁ שָׁנִים, הִרְגָּשְׁנוּ אוֹר אַחַר לְגַמְרֵי.

אֲנַחְנוּ גְרִים בְּבֵית שִׁשְׁיָר לְחָמִי, וּבְעֵלֵי הַצְּדִיק מִתְּפִלָּל
וּמְשִׁתַּוְקֵק שֶׁנֶּעֱבֵר לִיבְנָאֵל, וְגַם אֲנִי וְהַיְלָדִים מֵאֵד רֹצִים לְעֵבֶר
לִפְנֵי כִשְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים הֵינּוּ בְּשַׁבַּת בֵּיבְנָאֵל, וְאַמְרַת לְבְעֵלֵי
שֶׁבְעֻזְרַת הַשֵּׁם אֲנוּ נֶעֱבֵר וְיִהְיֶה לָנוּ בֵּית בְּלִי מִשְׁכַּנְתָּא.

הָאֵם כְּדַאי לְדַבֵּר עִם חָמִי שֶׁיִּמְכֹּר אֶת הַבַּיִת וְיִקְנֶה לָנוּ
בֵּיבְנָאֵל? בְּבִקְשָׁה תֵּן לָנוּ עֶצֶה מַה לַעֲשׂוֹת. מַחֲפִים לְתַשׁוּבָה,
בְּתוֹדָה מְרֵאשׁ.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֹדֵר שְׁלַח, כ"א סִיּוֹן ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל רַפְאֵל וְסֵהר שִׁיחִיו נֹצֵחַ

לְנִכּוֹן קַבְלֵתִי אֶת מַכְתְּבְּכֶם.

מָה אִמַּר לָכֶם, אִם תְּבוֹאוּ עִכְשָׁו לְגוּר בֵּיבְנָאֵל, לֹא תִכְירוּ אֶת
יְבְנָאֵל בְּכֻלָּל, כִּי תִהְיֶה לְאֵל הַקְּהֵלָה הַקְּדוֹשָׁה שְׁלָנוּ כְּכֹר גְּדֻלָּה,
וְאֲנַחְנוּ כְּכֹר לְמַעְלָה מְאַרְבַּע מֵאוֹת מִשְׁפָּחוֹת כֵּן יִרְבוּ, וּבִמְוֹסְדוֹת שְׁלָנוּ
לוֹמְדִים לְמַעְלָה מְאַלְף יְלָדִים, וְאֵף שֶׁעֲדִין אֲנַחְנוּ סוֹבְלִים הַרְבֵּה מֵאֵד
מִקְפוּחַ מֵהֲרִשׁוֹת וְכו', שֶׁעוֹמֵד שָׁמָּה אֶחָד שְׁמִסִּית אוֹתוֹ נִגְדָנוּ, וְכֵן
מִסִּית אֶת כָּל תּוֹשְׁבֵי הַמְּקוֹם נִגְדָנוּ וְכו', אֲבָל לֹא יוֹעִיל לוֹ שׁוֹם דְּבָר,

כי הקהלה שלנו גדלה בקצב נפלא מאד מאד, ואשרי מי שמצטרף לקהלתנו הקדושה שהיא חממה של אמונה, ולא יחסר לו שום דבר.

אתם צריכים לעשות כל מיני פעולות שבעולם לחזור ולגור ביבנאל, ושיהיה לכם בית משלכם, ותהיו הכי מאשרים, כי תהלה לאל יש לנו ביבנאל כבר מערכת חנוך שלמה, הינו שיש לנו פעוטונים, גנים לבנים ולבנות, בית ספר לבנות, סמינר לבנות, תלמוד תורה לבנים, ישיבה קטנה, ישיבה גדולה לבחורים מציינים, וכן יש לנו ישיבה של בעלי תשובה, ומדרשה לבעלות תשובה, אשרי מי שראה זאת במו עיניו.

מלבד זאת יש לנו כולל לבעלי בתים 'אור המאיר', שלומדים שמה קרוב למאה אברכים, וכן כולל להוראה 'תפארת בנימין', שלומדים שמה חמשים אברכים את ההוראה, ותהלה לאל יש לנו 'בית הוראה' עם גאב"ד ועם שלשה דינים, שהם פוסקי הלכות מצויות וכו', ושואלים אותם את כל השאלות שיש לכל אחד, והמקום שוקק ביהדות.

ועל כלם יש לנו 'בית התבשיל - אהל אברהם' שמחלק אכל בחנם לכל מי שרק רעב, ובכל יום מתפלת ותיקין עד עשר בערב זה פתוח לכלם, גברים ונשים וילדים, ובכל יום מחלקים קרוב לאלף מנות אכל טרי וטעים. יש לנו במשך היום שש שעורים נפרדים בדרך היומי, ופה מדברים מאיזה מושבה נדחת שאף אחד לא ידע אי פעם איפה שהיא נמצאת וכו'.

וזה למעלה משנתים שפתחנו פה חנות יודאיקה 'ברסלב סנטר' - כל מה שיהודי צריך בנקדה אחת, ותהלה לאל יש מהפכה ביבנאל ביהדות, זה ארבעים שנה שמונעים מתושבי המקום להכעיס וברשעות את כל הקשור ליהדות וכו', ותהלה לאל מהרגע שנפתחה החנות התחילו תושבי המקום להכנס, וכל אחד קונה, זה מזווה, זה ציצית, זה תפלין, זה טלית, זה כפות וכו' וכו', מי כעמך ישראל

גוי אַחד באַרץ, לאַ יאַמן כּי יספר קדשֶׁת כּל בר ישראל, אשְׂרֵי עֵין רְאֵתָהּ זֹאת.

וְכֵן רוֹאִים אִיךָ שֵׁישׁ דּוּ-קִיּוּם בֵּין תּוֹשְׁבֵי הַמְּקוֹם, וְחֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב לֹא מַפְרִיעִים לְאַף אֶחָד וְכוּ', אֲנַחְנוּ קֵהֵלָה פְּתוּחָהּ וְכוּ', בְּבַחֲיִנַת חַיָּה וְתַן לְחַיּוֹת וְכוּ', לֹא מִתְעַרְבִים בְּחַיֵּי אֶף אֶחָד וְכוּ', וְלִכֵּן מֵה טוֹב וּמֵה נְעִים אִם תַּחֲזְרוּ לְגוֹר בֵּיבְנָאֵל, אַזְ יִהְיֶה לָכֶם רַק טוֹב.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם בְּרִכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ב' שא.

**כִּיצַד צְרִיכִים לְהַתְנַהֵג עִם תַּלְמִיד שְׂמֵאָחֵר
בְּאִפְּן שִׁטְתִּי לְכַתֵּה?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת פְּנִיחָס: שְׁלוֹם לְאַדְמו"ר שְׁלִיט"א. אֲנִי מְלַמֵּד בְּחוּרִים שְׂמֵגִיעִים מְבֹתִים שְׁלֹא כָּל כָּף מְדַקְדָּקִים בְּהַלְכָּה, אֶף מְשִׁתְּדָלִים וְרוֹצִים לְהַתְעַלּוֹת. יֵשׁ אֲצִלִּי בְּחוּר שְׂבֵאִפְּן שִׁטְתִּי מְגִיעַ בְּאַחוּר נוֹרְאִי, כְּגוֹן בְּשָׁעָה אַחַת עֶשְׂרֵה בְּבִקְרָה וְיֵשׁ יָמִים שֶׁהוּא בְּכָלֵל לֹא מְגִיעַ. זֶה תּוֹפֵעַ שְׁמֵלָה אוֹתוֹ מְקַטְנוֹת וְהַחוּרִים לֹא מְשִׁתְּפִים פְּעֵלָה עִם הַמוֹסָד. מֵתוֹךְ רְצוֹן לְהַתְחַשֵּׁב בּוֹ וּמִשׁוּם שְׁבָרוֹר לָנוּ שְׁסִלְקוּ יִגְרַם לוֹ לְהַתְדַרְדְּרוֹת אָנוּ לֹא נוֹקְטִים נִגְדוֹ אֲמֻצָּעִים, אֲלֵא מְשׁוֹחֲחִים אֵתוֹ מְדִי פְּעַם שִׁיחָה נְעִימָה. כִּיצַד אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהַתְנַהֵג אֵתוֹ?

בְּקִרְבֵּי אֲמוֹר לְהַתְקַיֵּם טִיֵּל, הָאֵם רְאוּי לְקַחַת אוֹתוֹ אוֹ שְׂאוּלִי זֶה יִגְרַם לְשֵׁאֵר הַבְּחוּרִים לְהִבִּין שְׂמֵתָר לַעֲשׂוֹת מֵה שְׂרוֹצִים וּבְכָל זֹאת לְקַבֵּל פְּרָסִים וְטִיֵּלִים? וְאִם לֹא כְּדֹאֵי לְקַחַתוֹ - אִיךָ אוֹמְרִים לוֹ אֵת זֶה? בְּתוֹדָה מְרֵאשׁ וּבְבְרִכַת רְפוּאָה שְׁלֵמָה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר שלח, כ"א סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל פנחס נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אשריך ואשרי חלקך שאתה מלמד בחורים אמונה פשוטה בו יתברך, שאין לתאר ואין לשער את גדל הזכות הזו, כי כשמקורבים יהודי להקדוש ברוך הוא, ובפרט בני הנעורים, הקדוש ברוך הוא משתבח עמו בכל העולמות, ומכל שכן כשלומד אתו גם תורה, אין למעלה מזה.

והנה ידוע מה שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות נ"ח.) שאין דעתם דומה זה לזה ואין פרצופיהן דומים זה לזה; שאין שני בני אדם שווים וכו', וכל אחד יש לו את המעלות והחסרונות שלו, ואי אפשר לדון בני אדם כלל, ולכן גם בכתה יש כל מיני סוגי תלמידים, וצריכים לדון את כלם לכף זכות, כי אף פעם לא תדע מאיזה בית ומאיזה רקע הוא בא וכו', יכול להיות שיש שמה מריבות בין האב לאמא וכו', יכולה להיות שמה עניות ודחקות עד שאין להם מה לאכל וכו', ולכן צריכים לדון לכף זכות את כל תלמיד ותלמיד.

אין דבר כזה שהבחור בא באפן שיטתי באחור וכו', מי יודע מה שעובר עליו? ולכן צריכים להסביר לכל התלמידים מה זה לדון את הזולת לכף זכות, ולקרב את כל אחד ואחד, שזה דבר גדול מאד מאד, ורבנו ז"ל הקפיד על זה יותר מהכל, ואמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רפ"ב) שצריך כל אדם לדון את כל אדם לכף זכות, וכן צריך למצא בעצמו נקודות טובות ששם אינו רשע ובליעל וכו', כי אין זו עצה לשבר את עצמו ואת אחרים ולפל ביאוש וכו', כידוע שצריך האדם להזהר מאד להיות בשמחה תמיד, ולהרחיק את העצבות מאד מאד, ואפלו כשמתחיל להסתכל בעצמו וכן באחרים וכו', ורואה שאין בו שום טוב, והוא מלא חטאים, ורוצה הסמוך מם להפילו

על ידי זה בעצבות ומרה שחורה חס ושלום, אף על פי כן אסור לו לפל מזה, רק צריך לחפש ולמצא בעצמו וכן אצל אחרים איזה מעט טוב, כי איך אפשר שלא עשה מימיו איזה מצוה או דבר טוב? ואף שכשמתחיל להסתכל באותו הדבר הטוב, הוא רואה שהוא גם כן מלא פצעים ואין בו מתם, הינו שרואה שגם המצוה והדבר שבקדשה שזכה לעשות, הוא גם כן מלא פניות ומחשבות זרות ופגמים הרבה, עם כל זה איך אפשר שלא יהיה באותה המצוה והדבר שבקדשה איזה מעט טוב, כי על כל פנים איך שהוא על כל פנים היה איזה נקדה טובה בהמצוה והדבר טוב שעשה, כי צריך האדם לחפש ולבקש למצא בעצמו וכן באחרים איזה מעט טוב, כדי להחיות את עצמו, ולבוא לידי שמחה.

ולכן צריכים להסביר את זה לתלמידים, ובאופן הזה לקרב גם את הבחור הזה, וכבר ידוע מה שאמרו חכמינו הקדושים (בבא בתרא כ"א.) דקארי קארי, דלא קארי ליהוי צוותא לחבריה; הינו מי שלומד שילמד, ומי שלא לומד לכל הפחות שיתחבר עם זה שלומד, כי לבסוף ישפיע גם עליו לאהב את התורה, העקר תלוי במלמד איך שהוא מתנהג עם התלמידים, כי צריכים להראות להם רק אהבה, וזו חובת השעה.

אשרי המלמד והמורה שיש להם סבלנות לתלמידים ומקרבם את כלם, ואינם מרחיקים את אף אחד, כי תמיד צריכים לקחת בחשבון מה היה אם הבחור הזה היה הבן שלי, האם הייתי מרחיק אותו? האם הייתי לא לוקח אותו לטיול? אף משום שאתה חושש מה יאמרו התלמידים האחרים, אזי צריכים להסביר להם לא בפניו שעל הבחור הזה עוברים משברים וגלים בבית, וצריכים לדון אותו לכף זכות, וזו הדרך של רבנו ז"ל רק למצא את הטוב של הזולת, והסמך מם הרשע ימח שמו וזכרו כל ענינו רק לעשות פרוידים בין נשמות ישראל, ולהרחיק על ימין ועל שמאל.

ולכן תהיה פקח ותקרב את כלם, ובזכות זה הקדוש ברוך הוא ירחיב לך בגשמיות וברוחניות גם יחד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' שב.

שום דבר לא הולך לי, אני סובל מכל הבחינות, ונראה לי שאין לי פתרון חוץ מלהתאבד

שאלה:

מאת לירן: למוהרא"ש שלום. לא הולך לי בחיים בשום דבר, אני לבד ואין לי חברים או בת זוג. בנוסף אין לי תעסוקה, אני סובל מחרדות קשות והשם לא עונה לתפלותי, אני מרגיש שאין לי תקנה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא. נמאס לי כבר מהמצב הזה ואני רוצה כבר להגאל מיסורי ונראה לי שאין לי שום פתרון חוץ מלהתאבד. האם יש לי תקווה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר שלח, כ"א סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל לירן נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

כל הצרות והבלבולים והיסורים המרים שאתה סובל, זה רק מחמת שאתה לא מעריך את עצמך, ואתה שונא את עצמך בתכלית השנאה, ואתה שוכח שיש לאו בתורה "לא תשנא את אחיך בלבבך", וכמו שאסור לשנא את הזולת, כך אסור לשנא את עצמו, אדרבה, אדם צריך להיות חזק בבטחון עצמי, ולדעת שגם הוא שווה בעיניו יתברך, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס"א) כמו שאדם צריך שיהיה לו אמונה בהקדוש ברוך הוא, כך צריך שיהיה לו אמונה

בעצמו שהוא גם כן שוה וכו', ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן פ"ו) שכל הכשלונו של האדם רק כשלא מאמין בעצמו, אז הוא צריך לעבד מאד מאד קשה, ואמרו חכמינו הקדושים (סוטה מ"ח:): מאי דכתיב (זכריה ד' י') "כי מי בוז ליום קטנות", מי גרם לצדיקים שיתבזזו שלחנן לעתיד לבוא, קטנות שהיה בהן שלא האמינו בהקדוש ברוך הוא; כי כשאדם אין לו אמונה בעצמו שגם הוא יכול לעשות נחת רוח להקדוש ברוך הוא, בזה הוא מראה שאין לו אמונה גם בו יתברך, ולכן הוא מתרשל מתורה ומתפלה ומקיים מצוות מעשיות וכו' וכו'.

אתה צריך לדעת שכל תפלה וכל תחנון שאדם מתפלל להקדוש ברוך הוא, נשמעת בכל העולמות, אך הסמך מם מכניס באדם כאלו הוא כבר לא שוה לשום דבר ולא שומעים אותו ולא צריכים אותו, עד שהוא נכנס בדפאון על ידי זה ורוצה להתאבד וכו' וכו'.

וצריך שתדע שלהתאבד זה לא פתרון, כי כף אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן פ"ד) על מאמרם ז"ל (אבות פרק ד') "ואל יבטיחך יצרך שהשואל בית מנוס לך" - כי בעולם הזה שיש להאדם טרדות ועל הפרנסה, יכול להיות שיעקץ וינשף אותו פרוש והוא לא ירגיש, מחמת שמחשבתו טרודה באיזה מחשבה של פרנסה וכיוצא. אבל שם בקבר שאז אין להאדם שום טרדא ושום מחשבה אחרת, אז הוא שומע אפלו הרחישה וההלוך של התולעים איך הם רוחשים ובאים אליו, ומרגיש הצער של כל נשיכה ונשיכה. ואין שום דבר שיטרידהו וימנעהו מגדל צערו הקשה רחמנא ליצילן; אדם חושב שבזה שהוא יתאבד, ויכניסו אותו בקבר נגמרו הצרות שלו, אך הוא לא יודע שאז מתחילות הצרות שלו וכו', כל זמן שהוא חי הוא יכול לתקן את הכל, ויכול ליצאת מכל הסבוכים שהסתבף בהם וכו', כי אין בעיה שאין לה פתרון, אבל שם בקבר מתחיל ענין אחר לגמרי, קדם כל איך שקוברים את האדם באים עכברי שדה שמתחילים לאכל את הבשר הטרי, ומבטנו מתחילות ליצאת תולעים וכו', ואת מה שהם

משאירים באים ואוכלים נחשים ועקרבים וכו', וכלם עושים סעודה מגופו וכו', ואל תאמר כשאדם מת הוא כבר לא מרגיש, כי בפרוש אמרו חכמינו הקדושים (שבת י"ג): קשה רמה למת כמחט בבשר החי שנאמר (איוב י"ד כ"ב) "אך בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל".

ולכן אני מכרח להגיד לך אשר להתאבד זה לא פתרון כלל, זה בא רק מחמת יאוש ודפאון פנימי, ועל זה שלח לנו הקדוש ברוך הוא בדורות אלו את רבנו ז"ל, שהוא הרופא שיכול לרפאות את כלל נשמות ישראל ואת כלל העולם כלו, כי רבנו ז"ל מפית רוח חיים בכל אדם, ומחזק ומעודד ומשמח אותו, ומראה לו דרך איך שיכולים לצאת מכל בעיה שבעולם, ולכן אני מיעץ לך שתתחיל ללמד ביתר שאת ביתר עז את ספרי רבנו ז"ל, ומה טוב ומה נעים אם תעשה לעצמך סדר בסדרת 'אוצר הקונטרסים', שמדברים מכל הבעיות שרק יש בעולם וכו' וכו', ומגלים עצות איך שיכולים לצאת מכל הצרות וכו' וכו'.

נא ונא תעשה כל מה שביכולתך להיות בשמחה, אשר אין למעלה מזה, ומהרנ"ת ז"ל הבטיח לאחד מתלמידיו אם תהיה תמיד שמח, לא תראה פני גיהנום, ויכולים להבין את זה בפשיטות, כי רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן קי"ט) אין עולם הזה יש או גיהנום או גן עדן, ולכן כשאדם מסתובב בזה העולם ממרמר מדכא וכו', אזי הוא טועם את טעם גיהנום בזה העולם רחמנא לישזבן, כי אין עוד קללה יותר מזו שאדם מסתובב ממרמר ומדכא ועצוב ומיאש וכו' וכו', וזה בעצמו הגיהנום שאדם מסתובב בעצבות ובדפאון, ולא מוצא את מקומו וכו', ולכן תעשה כל מה שביכולתך רק להיות בשמחה, ואל תדחה את השמחה ליום מחרת, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (תנחומא שמיני) לפי שאין השמחה ממתנת לאדם לא כל מי ששמח היום שמח למחר ולא כל מי שמצר היום מצר למחר לפי שאין השמחה ממתנת לאדם; ולכן תהיה היום בשמחה, ותגאל את עצמך מהגיהנום שאתה נמצא בו וכו'.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' שג.

**יש בְּדוֹרְנוּ הֶרְבֵּה רַבָּנִים, אֲדַמּוּרִים וּמְנַהֲיֵי קְהֵלוֹת.
אִיךָ יְכוּלִים לְדַעַת מִי הוּא 'צַדִּיק אֲמִתִּי'?**

שאלה:

סאת דוד: שלום למורנו ורבנו. יש בְּדוֹרְנוּ הֶרְבֵּה רַבָּנִים, אֲדַמּוּרִים וּמְנַהֲיֵי קְהֵלוֹת. אִיךָ יְכוּלִים לְדַעַת מִי הוּא 'צַדִּיק אֲמִתִּי'?

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרֵב שַׁבַּת קֹדֶשׁ לְסֹדֵר שְׁלַח, כ"ב סיון ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל דּוֹד גֵּרוֹ יְאִיר

לְנֶכֶן קַבְּלִיתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אתה צריך לדעת שבאמת אי אפשר לדעת דבר זה בשום פנים ואופן, כי העין של האדם מטעה לגמרי, ואם הקדוש ברוך הוא אמר לשמואל הנביא שהיה מאד מאד גדול, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (ראש השנה כ"ה). שקול שמואל כמשה ואהרן, כמו שכתוב (תהלים צ"ט ו) "משה ואהרן בכהניו ושמואל בקראי שמו", ובעת שבקש ממנו הקדוש ברוך הוא שימשח בן אחד מבניו של ישי למלך, כתיב (שמואל א' ט"ז ו) "ויהי בבואם וירא את אליאב ויאמר אך נגד הוי"ה משיחו", שחשב שבדאי אליאב הוא ראוי להיות מלך לפניו יתברך, ועל זה כתיב (שם) "ויאמר הוי"ה אל שמואל אל תבט אל

מראהו ואל גבה קומתו כי מאסתיהו כי לא אשר יראה האדם, כי האדם יראה לעינים והוי"ה יראה ללבב", איך קטני ערך פחותים כמונו יכולים להגיד מי בן צדיק אמת ומי לא צדיק אמת? וכן אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן פ"ג) שזה יצר הרע גדול לומר תלמיד חכם זה נאה, וזה לא נאה וכו', ולכן בשום פנים ואפן אדם לא יכול להגיד שזה צדיק אמת וזה צדיק שאינו אמת, בשר ודם לא יכול לדעת דבר זה בשום אפן שבעולם, וזה דמיון אחד גדול מה שבני אדם מגדירים זה צדיק גדול, וזה בכלל לא צדיק וכו' וכו'.

וכבר ספר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן קט"ז) כשהיה בארץ ישראל, ספרו לו שם החשובים שהיו שם שבאו ממדינות אלו ונשם הרב הקדוש רבי אברהם מקליסק זכותו תגן עלינו, ורבי יעקב שמשון משיפיטובקה זכותו תגן עלינו, רבי זאב וואלף מטשורני-אוסטרך זכותו תגן עלינו וכו' וכו', וקבעו דירתם שם בארץ ישראל כמפרסם. וספרו לו שקדם שהיו בארץ ישראל, לא היו יכולים לציר לעצמן, שארץ ישראל היא עומדת בזה העולם, והיו סוברים שארץ ישראל הוא עולם אחר לגמרי, לפי גדל קדשת ארץ ישראל המבאר בספרים, ומפרש בתורתנו הקדושה מעלת קדשת ארץ ישראל כמה וכמה פעמים, והתורה בעצמה מפרשת כל גבולי ארץ ישראל לגדל מעלתה וקדשתה העצום והנורא מאד מאד. על כן לא היו יכולין לציר לעצמן בעיניהם, שארץ ישראל יהיה בזה העולם, עד אשר באו לשם וראו שארץ ישראל היא בזה העולם ממש. כי באמת ארץ ישראל הוא כמו מדינות אלו ממש, ועפר ארץ ישראל הוא במראה ודמות כמו עפר מדינות אלו ממש. כי מה שמביאין לפעמים עפר לבן משם זהו רק במקומות פרטיים, וגם במדינה זו נמצא עפר לבן ועפר של נתר בכמה מקומות, אבל עקר העפר בארץ ישראל הוא כמו עפר מדינות אלו ממש. כי באמת בדמות ותמונה אין חלוק כלל בין ארץ ישראל ובין שאר מדינות, להבדיל, ואף על פי כן היא קדושה מאד מאד בתכלית הקדשה עצומה ונוראה מאד, אשרי הזוכה להלף שם

אָפּלו אַרבע אַמות וכו', כַּאֲשֶׁר הִפְלִיגוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים וְכָל הַסְפָּרִים
בַּעֲצֵם קִדְשָׁתָהּ הַגְּדוּלָּה וְהַנּוֹרָאָה.

וּסְפָר רַבְּנוּ ז"ל זֹאת, כִּי הוּא עֲנִין נֶצְרָף מְאֹד לְכַמָּה עֲנִינִים, שְׁבִי
אָדָם נְבוֹכִים בְּהֵם בְּטַעוֹתֵימ. כִּי יֵשׁ טוֹעִים וְסוֹבְרִים, שְׁצָרִיכִין לְהַכִּיר
אֵת הַצְּדִיק אוֹ שְׂאֵר דְּבַר שְׁבַקְדָּשָׁה לְהַכִּירוֹ בְּפָנָיו בְּצַלְמוֹ וּדְמוּתוֹ,
שִׁיְהִי מְשֻׁנָּה בְּדְמוּתוֹ וּבְתַנּוּעוֹתָיו דִּיקָא, וּבְכַאֲמַת לֹא כֵן הוּא, כִּי
הַצְּדִיק הוּא בְּדְמוּת וְצֶלֶם כְּכֹל הָאֲנָשִׁים וְאִין בּוֹ שׁוּם שְׁנוּי כְּלָל, וְאִף
עַל פִּי כֵן הוּא עֲנִין אַחַר לְגַמְרִי, וְשְׂאֵר בְּנֵי אָדָם אֵינָם בְּדְמוּתוֹ כְּלָל
בְּכַאֲמַת לְאֲמַתּוֹ, כְּמוֹ שְׂאֵמֶר רַבְּנוּ ז"ל שְׂאִישׁ הַכֶּשֶׁר נִדְמָה, שֶׁהוֹלֵךְ
עִם כְּרַפְּשׁוֹת וְדַקִּין כְּמוֹ שְׂאֵר בְּנֵי אָדָם, וְאִף עַל פִּי כֵן הוּא עֲנִין אַחַר
לְגַמְרִי. וְכֵן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּכַאֲמַת הִיא מְבַדֵּלַת וּמְפַרְשֶׁת לְגַמְרִי מְשְׂאֵר
אֲרָצוֹת כְּכֹל עֲנִינֵיהָ וּבַחֲיִנּוּתֶיהָ. וְאֵמֶר רַבְּנוּ ז"ל שְׂאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהּ
רְקִיעַ אַחַר מְשְׂאֵר אֲרָצוֹת, וְכַמוֹכָא בְּזֵהָר הַקְּדוּשׁ (וַיִּקְהַל ר"ט), אִךְ אִף
עַל פִּי כֵן בְּגַשְׁמִיּוֹת לְפִי מְרָאָה עֵינֵי הָאָדָם אֵין רוֹאִים שׁוּם שְׁנוּי בֵּין
אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְשְׂאֵר אֲרָצוֹת, כִּי אִם מִי שְׁזוֹכָה לְהֵאָמֵן בְּקִדְשָׁתָהּ, יְכוּל
לְהַבְחִין קֶצֶת הַהִפְרָשׁ. כְּמוֹ כֵן הַצְּדִיק וְהָאֲנָשִׁים כְּשֵׁרִים לְעֶרְףֵ שְׂאֵר
הָעוֹלָם, שְׁבַאֲמַת הֵם דּוֹמִים בְּכֹל תְּנוּעוֹתֵיהֶם כְּשְׂאֵר בְּנֵי אָדָם בְּדְמוּתָם
וְצֶלֶמָם, וְאִין בֵּינֵיהֶם הַפְּרָשׁ בְּגַשְׁמִיּוֹת לְכָל מְרָאָה עֵינֵי בֶּשֶׁר, וְאִף עַל
פִּי כֵן בְּכַאֲמַת לְאֲמַתּוֹ אָנוּ מְאֲמִינִים שֶׁהֵם מְפַרְשִׁים וּמְבַדֵּלִים לְגַמְרִי,
כִּי אִישׁ כְּשֵׁר הוּא עֲנִין אַחַר לְגַמְרִי, מְכַל שְׁכֵן הַצְּדִיקִים הָאֲמַתִּיִּים;
עֵין שָׁם.

הַרִי שֶׁלֶף לְפָנֶיךָ שְׁזָה בְּלַתִּי אֶפְשָׁרִי לְהַכִּיר אֵת הַצְּדִיק מִבְּחוּץ,
כִּי מִבְּחוּץ יְכוּל לְהִרְאוֹת כְּמוֹ אָדָם פְּשׁוּט, אֲבָל מִבְּפָנִים הוּא דְבוּק בּוֹ
יִתְבַּרֵּךְ, וְנִכְלָל לְגַמְרִי בַּעֲצֵם עֲצֻמִּיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וּמוֹכֵן וּמְזַמֵּן כָּל
רַגַע לְמַסַּר אֵת נַפְשׁוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ וְכו', וְדַבַּר זֶה אִף בֶּן אָדָם לֹא
יְכוּל לְדַעַת, כִּי (פְּסָחִים ג'ד:) אֵין אָדָם יוֹדֵעַ מַה בְּלָבוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ.

מוֹהַרְנ"ת ז"ל הִיָּה רְגִיל לֹמֵר אֵת הַפְּסוּק (אִיּוֹב ג' י"ט) "קָטַן וְגְדוֹל
שָׁם הוּא", הֵינּוּ מִי שֶׁהוּא קָטָן וּמִי שֶׁהוּא גְדוֹל, זֶה יוֹדֵעִים רַק שָׁם

למעלה בשמים, ומכל שכן וכל שכן שאי אפשר לומר על אחד שהוא ענו גדול מאד, כי הרי הוא הולך עם ראש כפוף, וזה בעל גאון גדול כי הולך בקומה זקופה, כי כבר אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קצ"ז) כי בודאי אין זה מעלת הענוה, להראות עצמו בכפיפת ראש בדרך שטות כאלו הוא ענו, כי זה ענוה פסולה, ועקר הענוה כשהיא בחכמה; הינו כשאחד הולך בכפיפת ראש להראות כאלו הוא ענו זה מתנהג כמו שוטה, כי אדם יכול ללכת בקומה זקופה ויחשבו שהוא בעל גאון, ואף על פי כן הוא בעיני עצמו כמו כלום ועפר ואפר ממש.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלח.

המאחל לך שבת שלום...

ב' דש.

אני משתדל לפרגן לאשתי ולתת לה חם ואהבה, אבל היא לא מעריכה ולא מכבדת אותי

שאלה:

מאת נפתלי: שלום וברכה לצדיק. אני מודה לכם על כל מה שאתם פועלים אתי ברוחניות ובגשמיות, ואני יכול להגיד בפה מלא שהצלחתם אותי ממות לחיים, כי לפני שהתקרבותי אליכם לא היה לי שום כוון בחיים והייתי מבלבל מאד, ומאז שזכיתי להתקרב אליכם ולהפיר את הספרים שלכם למדתי דרך נפלאה.

אני משתדל להתנהג עם אשתי ברכות ובעדינות, לפרגן לה ולתת לה הרבה חם ואהבה כפי שאתם מלמדים אותנו, אבל

בְּכֹל זֹאת הִיא לֹא מוֹשְׁתַּנָּה, וְאֲנִי מוֹרְגִישׁ שֶׁהִיא שׁוֹלֶטֶת עָלַי וְלֹא
מַעְרִיכָה וּמְכַבֶּדֶת אוֹתִי. מִדּוּעַ זֶה כָּכָה?

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁשִׁי עָרַב שַׁבַּת קֹדֶשׁ לְסֹדֵר שְׁלַח, כ"ב סִינן ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל נַפְתָּלִי נְרוּ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

קֹדֶם אֲתָה צְרִיךְ לְדַעַת שְׁצָרִיכִים לְשִׁמְעַת אֶת שְׁנֵי הַצְּדָדִים, אֶף
פַּעַם אֲסוּר לְשִׁמְעַת רַק צֵד אַחַד, וְלִכֵּן אֲנִי בְּטוּחַ שֶׁגַּם לְאַשְׁתָּף יֵשׁ מֵהַ
לְסַפֵּר וְכו', וְדַבֵּר שְׁנֵי אָדָם צְרִיךְ לְהַמְשִׁיךְ לְלַכֵּת בְּדֶרֶךְ טוֹבָה וּבְאַהֲבָה,
וְלִהְיוֹת וּתְרֵן גְּדוֹל מְאֹד, כְּמֵאמָרָם ז"ל (דֶּרֶךְ אֶרֶץ זֹטָא פֶּרַק א') דֶּרֶכֶן שֶׁל
תְּלַמִּידֵי חֻכְמִים - עָנּוּ וּשְׁפַל רוּחַ, זְרִיזוּ, מְמַלְא, עָלוּב, וְאַהֲבֵה לְכָל
אָדָם, שְׁפַל לְאֲנָשֵׁי בֵיתוֹ; וְכו', עֵינֵן שָׁם. וְאַפְלוּ נִגִיד שְׁאָדָם יֵשׁ לוֹ אֲשֶׁה
רְעָה, כְּבָר אָמְרוּ חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (עֲרוּבִין מ"א): מִי שֵׁישׁ לוֹ אֲשֶׁה רְעָה
אֵינוֹ רוֹאֶה פְּנֵי גֵיהֲנוֹם, לְמֵאֵי נִפְקָא מִנָּה לְקַבּוּלֵי בְּאַהֲבָה; רוֹאִים מְזֵה
שְׁאַפְלוּ מִי שֵׁישׁ לוֹ אֲשֶׁה רְעָה צְרִיךְ לְקַבֵּל אֶת זֶה בְּאַהֲבָה וְלִשְׁתַּקֵּי.

יְדוּעַ מֵהַ שְׁמוּבָא מֵהָאֲרִיז"ל (שַׁעַר הַגְּלִילִים הַקְּדוּמָה כ') כָּל הַתְּלַמִּידֵי
חֻכְמִים שֶׁבְּדוֹר הַזֶּה, נִשְׁוֹתִיהֶם שׁוֹלְטוֹת עֲלֵיהֶם, לְפִי שֶׁהֵם מְזַמְּנֵי דוֹר
הַמְּדַבֵּר, שֶׁהֵם לֹא נִתְּנוּ נְזֻמִּיהֶם לְעַגְלָה, וְהָאֲנָשִׁים חֻטְאוּ, וְנִתְּנוּ נְזֻמִּיהֶם
לְעַגְלָה; וְכו' עֵינֵן שָׁם.

וְלִכֵּן הֵרִי שֶׁלֶךְ לְפָנֶיךָ - אִם אָדָם רוֹאֶה שְׁאַשְׁתּוֹ שׁוֹלֶטֶת עָלָיו,
סִימָן שֶׁהוּא הֵיךְ בְּדוֹר הַמְּדַבֵּר, וְהוֹרִיד בְּכַח מֵאֲשֶׁתּוֹ אֶת הַזָּהָב, וְנִתְּן
אֶת זֶה לְעֵשׂוֹת עַגְלָה, וְעַכְשָׁו כְּשֶׁבָא בְּגִלְגוּל לְתַקֵּן אֶת חֻטְאֵי הָעַגְלָה, אִז
אֲשֶׁתּוֹ שׁוֹלֶטֶת עָלָיו כְּדִי לְתַקֵּן עַל מֵהַ שֶׁהוּא שָׁלֹט עָלֶיהָ בְּעֵת עֲשִׂית
הָעַגְלָה.

הַבְּעַל שֵׁם טוֹב הַקְּדוּשׁ זְכוּתוֹ תִּגָּן עָלָינוּ אָמַר: כְּשֶׁאָדָם פּוֹגֵם
בְּמַחְשָׁבָה הוּא סוֹבֵל מֵהִלְדִּים שְׁלוֹ, וְכִשְׁאָדָם פּוֹגֵם בְּדַבְּרוֹ הוּא סוֹבֵל
מֵאֲשֶׁתּוֹ, וְכִשְׁאָדָם פּוֹגֵם בְּמַעֲשָׂיו הוּא סוֹבֵל מִבְּנֵי אָדָם, וְלִכֵּן רְאוּי

לחזור בתשובה שלמה במחשבה דבור ומעשה שלו, ועל ידי זה יתפרדו כל פועלי און, ויתבטל כל הסבל שסובל מהם.

ולכן אתה צריך להתאזר במדת הסבלנות, ואפלו שזה בא לך מאד מאד קשה, זכר מה שאמר התנא הקדוש (אבות פ"ק ה') לפום צערא אגרא, ודע לך כשאדם עוצר את עצמו לא לכעס, אפלו שנמצא במדור הקלפות וכו', בזה הוא עולה עד עולם האצילות, שהוא בטל ומבטל אל האין סוף ברוך הוא, כי הכל תלוי כפי מדת הסבלנות ולא להכנס בכעס, שבדרך כלל בא מגאות וישות, אדם צריך לבטל את עצמו כל כלו אליו יתברך, ושלל יהיה לו אפלו משהו תרעמת על אשתו וכו', כי האשה היא חלק מבעלה, כמו שכתוב (בראשית ב' כ"ג) "עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת". אני יודע שכואבים לך הבזיונות שאתה סופג מאשתך, אבל אתה צריך לדעת שהכל הוא בחשבון צדק ממנו יתברך.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלח.

המאחל לך שבת שלום...

ב' שה.

אני רוצה לכבד את אבי בסנדקאות, אף חוששת שזה יפגע בחמי. מה דעתו של הצדיק?

שאלה:

מאת חוה: לכבוד הצדיק כבוד קדשת מוה"רא"ש שליט"א. תודה רבה על כל העצות הנפלאות, אני מאד אוהבת אתכם ומאחלת לכם הרבה בריאות איתנה וחזקה. ברוך השם אני בהריון בחדש שביעי, ואני עומדת ללדת בן.

אני יודעת שנהוג שבבגרות של הבן הראשון אביו של הבעל יהיה הסנדק, אבל בגלל שחמי כבר זכה להיות סנדק בנכד אחר מהמשפחה, ואבא שלי עוד לא, כי זה הנכד הראשון מצד המשפחה שלי, ברצוני לכבד את אבא שלי. באמת שאני לא רוצה לפגוע, לא בחמי ולא באבא שלי. בעלי מתעצבן כשאני מדברת על הנושא, כי אמרתי לו שאני רוצה לכבד את אבא שלי. בלי קשר, אני יודעת שעדיף לכבד במצוה הזו אדם שומר תורה ומצוות, ולכן אולי כדאי לכבד במצוה רב כלשהו. חשוב לי לציין שאין לי שום בעיה עם חמי, אבל אני רוצה לכבד את אבא שלי, ואם לא הוא, אז אני מעדיפה לכבד במצוה רב ירא שמים. מה דעתו של הצדיק?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר שלי, כ"ב סיון ה'תשע"ג.

שלום רב אל חנה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתעברי את ההריון בקלות ותלדי בקלות, והכל יסתדר על הצד הכי טוב.

ידוע שצריכים מאד מאד לשמר לא לעשות מריבות בבית היולדת, וצריכים לוותר וכו', העקר לא לבוא לידי מחלוקת, כי (בראשית רבה פרשה ל"ח סימן ו') גדול השלום ושנואה המחלוקת; ואמרו (דרך ארץ זוטא פרק ט') אהב את השלום ושנא את המחלוקת; ולכן ככל שיכולים למעט במחלוקת זה יותר טוב, אבל זה דבר פשוט עד מאד שהסנדק צריך להיות לכל הפחות שומר שבת, שומר תורה ומצוות, כי הסנדק נעשה כמו מזבח, ואיך אחד שמחלל שבת וכו', בכלל רוצה להיות סנדק? וזה דבר פשוט עד מאד.

ומוכא (בספר השל"ה הקדוש מסכת חלין פרק גר מצוה מ"א) מצות סנדקאות הוא מצוה גדולה במאד. במדרש שוחר טוב על הפסוק

(תהלים ל"ה ב') "החזק מגן וצנה", אמר דוד להקדוש ברוך הוא, במה שאתה עושה לי אני משבחך בכל אברי אשר בי - בראש אני מניח תפלין, בשערי לא תקפו, בירכי אני עושה סנדקות לילדים הנמולים, וצריך לחפש אחר יהודי כשר לעשותו סנדק, דהוא הבעל ברית, כדי שיבוא אליהו זכור לטוב, וישב על הקתדרא מכסה במעיל אצל בעל ברית, וצריך לחזר גם כן אחר אדם כשר למול, כדאייתא במדרש על הפסוק (בראשית י"ז ג) "המול ימול", יבא טהור ויטפל עם הטהור, ולא יקח מוהל באהבת אדם רק אמן ומחזק לכהן. והחסידי מהר"י סג"ל כשנעשה הוא בעל ברית, היה נוהג לרחץ ולטבל עצמו להחזיק התינוק בטהרה לברית, ואמר גדול מצות בעל ברית ממצות המוהל, מפני שרגליו דומה למזבח כאלו מקטיר קטרת לשמים. וכו', עין שם.

הרי שלך לפניך שסנדק צריכים לקחת ירא שמים גדול מאד שהוא עוד יותר חשוב ממוהל, אשר ידוע שרובנו ז"ל אמר (ספר המדות אות מוהל סימן א') צריך לחזר אחר מוהל צדיק וירא שמים, כי כשהמוהל אינו טוב, יכול להיות שלא יהיה מוליד חס ושלום הנמול על ידו, גם על ידי שהמוהל לא טוב, על ידי זה בא התינוק חס ושלום לידי חלי נופל; וכן אמר (שם סימן ג') המוהל נותן הבנה להנמול בלמוד תורה; הרי שצריכים להקפיד איזה מוהל לוקחים, עם כל זאת הסנדק יותר גבוה מהמוהל, ולכן אני לא מבין אחד שמחלל שבת ואינו מקים מצוות, איך הוא לא מתביש לבקש שהוא רוצה להיות סנדק? בשעה שהיה ראוי לו להתביש מאד מאד, כי הרי אליהו הנביא בא בעת הברית, ויראה את מעשיו המגנים וכו' וכו'.

ולכן לדעתי צריכים מאד מאד לשמר לא לעשות מחלקת, ולעשות פשרה לתת לצדיק גדול או לתלמיד חכם גדול שהוא יהיה הסנדק, וכך לא יצטרכו לריב מי יהיה הסנדק, ויהיה שלום במשפחה אשר אין דבר גדול מזה, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (דברים רבה פרשה ה' סימן י"ב) גדול השלום שאין הקדוש ברוך הוא מבשר את

ישראל שיהיו נגאלין אלא בשלום; ואמרו (שם) אין הקדוש ברוך הוא מנחם את ירושלים אלא בשלום.

המאחל לך שבת שלום...

ב' שו.

**ההורים שלי מתנגדים לשדוך שלי וגם לי יש חששות.
מה עלי לעשות?**

שאלה:

מאת ארנית: לכבוד קדשת הצדיק מוהרא"ש שליט"א שלום וברכה. תודה רבה לצדיק על כל החסדים, השם יברך אתכם בבריאות איתנה ואריכות ימים טובים ונעימים. אני בת שלשים ואחת, נפגשת עם בחור בן שלשים ושש, ובחסדי השם שנינו באים מבתיים דתיים. ההורים שלי מתנגדים לשדוך כוון שהוא אינו עובד, כי הוא עובד מעט ובעקר לומד תורה, וכן משום שהם טוענים שאינו בריא. לי יש חששות מצד עצמי, וביניהם חששות בנוגע למשפחתו, הן משום שיש לו שני אחים גרושים, הן משום שאומרים שאמא שלו שתלטנית, ויש עוד ענינים שהשפיעו עלי ועל הורי אף קשה לי לפרט אותם כעת.

אנחנו נפגשים זמן רב, ואני רואה בו מדות טובות, אף פוחדת שאמא שלו עלולה להתערב לנו בחיים, וכן חוששת מפל מה שמפחידים אותי מבחינה כלכלית, ולצערי הרב אחרי כל כך הרבה זמן הלב שלי לא לגמרי שלם.

קשה לי לקום ולעשות צעד כנגד הורי, ולכן מבקשת את ברכת הרב שאם הוא אכן הזוג שלי יוסרו הספקות שלי, והדעה של ההורים שלי תתהפך לטובה כהרף עין והם ירצו בו, ואני מתפללת לקדוש-ברוך-הוא שלא אעשה טעות בדברך

כל-כף חֲשׂוֹב, וְשֶׁהַשֵּׁם הַרְחֵמֵן יִרְחַם עָלַי, אֶת הַטּוֹב יִקְרֶב, אֶת
הָרַע יִרְחִיק, וְהַטּוֹב בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה.
אֲנִי מִבְּקִשְׁתְּ אֶת עֲצָתוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק וְאֶת בְּרַכְתּוֹ שְׂאֲזַכֶּה
לְיִשׁוּעָה בְּנוֹשָׂא הַזֶּה, כִּי עַד מָתִי אֲחַכֶּה? וְשֶׁהַכֹּל יִתְהַפֵּךְ
לְטוֹבָה, וְשֶׁתְּהִיָּה לִי תְּמִיד שְׂמֵחָה וְאַמוּנָה שְׁלֵמָה.

תשובה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרֵב שַׁבַּת קֹדֶשׁ לְסֹדֵר שְׁלַח, כ"ב סיון ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל אֲרֻנֵית תַּחֲיָה

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

לְדַעְתִּי בְּמַצֵּב הַזֶּה אֶת צְרִיכָה לְצִיַּת אֶת הַהוֹרִים וְכוּ', כִּי מִכֹּל
מֵה שְׂאֵת מְסַפֶּרֶת וְכוּ', נִרְאֶה שֶׁהַהוֹרִים צוֹדְקִים, הֵן אֲמַת שְׂאֵת כְּבָר
מִבְּגֵרַת, אֲבָל אִם יֵשׁ שְׂמָה חֲשָׁשׁוֹת גְּדוּלִים וְכוּ', לְמָה אֶת צְרִיכָה
לְהַכְנִס בְּמָטָה חוֹלָה וְכוּ'?

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִזְמִין לָךְ אֶת הַבְּחוּר שְׁשִׁיךְ לְשַׁרְשׁ נִשְׁמַתְךָ,
וְתִהְיֶה מְשִׁיכָה בִּינֵיכֶם, וְתִזְכּוּ לְהִתְחַתֵּן לְשֵׁם שָׁמַיִם וְלִבְנוֹת בֵּית נְאֻמָּן
בְּיִשְׂרָאֵל.

הַמְּאַחֵל לָךְ שַׁבַּת שְׁלוֹם...

ב' שז.

**אֲשֶׁתִּי רוֹצֶה לְהַכְנִיס הַבֵּיתָה טְלוּיִזְיָה. הָאִם עָלַי לְוִתֵּר לָהּ
וְלֹאֲפָשֵׁר לָהּ לַעֲשׂוֹת זֹאת?**

שאלה:

מֵאֵת רְאוּבֵן: לְכַבּוֹד קֹדֶשֶׁת מוֹהֲרָא"ש, שְׁלוֹם רַב. אֲנִי
וּמִשְׁפַּחְתִּי בִקְרָנוּ אֲצַלְכֶם בְּשַׁבַּת הָאַחֲרוֹנָה, וְאֲשֶׁתִּי פּוֹנֵתָה
אֵלַיךְ לְגַבִּי הַשְּׁלוֹם-בֵּית שְׁלָנוּ וְסִפְרָה שֶׁהַמַּצֵּב שְׁלָנוּ לֹא כָל-

כך טוב, אתה אמרת לי להיות סבלן ולוותר וחסרת על זה כמה פעמים.

אני חוזר בתשובה מזה שש שנים, עם הרבה עליית וירידות. לפני חמשה חודשים מו"ר אבי נפטה, ובעקבות זה התחזקתי יותר, וכיום אני אברך בכלל 'היכל הקדש' בבאר-שבע.

ברוך השם עד היום לא היתה לנו טלויזיה בבית, אך עכשו אשתי החליטה להכניס היתה טלויזיה, וזו הסבה לרב המריבות שלנו. רציתי לדעת האם קשהצדיק אמר לי לוותר ולהיות סבלן הוא התכוון שאוותר לאשתי ואכניס את הטלויזיה היתה? תודה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר שלח, כ"ב סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל ראובן נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה בעצמך כותב שבמשך החזרה בתשובה שלך היה לך עליות וירידות, ורק לאחרונה התחלת להתחזק, ונכנסת ללמד בכלל וכו', ולכן אתה צריך להבין שאשה צריכה הרבה תשומת לב, וגם שלא יחסר לה חם ואהבה מבעלה וכו', וכו', ולכן מאחר שזה חסר לה, אזי היא רוצה טלויזיה בבית וכו', ואני מרח להגיד לך שלא בשביל זה המריבות וכו', אתה לא מתיחס אליה כמו שצריך, ולא נותן לה את התשומת לב הנכונה, ואת החם והאהבה וכו', אזי היא רוצה טלויזיה בבית שלא ישעמם לה, אבל אם היתה מביא פרנסה, והיתה מתיחס אליה בכבוד, ונותן לה חם ואהבה, אזי בודאי היא לא היתה רוצה להכניס בבית טלויזיה.

ולכן תראה לקים מה שאמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא נט.) לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו, שאין ברכה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא בשביל אשתו, שנאמר (בראשית י"ב) "ולאברם היטיב בעבורה" והינו דאמר להו רבא לבני מחוזה, אוקירו לנשיכו כי היכי

דתתערתו, (תכבדו ותיקרו את נשותיכם כדי שתתעשרו). ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר חלק א' סימן ס"ט) שעקר העשירות בא בזכות האשה, ואתה צריך לדעת כי (סוטה יז.) איש ואשה זכו שכינה ביניהן, ואמרו (ירושלמי ברכות פרק ט' הלכה ח') אי אפשר לאיש בלא אשה ואי אפשר לאשה בלא איש אי אפשר לשניהן בלא שכינה, ובמקום שהשכינה נמצא שם הברכה מצויה, רק שיהיה ביניהם שלום ואהבה גדולה מאד, כי שלום אמרו חכמינו הקדושים (שבת י.) זה שמו של הקדוש ברוך הוא, ולכן אם מכניסים את הקדוש ברוך הוא בתוך הבית, זה נקרא שלום בית, הינו שמו של הקדוש ברוך הוא בתוך הבית, ולכן תעשה כל מה שבכלתך לכבד וליקר את אשתך, ולהראות לה יותר אהבה, אזי היא לא תרצה שום דבר רק אותך לבד.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך שבת שלום...

ב' שח.

לפני שבועים הודיע בעל הבית להורים שלי שהם צריכים לפנות את הדירה. האם זה טוב עבורנו?

שאלה:

מאת דוד גואל: לכבוד מוה"רא"ש הקדוש. דבר ראשון תודה רבה על כל החזקים העצומים שאתם נותנים לנו, ובלעדיכם לא היינו מסגלים כמעט לכלום!

אנחנו גרים כבר שלש-עשרה שנה בשכירות, ופתאום לפני כשבועים הודיע בעל הבית לאבא שלי שהוא מוכר את הבית.

השאלה שלי היא האם צריך להתפלל להשם יתברך שיבטל את זה, או שזה ממנו יתברך והמעבר יהיה טוב בשבילנו? חוץ מזה, אני מבקש מאד מהצדיק שיתפלל שיהיה להורים שלי בית משלהם. תודה רבה על הכל, אשמח לקבל תשובה בהקדם כי המצב ממש דחוק ואיני יודע מה לעשות.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר שלח, כ"ב סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל דוד גואל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

לדעתי, כל אדם צריך לעשות מיני מאמצים שבעולם שיהיה לו בית דירה משלו, ולא יצטרך לגור בשכירות, כי הגר בשכירות אִזי כל חדש הוא משלם שכר דירה, וזה הולך ממש לביוב וכו' וכו', כי אף פעם לא יחזר לו הכסף, מה שאין כן אם יש לו בית משלו, אפלו שיש לו משכנתא גדולה, עם כל זאת את הכסף שהוא משלם בכל חדש למשכנתא, הוא משלם את זה לעצמו, והכסף לא הולך לאבוד, כי יבוא היום שירצה למכר את הבית ויהיה לו נכס ביד, ויקבל חזרה את הכסף שהשקיע כל השנים.

ולכן אני תמיד מעורר את האנשים שיעשו כל מיני מאמצים שבעולם לקנות בית, ולא לגור בשכירות וכו'. בודאי צריכים לשפך הרבה תפלות להקדוש ברוך הוא שיזכה להוציא את זה מכח אל הפעל, ומה שתפלה פועלת שום דבר בעולם לא פועל, ואצלו יתברך מאד מאד חשובה תפלה, כמאמרם ז"ל (ויקרא רבה פרשה ל' סימן ג') בדורות הללו שאין להם לא מלך ולא נביא לא כהן ולא אורים ותמים ואין להם אלא תפלה זו בלבד, אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא: רבוננו של עולם אל תבזה את תפלתם! (תהלים ק"ב) "תכתב זאת לדור אחרון" - מכאן שהקדוש ברוך הוא מקבל השבים, "ועם נברא יהלל יה" - שהקדוש ברוך הוא בורא אותן בריה חדשה; ואפלו שמתפלל ורואה שאינו נענה, אמרו חכמינו הקדושים (ברכות לב:) אם

רָאָה אָדָם שֶׁהִתְפַּלֵּל וְלֹא נִעְנָה יְחִזֵּר וַיִּתְפַּלֵּל שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים כ"ז י"ד)
 "קִנְיָה אֶל הַיְיֹוָה חֲזֹק וַיֵּאֱמֹץ לִבָּהּ וְקִנְיָה אֶל הַיְיֹוָה"ה, כִּי בּוֹדָאֵי אִם
 מִתְעַקְשִׁים אֲצֻלוֹ יִתְבָּרֵךְ פַּעַם אַחֵר פַּעַם וְלֹא מִתְעַיְפִים בַּתְּפִלָּה, אֲזַי
 רוֹאִים יְשׁוּעוֹת גְּדוּלוֹת, כִּי מֵה שֶׁתְּפִלָּה פּוֹעֵלֶת שׁוֹם דְּבָר בְּעוֹלָם לֹא
 יְכוּל לְפַעֵל.

וְלִכֵּן אַחֵר שֶׁלֹּשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּשִׁכְרוֹת וְכַעַת רוֹצִים לְהוֹצִיא אֶת
 הַהוֹרִים שֶׁלָּךְ מֵהַדִּירָה וְכו', זֶה בּוֹדָאֵי רְמֵז מֵהַשְּׂמִים שְׂרוֹצִים כְּבָר
 שְׁלֵהוֹרִים שֶׁלָּךְ יִהְיֶה בֵּית מִשְׁלָהֶם, וְלִכֵּן אֶתָּה צְרִיף לְחֲזֹק וּלְעוֹדֵד
 אוֹתָם מְאֹד שֶׁהַכֹּל יִסְתַּדֵּר וְשִׁיְהִיָּה לָהֶם אִמְצָן לְחַשֵּׁב עַל דִּירָה מִשְׁלָהֶם.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בַּתְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי
 מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ שִׁיְהִיָּה לָךְ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה
 תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחִיל לָךְ שְׁבֵת שְׁלוֹם...

ב' שט.

**מְתֵי יְגִיעַ הַסּוּף וְנִזְכָּה לְצֵאת מִכָּל הַחֻבוֹת, וְנוֹכַל לְעֶזֶר
 לְאֲנָשִׁים אַחֲרִים?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת שְׁלוֹם: רוֹבְצִים עָלַי וְעַל אֲשֶׁתִּי חֻבוֹת גְּדוּלִים. מְתֵי יְגִיעַ
 הַסּוּף וְנִזְכָּה לְצֵאת מִכָּל הַחֻבוֹת, וְנוֹכַל לְעֶזֶר לְאֲנָשִׁים אַחֲרִים
 בְּמִקּוֹם שֶׁתְּמִיד יַעֲזְרוּ לָנוּ?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁשִׁי עֶרֶב שְׁבֵת קֹדֶשׁ לְסִדְרֵי שְׁלָח, כ"ב סִינן ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה אֶל שְׁלוֹם נְרוֹ יֵאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלֵתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

רַבְּנּוּ ז"ל אָמַר (שיחות הר"ן סימן קי"ב) יֵשׁ עֲבָרָה שֶׁעֲנֵשָׁה שֶׁל הָעֲבָרָה הֵיאָה שִׁיָּהָא בְּעַל חוֹב תְּמִיד, וְאֶפְלוּ יַעֲשֶׂה כָּל טַעֲדָקִי וּפְעֻלוֹת דְּאֶפְשָׁר לֹא יוֹעִיל כָּלָּל, וְיִהְיֶה בְּעַל חוֹב תְּמִיד. וּלְפַעְמִים גּוֹרֵם הָעֲבָרָה שֶׁמִּפִּיל גַּם אַחֲרִים לְהִיּוֹתָם בְּעֲלֵי חוֹבוֹת. וְלִזֶּה יֵשׁ עֵת שֶׁנַּעֲשׂוּ כַּמָּה בְּעֲלֵי חוֹבוֹת בְּעוֹלָם, זֶהוּ מַחֲמַת הָעֲבָרָה הַזֹּאת שֶׁנִּתְּגַבְּרָה בְּעוֹלָם חֹס וְשָׁלוֹם וְהָעֲבָרָה הַזֹּאת רַחֲמָנָא לִישׁוֹבָן הִיא הוֹצֵאת זָרַע לְבִטְלָה, שְׁמִי שֶׁנִּכְשַׁל בַּחֲטָא הַמְּגַנָּה הַזֶּה וּמוֹצִיא זָרַעוֹ לְבִטְלָה, הוּא נּוֹפֵל לְקַטְנוֹת הַמַּחֲזִין וְכוּ', וְחֵי בְּצַמְצוּם הַדַּעַת וְהַשְׂכָּל, עַד שֶׁלֹּא רוֹאֶה עֲצָה אַחֲרֵת רַק לְהִלוֹת כֶּסֶפִּים, וְהוּא מְכַנֵּס בַּפֶּח עוֹד אֲנָשִׁים שֶׁנַּעֲשִׂים בְּעֲלֵי חוֹבוֹת בְּשִׁבְלוֹ, כִּי הַחֲטָא הַמְּגַנָּה הַזֶּה שֶׁל הוֹצֵאת זָרַע לְבִטְלָה, מִטְמַטֵּם אֶת הַדַּעַת וּמַעֲקָם אֶת הַלֵּב, וּמְכַנֵּס בּוֹ סִפְקוֹת וּבְלִבּוּלִים וְכוּ', וְהוּא נַעֲשֶׂה מִתְּסַכָּל לְגַמְרֵי וְכוּ', וּכְכֹל שְׁמִלּוּהוּ יוֹתֵר כֶּסֶפִּים, הוּא יוֹתֵר נִכְנָס בְּקַטְנוֹת הַמַּחֲזִין וּבִתְסַכּוּל וּבִיָּאוּשׁ גָּדוֹל מְאֹד].

וְעֲצָה עַל זֶה, לָשׁוּב בְּתַשׁוּבָה בְּכִלְלִיּוֹת וּלְהַתְחַנֵּן לְפָנֵי הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ לְהַצִּילוֹ מֵעֲבָרָה זוֹ, וּלְהַתְחַרֵּט בְּכִלְלִיּוֹת עַל עֲבָרָה זוֹ. וְעַתָּה לָשׁוּב עַל זֶה הוּא כְּשֶׁהוּא בְּמַחֲזִין דְּגִדְלוֹת - אֲזִי טוֹב לְהַתְחַרֵּט וּלְבַקֵּשׁ מֵאֵת הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שָׁמוּ עַל זֶה וּלְשׁוּב בְּתַשׁוּבָה, כִּי מַחֲזִין דְּקַטְנוֹת הוּא בְּחִינַת בְּעַל חוֹב. כִּי אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (קְדוּשֵׁין מ"ט): "עֲשֵׂרָה קַבִּין שָׁנָה יִרְדּוּ לְעוֹלָם, תִּשְׁעָה נִטְלוּ עֲבָדִים". שָׁנָה הוּא בְּחִינַת מַחֲזִין דְּקַטְנוֹת, עֲבָדִים הוּא בְּחִינַת (מִשְׁלֵי כ"ב ז') "עֶבֶד לִוְה לְאִישׁ מְלִוְה". וּלְפִי זֶה כְּשֶׁהוּא בְּמַחֲזִין דְּגִדְלוֹת אֲזִי הָעֵת לָשׁוּב עַל הַחֲטָא הַמְּגַנָּה הַזֶּה וּלְבַטֵּל אֶת הָעֲנָשׁ שֶׁל בְּעַל חוֹב שֶׁהוּא בְּחִינַת מַחֲזִין דְּקַטְנוֹת; כִּי בְּאֵמַת אֲתָה צָרִיךְ לְדַעַת שְׁמִי שְׁלוֹה כֶּסֶפִּים וְהוּא בְּעַל חוֹב לְכָל אָחָה, זֶה בְּעַצְמוֹ עֲנָשׁ גָּדוֹל מְאֹד.

וְלִכֵּן צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שִׁיזְכֶּה לְהַגִּיעַ לְגִדְלוֹת הַמַּחֲזִין, וְאֲזִי כִּשְׁתִּהְיֶה לוֹ גִּדְלוֹת הַמַּחֲזִין, שִׁיִּתְפַּלֵּל לְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שִׁיּוֹצִיא אוֹתוֹ מִהַפֶּח הַזֶּה, וְהִלּוּאֵי שֶׁתְּזַכֶּה לוֹמַר בְּכָל יוֹם אֶת הַתְּפִלָּה הַזֹּה, וְזֶה יוֹעִיל לָךְ מְאֹד מְאֹד:

רבוננו של עולם חוס וְחַמַּל עָלַי וְתוֹצִיאֵנִי מֵהַקְּטָנוֹת
וְהַדְּחָקוֹת, שְׁגַרְמַתִּי לְעַצְמִי עַל יְדֵי חֲטָאֵי הַמְּרִבִּים שֶׁחֲטָאתִי,
עוֹיְתֵי וּפְשָׁעֵתִי לְפָנֶיךָ, וּבִפְרֹט בַּחֲטָא הַמְּגַנָּה שֶׁל הוֹצָאת זָרַע
לְבִטְלָה, שֶׁהוּא חֲטָא חָמוֹר מְאֹד, עַד שֶׁחֲכַמִּינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ
כָּל הַמוֹצִיא זָרַעוֹ לְבִטְלָה חַיֵּב מִיתָה, מָה אָמַר מָה אָדְבַר מָה
אֶצְטַדֵּק, הַאֱלֹהִים מֵצָא אֶת עוֹוֹנִי, וּמִפְּנֵי הַחֲטָא הַמְּגַנָּה הַזֶּה
נִתְעַבַּר דְּמִי בִּי, וְנִתְבַּלְבְּלָה דַעְתִּי, וְנִתְעַקַּם לְבָבִי בַקְּשׁוֹת וּסְפָקוֹת
עָלֶיךָ, עַד שֶׁנִּפְלַתִּי בַקְּטָנוֹת הַמְּחִין, שֶׁאֲבַדְתִּי אֶת שְׁכָלִי לְגַמְרִי,
וְנִעַשְׂתִּי עֶבֶד לְיֹצְרֵי הָרַע, עַד שֶׁהוּא מוֹשֵׁל בִּי, וְנִתְקִים אֶצְלִי
”עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ וְנִבֵּל כִּי יִשְׁבַע לַחֵם”, שְׁעַל יְדֵי זֶה נִפְלַתִּי בַעֲנִיּוֹת
גְּדוֹלָה מְאֹד, עַד כְּדֵי כֵּךְ שֶׁאֲנִי מִכָּרַח לְהַלְוֹת כֶּסֶף לַקְּנוֹת לַחֵם,
וְכָל כֵּךְ נִפְלַתִּי בַעֲנִיּוֹת עַצְמִי בִּיאֹוֶשׁ עִמָּךְ מְאֹד, עַד שֶׁאֲנִי לֹא רוֹאֶה
שׁוֹם דְּרָךְ אִיךָ יוֹצְאִים מִזֶּה.

אָנָּה רְבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם חַמַּל עַל נַפְשׁ אֲמַלְלָה כְּמוֹנִי, וְתוֹצִיאֵנִי
מִקְּטָנוֹת הַמְּחִין וְאֶזְכֶּה לְהַגִּיעַ לְגְדֻלוֹת הַמְּחִין, בְּאִפְךָ שֶׁאֶהִיָּה חֲזַק
לְהַתְּפִלֵּל אֵלֶיךָ תְּמִיד, וּלְהַתְּחַנֵּן וּלְבַקֵּשׁ עַל נַפְשִׁי, עַד שֶׁאֶזְכֶּה
לְצִאת מִהַקְּטָנוֹת וּלְכוּא אֶל הַגְּדֻלוֹת, וְאֵתָה הוֹדַעְתָּנִי עַל יְדֵי רֹאשׁ
צְדִיקֶיךָ שֶׁאֵין שׁוֹם יְאוֹשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, אֶפְלוֹ שֶׁאָדָם כָּבֵר עֶבֶר
עַל כָּל הָעוֹוֹנוֹת בְּכִלְיּוֹת, וּבִפְרֹטִיּוֹת עַל הָעוֹוֹן הַחָמוֹר הַזֶּה שֶׁל
הוֹצָאת זָרַע לְבִטְלָה, גַּם בֵּן מוֹעִילָה תְּשׁוּבָה, עַל יְדֵי שֶׁאֶתְחַרַּט עַל
מַעֲשֵׂי הַמְּגַנִּים שְׁעָשִׂיתִי עַד עַכְשָׁיו, וְאֶזְכֶּה לְקַבֵּל עָלַי קִבְלָה חֲזָקָה
לֹא לְחֹזֵר אֶל הָעוֹוֹן הַחָמוֹר הַזֶּה, וְגַלִּיתִּי לָנוּ אֲשֶׁר עָקַר הַתְּשׁוּבָה
שְׁמַהֲיִים וְהִלָּאָה לֹא לְהַמְשִׁיךְ בַּזְּהֵמַת הַחֲטָא הַמְּגַנָּה הַזֶּה.

אָנָּה מִמֶּךָ רְבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, חוֹס וְחַמַּל עָלַי שֶׁאֶזְכֶּה לְהִיּוֹת
חֲזַק בְּדַעְתִּי, לֹא לְחֹזֵר אֶל הָעוֹוֹן הַחָמוֹר הַזֶּה, וְאֶזְכֶּה לְתַקֵּן אֶת
מָה שֶׁקִּלְקַלְתִּי, עַד שֶׁאֶצֵּא לְגַמְרִי מִהַחֻבוֹת, וְיִקָּים בִּי מִקְרָא
שֶׁכְּתוּב בְּצִלּוֹ חִמְדָּתִי וְיִשְׁכַּתִּי וּפְרִיּוֹ מִתּוֹךְ לַחֲכִי, וּמַעֲתָה אֶזְכֶּה
לְהַחֲדִיר בְּעַצְמִי אֲמוּנָתְךָ הַפְּשׁוּטָה שֶׁאֵתָה מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ,

ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ובתוך כל עלמין, ולא אסיח דעת ממך פרגע, ואזכה להכליל בך מעתה ועד עולם אמן סלה.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך שבת שלום...

ב' שי.

**כְּשֶׁהֵייתִי בְּגִיל חֲמֵשׁ-עֶשְׂרֵה אָבִי נִפְטַר מִהַתְקַף לֵב
בְּאֲמִצֵּעַ נְסִיעָה, וּמֵאֵז יֵשׁ לִי פְחָדִים מְנַסְיֵעוֹת**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת שְׂמֵעוֹן: לְכַבֹּד מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א. רֵאשִׁית כָּל אוֹדָה לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁזְּכִינוּ לְכַזֵּה צְדִיק בְּדוֹר הַזֶּה. בְּחֶסְדֵי הַשֵּׁם זְכִיתִי לְקַרְא אֶת הַחוֹבְרוֹת שֶׁל הָרַב, וְהֵן מְאֹד מְחֻזְּקוֹת אוֹתִי, וְאִפְלוּ שֶׁקָּרָאתִי אֶת הַחוֹבְרֵת פֶּעַם אַחַת, אָנִי מִשְׁתַּדֵּל לְקַרְא אוֹתָהּ עוֹד פֶּעַם וּלְהִתְחַזֵּק.

שְׂמִי שְׂמֵעוֹן, וְלִצְעָרִי הָרַב כְּשֶׁהֵייתִי בְּגִיל חֲמֵשׁ-עֶשְׂרֵה אָבִי קִבַּל הַתְקַף לֵב בְּאֲמִצֵּעַ נְסִיעָה וְנִפְטַר. כִּיּוֹם אָנִי כְּבָר בְּגִיל אַרְבָּעִים וְאַחַת וּבְרוּךְ הַשֵּׁם יֵשׁ לִי מִשְׁפָּחָה, אֲךָ עִם כָּל זֹאת עֲדִין יֵשׁ לִי פְחָד לִפְנֵי כָּל נְסִיעָה, וְאֲנִי מִפְחָד מִמְקוֹמוֹת סְגוּרִים. בְּתוֹר בְּחוֹר הָיוּ לִי מִחֻשְׁבוֹת לֹא טוֹבוֹת, וְלִמְרוֹת שֶׁבְּרוּךְ הַשֵּׁם הַיּוֹם הַמְּצָב יוֹתֵר טוֹב, לְפָעָמִים עֲדִין הַמִּחֻשְׁבוֹת הָאֵלוּ מְטִרִידוֹת אוֹתִי, וְכִמְהָ שֶׁאֲנִי נִלְחָם עִם הַמִּחֻשְׁבוֹת זֶה נִהְיָ יוֹתֵר גְּרוּעַ. אִם לֹא קִשָּׁה לְרַב, אֲשֻׁמַּח אִם תּוֹכְלוּ לְכַתֵּב לִי כְּמֵה מַלִּים שֶׁל עֵדוּד. תּוֹדָה רַבָּה, וְיֵהִי רְצוֹן שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְבָרַךְ אֶת הָרַב בְּכָל מְלִי דְמִיטָב.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדוש לסדר שלח, כ"ב סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל שמעון נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך להבין שזה טבעי, היית בסך הכל בגיל חמש עשרה וראית איך שאביך עליו השלום קבל התקף לב באמצע הנסיעה ונפטר, בודאי מראה כזה נשאר על כל החיים, סוף כל סוף זה האבא שלך וכו', ולכן זה טבעי שתהיה לך פחד ונסוגה מנסיעה וכו', ואל תאשים את עצמך בזה, כי במו עיניך ראית דבר מזעזע וכו' וכו'.

עם כל זאת אתה צריך לחזק את עצמך ביתר שאת וביתר עז שתהלה לאל עזר לך הקדוש ברוך הוא שיש לך אשה נפלאה וילדים חמודים, וכל החיים לפניך וכו', ולכן העקר תחדיר במח מחשבתך אשר אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, ובמחשבה זו תמיד תלך, וזה יטהר אותך מהכל, כי כשבר ישראל רק חושב ממנו יתברך, על ידי זה נדבק באין סוף ברוך הוא, ונצול מפל רע, אשרי האדם שזוכה להכניס במח מחשבתו תמיד אשר אין בלעדיו יתברך כלל, ומציר לפניו איך שהכל לכל הוא אור האין סוף ברוך הוא, והוא נמצא בתוך האור אשר אין עוד תענוג פתענוג הזה, ומחשבות כאלו יצילו אותך מפל מיני יראות חיצוניות ובלבולים וכו' וכו', שבאים בדרך כלל מדמיונות שנדבקים באדם.

וכבר אמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי שבת פ"ק י"ד הלכה ג') על הפסוק (דברים ז') "והסיר הוי"ה ממך כל חלי" - זו רעיון, דאמר רבי אליעזר (שם כ"ח) "ונתן על ברזל על צנארה" - זה רעיון, הינו מה זה העל הכי קשה של האדם? זה הרעיונות והדמיונות שמסבכים אותו, כי מרב המחשבות שחושב ממה שעבר וכו', הוא נמצא בלחץ תדירי ומדמין לעצמו כל מיני מחשבות של הבל וכו', ושל פחדים וכו', מה יעשה לו זה? ומה יעשה לו ההוא? ומה יקרה אתו? ובאמת אדם

רוֹדֵף אֶת עַצְמוֹ יוֹתֵר מִמָּה שְׁאַחֲרִים רוֹדְפִים אוֹתוֹ, כִּי מִי שֶׁתְּמִיד רַק חוֹשֵׁב מְמַנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וּמִשְׁתַּדֵּל לְהַכְנִיס אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּתוֹךְ מַחֲמֵשֶׁבֶתוֹ, אֲזִי מִתְפַּטֵּר מִכָּל אֵלּוּ הַרְעִינּוֹת וְהַדְּמִינּוֹת, וְנַעֲשֶׂה בֶן חוֹרֵין אֲמַתִּי, וְאִין עָלָיו שׁוֹם עַל, וְלִכֵּן חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד וְתַקִּים אֶת כָּל זֶה, וְהַכֵּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה.

הַמֵּאחֵל לָךְ שֶׁבֶת שְׁלוֹם...

ב' שיא.

שְׁמַעְנוּ עַל הַהֲלָה הַקְּדוּשָׁה שְׁלַכְּם בִּיבְנֵי אֵל וְאֵנוּ שׁוֹקְלִים לְעַבְרֵי אֵלֶיהָ. הֲאֵם נִקְבַּל אֶת בְּרַכַּת הָרַב לְכַף?

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת עֵינַת: שְׁלוֹם לְרַב. בְּעָלֵי וְאֵנִי בְּעָלֵי תְּשׁוּבָה, בְּשָׁנִים הָאַחֲרוֹנוֹת אָנוּ גָרִים בְּמוֹשָׁב כְּפַר יַעֲבֹץ, וְעַד הַיּוֹם הִסְעֵנוּ אֶת יְלָדֵינוּ לְהוֹד הַשָּׁרוֹן כְּדִי שִׁילְמָדוּ בְּמוֹסְדוֹת בְּרַסְלָב. שְׁמַעְנוּ עַל הַהֲלָה הַקְּדוּשָׁה שְׁלַכְּם בִּיבְנֵי אֵל, עַל אֵף שְׁמַעוֹלָם עוֹד לֹא בִקְרַנּוֹ בָּהּ, וְזֶה נִשְׁמַע כְּמוֹ חֲלוֹם מִפֶּט. אֲנִי לִפְנֵי לְדָה שְׁשִׁית בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם וְאֵם נִקְבַּל אֶת בְּרַכַּתוֹ שֶׁל הָרַב נִשְׁמַח לְהַצְטָרֵךְ לַקְּהֵלָה לְקִרְאָת שְׁנַת הַלְּמוּזִים הַקְּרָבָה. בְּכַבוֹד רַב.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁשִׁי עָרַב שֶׁבֶת קָדֵשׁ לְסֹדֵר שְׁלַח, כ"ב סִינן ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל עֵינַת תַּחֲיָה

לְנִכּוֹן קַבְלֵתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֵת וּבְעֶלְךָ צְרִיכִים רַק לְשַׁמַּח מְאֹד מְאֹד שְׁזִכִּיתָם לְחֹזֵר בְּתְּשׁוּבָה שְׁאִין לְמַעַלָּה מִזֶּה, עַד כְּדִי כִּף שְׁאֲמָרוּ (בְּרַכּוֹת ל"ד). בְּמִקּוֹם שְׁבַעֲלֵי תְּשׁוּבָה עוֹמְדִים, שֵׁם אִין צְדִיקִים גְּמוּרִים יְכוּלִים לְעַמְדָה, וְאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ

הקדושים (תנחומא נח) אין מכה בעולם שאין לה רפואה, רפואתו של יצור הרע תשובה, ולכן ראוי לכם לשמח מאד מאד שזכיתם לחזור אליו יתברך.

בענין לבוא לגור ביבנאל וכו', אתם צריכים קדם כל לבוא ולהתרושם מהקהלה וכו', ולראות ולהבין אם זה באמת בשבילכם או לא וכו', כי אתם מרחימים בעצמכם לבוא ולראות כמו עיניכם במה מדבר וכו'.

תהלה לאל שפנינו קהלה קדושה, חממה של אמונה, מקור של חסד, ממש לתפארת ביבנאל, שעד עכשו היה שם מדבר שמים מיהדות, ומאז שיסדו את יבנאל בשנת תרס"א עד שבאנו לשם בשנת תשמ"ח לא היה זכר של יהדות כלל וכו', ואדרבה פה היה המקום שהעבירו על הדת את עדת התוניסאים ואת עדת התימנים וכו' וכו', וממש המקום היה שמים לגמרי מיהדות וכו', והיה המקום פה שמים לגמרי בלי שום זכר של יהדות, ותהלה לאל היום המקום פורח ברוחניות, ומי שרק נכנס שמה לא יכול להאמין מה שרואה לפני מראה עיניו, חושב שהוא נמצא בירושלים, או בבני ברק, או בברוקלין, בלי שום הגזמה.

קדם יש מנינים מותיקין עד חצות לילה, שחרית מנחה וערבית מנין אחר מנין, שדבר כזה אין רק בעירות הגדולות, אבל לא באיזה מושבה נדחת שלא ידעו אי פעם איפה זה על המפה וכו', אחר כך יש לנו מקוה מפאר וענקי לגברים עם שלשה בורות לטבילה, וכן יש לנו מקוה טהרה מפאר לנשים (אגב שמסגל מאד לפקידת עקרות, כי נבנה במסירות נפש הכי גדולה במחירת כמו ברוסיה לפני שבעים שנה, כי זה שצריך להיות ממנה על הדת, הוא אשר עכב את בנית המקוה בכל מיני מסירות אשר לא יאמן כי יספר וכו').

וכן יש לנו מערכת חנוך שלמה, הינו שיש לנו פעוטונים, גנים לבנים ולבנות, בית ספר לבנות, וסמינר לבנות, תלמוד תורה לבנים,

וישיבה קטנה, וישיבה גדולה לבחורים מציינים, וכן יש לנו ישיבה של בעלי תשובה, ומדרשה לבעלות תשובה, אשרי עין ראתה זאת במו עיניו, מלבד זאת יש לנו כולל לבעלי בתים "אור המאיר", שלומדים שמה קרוב למאה אברכים, וכן כולל להוראה "תפארת בנימין", שלומדים שמה חמשים אברכים את ההוראה, ותהלה לאל יש לנו "בית הוראה" עם גאב"ד ועם שלשה דינים, שהם פוסקי הלכות המצויות וכו', ושואלים אותם את כל השאלות שיש לכל אחד, והמקום שוקק ביהדות.

ועל כלם יש לנו בית התבשיל - אהל אברהם שמחלק אכל בחנם לכל מי שרק רעב, ובכל יום מתפלת ותיקין עד עשר בערב זה פתוח לכלם, גברים ונשים וילדים, ובכל יום מחלקים קרוב לאלף מנות אכל טרי וטעים. יש לנו במשך היום ששה שעורים נפרדים בדרך היומי, ופה מדברים מאיזה מושבה נדחת שאף אחד לא ידע אי פעם איפה היא נמצאת וכו', ועכשו תהלה לאל יש כבר למעלה מארבע מאות משפחות חסידי ברסלב בן ירבו, ועכשו בונים אלף דירות חדשות בשביל אנשי שלומנו.

וזה למעלה משנתים שפתחנו פה חנות יודאיקה "ברסלב סנטר" - כל מה שיהודי צריך בנקדה אחת, ותהלה לאל יש מהפכה ביבנאל ביהדות, זה ארבעים שנה שרשע מונע מתושבי המקום להכעיס וברשעות את כל הקשור ליהדות וכו', ותהלה לאל מהרגע שנפתחה החנות התחילו תושבי המקום להכנס, וכל אחד קונה זה מזווה, זה ציצית, זה תפלין, זה טלית, זה כפות וכו' וכו', מי כעמד ישראל גוי אחד בארץ, לא יאמן כי יספר קדשת כל בר ישראל, אשרי עין ראתה זאת.

וכן רואים איך שיש דו-קיום בין תושבי המקום, חסידי ברסלב לא מפריעים לאף אחד וכו', הם קהלה פתוחה וכו', בבחינת חיה ותן לחיות וכו', לא מתערבים בחיי אף אחד וכו'. יבנאל תהיה דגמא ומודל איך קמץ קטן של יהודים עם מסירות נפש יכולים להפך מדבר

שמים מיהדות וכו' למקום פורח, ועוד רבות יספרו על זה, אחר חצי יובל שנים של רדיפות ומסירות וכו' וכו', שרודף ומוסר אותנו מי שרודף ומוסר וכו' וכו', ושם מקלות בגלגלים וכו', ומונע ומעכב כל דבר השיף לקדשה, ואף על פי כן בכח הרצון החזק שהכניס בנו רבנו ז"ל, הצלחנו להקים אימפריה כזו, ולא בחנם שרבנו ז"ל אמר (חיי מוהר"ן סימן רי"ח) "בעזרת השם איך האב אויס גיפירט אין איך וועל אויס פירן", "נצחתי ואנצח", ותהלה לאל אור הקדשה רק עולה, וחשף הטמאה רק נעלם עד שיתבטל לגמרי, ויקים (זכריה י"ג ב') "ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ".

הקדוש ברוך הוא יוליך אתכם על המקום הנכון, ותהיו תמיד שמחים ועליזים.

המאחל לך שבת שלום...

ב' שיב.

אני הברסלבר היחיד בכתי, ורב ילדי הכתה צוחקים עלי בגלל שאני ברסלבר

שאלה:

מאת מעין ישראל: שלום רב. אני ילד בכתי ג', אני הברסלבר היחיד בכתי ורב ילדי הכתה צוחקים עלי בגלל שאני ברסלבר. האם זה נובע מדבר שאני צריך לתקן? אם כן, מהו הדבר הזה? אהיה אסיר תודה לרב אם יענה לשאלתי. בתודה וברכה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר שלא, כ"ב סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל היניק וחכים מעיני ישראל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה לא צריך לתקן שום דבר, אדרבה! אתה צריך להיות גאה שאתה חסיד ברסלב, ומי יתן שתוכל להשפיע גם על החברים, ולהטעים להם מה זה חסיד ברסלב, שהוא תמיד שמח, תמיד מדבר מהקדוש ברוך הוא, תמיד עושה טובות להזולת, סופג עלבונות ושותק.

ובאמת עליך לדעת שכל המחלקת שיש על חסידי ברסלב, זה רק מחמת עצת הסמך מם כמו שספר לנו רבנו ז"ל (ספורי מעשיות מעשה ז' מהזבוב והעכביש) שקדם שירדה נשמתו לזה העולם, עשה הסמך מם רעש בכל העולמות: "אם הנשמה הזו תרד, אין לי כבר מה לעשות בזה העולם, כי הוא יחזיר את כלם בתשובה!". ואמרו לו הנשמה הזו מכרת לרדת, ואתה צא ותמצא לעצמך עצה וכו', ויצא וחזר עם איזה זקן, וצחקו, ואמר: "אני כבר לא מפחד מהנשמה הזו כי יכולה לרדת וכו' וכו'". ואמרו על זה אנשי שלומנו שזו העצה שמצא הסמך מם - שתמיד יעשו צחוק ולעג מחסידי ברסלב וכו' וכו', ובאמת עשה הסמך מם מה שהוא עשה, שהוא הדביק כל מיני משגעים ומטרפים וכו' וכו', כאלו גם הם חסידי ברסלב וכו', וגורמים כל מיני בזיונות לחסידי ברסלב וכו', ומזה בא שגם אחרים עושים ליצנות מחסידי ברסלב, וזו היתה עצת הסמך מם שיצחקו מכל השיף לברסלב, ובפרט שנדבקו ההם משגעים ומטרפים וכו' וכו', שאין להם בכלל שיכות לחסידי ברסלב וכו'.

ולכן אתה צריך להתחזק ולא להתבלבל משום דבר, והקדוש ברוך הוא יתן לך חן בעיני כל רואיך, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות.

המאחל לך שבת שלום...

ב' שיג.

פְּתַחְנו חֲנוּת לְחֻמְרֵי יִצְרָה. מָה אָנוּ יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת כְּדִי שֶׁתְּהִיָּה לָנוּ בְּרָכָה בַּעֲסֶק?

שאלה:

מאת חנה שרה: שלום וברכה. לפני כחדש בעלי ואני פתחנו חנות לחמרי יצירה ואמנות לילדים ולגנים ובינתיים נתקלנו בהמון קשיים. פתחנו את העסק כדי שבעלי לא יצטרך לעבד וילך ללמד תורה, וכמוכן כדי שתהיה לנו פרנסה. אני משתדלת לא לדרש ממנו יותר מדי, ובסוף הכל אני רוצה שיהיה לנו די צרכנו. כרגע אנחנו גרים אצל ההורים עם שתי בנותינו וזה גם לא פשוט בכלל. מה אנחנו יכולים לעשות כדי שתהיה לנו ברכה בעסק? בנוסף, אני מבקשת ברכה עבור שנינו שהשם יעזר לנו להגמל מעשון סיגריות. תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר שלה, כ"ב סיון ה'תשע"ג.
שלום רב אל חנה שרה תחיה
לנכון קבלתי את מכתבך.

אתם צריכים לדעת כשחוזרים בתשובה זה צריך להיות עד הסוף, אין חצי חזרה בתשובה וכו', ולכן תזרקו את עשונ הסיגריות וכו', ותראו לתקן את מעשיכם, ולשמר שבת בקפידה גדולה מאד. וכך אמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה פרשה י"א סימן א') על הפסוק (משלי י') "ברכת הוי"ה היא תעשיר ולא יוסף עצב עמה", ברכת הוי"ה היא תעשיר - זו השבת, שנאמר (בראשית ב' ג') "ויברך אלקים את יום השביעי", ומובא בזהר (יתרו פ"ח). כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליין, ותאנא אמאי לא אשתכח מנא ביומא שביעאה, משום דההוא יומא מתברכאן מיניה כל שיתא יומין עלאין, וכל חד וחד

יְהִיב מְזוּנִיָּה לְתַתָּא כָּל חַד בְּיוֹמוֹי, מַהֲהִיא בְּרָכָה דְּמִתְבְּרָכָאן בְּיוֹמָא שְׂבִיעָאָה; נְכַל הַבְּרָכוֹת שְׁלַמְעֵלָה בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים, וְלִמְטָה כָּאן בְּעוֹלָם הַזֶּה, תְּלוּיּוֹת רַק בְּיוֹם הַשַּׁבָּת. וְלִמְדֵנוּ לְמָה לֹא יֵרֵד מִן בְּשַׁבָּת? מִפְּנֵי שְׂמֵשֶׁבֶת מִתְבְּרָכִים כָּל הַשָּׁשָׁה יָמִים שֶׁל שֵׁשֶׁת יָמֵי הַשָּׁבוּעַ, וְכָל יוֹם מְקַבֵּל אֶת הַהִשְׁפָּעָה שֶׁלוֹ מִשַּׁבָּת].

וְלִכֵּן תֵּרְאוּ לְהַקְפִּיד מְאֹד מְאֹד עַל שְׂמִירַת שַׁבָּת וְשִׂמְחַת שַׁבָּת, וְלִשְׁמֵר מְאֹד שְׁלֹא יִהְיוּ מְרִיבוֹת בְּבִיתְכֶם, רַק הַשְׂמֵחָה תִּשְׁרָה בֵּינֵיכֶם תְּמִיד, וְעַל יְדֵי זֶה תִּהְיֶה לָכֶם פְּרִנְסָה בְּרוּחַ וְלֹא יִחְסֹר לָכֶם שׁוֹם דְּבָר.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְלַתִּי שְׂאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדָה שִׁיְהִיָּה לָךְ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְּנִי תִשְׁכִּילִי וְתִצְלִיחִי.

הַמְּאַחַל לָךְ שַׁבָּת שְׁלוֹם...

ב' שיד.

עַל אֵיזוֹ מְדָה אוֹ הַנְּהַגָּה אָדָם צָרִיךְ לְהַקְפִּיד בְּיוֹתֵר כְּדִי לְזַכּוֹת לְהִיּוֹת צְדִיק?

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת יַצְחָק: שְׁלוֹם לְצְדִיק. עַל אֵיזוֹ מְדָה אוֹ הַנְּהַגָּה אָדָם צָרִיךְ לְהַקְפִּיד בְּיוֹתֵר כְּדִי לְזַכּוֹת לְהִיּוֹת צְדִיק?

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר קֶרֶח, כ"ה סִינן ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל יַצְחָק נְרוֹ יֶאֱיֵר

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַבְּנּוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטִי מוֹהַר"ן חֶלֶק א' סִימָן כ"ו) בְּאֵיזָה מְקוֹם בְּתַפְלָה

שמתגבר עליו יצרו - שם צריך למסר נפשו לקשר את הדבור אל המחשבה, נמצא מזה שבאיזו מדה שמתגבר על האדם יצרו - על זה הוא צריך לעבד ולהתגבר על המדה הרעה הזו.

כגון אחד שהוא כעסן, אזי צריך לעבד העקר על מדת הכעס שלא יהיה בכלל בכעס, ויעבד על זה עם מדת הסבלנות שלא יכנס אל שום וכוח או התנצחות וכו' אלא יהיה סבלן ותן עד שיעקר ממנו את מדת הכעס שהורסת את האדם. או אחד שיש לו מחלת דברת, שהוא צריך לדבר הרבה, ומדבר ומדבר, שמזה יוצאות לו אחר כך כל הצרות, כמו שאמר החכם מכל אדם (משלי כא כג) "שמר פיו ולשונו שמר מצרות נפשו", כי אין עוד דבר שמסבך את האדם כמו רבוי הדבור, ורבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ל"ח) על הפסוק (תהלים קמ"ח) "רוח סערה עשה דברו" - מי גורם לו הרוח סערה במחו? הדבור, שמדבר מה שלא צריכים. כי יש טבע בבני אדם שמדברים ומדברים ומפטפטים דברים בטלים ומבטלים ועל ידי זה הם מסתבכים בכל מיני סבוכים וכו', כי רבוי הדבור מסבך את האדם, ויש מאמר החכם "יש לך שתי אוננים ופה אחד, יותר לשמע ופחות לדבר", הינו תמיד צריך יותר לשמע מאשר לדבר, כדי לא להסתבך. וכן הוא בכל דבר - מה שמתגבר על האדם, את זה הוא צריך לעבד ולהכניע.

לדעתי עקר מה שמתגבר על האדם הוא העצבות והמרירות והדכאון, וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קפ"ט) שעקר נשיכת הנחש הוא העצבות והעצלות, ולכן כשאדם עובד על מדת השמחה הוא תמיד שש ושמח ואזי הוא כבר מנצח את כל המדות רעות, כי עצבות ומרירות ודכאון זה השרש לכל המדות הרעות שרק יש לאדם, כי אם אדם תמיד היה בשמחה והיה משמח עצמו עם כל הנקודות טובות שיש בו, אזי ממילא לא היה כעסן ועצבני ולא היה מדבר יותר מדי ולא היה סקרן מה שאחרים מדברים וכו', כי כל

המדות טובות תלויות אך ורק במדת השמחה, ולהפך כל המדות הרעות באות אך ורק מחמת עצבות ומרירות ודכאון.

ולכן העקר לעבד על נקדת השמחה, וזה אשר יציל אותו מכל רע ויזכה להכלל בו יתברך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' שטו.

יש לי מחשבות רעות על כל הצדיקים. איך אנצל מזה?

שאלה:

מאת מרדכי: לצדיק מובנאל שלום. יש לי מחשבות רעות על כל הצדיקים. תנו לי בבקשה עצה כדי להנצל מזה ותתפללו עלי.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר קרח, כ"ה סיון ה'תשע"ג.

שלום רב אל מרדכי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אומר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ה') מי שפגם בבית בהוצאת זרע לבטלה, על ידי זה יש לו קשיות על הצדיקים, ותמיד נכנסים בו ספקות ומחשבות רעות על הצדיקים.

ולכן כשעולות לאדם קשיות על הצדיקים, או שומע שמדברים עליהם כל דבר אסור, או שומע מריבות שרבים עליהם וכו' צריך לזכור את דברי רבנו ז"ל שאמר: ותאמין כי כל מצותא ומריבה שיש בין הצדיקים השלמים אין זה אלא כדי שיגרושו סטרין אתרנין וכו', כשאתה שומע מריבות שבין הצדיקים תדע שבזה משמיעים אותך

תוכחה על שפגמת בטפי מחך, שעל זה נאמר (משלי ב) "כל באיה לא ישובון ולא ישיגו ארחות חיים", הינו שהוצאת את טפי מחך שזה הזרע, לבטלה, ובשביל זה באו לך כל המחשבות הרעות האלו וכו' כדי לעורר אותך בתשובה, וכודאי אם לא היה נפגם מחך לא היו נשמעות לך המריבות שבין הצדיקים, ואין המריבה אלא בשבילך כדי שתשוב ממות לחיים.

והאריך בזה מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי הלכות תפלין הלכה ד) שבאמת מי שפגם בברית אין לו תשובה כלל, אבל נותנים לו את הנסיון הזה - שיהיו לו קשיות ומחשבות רעות על הצדיק שיכול לעזור לו, ומרחקים אותו ממנו, ועל ידי זה מסכן הוא נאבד לגמרי וכו', אבל אם מתעקש ועומד חזק בדעתו שלא יעזב את הצדיק שיכול לעזור לו - אזי יהיה לו תקון נפלא עד מאד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' שטז.

**למרות שאני מתקדמת בעבודת השם, אני עדין מבלבלת
מאד ולא מוצאת את מקומי**

שאלה:

מאת אסנת: שלום וברוכים הבאים לארץ הקודש. שמי אסנת וזכיתי לחזור בתשובה לפני חמש שנים, אני בת עשרים ושנים ועדין רוקה. למרות שאני מתקדמת בעבודת השם, אני מרגישה מבלבלת מאד כי אני לא מוצאת את מקומי ואני מרגישה שאין לי שום דבר ברור בעולם הזה. אודה מאד לצדיק אם יוכל לכון אותי ולהאיר לי את הדרך בה אני צריכה ללכת. תזכו למצוות.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר קרח, כ"ו סיון ה'תשע"ג.

שלום רב אל אסנת תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אמרו חכמינו הקדושים (תנחומא נשא) מיום שפרא הקדוש ברוך הוא את עולמו, נתאווה שיהיה לו דירה בתחתונים. הקדוש ברוך הוא נמצא ואין בלעדיו נמצא, אלא מרב הצמצומים לא רואים אותו, עד שחושבים שיש דבר כזה שנקרא טבע מקרה ומזל, וזה מה ששובר את האדם.

לזאת שלח לנו הקדוש ברוך הוא בכל דור ודור צדיקים שמורידים את שכנית עזו יתברך כאן למטה כדי שנוזקה להכירו יתברך, ובדורות אלו שלח לנו הקדוש ברוך הוא מתנה את נשמת רבי נחמן מברסלב וכותו יגן עלינו שהוא מגלה לנו את טהר נשמתנו ומגלה לנו את נפשנו – שהיא חלק אלוה ממעל ממש, ולכן עלינו להרגיל את עצמנו לדבר עמו יתברך בשפת האם שלנו בתמימות ובפשיטות, ואף שבהתחלה יהיה נדמה לנו כאלו אף אחד לא שומע אותנו, כל זה בא מרב עוונותינו שזה מה שמעלים ומסתיר את אמתת מציאותו יתברך.

כי באמת הכל לכל אלקות, ואלקות זה הכל, ולמה אנחנו לא מרגישים את זה? כי לא קבלנו חנוף באמונה, לא הרגלנו לקיים מצוותיו יתברך שהם רצונו בקבלת על וכו' ועכשו כשחוזרים בתשובה, אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ל"ה) שעקר התשובה להחזיר את הנשמה אל מקום מוצאה שזו החכמה – להחכים ולדעת שיש מצוי, והוא הקדוש ברוך הוא המנהיג עולמו וכו' ומה שנדמה כאלו זה מנהיג וזה מתנשא וזה רודן וכו' הכל דמיון גדול, וכך הסבוכים הם רק לתכלית אחת – שנגזר אליו יתברך ונתחיל לדבר עמו שזה נקרא התבודדות – שיחה בינו לבין קונו.

אם תרגילי עצמך לדבר אל הקדוש ברוך הוא תמצאי את עצמך שגם את חלק ממנו יתברך, ואז תהיי הכי שמחה ועליזה בעולם, כי אין עוד שמחה כשמחת הדבקות באין סוף ברוך הוא, ותרצי לעשות את רצונו יתברך - לאכל מעתה רק מאכלים כשרים ולשמר שבת, וזה יביא אותך אל השמחה הנצחית, עד שתכף ומיד תמצאי את בן זוגך ותבנו יחד בית נאמן בישראל ותחיו באהבה ובהבנה הדדית, ותקיימו את רצונו יתברך בהלכות ששייכות בין איש לאשתו, ותהיו הכי מאשרים בחייכם, ותמיד רק תכבדו אחד את השני וזה יביא לכם את האשר הכי גדול ולא יחסר לכם שום דבר.

ואמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן ל"ג) אצל העולם אמונה הוא דבר קטן, אבל אצלי העקר הוא אמונה - להאמין בו יתברך ולהשליך את השכל המדמה המטעה את האדם כאלו יש מציאות אחרת וכו' אבל באמת אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל. ובמה מתבטאת האמונה? אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס"ב וסימן קנ"ה) אם אדם היה מאמין באמת בהקדוש ברוך הוא, היה תמיד מדבר אליו, וזה הסימן אם יש לאדם אמונה בשלמות, אם הוא מדבר עמו יתברך סימן שמרגיש שהוא יתברך נמצא ואין בלעדיו נמצא.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' שיז.

**אני שוכח את התורה שאני לומד. איך אפשר לזכות
לזכרון טוב?**

שאלה:

מאת אהרן: לכבוד מוהר"א ש"ט. אני מודה לכם על כל מה שאתם עושים בשבילי, ואין כמו הספר 'אשר בנחל' שמוחזק אותי ומחיה אותי ממש.

פעם הָיָה לִי זְכוּרֹן מְצִיָּן, אֲבָל עֲכָשׁוּ, עֲקָב הַלְחָצִים הַנְּפֹשִׁים
שֵׁשׁ לִי, כַּח הַזְכוּרֹן שְׁלִי נֶחְלַשׁ מְאֹד. אִיךָ אֶפְשֵׁר לִזְכּוֹת לְזְכוּרֹן
טוֹב בְּתוֹרָה?

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֹדֵר קָרָח, כ"ו סִינָן ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל אֶהְרֵן נְרוֹ יָאִיר וַיִּזְרַח

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבָךְ.

רַבְנּוּ ז"ל אָמַר (שיחות הַר"ן סִימָן כ"ו) אֲצַל הָעוֹלָם הַשְּׂכָחָה חֲסָרוֹן
גְּדוֹל, אֲבָל אֲצִלִּי הַשְּׂכָחָה מְעַלָּה גְּדוֹלָה מְאֹד, כִּי אִם הָיָה תְּמִיד זוֹכֵר
אֶת הָעֶבֶר שְׁלוֹ וְכוּ' אֲזִי הָיָה נִשְׁכָּר לְגַמְרִי. אֲבָל אֲצִלִּי, אָמַר רַבְנּוּ ז"ל,
תִּכְף וּמִידָּה מַה שְׁעוֹבֵר אֲנִי מִשְׂכִּיחַ אֶת זֶה לְגַמְרִי מִדַּעְתִּי וּמַעֲבִיר אֶת
זֶה לְגַמְרִי כְּאִלוּ לֹא הָיָה.

וְזֶה יְסוּד גְּדוֹל בְּחַיִּים תְּמִיד לְשִׂכַח אֶת הָעֶבֶר וְלַעֲשׂוֹת בְּכָל יוֹם,
בְּכָל שְׁעָה וּבְכָל רִגַע הַתְּחַלָּה חֲדָשָׁה, וְכַף יְכוּלִים לְהַתְקַדֵּם בְּחַיִּים
בְּגַשְׂמִיּוֹת וּמְכַל שְׂפָן בְּרוּחָנִיּוֹת, שְׁצָרִיכִים לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה בְּכָל
פַּעַם מִחֲדָשׁ.

וּבַעֲנִיָּן הַלְמוּד שְׂאֵתָה שׁוֹכַח וְכוּ' עֲלִיךָ לְדַעַת שְׂאֵמְרוּ חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים (קַהֲלַת רַבָּה פְּרָשָׁה א' סִימָן ל"ד) זֶה שְׂפּוּטָה שֶׁל תּוֹרָה, שְׂאָדָם
לוֹמֵד תּוֹרָה וְשׁוֹכְחָהּ, לְטוֹבָתוֹ אָדָם לוֹמֵד תּוֹרָה וְשׁוֹכַח, שְׂאֵלוֹ הָיָה
אָדָם לוֹמֵד תּוֹרָה וְלֹא שְׂכָחָהּ, הָיָה מִתְעַסֵּק בְּתוֹרָה ב' וְג' שָׁנִים, וְחֹזֵר
וּמִתְעַסֵּק בְּמִלְאָכָתוֹ, וְלֹא הָיָה מִשְׁגִּיחַ בָּהּ לְעוֹלָם, אֲלֵא מִתּוֹךְ שְׂאָדָם
לוֹמֵד תּוֹרָה וְשׁוֹכְחָהּ אֵינּוּ מִזִּזוּ וְאֵינּוּ מִזִּיעַ אֶת עֲצָמוֹ מִדְּבַרֵי תּוֹרָה.
הָרִי שֶׁלֶף לְפָנֶיךָ, שְׂמַהֲשָׁמִים גּוֹרְמִים שְׂאָדָם יִשְׂכַח כְּדִי שְׂתַמִּיד יִצְטָרֵךְ
לְחֹזֵר עַל לְמוּדוֹ.

וְהִנֵּה בְּעִנְיָן לְמוּד תּוֹרָה, דַּע לֶךְ שְׂזֶה לֹא כְּמוֹ חֲכָמָה אַחֲרַת
שְׁצָרִיכִים לְחֹזֵר עֲלֶיהָ כְּמַה פְּעָמִים עַד שֶׁיְהִיָּה בְּקִי בְּחֲכָמָה, הַתּוֹרָה
הַקְּדוּשָׁה הִיא כְּבִיכּוֹל חֲכָמָתוֹ יִתְבָּרֵךְ אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְהִרְגַע שְׂאָדָם

מכניס את כל מהותו בתוך התורה, את כל הלבושין שלו, מחשבה דבור ומעשה שלו וכו' בו ברגע שנכנס בידיעת התורה זה נצחי, אפלו שישפח אחר כך, אבל באותו רגע שנכנס בתוך התורה הוא נכנס בנצח. ולכן אשרי מי שמנצל את הזמן היקר שלו, שזה גם כן נברא, ואז הוא נכלל בנצח נצחים. וזכר גם זכר מה שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות למוד סימן ח') כל מה שלמד אדם בעולם הזה, והיה נמנע ממנו לעמד על אמתת כוננת הלמוד בשלמות, יזכה להבין על אמתתה בעולם הבא.

ולכן אל תהיה בטלן, ראה להיות בשמחה עצומה ותקבע לך שעורים במקרא, במשנה ובגמרא וכו' ללמד כסדרן, ודע לך שברגע שאתה נכנס בתורה אתה נכנס בנצחיות התורה, ואפלו שאתה לא מבין הכל, ואפלו שאתה שוכח הכל, יזכירו לך למעלה.

ועל כן, אל תבלבל את עצמך משום בלבול שבעולם, רק תהיה שמח שאתה יודע מרבי אמת כזה שדואג בשבילך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' שיח.

מרב העמס שיש לי בעבודה, כשמגיע זמן מנחה וערבית אני עייף מאד ומפספס את התפלות

שאלה:

מאת דוד: לכבוד מורנו הרב מוה"ר א"ש שליט"א. אני מקפיד להתפלל בכל יום את תפלת שחרית במנון הויתקין, ואחר כך אני לומד דף גמרא בסדר הדף היומי. אחר כך אני יוצא לעבודה, ומרב הטרודות והעמס שיש לי כל היום, כשמגיע הערב וצריכים להתפלל מנחה וערבית אני כל כך עייף ומותש, שאין לי כח לעשות כלום, ואני מפספס את התפלות.

יש לי צער גדול מזה, אף אינני יודע כיצד להתחזק מחדש,
כי כבר תקופה ארוכה אני לא מתפלל מנחה וערבית וקשה לי
לחזור לזה. אשמח לעצתו של הרב. תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום שלישי לסדר קרח, כ"ו סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל דוד נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

חכמינו הקדושים אמרו (ברכות ו) לעולם יהיה אדם זהיר בתפלת
המנחה, שכן אליהו לא נענה אלא בתפלת המנחה. ובאמת עלינו
להתבונן מה מעלת תפלת המנחה שבעת שלחם אליהו עם עובדי
הבעל היה זה רק בעת תפלת המנחה? אלא בעת תפלת המנחה אז
דינן שורין על בני אדם, ורואים את זה בחוש כי דיקא אז האדם כל
כף טרוד ובקשי יש לו עצבים להפסיק את העבודה ולהתפלל תפלת
המנחה, ודוחה את זה ודוחה את זה עד שעבר כבר זמן תפלת מנחה
ומתיאש: "נו... כבר עבר הזמן, מה לעשות... מחר אני כן אזהר
בתפלת מנחה..." וכן דוחה מיום ליום, וכך הוא לא מתפלל מנחה
עם התרוץ שיש עליו דינים והוא טרוד ואין לו ישוב הדעת וכו' וכו'.
הסמך מים יש לו כבר את התרוצים שלו...

ואמר הבעל שם טוב זכותו יגן עלינו: אם בר ישראל היה יודע
שבשעה שהוא כל כך מבלבל באמצע עסקיו ועוזב את הכל ונעמד
על יד הקיר ומתפלל מנחה, אף שזה כבר מאחר, וגם תפלתו מבלבלת
עד מאד וכו' ובקשי מכון מה שהוא אומר, אם היה האדם הזה יודע
איזה רעש זה פועל בשמים היה מקפיד דיקא מכל הבלבולים לעמד
ולהתפלל תפלת מנחה אף שהוא מבהל ומבלבל.

ובענין תפלת ערבית אמרו חכמינו הקדושים (ברכות ד) שעשו
סיג גדול שתכף ומיד כשבא זמן ערבית וקריאת שמע שאסור לעשות
שום דבר, רק תכף ומיד להתפלל ולקרוא קריאת שמע, כדי שלא יהא

אדם בא מן השדה בערב ואומר אלך לביתי ואוכל קמעה ואשתה קמעה ואחר כך אקרא קריאת שמע ותפילל, וחוטפתו שנה ונמצא ישן כל הלילה. רואים מכל זה שמרב עיפות שאדם עיף ויגע מכל היום, יכול לקרות שלא יתפילל ערבית ולא יקרא קריאת שמע.

נמצא שדיקא על תפלת מנחה ותפלת ערבית הסמוך מס אורב מאד מאד על כל אדם שיתרושל מהן, ויהיה לו כבוד מאד עד שישכח להתפילל מנחה וערבית, והרגל נעשה טבע עד שזה אצלו קל מאד.

ולכן דיקא בתפלת מנחה וערבית צריך כל אדם להכריח עצמו להתפילל, אפלו שהוא מבהל ומבלבל וכו' כי מי יודע איזה נחת רוח שגורם לו יתברך בשמים וכו' דבר זה אי אפשר לתאר ולשער כלל, את גדל השעשועים שהקדוש ברוך הוא משתעשע עם בר ישראל שאף שהוא מבהל ומבלבל עיף ויגע וכו' ואף על פי כן נעמד על יד הקיר ומתפילל מנחה או ערבית, ומכל שכן כשנכנס לבית הכנסת ומתפילל במנין - דבר זה אי אפשר לתאר ולשער כלל.

ולכן חזק ואמץ ביותר להזהר בתפלת מנחה וערבית ותתפילל אפלו במסירות נפש גדולה מאד, ואף שאתה מבהל ומבלבל מאד, עם כל זאת זכר וגם זכר איזו נחת רוח אתה עושה וגורם בשמים להקדוש ברוך הוא. אשריך!

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' שיט.

הבנתי שמפאת נוחות, במנין שלכם באומן לא מתפללים לכוון ירושלים. מה המקור להתר זה?

שאלה:

מאת מלאכי: לכבוד מוהרא"ש שליט"א. השם יתן לכם חיים ארכים, אמן.

יש לי שתי שאלות לגבי המנין שלכם באומן: הבנתי שמפאת נוחות במנין שלכם לא מתפללים לכוון ירושלים. מה המקור להתר זה?

ושאלתי השנייה: ראיתי בהלכה שיש פוסקים האומרים שבבית כנסת שלא מתפללים לכוון ירושלים, יכול אדם להתפלל לכוון ירושלים ואינו נחשב ל"לא תתגדדו". ומכיון שאתם הוא המרא דאתרא במנין שלכם אני שואל: האם יהיה מתר לי לנהג כן אם ארצה? תודה רבה

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר קרח, כ"ז סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל מלאכי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

עליך לדעת שבחוץ לארץ לא שיך לכוון פניו כנגד ירושלים בשום פנים ואופן, כי מאיפה תדע שכיוון זה הוא לצד ירושלים? אולי הצד השני הוא לכיוון ירושלים? ולכן בחוץ לארץ מתפללים תמיד נגד מזרח, וכמובא בשלחן ערוך (ארח חיים הלכות תפלה סימן צ"ד) וכן מובא (שם סעיף ג') מי שאינו יכול לכוון הרוחות, כיון לבו לאביו שבשמים. ועל זה אנו סומכין. ולכן - איך שתמצא תתפלל.

העקר שתבוא בראש השנה לאומן שבפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (חיי מוהר"ן סימן ת"ג) מה אמר לכם, אין דבר יותר גדול מזה. ולכן

צריכים לעשות כל מיני השתדליות לבא אל רבנו ז"ל באומן על ראש השנה וששום דבר לא יבלבלו וכו'.

וכבר אמר פעם רבנו ז"ל לבתו אדל: היום יש מחות כל כך קטנים שכל דבר קטן מבלבל אותם, אפלו צעיף של נשים... וזה סוכב על כל פרט ופרט: זה מבלבל אותו שלא מכונים נגד ירושלים, זה מבלבל אותו שבאים לשם כל מיני טיפוסי אנשים שאינם לפי רוחו, זה מבלבל אותו "מי אומר שזה ככה?", זה מבלבל אותו "מי אומר שבאמת רבנו ז"ל קבור במקום הזה?", וזה מבלבל אותו "הרי מקבל אחד אמר שרבנו ז"ל נמצא בהר ציון!..." הכלל, שהסמך מס אורב על כל אחד ואחד שלא יבוא בראש השנה לאומן עם כל מיני אמתלאות. וכבר אמר מוהרנ"ת ז"ל שעוד יתגלה אשר כל אחד שבא על ראש השנה באומן יש לו חלק בגאולה.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

ב' שכ.

מדוע קוראים לרבי נחמן "צדיק יסוד עולם", הרי הוא לא חי בדורנו?

שאלה:

מאת איל: שלום וברכה לכבוד הרב. ראיתי שבחסידות ברסלב קוראים לרבי נחמן "צדיק יסוד עולם", ואינני מבין, כי הרי "צדיק יסוד עולם" הכונה היא לצדיק שחי בדורנו והוא היסוד של העולם, והרי רבי נחמן נפטר כבר לפני מאתיים שנה? ועוד שאלה: היות ובכל דור מכרח להיות צדיק שכזה: איך מוצאים אותו ויודעים בברור שזה הצדיק?

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום רביעי לסדר קרח, כ"ז סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל איל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מוהרנ"ת ז"ל מאריך בספרו 'לקוטי הלכות' (שלוחין הלכה ה') לברר את שאלתך וכו' ומגלה אשר באמת הצדיק חי כשמיניח אחריו תלמידים, כי משה לא מת אלא מסטרא דילן, הינו אם אנהנו לא מציתים את הצדיק האמת ולא הולכים בדרךיו, אזי הוא מבחינתנו מת, אבל מי שחי עם למודיו ומתנהג בהדרכותיו, ולומד את תורתו ומצית אותו על כל שעל ושעל וכו' הרי הצדיק האמת הזה חי בקרבנו. וזה שיך בכל הצדיקים האמתיים, התנאים והאמוראים - כשאנחנו לומדים משנה, גמרא ופוסקים הרי אלו הצדיקים האמתיים חיים בתוכנו. ודבר זה אי אפשר להסביר למי שאין לו אמונת חכמים ולמי שלא טעם טעם גמרא ופוסקים וכו', ולכן כל אלו הרחוקים מהיהדות, מאד מתפלאים איזה קשר יש לעם התורה עם הדורות הקודמים? הלא הם היו לפני אלפים שנה, לפני אלף שנה, ולפני חמש מאות שנה וכו' וכו'? לך תסביר להם אשר אצלנו התנאים והאמוראים חיים, הרמב"ם והרא"ש, הרי"ף והבית יוסף וכו' חיים וקיימים, כי אנחנו לומדים את תורתם והם נמצאים אצלנו ממש.

כשאדם לומד את ספרי תלמידי הבעל שם טוב זכותו יגן עלינו - הם חיים אצלנו ממש! וכשאנחנו לומדים את ספרי וספרות רבי עקיבא איגר ואת ספרי החת"ם סופר ושאר הגאונים והצדיקים - הם כלם אצלנו חיים וקיימים!

מכל שכן וכל שכן רבנו ז"ל, שבפרוש אמר (חיי מוהר"ן סימן רכ"ה) מה לכם לדאג מאחר שאני הולך לפניכם, וכן גלה לנו (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קצ"ב) אשר פניו שכלו ונשמתו נמצאים בתוך ספרו ממש. ולכן כל מי שלומד תורתו ומתנהג על פי דרכיו, הצדיק האמת

הִזָּה חַי בְּקִרְבוֹ. וְהוּא נִקְרָא צְדִיק יְסוּד עוֹלָם - שְׁכָל הָעוֹלָם עוֹמֵד עַל זְכוּתוֹ, וְהוּא מְלַמֵּד זְכוּת עַל כָּלָם, מְחִזֵּק וּמְעוֹדֵד וּמְשַׂמַּח אֶת כָּל הַנְּשָׁמוֹת הַיְרֻדוֹת וְהַנְּפוּלוֹת וְהַמְּשֻׁלְכוֹת בְּתַאֲוֹתֵיהֶן וּבַמְדוּתֵיהֶן הַרְעוֹת וְכוּ'.

וּבַפְּרָטִיּוֹת שֶׁבְּפָרוּשׁ אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֵלֶק ב' סִימָן ז') שֶׁהַצְּדִיק הִזָּה הַשְּׂאִיר אַחֲרָיו תְּלִמִּידִים, וְאֵלּוּ הַתְּלִמִּידִים עוֹשִׂים עוֹד תְּלִמִּידִים, וְכֵן מְדוּר דוּר נִשְׁאַרוּ תְּלִמִּידִים וְתְלִמִּידי תְּלִמִּידִים, וְגַם בְּדוּר הִזָּה יֵשׁ וַיֵּשׁ תְּלִמִּידִים אֲמִתִּיִּים שֶׁקִּבְּלוּ בְּשִׁלְמוֹת אֶת דַּעְתּוֹ הַקְּדוּשָׁה, וְלִכֵּן הוּא נִקְרָא חַי, וְלִהְתְּקַרֵּב אֶל אֶחָד מִתְּלִמִּיְדוֹ הָאֲמִתִּיִּים זֶה כְּמוֹ שֶׁהִתְקַרֵּב אֵלָיו.

הַמְּאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ב' שכא.

הַצִּיעוּ לִי כַּמָּה שְׂדוּכִים שֶׁלֹּא יָצְאוּ לַפְּעַל וְלִכֵּן פָּנִיתִי לְשִׂדְכָנִית. הָאֵם זֶה מְקַבֵּל שְׂהִיא דוֹרְשֵׁת תְּשׁוּלוֹם עָבוֹר עֲבוֹדָתָהּ?

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת טְלִיָּה: שְׁלוֹם כְּבוֹד הָרַב! בְּרִצּוֹנִי לְהַתְּיַעַץ אֶתְּךָ: אֲנִי בַּחֲרָה דָּתִיָּה וְגִדְלִתִּי בְּבֵית דָּתִי, אֲנִי שׁוֹמֵרֵת נְגִיעָה, הוֹלֵכֶת לְשִׁעוּרֵי תוֹרָה וּמִשְׁתַּדְּלֶת לְהִתְחַזֵּק. יָצָאתִי עִם שְׁנֵי בַּחֲרִים - הָרֵאשׁוֹן הִיָּה בְּתֵהְלִיךְ גִּיּוֹר, וְזֶה לֹא הֵלֵךְ כִּי הִרְגַּשְׁתִּי שֶׁזֶה לֹא הַזּוּג שְׁלִי. הַשְּׁנִי הִיָּה דוֹקָא בַּחוּר נְחֻמָּד, וְהִיָּה חֲבוּר בְּשִׁדּוּךְ אֲבָל אַחֲרָי שְׂתִי פְּגִישׁוֹת הַפְּסֻקָנוּ אֶת הַקְּשֶׁר. הַסְּבָה שֶׁנִּפְרְדְּנוּ הִיא שֶׁהֵייתִי בְּתַקוּפַת לְמוּדִים וְגַם מִשׁוּם שֶׁהוּא הִיָּה מִתְחַזֵּק יוֹתֵר מִמֶּנִּי וְאוּלַי זֶה גָּרַם לְרִתִּיעָה. לְאַחַר כִּשְׁבָּעָה חֲדָשִׁים שֶׁלֹּא הֵיינוּ בְּקֶשֶׁר רְצִיתִי לְחַזֵּר אֵלָיו,

כי הרגשתי שפספסתי משהו, אף התברר שהוא יוצא עם מישהי אחרת, והוא אמר לי שאם זה לא ילך אז ננסה שוב... אף לבסוף הבנתי שהוא המשיך עם הבחורה השנייה. קצת התאכזבתי, אבל אמרתי לעצמי שאסור להתיאש ובודאי בורא עולם ישלח לי את הזוג שלי.

מאז הגיעו עוד כמה הצעות שחלקן לא התאימו, ולכן לאחרונה פניתי לשדכנית דרך אמי. השדכנית לקחה דמי רשום מאה ש"ח, ואמרה, שאם היא תמצא בחור שמתאים לי ותהיה חתנה, כל צד צריך לשלם לה חמש מאות דולר - כאלפים ש"ח בערך. היא עדין לא מצאה לי בחור מתאים, כי אני רוצה מישהו שגר באזור שלי. רציתי לשאל האם זה מקבל לגבות תשלום עבור השדוך? ומה עלי לעשות כדי למצא את זוגי האמתי בקרוב? אודה לך אם תחזיר לי תשובה, ויהי רצון שהקדוש-ברוך-הוא ישלח לכל בנות ישראל זוג. אמן!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר קרח, כ"ז סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל טליה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

חכמינו הקדושים אמרו (יבמות סג). נחית דרגא ונסיב איתתא; צריכים לרדת מדרגה ואז מוצאים אשה. הינו בדרך כלל למה כל כך קשה למצא את בת הזוג או בן הזוג? זה בא רק מחמת גאות סרוחה, אני ועוד פעם אני וכו' וכו' מצלח או מצלחת וכו' וכו' אקח את זה או את זה וכו' וכו' ובין כך מפספסים את הזוג.

ולכן כלל זה צריכים לדעת - אם יש משיכה בין הבחור לבחורה, אזי צריכים לגמר את זה תכף ומיד מה שיותר מהר, וזה הכי בריא.

בענין שדכנות וכו', זה מובא בפוסקים, וכך היא דרך העולם.

ואמרו צדיקים שזה הכסף הכי כשר והכי מברך, כי הרי גמרו שדוּך
ובנו בית נאמן בישראל.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' שכב.

**יזמנו פרויקט שנקרא 'לחטף טוב' - למוד יומי בספרי
רבנו, ונשמח לקבל חזוק מהרב**

שאלה:

מאת מרים: שלום לכבוד הצדיק מיבנאל, ותודה על הקדשת
זמנה.

לפני כשנה, השם יתברך זכה אותנו - שתי נשים בעלות
תשובה, ליזם פרויקט במסגרתו אנו שולחות הודעת מיל
יומית בשם "לחטף טוב מרבנו", ובו תכן לקריאה יומית
בהמשכים מספרי רבנו. ההודעה שאנו שולחות מגיעה
לאנשים רבים ברחבי העולם, והיא כוללת שתי הלכות, וקטע
מהספרים: ספורי מעשיות, לקוטי תפלות, משיבת נפש,
שיחות הר"ן ולקוטי עצות. את הספרים לקוטי מוהר"ן ולקוטי
הלכות לא צרפנו כדי לא להכביד על צבור שאינו מצוי בכתיבי
ברסלב. קריאת המיל היומי אורכת כחמש דקות בלבד, אף
היא מעניקה התמדה, דעת וחזוק יומיומי מתורתו של רבנו.
נחמן מברסלב זכאתו יגן עלינו, והמטרה היא שעם הזמן
הצבור יסוים את כל הספרים. המיל מיעד לגברים ולנשים,
הוא מופץ בחנם בלי כל מטרות רות, וללא שום השתייכות
ארגונית.

מתגובות הצבור עולה שישנם אנשים שזוהי אכן ההזדמנות
היחידה שלהם בפעל "לחטף טוב" מכתבי רבנו באפן יומיומי,
ואנו מרגישות שהשם הפקיד בידינו מתנה לעם ישראל,

וְחָשׁוּב לָנוּ לִכְן לְהַעֲנִיק אוֹתָהּ לְכָל הַמַּעֲנִין. נִשְׁמַח מְאֹד לְקַבֵּל
מִהָרֵב חֲזוּק לְעָנִין. תּוֹדָה רַבָּה לְכַבוֹדוֹ.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר קָרַח, כ"ז סִינן ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל מְרִים תַּחֲיָה

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

אֶת צְרִיכָה לְדַעַת שְׁכָל מִי שֶׁעוֹסֵק לְפָרְסָם אֶת רַבְּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם
תְּבוֹא עָלָיו בְּרָכָה, וְאִין עוֹד מְצוּה יוֹתֵר גְּדוּלָה מְזוּ, כִּי רַבְּנוּ ז"ל נִשְׁלַח
אֶל דּוֹרוֹתֵינוּ אֵלּוּ מִתְּנָה לְכָלֵל יִשְׂרָאֵל, וְלִכְן אֲשֶׁרִי וְאֲשֶׁרִי מִי שֶׁעוֹסֵק
לְפָרְסָם אֶת רַבְּנוּ ז"ל.

רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק ב' סִימָן ח') שֶׁצְּרִיכִים לְהוֹסִיף
שְׂכָנִים לְבֵית הַתְּפִלָּה, הֵינּוּ לְגִלוֹת אֶת הָעֲנִין שֶׁל הַהִתְבּוֹדְדוֹת -
שֶׁיִּדְבְּרוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שְׁזֵה גוֹרָם נַחַת רוּחַ גְּדוֹל אֲצֵלוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי כָּךְ
אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק ב' סִימָן כ"ה) הַהִתְבּוֹדְדוֹת הֵיא מַעֲלָה
גְּדוּלָה מֵהַכֵּל וְגוֹרָמַת שֶׁעֲשׂוּעִים כְּאֵלּוֹ לְמַעֲלָה שְׁלֵא עָלוּ שֶׁעֲשׂוּעִים
כְּאֵלּוֹ מִימוֹת עוֹלָם.

וְלִכְן אֲשֶׁרִי מִי שֶׁמְגַלָּה וּמְפָרְסָם אֶת דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם, וְזֵה
קָרוֹב הַגְּאֵלָה. תַּחֲזוּקָנָה יִדְכֶן.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ב' ש"ג.

לאחרונה התחלתי לעסק בשדכנות. האם כדאי לגבות תשלום על שדוך מצלח?

שאלה:

מאת רחלי: לאחרונה התחלתי לעסק בשדכנות. האם זה שדוך שאדבר עם גברים לצורך שדוכים? ומה לגבי התשלום עבור שדוך מצלח, האם כדאי לגבות? תודה רבה והשם ישלם שכרכם בטוב ובנעימים.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר קרח, כ"ז סיון ה'תשע"ג.

שלום רב אל רחלי תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך

אין עוד מצוה יותר גדולה מלעסק בשדוכים, לשדוך את בני ובנות ישראל, פי מספנים ומסכנות הרוקים והרוקות שאין להם מי שיפגיש ביניהם.

ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן פ"ט) שהצדיק הוא השדכן המשדך כל השדוכים, והוא עושה את זה בחפץ לב בלי שום תשלום, אדרבה! הוא עוד נותן מתנה לחתן והכלה. ואיזו מתנה? הדרך נכונה איך שיחיו ביחד באהבה ובהכנה הדדית, ואיך שהשלום בית שלהם יצליח תמיד, ולכן אשרי הרוק או הרוקה שבאים אל הצדיק האמת והוא ישדך להם את השדוך הכי טוב בשבילם.

אודות שאת שואלת האם שדך שתהיה לך שיכות עם גברים לצורך שדוכים וכו', הייתי מיעץ לך "הרחק מהכעור והדומה לו", כי זה בכלל לא בריא שאשה תדבר עם גברים, כי טוב זה לא מביא.

בענין דמי שדכנות, זה מובא בפוסקים שכן צריכים לשלם דמי

שדכנות, והוא כסף כשר עד מאד. וידוע שפעם אחת באו זוג חשוכי בנים לא עלינו אל הגאון הצדיק מורי ורבי רבי משה פינשטיין זצ"ל, והתלוננו לפניו שזה להם עשר שנים מנשואיהם, ועדין לא נפקדו בזרע של קימא. ותכף ומיד על אחר שאל אותם הגאון: "האם שלמתם דמי שדכנות?" וענו: "לא", כי זה היה חבר של המשפחה. ענה ואמר: "תכף ומיד תתנו דמי שדכנות", וכן עשו, ותכף ומיד עד שנה ילדו בן.

הרי שלך לפניך, שזה מאד נחוץ לשלם דמי שדכנות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' שכד.

**אני מתגעגע אליכם מאד, וקשה לי כשאתם נוסעים
לארץ ישראל**

שאלה:

מאת א"ש: לכבוד מורי ורבי הגאון הקדוש מוה"ר א"ש שליט"א. אני גר בארצות הברית, ואני מאד מתגעגע אליכם וקשה לי בעת שהצדיק נוסע לארץ ישראל ואינו בקרבתנו. מאז שמורנו ורבנו לקה בלבנו, הוא הפסיק לערף את השלחן 'טיש' בליל שבת קדש כמנהגו בכל השנים, ואני מאד מתגעגע ל'טיש' בליל שבת קדש שהיה נותן לי חזק לקל השבוע, ובפרט בעת שהייתם שרים את הנגון 'ממלא כל עלמין'. האם נזכה שוב לעריכת שלחנו הטור?
בנוסף, אני ואבי צריכים עכשו ברכה והרבה חזק שנצליח בכל מעשי ידינו ונשנתעשר בעשירות גדולה כדי שנוכל להמשיך לתת צדקה.

אֲשַׁמַח מֵאֵד אִם כְּבוֹד הַצַּדִּיק יַעֲנֶה לִּי עַל שְׂאֵלְתִי וַיַּחֲזִקֵנִי
בְּעֵינָיו שְׁלוֹם בַּיִת וּשְׁמִירַת הָעֵינָיִם. הַמְצַפֶּה לַתְּשׁוּבָה מִמַּעֲלַת
הַצַּדִּיק.

תשובה:

בְּעֵזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר קַרְחָא, כ"ח סִינן ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אֲשֶׁר נִרְוֹ אִירִי

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

אֲתָה צְרִיךְ לְדַעַת שְׂכַשְׂאֵנִי בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֲנִשִּׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּחוּץ
לְאֶרֶץ מִתְּגַעְגְּעִים אַחֲרֵי, וּכְשֶׂאֲנִי נִמְצָא בְּחוּץ לְאֶרֶץ אֲנִשִּׁי שְׁלוֹמֵנוּ
בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִתְּגַעְגְּעִים אֵלַי.

וְהִנֵּה רַבְּנוּ ז"ל גָּלָה (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק א' סִימָן קס"ב) אִם אָדָם מְבִטֵּל
אֶת עֲצָמוֹ כֹּל כְּלוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ אֲזִי כָּבֵר לֹא נִמְצָא לֹא בְּדָרוֹם וְלֹא
בְּצָפוֹן, אֲלֹא הוּא נִמְצָא בְּשְׁנֵי הַמְּקוֹמוֹת כְּאַחַד, כִּי אֲצִלוֹ יִתְבָּרַךְ לֹא
שִׁיף שׁוֹם מְקוֹם וְאִינוּ תוֹפֵס שׁוֹם מְקוֹם כָּלֵל, וַיְדוּעַ שְׂצַדִּיקִים מִדְּמַיִם
לְקוֹנָם, וְלִכֵּן אִם אֶחָד בִּטֵּל אֶל צַדִּיק אֲמַתִּי הַדְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כָּבֵר
לֹא אֲכַפֵּת לוֹ אִיפֹה רַבּוֹ נִמְצָא, מֵאַחַר שֶׁהוּא דְבוּק וּמְחַבֵּר אֶל רַבּוֹ
בְּאַהֲבָה גְדוּלָה מֵאֵד.

וּמוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק א' סִימָן קל"ה) וְעַקֵּר
הַהִתְקַשְׁרוֹת אֶל הַצַּדִּיק הִיא אַהֲבָה - שְׂיֵהִיָּה אוֹהֵב אֶת הַצַּדִּיק אַהֲבָה
שְׁלֵמָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית מ"ד) וּנְפָשׁוּ קְשׁוּרָה בְּנִפְשׁוֹ, וְתִרְגְּמוּ
חִבִּיבָא לִיָּה כְּנִפְשֵׁיהָ, וְאִזּוּ מֵאִיר עָלָיו קִדְשַׁת יוֹם טוֹב, וְאִיפֹה שָׂרָק גָּר
הוּא מְרַגֵּשׁ אֶת הַצַּדִּיק שֶׁמְקַרֵּב אֵלָיו, כִּי הוּא אִינוּ מְצַמְצֵם בְּמְקוֹם
אַחַד. וְזוֹ מַעֲלַת הַהִתְקַרְבוֹת אֶל רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁבְּכֹל מְקוֹם בְּעוֹלָם יְכוּלִים
לְהִיּוֹת מְקַרְבִּים אֶל רַבְּנוּ ז"ל, כִּי הוּא אִינוּ מְצַמְצֵם בְּשׁוֹם מְקוֹם גִּשְׁמִי,
כִּי הַצַּדִּיק הוּא רוּחָנִי, וְלִכֵּן בְּכֹל מְקוֹם שֶׁאָדָם נִמְצָא יְכוּל לְמַצָּא שֵׁם
אֶת הַצַּדִּיק הַמְּגַלָּה לוֹ אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְהוּא יְכוּל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ
בְּמְקוֹם שְׁבוֹ נִמְצָא.

בְּעֵינַי שְׁלוֹם בֵּית וְכוּ' יְדוּעַ שְׂרַבְנוּ ז"ל הַזְהִירָנוּ עַל זֶה בְּיוֹתֵר, וְאָמַר (שיחות ה'ר"ן סימן רפ"ג) שֶׁהִסְמַךְ מִם אוֹרֵב מְאֹד לְקַלְקֵל אֶת הַשְּׁלוֹם בֵּית שָׁל בְּנֵי הַנְּעוּרִים כְּדִי לִלְכֹּד אוֹתָם בְּמִצּוֹדָתוֹ, וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (שיחות ה'ר"ן סימן רס"ד) שֶׁצְּרִיכִים לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר מְאֹד מְאֹד אֶת אִשְׁתּוֹ כִּי כַּמָּה צַעַר וְיִסּוּרִים הֵן סוֹבְלוֹת, צַעַר עֲבוּר, צַעַר לְדָה, צַעַר גְּדוּל וְכוּ'. וְכִשְׁמֹכְבֵד אֶת אִשְׁתּוֹ תַּהֲיֶיהָ לוֹ פְּרִנְסָה בְּשִׁפְעָה, כַּמְאֲמָרִם ז"ל (בְּבֵא מִצִּיעָא ג"ט). אוֹקִירוּ לְנִשְׁיֵיכֶם כִּי הֵיכִי דְתַתְּעַתְרוּ וְתַכְבְּדוּ וְתִיקְרוּ אֶת נְשׁוֹתֵיכֶם כְּדִי שֶׁתַּתְּעַשְׂרוּ, וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֶלֶק א' סִימָן ס"ט) שֶׁעֲקָר הַעֲשִׂירוֹת שָׁל הָאָדָם בָּא רַק בְּזִכּוֹת אִשְׁתּוֹ, וְלִכֵּן צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אֶת הָאִשָּׁה.

יֵשׁ מְאֹמֵר הַחֲכָם "לֹא כָּל מֵה שֶׁהָאָדָם רוֹצֵה וְחֹפֵץ, הַגּוֹף וְהַכַּחַ יְכוּל וּמִתְרַצֶּה", וְלִכֵּן עֲכָשׁוּ, אַחַר הַמֵּאֲרָע שֶׁנֶּאֱרַע לִי אִין לִי כְּכַר כַּח.

יַעֲזוֹר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁתַּהֲיֶיהָ רַק בְּשִׂמְחָה אֲשֶׁר זֶה הַעֲבוּדָה הַכִּי גְדוּלָה וְעֵלְיוֹנָה, אֲבָל עַל זֶה צְרִיכִים מִמֶּשׁ מְסִירוֹת נֶפֶשׁ, כִּי בְּפִרוּשׁ גְּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֶלֶק א' סִימָן קפ"ט) שֶׁעֲקָר נְשִׁיכַת הַנֶּחֱשׁ זֶה עֲצָבוֹת וְעֲצָלוּת, וְלִכֵּן הַנֶּחֱשׁ הַקְּדוּמוֹנִי אוֹרֵב עַל כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל לְהַפִּילוֹ תְּמִיד בְּעֲצָבוֹת וּבְמִרְיוֹת וּלְהַכְנִיֵס בּוֹ דְּכָאוֹן פְּנִימִי וְכוּ' שֶׁיַּהֲיֶיהָ תְּמִיד עָצוּב וּמְמַרְמֵר וְכוּ' וְאֵז הוּא לוֹכֵד אוֹתוֹ כָּל כְּלוֹ בְּמִצּוֹדָתוֹ. וְלִכֵּן צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם רַק לְהִיּוֹת תְּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְכָל זְמַן שֶׁהָאָדָם בְּשִׂמְחָה אֵזִי אִין הַסְּטָרָא אַחֲרָא יְכוּלִים לְהִזְיָקוֹ וּלְהִתְאַחֵז בּוֹ.

וְלִכֵּן זֶה צְרִיכָה לְהִיּוֹת כָּל עֲבוּדָתְךָ - רַק לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְלַעֲשׂוֹת עֲצֻמָּה כְּאֵלוֹ אֶתָּה שְׂמַח, וְעַל יְדֵי זֶה תִּבּוֹא לְיַדֵּי שְׂמִיחָה אֲמִתִּית.

הַמְּאַחֵל לְךָ בְּרִכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ב' שכה.

ידוע שבַעבודת השם יש הרבה סוגי 'עבודות'. מה הדבר הכי חשוב?

שאלה:

מאת אביגדור: לכבוד הצדיק הקדוש מוה"ר א"ש שליט"א. זו זכות עצומה בשבילי שאני יכול לשאל אתכם שאלה, ואני שמח על ההזדמנות כמוצא שלל רב. ידוע שבַעבודת השם יתברך יש הרבה שיטות, הרבה דרכים והרבה 'עבודות', וכמוכן שכלן מכונות אותנו למקום אחד – אל הקדוש ברוך הוא, אף לפעמים מרובי השיטות והענינים שצריכים לעשות בעבודת השם, האדם מתבלבל, ולא יודע מה לעשות בבחינת "תפסת מרבה לא תפסת". אשמח אם הצדיק ינוט אותי ויגיד לי: מה הדבר הכי חשוב בעבודת השם? ובאיזה ענין צריכים להתמקד יותר מהכל?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר קרח, כ"ט סיון ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אביגדור נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

לדעתי, הדבר הכי יקר לאדם זה הזמן, שאין על זה תשלום, ובני אדם לא שמים לב שבכל רגע הוא מת, ושכל רגע שעבר כבר אף פעם לא יחזור לו, ועם רגע אחד יכולים לקנות עולם ומלואו, ולכן הדבר הכי יקר לאדם צריך להיות הזמן.

יש מאמר החכם "אדם דואג על אבוד ממנו, ואינו דואג על אבוד ימיו. דמיו חוזרים, וימיו אינם חוזרים" אם היה האדם בעל שכל וישוב הדעת, היה יודע איך לנצל את הזמן היקר, ובפרט על פי ההקדמות של רבנו ז"ל, שגלה לנו נפלאות על ענין התפלה והשיחה

בינו לבין קונו, שאדם יכול לדבר אל הקדוש ברוך הוא בשפת האם שלו, ולכן בצורה כזו, חבל על כל רגע שלא מנצל את זה לדבר עמו יתברך, אשר כל דבור ודבור זו הצלחה נצחית, הצלחה כזו שאין לתאר ולשער כלל. כי עם כל דבור שמדברים אליו יתברך נדבקים באין סוף ברוך הוא, שהוא כביכול נצחי. ולכן תעשה לעצמך חשבון, איך שברגע אחד אתה כבר נכלל בנצח נצחים על ידי שתדבר עמו יתברך.

ומכל שכן כשזוכה ללמד תורה, ברגע אחד הוא יכול לחזור על פסוק, על משנה, על מימרא בגמרא, על הלכה אחת וכו' וכו', ובני אדם לא שמים לב לזה ומבלים שעות על גבי שעות בהבלי הבליים, בשמיעת חדשות או בקריאת חדשות וכו' שהכל הבל הבליים ודמיון אחד גדול, ובפרטיות כשסתכלים על איזו הצגה וכו' או סתם בלוי זמן וכו' שדבר זה מאד מצוי אצל אנשים, והם לא קולטים איך חבל על הזמן היקר, שיכולים לקנות בו נצחיות - תורה מצוות ומעשים טובים.

והנה יען שלא כל אחד מסגל לשמר על הדקות והרגעים עד כדי כך, לכל הפחות ישתדל לעשות מעשים טובים עם הזמן שלו, וכן לדבר עם אחרים דבורי אמונה והשגחה פרטית והתחזקות, לחזק נשברי לב שזו מצוה גדולה מאד מאד, כי עם דבור אחד יכולים להחיות בן אדם ולהצילו ממות לחיים. וזה היה רצונו של רבנו ז"ל - שנדבר עם אחרים לחזקם ולאמצם ולעודדם, וזה לא בכלל בטול זמן, כי עצם הדבור שמדברים עם הזולת דבורי אמונה, זה לבד התחזקות באמונה, שזו מצות עשה של יחוד הבורא יתברך שמו, אשר כל דקה ושניה שרק חושבים ממנו יתברך מקימים מצות עשה, ומכל שכן כשמכניסים גם באחרים דבורי אמונה, והוא מתחזק גם כן, זו מצוה גדולה ואינו בכלל בטול זמן. אבל סתם ככה לבלות את הזמן על שטיות, מזה צריכים לשמר מאד מאד, כי חבל על הזמן

ויכולים לקנות לעצמו עולם ומלואו על ידי למוד התורה הקדושה:
מקרא, משנה, גמרא ומדרש וכו' וכו'.

ידועה ומפרסמת גדל התמדתו של הגאון רבי יוסף שלום
אלישיב זצ"ל, עד שהפריע לו מאד שמבלבלים אותו, וכשאחד בא
לשאל שאלה שכתובה במפרש בשלחן ערוך או במשנה ברורה היה
מקפיד ואמר: "הלא תפתח את השלחן ערוך ותראה בעצמה, מה
באת לגנב לי את הזמן?" ופעם צבאו על דלתי ביתו הרבה אנשים
והצטער מאד, ואמר: "לא נותנים לי ללמד... תנו לי לכל הפחות
ללמד קצת גמרא", עם כל זאת, כשבא אליו מר לב וכו' אזי היה לו
זמן לחזקו. אבל סתם ככה לא הניח שיבטלו אותו עבור שום דבר,
עד שהתפאר שמעולם לא היה במירוץ, בצפת ובטבריה, פשוט כי
אין זמן! זו היתה תשובתו.

מכל זה רואים איך אדם יכול לגדל ולהיות למדן וצדיק, רק על
ידי שמירת הזמן, לשמר על הזמן היקר ולא לבלות את הזמן על סתם
דבורים ופטפוטים של מה בכך.

אתה צריך להכניס את זה טוב בדעתך ואז תצליח בחייהך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' שכו.

**העבדה שאני נמצאת כל הזמן בעצבות ובמצב רוח לא
טוב, פוגעת בזוגיות שלי**

שאלה:

מאת רותי: שלום רב לצדיק היקר. השם יברך אתכם בכל
טוב.

אני מרגישה שאני נמצאת כל הזמן בדכאון ובעצבות, ואינני

מְצַלִּיחָה לְהַשְׁתַּחֲרַר מִזֶּה לְמִרוֹת שְׂאֲנֵי מִשְׁתַּדְּלֵת לְהִיּוֹת
בְּשִׂמְחָה וּלְהֶאֱמִין שֶׁהַכֹּל לְטוֹבָה, וְאֲנִי מְרַגֵּשׁהּ שֶׁזֶּה פּוֹגַע
בְּזוּגֵיּוֹת שְׁלִי, כִּי כָּל הַזְמַן בְּעֲלֵי רוּאָה אוֹתִי עֲצוּבָה וְלֹא מְאִירֵת
פְּנִים, וְזֶה מִתְסַכֵּל אוֹתוֹ שְׂאֲנֵי כָּל הַזְמַן בְּמַצַּב רוּחַ רַע. אֲשַׁמַּח
מְאֹד אִם הַצְדִּיק יִתְיַחַס לְשִׂאלָתִי וְיֵאִיר לִי אֶת הַדֶּרֶךְ בְּחַיִּים.
תּוֹדָה רַבָּה!

תשובה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֹדֵר חֲקֵת, ב' דְּרָאשׁ חֲדָשׁ תַּמּוּז ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל רוּתֵי תַחֲיָה

לְנֶכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֶת צְרִיכָה לְדַעַת כִּי אָדָם הוּא הַמֵּיֻצָב אֶת עֲצָמוֹ, וְכִמוֹ שְׂאֲמַר
רַבְּנּוֹ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק א' סִימָן כ"א) בְּמִקּוֹם שְׂאָדָם חוֹשֵׁב - שֶׁם כָּל
הָאָדָם, אִם אָדָם חוֹשֵׁב תְּמִיד טוֹב - אֲזִי נִמְצָא בְּטוֹב, וְאִם אָדָם חוֹשֵׁב
תְּמִיד רַע - אֲזִי נִמְצָא בְּרַע, כִּי הַכֹּל תְּלוּי בְּמַחַ מַחְשָׁבָה. וְכֵן אָמַר רַבְּנּוֹ
ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק א' סִימָן מ"ט) הַיֵּצֵר הָרַע זֶה מַחְשְׁבוֹת רָעוֹת, וְלִכְּן
הָעֶקֶר הוּא הַמַּחְשְׁבָה, כִּי בְּמַה שְׂאָדָם חוֹשֵׁב זֶה כָּל הָאָדָם.

וְלִכְּן תְּרַגְּלִי עֲצֻמְךָ לְחֹשֵׁב רַק חַיּוּבִי, שְׂאֵת כֵּן מְצַלַּחַת, וְאֵת כֵּן
הֲכִי יִפֶּה שְׁבַעוּלָם, וּבְעֵלְךָ אוֹהֵב אוֹתְךָ וְכוּ' וְכוּ' כִּי הַכֹּל תְּלוּי כְּפִי
הַמַּחְשְׁבָה, וְלִכְּן הַזְהִירָנוּ רַבְּנּוֹ ז"ל מְאֹד מְאֹד עַל קְדֻשַׁת הַמַּחְשְׁבָה,
וְאָמַר (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק ב' סִימָן נ"ג) הַמַּחְשְׁבָה יִקְרָה מְאֹד מְאֹד, וְכֵן אָמַר
שְׁעַם הַמַּחְשְׁבָה יְכוּלִים לְהַגִּיעַ אֶל הַמִּקּוֹם הֲכִי גְבוּהַ שְׂאָדָם רַק יְכוּל
לְהַגִּיעַ.

הַכֹּל - הָעֶקֶר הוּא הַמַּחְשְׁבָה, שְׂצָרִיכִים לְהַרְגִיל עֲצָמוֹ רַק לְחֹשֵׁב
טוֹב, וְלְדַעַת, כְּשִׁתְּחַשֵּׁב טוֹב - יִהְיֶה טוֹב, וְכֵן חַס וְשְׁלוֹם הוּא הַהַפּוּךְ
וְכוּ'. וְלִכְּן צְרִיכִים לְהִכְנִיס בְּמַחַ מַחְשְׁבָתוֹ רַק מַחְשְׁבוֹת טוֹבוֹת, וְעַם
הַמַּחְשְׁבָה יְכוּלִים אֲפִלוֹ לְפַעַל שִׂיחָהּ לוֹ כָּל טוֹב, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנּוֹ

ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קצ"ג) שְׁהַמְחֵשְׁבָה יֵשׁ לָהּ תִּקְוָה גְדוֹלָה, וְאֵם יִחְזַק וַיִּגְבִּיר מַחְשַׁבְתּוֹ עַל אֵיזָה דְּכָר שֶׁבְּעוֹלָם יוּכַל לַפְעֵל שְׁיִהְיֶה כָּהּ.

על אחת כמה וכמה אדם צריך רק לחשב טוב - ויהיה טוב, ויחשב מעצמו בצורה חיובית ואזי יהיה חיובי, ודבר זה שיך הן לגברים והן לנשים והן לילדים, ואת זה צריכים להחדיר בכלם, אשר העקר הוא המחשבה - כפי שחושבים כף נעשה. והמחשבה היא הלבוש של הנשמה, ולכן הזהירנו רבנו ז"ל מאד מאד להשמר מהרהורים רעים ומחשבות מגנות שעל ידי זה מוריד את נשמתו שהיא חלק אלוה ממעל ממש אל מקום הטנפת וכו'.

ולכן תצאי מעצמך ואל תחשבי מחשבות שליליות על עצמך, רק טוב, ואיך שהכל טוב, ואז תראי איך שהכל יתהפך לטוב.

אשרי מי שמכניס את הדבורים האלו בתוך לבו, כי רב הצרות שבני אדם סובלים זה רק מחמת המחשבות הטורדות שהם מטרידים את עצמם בחדנם, ורודפים את עצמם יותר מאשר שהשונאים הכי גדולים שלהם רודפים אותם.

ודעת לנכון שהשיחה בינו לבין קונו - שידבר עמו יתברך תועיל לו להדביק מחשבתו אליו יתברך, ורק לחשב טוב, וכל מה שהוא רוצה שיוציא את זה מפיו - וכן יתקיים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' שכו.

בִּנְנוּ מִתְעַקֵּשׁ לְהַכִּין אֶת שְׁעוּרֵי-הַבַּיִת בְּעֵמִידָה. מָה הַסִּבָּה לְתוֹפְעָה הַזֹּאת?

שאלה:

מאת שלמה: לכוּבֵד הַצַּדִּיק שְׁלִיט"א שְׁלוֹם. בִּנְנוּ בֵּן הַשְּׁבַע

לומד בתלמוד תורה, וכאשר הוא עושה את שעורי הבית הוא לא מסגל לשבת ועושה אותם בעמידה. מה הסבה לתופעה הזו? ומה אפשר לעשות כדי לשנות את זה? תודה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר חקת, ב' דראש חדש תמוז ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל שלמה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה לא צריך להכנס בלחץ כלל, ומכל שכן לא להלחץ את הילד. שיעשה את שעורי הבית כמו שהוא רוצה, ישב או יעמד וכו' - לא עושים עסק מדברים אלו.

בכלל, צריכים לדעת אשר אסור להלחץ ילדים, שאז הם מתמרדים וכו' או שמאבדים את הבטחון העצמי שלהם וכו'. יש הורים שנכנס בהם איזה מין שגעון שנובע מחלשת עצבים שרוצים רק להשתלט על הילדים ולא נותנים להם מנוח כלל וכו' אזי הם גדלים או בעלי אפי חלש, או שאין להם שום בטחון עצמי, ויש שגדלים לגמרי בעלי מומין בנפשם, ולכן העצה היעוצה היא להעלים עין ולא לעשות עסק מדברים אלו.

רבנו ז"ל הקפיד מאד לא לדחק על הילד יותר מיכלתו ודבר עמנו הרבה מזה (עין חיי מוהר"ן סימן תל"ב) ואמר שאם מלחיצים את הילדים שדיקא יעשו כך וכך, או שילכו רק בדרך זו וכו', אזי הם מתבלבלים אחר כך לגמרי, צריכים לתת להם ניחא, הינו להתפרק. ואמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן נ"ט) מסגל יותר לבנים להיות רחוק מהם, לבלי היות דבוק בהם לשעשע בהם בכל פעם, רק לבלי להסתכל עליהם כלל, וכך יגדלו עצמאיים.

ולכן אל תבלבל עצמך מהבן שלך ואל תלך עמו ביד קשה רק באהבה ובסבלנות גדולה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' שכת.

נולדתי למשפחה חסידית, ולאחרונה זכיתי להתקרב לברסלב. האם עלי לנטש לגמרי את החסידות הקודמת?

שאלה:

מאת אבי: לכבוד הצדיק נשיא דורנו. ראשית, ברצוני להודות על הדבורים הנפלאים המעוררים ומחזקים ואת הנפש משיבים. הנני מברך את הוד מעלתו בברכת הדיוט, שייזכה עוד רבות בשנים להפיץ את האור הנפלא בכל קצוות תבל מתוך בריאות הגוף והנפש ומתוך אשר ועשר וכל טוב סלה! נולדתי למשפחה ששייכת לאחת החצרות החסידיות, ובשנים האחרונות זכיתי בזכיות חנם להתודע ולהתקרב לאור הנפלא של רבנו הקדוש זצ"ל, אף עדין אני מרגיש את עצמי רחוק.

לאחרונה דברתי עם אחד המשפיעים בברסלב, והוא טען שאני צריך לנטש לגמרי את החסידות הקודמת ולטבל כלי בתוך המעין של רבנו מבלי להשאיר שעה אחת בחוץ, ובנוסף הוא טען שעלי לעבר לעיר שלו ולהתפלל אצלו, כי בית הכנסת שלו נקרא על שם רבנו. לדבריו האור של רבנו נמצא רק בבית כנסת הנקרא על שם רבנו, אף ככל שאני זוכה להתמיד בספרי 'אשר בנחל', אני מבין שהאור של רבנו מנח רק בספריו הקדושים, ובאתי בזה לבקש את הוד מעלתו שיורה לי את דרך האמת. יישר כח גדול, אבי.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר חקת, ב' תמוז ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אבי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

ידוע שרפנו ז"ל רצה שנהיה מערכים בין העולם, עד כדי כך שאף שצנה שכל אנשי שלומנו יבואו אליו על ראש השנה באומן, ואמר (חיי מוהר"ן סימן ת"ה) הראש השנה שלי הוא חדוש גדול. והשם יתברך יודע שאין הדבר הזה בירשה מאבותי, רק השם יתברך נתן לי את זה במתנה שאני יודע מה הוא ראש השנה. לא מבעיא אתם כלכם בודאי תלויים בראש השנה שלי, אלא אפלו כל העולם כלו תלוי בראש השנה שלי. ואמר (חיי מוהר"ן סימן ת"ג) ראש השנה שלי עולה על הכל. והיה פלא אצלי מאחר שהמקרים שלי מאמינים לי, ולמה לא יזהרו כל האנשים המקרים אלי שיהיו כלם על ראש השנה, איש לא יעדר? כי כל הענין שלי הוא רק ראש השנה. והזהיר לעשות כרוז שכל מי שסר אל משמעתו ומקרב אליו, יהיה על ראש השנה אצלו לא יחסר איש. עם כל זאת, ידוע בין אנשי שלומנו שבראש השנה הראשון אחר ההסתלקות של רבנו ז"ל, התקבצו גדולי תלמידי רבנו ז"ל והיו כששים איש, וגדולי תלמידי רבנו ז"ל התעקשו שיתפללו במקום שרפנו ז"ל הסתלק הינו בדירה שבה הסתלק, ומוהרנ"ת ז"ל טען שהוא שמע מרבנו ז"ל שרוצה שאנשי שלומנו יהיו מערכים בין אנשי העולם. וכשראה שגדולי תלמידי רבנו ז"ל לא מציתים אותו, אזי לבש את המעיל שלו והלך להתפלל בבית הכנסת 'שומרים לבקר', שזה היה בית הכנסת המרכזי באומן. וכשראה חברו רבי נפתלי ז"ל שמוהרנ"ת ז"ל יצא מהקבוץ והלך להתפלל בבית הכנסת אחר, אזי גם הוא הלך וכך התחילו כלם ללכת אחר מוהרנ"ת ז"ל והתפללו בכל ראש השנה בבית הכנסת הגדול והמרכזי של אומן 'שומרים לבקר'. וכך התפללו כמה וכמה שנים עד שנתרבה הקבוץ והתחילה המחלקת, אזי לא היה להם איפה להתפלל, ומוהרנ"ת

ז"ל הצטער מאד מאד על זה שחס וחלילה לא יתפללו יחד הקבוץ הגדול שלנו באומן על ראש השנה. ונגש אליו יהודי פשוט מאנשי שולמנו ואמר לו בתמימות: "רבי נתן, כל זמן שלא יהיה לנו בית כנסת משלנו נגיש ודיפות וכו' וכו', תתחילו לבנות בית הכנסת! ואז נתעורר מוהר"ת ז"ל מאד מאד והתחיל לבנות את הקלו"ז.

על כל פנים אנו רואים את דעתו של רבנו ז"ל - כן להיות מערכים בין שאר אנשי העולם, כי רבנו ז"ל רצה מאד מאד שהענין שלו יתפשט בין כלל נשמות ישראל, ושכל אחד יגלה לזולת את הענין של שיחה בינו לבין קונו, והענין של שעורים כסדרן בתורה, ולהתחזק להיות בשמחה.

ולכן אל תבלבל את עצמך מאף אחד, אתה צריך לדעת שרבנו ז"ל נמצא בכל מקום, ובפרוש גלה לנו (חיי מוהר"ן סימן תר"ג) שהענין שלו הוא כמו עוף, שמניח ביצים בהמון קנים, ואחר כך כשיעשה העוף צפצוף, אזי יתקבצו כל העופות.

אתה צריך לדעת שרבנו ז"ל נמצא בכל החסידיות ובכל המקומות, ויבוא היום שהוא יעשה את הצפצוף וכלם יבואו אליו. ולכן שלא יבלבלו לך את הדעת והשכל והמח שאתה צריך לעזוב את החסידות הקודמת וכו' כי הכל דמיון אחד גדול, כי כל הענין של רבנו ז"ל הוא להחדיר בעצמו אמתת מציאותו יתברך ולדבר אליו יתברך, ואת זה יכולים לקיים בכל מקום, ולכן רבנו ז"ל לא מצמצם במקום אחד.

ואמרתי עוד לפני עשרים שנה שיבוא היום שמכל החסידיות יבואו על ראש השנה אל רבנו ז"ל באומן וכל אחד יעשה מנין אחד, כל אחד לפי החסידות שלו, וכמו כן אצל הליטאים, מכל מיני ישיבות ושיטות אחרות וכו' גם כן יבואו, וכל אחד יעשה את המנין שלו. ותהלה לאל אנהנו רואים שבאים מכל החסידיות על ראש השנה אל

רבנו ז"ל, וְכָל אֶחָד יֵשׁ לוֹ אֶת הַמְּגִינִן שֶׁלוֹ וְזֶה לֹא סוֹתֵר כְּלוּם, וְעוֹד יִגִיעַ הַזְּמַן שֶׁכֻּלָּם יָבוֹאוּ עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּאוֹמֵן.

וְלִכֵּן הִבְעֵל דְּמִיּוֹן הַזֶּה שְׁמִסִּית אוֹתָךְ לַעֲזוֹב אֶת הַכֹּל וְשִׁתְּפַלֵּל דְּוָקָא אֲצִלוּ וְכוּ', לָמָּה הוּא לֹא מְעוֹרֵר אוֹתָךְ עַל סִדְר־דְּרָךְ-הַלְמוּד שֶׁל רַבְּנֵנוּ ז"ל? לָמָּה הוּא לֹא מְעוֹרֵר אוֹתָךְ עַל לְמוּד ח"י פְּרָקִים מִשְׁנֵיּוֹת שֶׁרַבְּנֵנוּ ז"ל נָתַן תְּקוּנָה לְכַמָּה מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּבִינֵיהֶם מוֹהֲרֵינֵי ז"ל שִׁיאֲמָרוּ בְּכָל יוֹם ח"י פְּרָקִים מִשְׁנֵיּוֹת? (עֵין שִׁיחוֹת הַר"ן סִימָן קפ"ה) וְלָמָּה הַמְשַׁפִּיעַ לֹא מְשַׁפִּיעַ עָלֶיךָ שֶׁתִּתְמִיד בְּסִפְרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל?

וְלִכֵּן אֵל תְּבַלְבֵּל אֶת עֲצָמְךָ בְּשׁוּם פְּנִים וְאִפֵּן מֵאִף אֶחָד, וְתִזְכֹּר שֶׁרַבְּנֵנוּ ז"ל לֹא מְצַמֵּם בְּשׁוּם מְקוֹם, אֲלֵא בְּכָל הָעוֹלָם יְכוּלִים לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנֵנוּ ז"ל, וְאֲדַרְבָּא בְּבֵית הַכְּנֶסֶת שֶׁנִּקְרָא עַל שְׁמוֹ ז"ל, וְיֵשׁ שָׁמָּה מְרִיבוֹת, אֲזִי הוּא לֹא נִמְצָא שָׁמָּה, כִּי בְּפִרוּשׁ גְּלוּה לָנוּ לְפָנֵי שְׂנֵסֵעַ לְאוֹמֵן לְהִסְתַּלַּק לְעִילָא וּלְעִילָא וְאָמַר "אִם תַּחֲזִיקוּ אֶת עֲצָמְכֶם בְּיַחַד תִּמְשִׁיכוּ אוֹתִי אֲלֵיכֶם". רוֹאִים מְזֶה שֶׁבְּבֵית הַכְּנֶסֶת הַנִּקְרָא עַל שְׁמוֹ, אִם לֹא מִחֲזִיקִים אֶת עֲצָמָם בְּיַחַד דִּיקָא שָׁמָּה רַבְּנֵנוּ ז"ל לֹא נִמְצָא אֶפְלוּ שְׁבֵית הַכְּנֶסֶת נִקְרָא עַל שְׁמוֹ.

לִכֵּן תַּעֲזוֹב אֶת כָּל הַדְּמִיוֹנוֹת שֶׁמְכַנְיָסִים בָּךְ, רַבְּנֵנוּ ז"ל הוּא מִתְּנָה לְכָל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל וְכֻלָּם צְרִיכִים לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו וְאֲשֵׁרֵי מִי שְׁעוֹסֵק לְפָרְסָם אֶת דַּעַת רַבְּנֵנוּ ז"ל בְּעוֹלָם שְׂאִין לְמַעְלָה מְזֶה.

הַעֲקָר רְאֵה לְקַבֵּעַ לְעֲצָמְךָ שְׁעוֹרִים כְּסִדְרָן עַל פִּי סִדְר־דְּרָךְ-הַלְמוּד שֶׁל רַבְּנֵנוּ ז"ל הַמוּבָא (שִׁיחוֹת הַר"ן סִימָן ע"ו) וְהַעוֹלָה עַל הַכֹּל - תַּחֲבוּדָד בְּכָל יוֹם עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ וְתִרְבֶּה בְּשִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנֵנוּ, וְתִכְבֵּד וְתִיקַר אֶת הַהוֹרִים שֶׁלָּךְ וְתִהְיֶה נְעִים הַלִּיכוֹת, וְרַק כֶּךָ תּוּכַל לְקַרֵּב אֶת הַחֲבָרִים שֶׁלָּךְ מֵהַחֲסִידוֹת שֶׁמִּמֶּנָּה אֶתָּה בָּא, כִּי יִרְאוּ אִיךָ שֶׁהִשְׁתַּנִּיתַ לְטוֹבָה וְזֶה יִכְנִיס בָּהֶם גַּם כֵּן תִּשׁוּקָה לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנֵנוּ ז"ל.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ב' שכת.

אני מצליח בעבודת המלמדות, אך אני מבלבל משום שרבנו לא רצה שאנשיו יהיו מלמדים

שאלה:

מאת אהרן: שלום וברכה לרב שליט"א. ברוך השם אני משתדל ללכת בדרך אדמו"ר רבי נחמן מברסלב זכותו יגן עלינו אמן, ומאז שחזרתי בתשובה, אני משתיך לקהלה של ברסלב בעיר הקדש ירושלים תבנה ותכונן במהרה בימינו אמן.

מורי ורבי, אשר ידוע כאחד ממשפיעי ברסלב, שלח אותי להיות עוזר מלמד דרדקי בתלמוד תורה. כמעט שנתים אני בתפקיד הזה, וברוך השם הכל כשורה מבחינתי, ואני מקוה שגם מבחינת שמים. מה שמפריע לי הוא שיש שיחה מפרשת מרבנו, שרצונו היה שאנשיו לא יעסקו בעסק זה של מלמד תינוקות של בית רבן. רציתי לדעת מה דעת הרב בענין, שכן מספר פעמים שאלתי את כבודו, ונהגתי ממנו עצה ותושיה. תודה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר חקת, ב' תמוז ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אהרן נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

ידוע שרבנו ז"ל לא רצה שהאנשים שלו יהיו מלמדים ושוחטים, אך עם כל זאת, התבטא: אם כבר שוחט - שיהיה מאנשי, ואם כבר מלמד - שיהיה מאנשי. כי שחיטה זו אחריות מאד מאד גדולה וצריכים להיות ירא שמים גדול מאד, ומי עוד ירא שמים כמו אחד מאנשי שלומנו שמתבודד בכל יום עמו יתברך שבודאי יהיה זהיר מאד מאד. וכן מלמד זו אחריות מאד גדולה וסתם מלמדים

אינם עושים את עבודתם באמונה כלל, וכדי להכניס יראת שמים בתלמידים צריכים להיות בעצמם יראי שמים, ומי עוד ירא שמים כמו אחד מאנשי שלומנו שמתבודד בכל יום?

ולכן אל תהיה בטלן - אם אתה מצליח עם התלמידים תשארו להיות מלמד ותחדיר בהם אמונה פשוטה בו יתברך, ותספור להם ספורי צדיקים שימשך להם אליו יתברך ויזכו גם כן להיות עובדי השם.

כשאני הייתי ילד בגיל שש עד שבע למדתי אצל מלמד מפרסם ר' יעקב קלמנביץ ז"ל שהיה נקרא ר' יעקב מלמד, והוא היה אחד מאנשי שלומנו, ולמד אותנו אז איך להתבודד להקדוש ברוך הוא, ובשנה אחת הצליח ללמד אותנו יהושע, שופטים, שמואל א' וב' ומלכים עד קפיטל ח' מלבד פרשת השבוע ומלבד התפלות שחרית ומנחה, ועד עכשו אני זוכר את כל החמר שלמד אתנו, אף שעברו כבר ששים ושש שנים, כי הוא הסביר את זה בצורה כל כך ברורה עד שראו במוחש את הלמוד שלמד אתנו.

ואז לא ידעתי בכלל מה זה ברסלב, ועברו שנים על גבי שנים וכשהתקרבותי אל רבנו ז"ל אז נתגלה לי שהמלמד הזה היה חסיד ברסלב, ושמעתי מאנשי שלומנו שהמלמד הזה התפאר שאף תלמיד מתלמידיו לא יצא ולא יצא לתרבות רעה, כי בכל יום קדם אור היום היה מתפלל על כל התלמידים שלו שיצליחו בלמוד ויהיו יראי השם.

מכל זה רואים מה זה מלמד ירא שמים, שהוא יכול להחדיר בתלמידים גם כן יראת שמים, ולכן תשארו מלמד ושום דבר שבפעולם שלא יבלבל אותה, וספר לי הרב החסיד ר' לוי יצחק בנדר ז"ל שגם הוא היה מלמד בעיר טעפליק, ולכן אל תבלבל את עצמך בבלבולי הכל וסרק.

הקדוש ברוך הוא השומע בתפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' של.

אני כהן, אף אינני עולה לדוכן לברך את הקהל משום שאני מרגיש שאיני ראוי לזה

שאלה:

מאת הלל: אני כהן, ואני יודע את המעלה הגדולה של ברכת הכהנים, אף אינני עולה לדוכן לברך את הקהל אף פעם כי אני מרגיש שאין לי חשק לכהן, ושבגלל המעשים שלי איני ראוי לזה. מה דעת הצדיק בענין?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר חקת, ה' תמוז ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל הלל נרו יאיר ויזרח

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שלכהן יש מצות עשה לברך את עם ישראל, זה לא שפעם כן רוצה ופעם אינו רוצה, כי בפרוש מובא בשלחן ערוך (ארח חיים סימן מ"ה סעיף ב') כהן שאינו מברך את ישראל עובר בשלשה מצוות עשה, ועל כן אל תהיה חכם בעיניך, אלא תקים מצות עשה בכל יום לברך את עם ישראל, וצריך שתדע שלא אתה מברך, אלא הקדוש ברוך הוא מברך, אלא הברכה עוברת דרכך כי אתה כהן, ולכן זו טעות של בני אדם ובפרטיות של אנשים מלמדים וכו', שאומרים "מה אני צריך לעמד מול כהן שהוא סנדלר עם הארץ או נגר או בעל עגלה וכו', עמי הארצים ושהם יברכו אותי וכו', זה

לא מתאים לי... וכו', אל יאמר זאת, כי הקדוש ברוך הוא מברך, כמו שכתוב (במדבר ו' כ"ז) "ואני אברכם", הברכה היא ממנו יתברך, והיא רק עוברת דרך הפהנים, ולכן אל תהיה חכם בעיניך ואל תבטל מצוות עשה, ויתברך את עם ישראל.

ואם אתה לא רוצה ולא מתחשק לך, סימן שמשהו לא בסדר וכו', ויש ספק גדול בכהנה שלך, יכול להיות שאתה בכלל לא כהן, ואתה מבזה את משפחתך.

ואגב צריכים לדעת שכהן שנמצא בבית הכנסת ואינו רוצה לעלות לדוכן, או כשבא לברכת כהנים הוא יוצא מבית הכנסת כדי לא לעלות לדוכן מאיזו סבה שרק לא תהיה, ואחר כך חוזר לקריאת התורה, לא צריכים לתת לו בכלל עלית כהן, ואין בזה בזוי כהן וכו', אדרבה הוא מבזה את הצבור, אינו רוצה לברך ועוד רוצה עליה לתורה?! זה לא הולך ככה, ובכלל אינם מחיבים לתת לו עליה.

החתם סופר זכותו יגן עלינו היה לו את רבו המבוק רבנו איש האלקי נורא מאד רבי נתן אדלר זכותו יגן עלינו, שהיה כהן, והיה לו גם את רב הקדוש בעל ההפלאה זכותו יגן עלינו, שהיה לוי, והיה מספר מה נורא היה לראות ולהסתכל איך שהלוי בעל ההפלאה זכותו יגן עלינו נוטל את ידי הקדוש רבי נתן אדלר זכותו יגן עלינו, איזו ענוה ושפלות היתה להם, ממש לא יאמן כי יספר, אף ששניהם היו גדולים בתורה ובקדושה ובדבקות בו יתברך, ועשו אנשי פראנקפורט (איפה שגרו) קערה ונטלה של זהב לכבודם של הפהן והלוי, והיה ראש הקהל מביא את המים.

על כל פנים רואים מזה את גדל החשיבות של לוי הנוטל ידי הכהן, וגדל החשיבות של הפהן המברך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' שלא.

איך צריכים להתנהג כששומעים מישהו מדבר ברבים נגד סדר-דרך-הלמוד?

שאלה:

מאת אדם: שלום וברכה לצדיק היקר הנפלא והרחמן שאני אוהב עד עמקי נשמת. הלאי שתהיה לך רפואה שלמה ואריכות ימים ושנים, ושתזכה להוציא כל חשקך ורצונך מן הכח אל הפעל. תודה על כל המתנות הנפלאות שאתם נותנים לנו ברוחניות ובגשמיות!

יש מישהו שמדבר ברבים נגד סדר-דרך-הלמוד של רבנו ונגד הלמוד בגרסא, ואומר שזה בטול תורה וכו' וכו'. כששמעתי אותו מדבר מחיתי על דבריו, ואף אמרתי שבגלל שהוא מתבייש לדבר בפרוש עליכם אז מדבר נגד סדר-דרך-הלמוד. מצד אחד אני יודע שלא כדאי להכנס בוכחים, אף מצד שני אני יודע מי שאוהב את הצדיק צריך לשמור שלא יצא עליו שם רע, וגם רבי נתן ורבי נפתלי כשהיו אצל הרבי מבארדטישוב ושמעו אדמו"ר מפרסם שדבר נגד רבנו - לא שתקו ומוחו בתקף. האם עשיתי טוב שמחיתי? ואיך צריכים להתנהג כששומעים דבורים כאלו?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר חקת, ה' תמוז ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אדם נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

תשואת חן על האחולים ועל התפלות שאתה מאחל ומתפלל על בריאותי, וכל המברך יתברך מפי אל עליון.

אודות הסדר דרך הלמוד של רבנו ז"ל, זה בכלל לא ממני,

זו שיחה בשיחות הר"ן סימן ע"ו, וראוי לך לעבר עליה בכל יום ויום, ולראות ולהבין את דעתו של רבנו ז"ל בענין למוד תורה הקדושה, ולצערנו הרב אף אחד מאנשי שלומנו לא דבר מזה במשך כל הדורות, וזה פלא גדול מאד מאד, מלבד זאת מה שרבנו ז"ל אמר (שיחות הר"ן סימן כ"ט) שראוי לאדם שיעבר וילך בזה העולם בכל הספרים הקדושים, וללמד כלם כדי שיהיה בכל מקום וכו', עין שם.

מדברים כל היום רק מהפעלד מהפעלד מהפעלד וכו', הינו לברח לשדה כל הלילה וכו', בשעה שמלא כל הארץ כבודו ויכולים למצא את הקדוש ברוך הוא בכל מקום, בודאי גם טוב מאד לצאת בשדה ויער וכו', אבל לבד בלי חבורה וכו', כי השלמות הוא ללכת במקום שאין שמה בני אדם כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר חלק א' סימן נ"ב) השלמות של התבודדות להיות לבד ולא עם אחרים, כי זו האמת האמתית.

רב העולם שלא לומדים תורה, אף שיכולים ללמד, הוא רק מחמת ששוכחים מה שלומדים, ולכן נמאס להם, ואומרים "אני לומד ולומד ולא זוכר כלום", אזי נשברים לגמרי ומפסיקים ללמד, כי מה הטעם ללמד כשאני שוכח? בשעה שגם על זה אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן כ"ו) שאדם צריך ללמד אפלו ששוכח, כי לעתיד מזכירים את האדם כל מה שלמד אף אם שכח, ומביא רבנו ז"ל מדרש (קהלת רבה פרשה א' סימן ל"ב) רבי אבהו אמר זה שפוטה של תורה שאדם למד תורה ושכחה, רבנן דתמן בשם רבי יצחק דהכא ורבי טוביה בשם רבי יצחק, לטובתו אדם למד תורה ושוכח, שאלו היה אדם למד תורה ולא שכחה, היה מתעסק בתורה שנים שלש שנים וחוזר ומתעסק במלאכתו, ולא היה משגיח בה לעולם כל ימיו, אלא מתוך שאדם למד תורה ושוכחה, אינו מזיז ואינו מזיז את עצמו מדברי תורה; וכן מביא מה שאמרו חכמינו הקדושים (ויקרא רבה פרשה י"ט סימן ב') אמר רבי לוי משל לטרסקל נקוב ששכר בעליו פועלים למלאתו, מי שטפש מהו אומר? מה אני מועיל מכניס בזו ומוציא

בזו, מי שפקח מהו אומר? ולא שכר כל חבית וחבית אני נוטל? כף מי שהוא טפוש, מהו אומר? מה אני מועיל ללמד תורה ומשכחה?, מי שהוא פקח מהו אומר? ולא שכר יגיעה הקדוש ברוך הוא נותן?

הרי שלך לפניך מה דעת חכמינו הקדושים בענין אדם שלומד תורה ושוכח וכו', ומה דעת רבנו ז"ל בענין סדר-דרך-הלמוד שהוא דרך קלה ונפלאה מאד לכל אלו שהם קשי הבנה וכו', ומה גם ששוכחים מה שלומדים וכו'.

ומזה בא שבני אדם מתרשלים לגמרי מלמוד, עד שלא לומדים כלל, ויכול לעבר יום אחר יום ולא פותחים לא מקרא, לא משנה, לא גמרא, לא מדרש ולא שלחן ערוך וכו' וכו', וכך עובר יום אחר יום שבוע אחר שבוע חדש אחר חדש, ושנים על גבי שנים שבכלל לא לומדים, בשעה שרבנו ז"ל בא ללמד אותנו דרך ועצה נוראה ונפלאה מאד שהכל בנוי על דברי חכמינו הקדושים איך שאדם ילמד תורה הקדושה ביום ובלילה בתשוקה חזקה.

והנה תכלית הלמוד תורה הוא להכניס מח מחשבתו בתוך התורה הקדושה שהיא חכמתו יתברך, ובאותו רגע שאדם לומד ומקשר את מח מחשבתו אל הלמוד, בו ברגע הוא נכלל בו יתברך, כי אורייתא וקודשא בריך הוא חד הוא, וזה דבר נצחי, בשעה שאדם לומד הלכה, באותו רגע הוא נכלל באין סוף ברוך הוא, וזה ישאר לו לנצח נצחים, אף שאחר כך הוא כבר שכח מה שלמד, אבל בו ברגע נשמתו נכללת בתוך התורה הקדושה וכו', ותכף ומיד כשיצא מזה העולם התורה מתכה עליו, כי התורה היא רוחנית ונשמתו של אדם היא רוחנית חלק אלקי ממעל, ומתאחדים יחד.

ולכן אין מה להתופח עם בני אדם בענין סדר-דרך-הלמוד, אני לא המצאתי את זה, זה סדר-דרך-הלמוד של רבנו ז"ל, אני רק עוררתי ואני מעורר תמיד על זה, כי הנה יום ונהנה לילה, ונהנה הכל פורת וכו', ונהנה אנחנו יוצאים מזה העולם, כמאמרם ז"ל (בראשית רבה פרשה

צ"ו סימן ב') כצ"ל ימינו על הארץ ואין מקוה, והלואי כצ"ל של כחל או כצ"ל של אילן אלא כצ"ל של עוף בשעה שהוא עף דכתיב (תהלים ק"ד) כצ"ל עובר. ואין מקוה - ואין מי שיקוה שלא ימות, הכל יודעים ואומרים בפניהם שהן מתים; ובין כך אף אחד לא קולט שיחזור ערם ורעב וצמא, כמו שאמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן כ"ג) בעולם הבא מנחין כמה בני אדם בחוץ והם צועקים בקול מר, תנו לנו מה לאכל. ובאין אצלם ואומרים להם: הרי לכם אכילה ושתיה אכלו ושתו, והם משיבים לא לא, אין אנו צריכים אכילה זאת, רק אנו צריכים אכילה ושתיה של תורה ועבודה. וכן מנחים כמה בני אדם ערמים בחוץ והם צועקים גם כן מאד: תנו לנו במה להתכסות. ובאין אצלם ואומרים: הרי לכם מלבושים, והם משיבים: לא, אין אלו מלבושים נצרכים לנו כלל. רק אנו צריכים מצוות ומעשים טובים להתלבש בהם; ודבר זה אף אחד לא קולט וכו', אלא רוצה להיות למדן, רב, ורבי וכו' וכו', ולא יודע שהנה יום והנה לילה והזמן פורח, ומאומה לא יהיה בידו, מה שאין כן כשאדם לומד על פי סדר-דרך-הלמוד של רבנו ז"ל, וגורס פרק אחר פרק משניות, דף אחר דף גמרא, סימן אחר סימן שלחן ערוך וכו' וכו', בו ברגע נשמתו נכללת בתורה הקדושה, וזה ישאר עם נשמתו לנצח נצחים, כי בשמים יזכירו לו את כל מה שלמד אף ששכח בזה העולם, אבל אם הוא לא למד מה יזכירו לו?

וזה כל הענין של בני אדם שהם יכולים לבלות שעות על גבי שעות בקריאת עתונים וכו', המלאים לשון הרע רכילות וליצנות וכו', המלאים נבול פה ונאוף וכו', דברים בטלים והכלי הכלים וכו', אשר מכניסים את נשמתו שהיא בתוך מח מחשבתו בזבל ובטנוף וכו', והכל מפני שהכניסו לו בראש שאם לא מבין מה שלומד הרי זה בטול זמן וכו', אזי באמת הוא לא לומד וכו'.

וחבל להתנפח על דבר שברור כשמש, קח בחור או אברך קשה הבנה, אם הוא זוכה לציית את רבנו ז"ל ולומד בכל יום מקרא, משנה, גמרא, מדרשים, זהו ותקונים וכו' וכו', אזי יום בא ויום הולך, וזכה

שנשמתו טילה בתורה הקדושה, ואף ששכח, אבל בו ברגע שלמד נשמתו נכללה בתוך התורה, ואם הוא לא זוכה לצית את רבנו ז"ל, אלא אומר שזה בטול זמן וכו', והבנה אין לו בכלל כי הוא פגום בכרית וכו', אזי לוקח עתונים מכל המינים, ומכניס את מח מחשבתו שזה נשמתו שם בטנוף ובוהמא וכו', וכשיצא מזה העולם יש לו משאיות שלמות עם עתונים שקרא במשך חייו וכו', וזה דבר ברור למי שרוצה להודות על האמת, אבל מי שרוצה להתוכח הוא עושה צחוק מעצמו, וכמו שאמר החכם מכל אדם (משלי ט) "אם חכמת צחוק ולצת לבדך תשא", כי מי שחכם הוא חכם לעצמו, ומי שעושה ליצנות מזה, הוא עושה ליצנות רק מעצמו, וכבר אמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה פרשה ג"ט סימן ב) על הפסוק (משלי ל"א) "עז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון" עז והדר לבושה - של תורה, ותשחק ליום אחרון - אימתי היא שוחקת? מתן שכרה לעתיד לבא; וכן אמרו (שמות רבה פרשה ג"ב סימן ג) אימתי התורה משחקת למי שהוא עמל בה? ליום אחרון, הוי "ותשחק ליום אחרון"; כי אז ביום האחרון של האדם שלמד בכל יום תורה, אפלו שעבר עליו מה שעבר, הוא שוחק מכל העולם כלו.

לדעתי לא כדאי לאף אחד להכנס יותר בוכוחים בזה, החפץ יחפץ והחדל יחדל, ושלוש על ישראל, ונראה מי יצחק אחרון... אבל אז כבר יהיה מאחר.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' שלב.

**אבא שלי כועס מאד על אחי משום שהוא לא בא לבקר
אותו בתדירות גבוהה**

שאלה:

מאת מאיר: לכבוד הצדיק מוהרא"ש נרו יאיר. ראשית, ברצוני
לאחל לך שהשם ישלח לך רפואה שלמה ושתרגיש טוב כְּדִי
שתוכל להמשיך ולחזק אותנו.

לפני פטירתה של אמי עליה השלום, היא השאירה לאחי
מכתב ובו בקשה שהוא יתחזק מאד. הדברים שלה עוררו
אותו, וברוך השם הוא התחזק, התחזק, וזכה להתקרב
לצדיק.

לאחרונה, אבי שיחיה דבר אתי בנוגע לאחי, ואמר לי שזה
מאד מצער אותו שאחי לא בא מספיק לבקר אותו ולעזר לו.
האמת היא שקשה לאחי מאד לבוא אליו בגלל הילדים ובגלל
שאין לו רכב ואפשרות כלכלית, אך אבא אומר שבגלל שהוא
הבן הגדול הוא היה צריך להיות משענת ולעזר לו, ואבא
חושב שהוא ברח מהעל מאחר שהוא התחזק והלך בדרך
הצדיק, ולכן הוא מאד מקפיד עליו.

אני חושש לדבר עם אחי על כך, שלא אשבר אותו חס ושלום
ושלא יפסיק ללכת בדרך הטובה שהתחיל, אך יש ענין גדול
מאד בכבוד אב ואם, ומאד קשה לי עם זה שאבא מקפיד
עליו. אני לא יודע מה לעשות... אולי הצדיק יכול לתת לי
עצה? חדש טוב ובשורות טובות.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר חקת, ה' תמוז ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל מאיר נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שאנשים כשמתבגרים אזי נשתנה טעמם לגמרי וכו', הינו שיש דברים שלא לוקחים בחשבון כלל, קח לדגמא את האח שלה, הקדוש ברוך הוא עזר לו שהוא חזר בתשובה והתחתן ויש לו ילדים, במקום לשמח על זה מאד מאד, יש טענות למה הוא לא בא אל האבא? הרי הוא גר רחוק, ולמה להכניס בו רגשי אשמה? בודאי כבוד אב ואם זה הכי חשוב, כי אין עוד דבר חשוב כמו כבוד אב ואם, כמאמרם ז"ל (תנא דבי אליהו רבה פרשה כ"ו) כל העולם כלו של הקדוש ברוך הוא, ואין הקדוש ברוך הוא מבקש מהאדם רק שיכבד אב ואם; ואמרו (פסיקתא רבתי) חמורה שבחמורות כבוד את אביך ואת אמך; ואמרו (קדושין ל:): שלשה שתפין הן באדם, הקדוש ברוך הוא, ואביו ואמו, בזמן שאדם מכבד את אביו ואת אמו, אמר הקדוש ברוך הוא מעלה אני עליהם כאלו דרתי ביניהם וכדוני; רואים מזה שאם מכבדים האבא והאמא בזה מכבדים את הקדוש ברוך הוא, עם כל זאת צריכים להבין כשהבן גר רחוק, לא יכולים לצפות שיבוא בכל יום אל ההורים, מה כן? שיצלצל בכל יום אל האבא, ולהשתדל להתענין בבריאותו איך הוא מרגיש וכו', וידבר על לבו וכו', אבל לא יכולים לגרם שישבר את הבית שלו בשביל אביו וכו', וזה דבר המובן מאליו.

ולכן תראה אתה לחזק ולאמץ ולעודד את האבא, ותמיד תלמד זכות לפני האבא על האח שלה, ומכל שכן שאתה לא תשבר את האח שלה, ואתה צריך להבין שהוא גר רחוק ואין לו רכב, ומטפל כבר עם אשה וילדים, וזה בלתי אפשרי שתמיד יבוא.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' שלג.

**השנה אינני יכול לקחת את הילדים לאומן בראש השנה.
האם לנסע לבד או להשאיר אתם בארץ?**

שאלה:

מאת עמית: שלום לכבוד הרב! השם יאריך ימיו בטוב ושנותיו
בנעימים.

כבר שנתים שאני זוכה לנסע לרבנו בראש השנה יחד עם
שני בני הצעירים, אך השנה לא אוכל לקחת אותם אתי בגלל
חוסר תקציב. רציתי לשאל: האם כדאי לי לטוס לאומן בראש
השנה בלעדיהם, או שמבחינה חנוכית עדיף להשאיר בארץ
יחד אתם? תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר חקת, ה' תמוז ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל עמית נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל הבטיח שכל מי שיבוא אליו על ראש השנה, הוא
ידאג לו על צרכי הנסיעה הלוך וחזור, ורואים בחוש שרב רבם של
אלו שנוסעים לציון רבנו ז"ל, אין להם את ההוצאות לנסיעה, וכשיש
חשק ורצון חזק מאד מאד להיות אצל רבנו ז"ל על ראש השנה
ולקחת עמו את הילדים, אז ברגע האחרון הקדוש ברוך הוא ממציא
את הפסוף עבור הפרטיסים ועבור ההוצאות המרבות וכו', ואפלו
שצריך להלוות - לבסוף הוא משלם את זה.

אתה צריך לדעת שרבנו ז"ל אמר (חיי מוה"ר"ן סימן ת"ג) הראש
השנה שלי עולה על הכל, והיה פלא אצלי מאחר שהמקרים שלי
מאמינים לי ולמה לא יזהרו כל האנשים המקרבים אלי שיהיו כלם
על ראש השנה איש לא יעדר, כי כל ענין שלי הוא רק ראש השנה.

והזהיר לעשות כרוז שכל מי שסר אל משמעתו ומקרב אליו יהיה על ראש השנה אצלו לא יחסר איש ומי שזוכה להיות על ראש השנה ראוי לו לשמח מאד מאד, כמו שכתוב (נחמיה ח) "אכלו משמנים ושתו ממתקים וגו' כי חדות הוי"ה היא מעזכם" וזה נאמר על ראש השנה, ונאמר (חיי מוהר"ן סימן ת"ה) הראש השנה שלי הוא חדוש גדול, והשם יתברך יודע שאין הדבר הזה בירשה מאבותי, רק השם יתברך נתן לי זאת במתנה, שאני יודע מהו ראש השנה, לא מבעיא אתם כלכם, בודאי תלויין בראש השנה שלי, אלא אפלו כל העולם כלו תלוי בראש השנה שלי; ונאמר רבנו ז"ל לענין ראש השנה שלו (שם סימן ת"ו) שיכולין אז אנשים לקבל תקונים מה שבכל השנה לא היה באפשר שיהיה להם תקון בשום אופן, אף על פי כן בראש השנה יכולין אפלו הם לקבל תקון. אף על פי שבכל השנה אפלו הוא בעצמו ז"ל לא היה יכול לתקנם, אבל בראש השנה גם הם יכולים לקבל תקונים, כי אמר שהוא עושה בראש השנה ענינים ותקונים מה שבכל השנה גם הוא אינו יכול לעשות.

ולכן אל תחשב פעמים רק תקפץ ותסע ותקח את הילדים עמה, והקדוש ברוך הוא יכתב לך שנה טובה ומתוקה ולא יחסר לך שום דבר.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' שלד.

התחלתי לגדל זקן, אף המשפחה והחברים מבלבלים אותי ואומרים שזה לא הזמן

שאלה:

מאת אור: שלום לכבוד מורי ורבי שליט"א. אני מניח שהרב טרוד מאד, בפרט שהוא עכשו בארץ ישראל, אף אני מרגיש שהענין שלי לא סובל דחוי, ואני ממש מבלבל. לפני מספר חדשים בקשתי מהרב חזק לענין גדול פאות, וברוך השם מאז שקבלתי את תשובתכם התחלתי לגדל פאות.

יחד עם זה התחלתי לגדל זקן - מה שעורר את משפחתי עלי. הם טוענים שזה לא הזמן לגדל זקן ולכל הפחות לחכות אחרי החתנה. גם החברים שלי, שאף הם חוזרים בתשובה, אמרו לי שזה לא שייך לגדל זקן עכשו, שזו לא הדרך ולא ההנהגה, והאמת שזה התחיל לחלחל אלי ואני מוצא את עצמי כבר מספר שבועות מאד לחוץ ומבלבל, כי אולי באמת הם צודקים ואולי זה לא ממלץ שבחור יגדל זקן לפני החתנה, ופתאום אני ממש חושש ליצאת לשדוכים.

כבר מספר שבועות אני מעכב הצעות שדוכים שקבלתי מחשש להדחות ולהפגע בגלל שגדלתי זקן, אף מצד שני אני כן רוצה זקן ומפחד לקצץ אותו ושהיצר הרע לא ינסה להפיל אותי ולבלבל אותי על ידי זה, שהנה הלכתי אחורה ונכנעתי. כבוד הרב אני ממש מבלבל, יש לי סברות לכאן ולכאן, ואני לא יודע מה עלי לעשות. אני מבקש עצה והכונה כי אני ממש מותש ומפחד, וכן שהרב יברך אותי שאזכה למצא את הזוג במהרה, כי ברוך השם בזכות הרב הורדתי הרבה דמיונות שהיו לי בענין מציאת הזוג.

עוד דבר אוסיף כדי לשמח את הרב - ספרי השו"ת החדשים

מִמַּשׁ הוֹפְכִים עוֹלָמוֹת וּמְחַזְקִים אֶת כָּלֶם בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכָּלָל,
 יֵשׁ לָהֶם בְּקוֹשׁ גָּדוֹל מְאֹד, וְאֲנִי מֵאֲחַל וּמִתְפַּלֵּל עַל הָרֵב שְׂיִזְכֶּה
 לְבְרִיאוֹת אֵיתָנָה וְיִזְכֶּה לְזָכוֹת וּלְהַצִּיל אֶת עַם יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ
 שֶׁעָשָׂה עַד עַכְשָׁיו. בְּאַהֲבָה גְדוֹלָה, בְּתוֹדָה וְהַעֲרָכָה עֲנִיקִית.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר חֻקֵּי, ה' תמוז ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל אֹר וְנֹר יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אֲתָה צְרִיף לְזָכֵר שֶׁבְּגִלְל קִיּוֹם מְצוּוֹת לֹא מְאֻבְדִים אֶת הַשְּׂדוּף
 וְכו', וְהַכֵּל דְּמִיּוֹן אֶחָד גָּדוֹל מְאֹד, כִּי כָף אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סוֹטָה
 ב.) אֲרַבְעִים יוֹם קָדֵם יִצִּירַת הַיּוֹלֵד בֵּת קוֹל יוֹצֵאת וְאוֹמְרַת בֵּת פְּלוּנִי
 לְפְלוּנִי; לְכֹל אֶחָד יֵשׁ אֶת הַבֵּת זוּג שְׁלוֹ, וְכֹל אֱלוֹ שְׂאוּמָרִים שֶׁכְּדָאִי
 לְקַצֵּץ אֶת הַזֶּקֶן אוֹ לְהוֹרִיד אֶת הַזֶּקֶן וְהַפְּאוֹת בְּשִׁבִיל מְצִיאת הַזּוּג
 וְכו', זוֹ עֲצַת הַיֵּצֵר הָרַע, וְכָף אָמַר מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל (לְקוּטֵי הַלְכוֹת גְּלוּת הַלְכָה
 ג' אוֹת ב') עַקֵּר הַדַּת יִשְׂרָאֵל וְעַקֵּר הַיְהוּדוֹת תְּלוּי בְּזִקְן וּפְאוֹת וּבָהֶם נִכְר
 הַיְהוּדִי, כִּי הוּא מְזַרַע בְּרַף הַשֵּׁם, מְזַרַע יִשְׂרָאֵל. וּמִי שְׂרוּחַ אַחֲרַת עֲמוֹ
 חֵס וְשְׁלוֹם, וְרוּצֵה לְכַפֵּר חֵס וְשְׁלוֹם, בְּאֵלֵקֵי יִשְׂרָאֵל, תַּחֲלַת הַכְּפִירָה
 הוּא שֶׁמְשַׁלֵּיף חֵס וְשְׁלוֹם מֵעֲלֵיו הַזֶּקֶן וְהַפְּאוֹת, כִּי בְּאֵמַת כָּל דַּת
 יִשְׂרָאֵל הַקְּדוּשׁ הוּא תְּלוּי בְּזִקְן וּפְאוֹת, כִּי כָּל דְּבָרֵי תוֹרַתְנוּ הַקְּדוּשָׁה
 וְכָל הַמְצוּוֹת כָּלֶם הֵם בְּחִינַת צְמֻצוּמִים לְהַשְׁגַּת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי כָּל
 אוֹת וְאוֹת וְכָל תְּבָה וְתְבָה מִתּוֹרַתְנוּ הַקְּדוּשָׁה שֶׁבְּכָתֵב וּבְעֵל פֶּה וְכָל
 מְצוּה וּמְצוּה וְכָל מְנַהֵג כְּשֶׁר שֶׁל יִשְׂרָאֵל עִם הַקְּדוּשׁ וְהַנְּבֻחָה כָּלֶם
 הֵם שְׂעוּרִין וְצְמֻצוּמִין, שֶׁעַל יָדָם יִזְכּוּ לְהַשִּׁיג הַשְּׁגַת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ,
 כָּל חֵד לְפִנּוּם מֵה דְמַשְׁעַר בְּלִבִּיהָ, כְּפִי אֲשֶׁר יִזְכֶּה עַל יְדֵי עֲבוּדוֹתוֹ
 וְיִגִּיעֵתוֹ בְּתוֹרָה וּמְצוּוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, וְיִפְרֹשׁ מִמַּעֲשִׂים רָעִים. וְכָל
 אֱלוֹ שְׂמוּרִידִים אֶת הַזֶּקֶן וְהַפְּאוֹת בְּשֵׁאֵט נֶפֶשׁ וּבְזוּדוֹן וּבְמַעַל, אוֹי לוֹ
 וְאוֹי לְנַפְשׁוֹ, כִּי עוֹקֵר עֲצָמוֹ וְנַפְשׁוֹ מֵאֵלֵקֵי יִשְׂרָאֵל וְאִין לוֹ חֵלֶק בְּתוֹרַת
 מֹשֶׁה, אוֹי לְנַפְשׁוֹ כִּי גַמְלוֹ לָהֶם רָעָה וְכו', עֵינ שָׁם.

אתה רק תבקש בכל יום ממנו יתברך שתזכה למצא את בת זוגי, ותראה איך שעל ידי תפלה תמשיך ישועה לעצמך, ותמצא בקרוב את בת זוגי.

הלואי שתרגיל את עצמך לומר בכל יום את התפלה הזו עד שתזכה למצא את בת זוגי:

רבנו של עולם חוס וחסל עלי וזכני למצא את בת זוגי, ואתה בעצמך יודע שאני מוכן כבר להתחתן כדי להנצל מעברות חמורות, אך מפני מעשי המגנים והרעים שעשיתי עד עכשיו, התעכבה מצייאת זוגי, ואני נמצא בצער גדול מאד, כי אתה גלית על ידי חכמינו הקדושים: כל השרוי בלא אשה שרוי בלא שמחה, ובלא תורה, ובלא חומה, ובלא שמירה, ולכן הנני מתחרט על כל עוונותי שעשיתי עד עכשיו, ואני מקבל על עצמי לחזור בתשובה שלמה, וגלית לנו על ידי התנא האלקי רבי שמעון בן יוחאי (תקוני זהר תקון י"ד) עם כל דא דחזר בתשובה, חזר ויהיבנא ליה בת זוגיה, והנני שב בתשובה שלמה, ולכן תזמין לי את בת זוגי, ואזכה להקים בית נאמן בישראל, ולעשות רצונך מעתה ועד עולם, אמן סלה.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' שלה.

אני רוקה ויצאתי לשדוף עם גבר גרוש, ואני מבלבלת ולא יודעת אם להמשיך

שאלה:

מאת גילה: שלום לכבוד הרב. אני בחורה חרדית רוקה, והציעו לי בחור גרוש שהוא כהן. נפגשנו מספר פגישות ומבחינת מדות ויראת שמים הכל בסדר, אך המראה החיצוני שלו מעט הפריע לי. קשה לי גם שהבחור גרוש, ואני לא כל כך שלמה עם זה, אך מצד שני אני חושבת שאולי זה רצון השם שאתחתן אתו. מה עלי לעשות, האם להמשיך? אשמח אם הרב יחזק ויברך אותי. תודה רבה ורפואה שלמה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר חקת, ה' תמוז ה'תשע"ג.

שלום רב אל גילה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את לא כותבת את הגיל שלך וכו', עם כל זאת את רוקה ולמה לך לקחת גרוש? וכן אם אין משיכה וכו', ולא מוצא חן בעיניך המראה החיצוני, למה שתכנסי בזה?

חזקי ואמצי מאד כי גדול אדוננו ורב להושיע, ותרגילי את עצמך להתפלל בכל יום להקדוש ברוך הוא על מציאת הזוג, ואז תראי שבקרוב מאד תמצאי את בן זוגך, ומה שתפלה פועלת שום דבר בעולם לא פועל, וכך אמרו חכמינו הקדושים (ויקרא רבה פרשה ל' סימן ג') בדורות הללו שאין להם לא מלך ולא נביא לא כהן ולא אורים ותמים ואין להם אלא תפלה זו בלבד אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא רבוננו של עולם אל תבזה את תפלתם (תהלים ק"ב) "תכתב זאת לדור אחרון" - מכאן שהקדוש ברוך הוא מקבל השבים, "ועם נברא יהלל יי"ה" - שהקדוש ברוך הוא בורא אותן בריה חדשה.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' שלו.

האם זה ראוי להיות ככתב באתר אינטרנט חרדי?

שאלה:

מאת יהודה: שלום לצדיק וכל טוב סלה. אני ככתב באתר אינטרנט חרדי ידוע, ואת הכתבות שלי רואים אלפי גולשים. הכתבות שלי הן בעקר טורי דעה, ואני מנסה להכניס דברי אמונה קצרים אבל לא תמיד זה אפשרי. ברצוני לשאל את הרב שתי שאלות בענין:

א. האם זה ראוי להיות ככתב באתר אינטרנט?

ב. האם מתר לכתב נגד שרים בממשלה (וביניהם חובשי כפה) הידועים בשנאתם לחרדים וללמוד התורה? תודה על התשובה.

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום חמישי לסדר חקת, ה' תמוז ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל יהודה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אם זו הפרנסה שלך וכו', תמשיך לכתב, כי אדרבה, אותך חנן הקדוש ברוך הוא עם אפשרות לכתב, אזי אתה יכול לנצל את זה גם להחדיר אמונה בתוך הספורים והכתבות והדעות שאתה כותב וכו' וכו', ואי אפשר לתאר ולשער את גדל הזכות של אדם שמחדיר

אמונה פשוטה בו יתברך, כי אפלו כשאדם חושב ממנו יתברך לרגע, זו זכות נוראה ונפלאה מאד, שאין למעלה מזה, ולכן תמשיך.

אבל צריכים להזהר מאד מאד לא לכתב על שום בן אדם רע וכו', כי זה ממילא לא יועיל מה שמלכלכים על הזולת וכו', ואם בן למה צריכים לכתב עליהם? והרבה פעמים זה נכנס בגדר שפיכות דמים ורכילות וליצנות וכו' וכו'.

רק תשתדל מאד להכניס בדעתך אשר אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, ובמחשבה זו תמיד תלך, וזה יטהר אותך מהכל, כי כשבר ישראל רק חושב ממנו יתברך, על ידי זה נדבק באין סוף ברוך הוא, ונצול מכל רע, אשרי האדם שזוכה להכניס במח מחשבתו תמיד אשר אין בלעדו יתברך כלל, ומציר לפניו איך שהכל לכל הוא אור האין סוף ברוך הוא, והוא נמצא בתוך האור אשר אין עוד תענוג כתענוג הזה, ואת זה אתה צריך להבהיר בתוך הכתבות שלך וכו', וצריכים להיות חכם איך להחזיר את זה בזולת, וזו מצוה גדולה מאד מאד, לחזק ולעודד ולשמח את נשמות ישראל, ובפרט בעתים הללו שעובר על כל אחד ואחד מה שעובר, ויש כל מיני ספקות ובלבולים באמונה וכו', אזי אשרי האדם שזוכה לכתב הרבה מאמונה, וזכותו גדולה בשמים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' שלז.

האם התבודדות במחשבה גם נחשבת לתפלה? והאם היא נשמעת בשמים?

שאלה:

מאת אמונה: שלום לצדיק מיבנאל. האם בזמן שאני במקום שיש בו אנשים ואני מתבודדת במחשבה, זו נקראת תפלה?

והאם היא מתקבלת למרות שאינני מוציאה את המלים
סהפה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר חקת, ה' תמוז ה'תשע"ג.

שלום רב אל אמונה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ל"ד) שעקר התפלה הוא להוציא מהפה דיקא, כי הישועה באה לאדם רק כשמתפלל להקדוש ברוך הוא בפה מלא, כי הדבור הוא כלי השפע, וכתיב (דברים א') "ויברך אתכם כאשר דבר לכם", הינו כפי הדבור כן השפע, אם הדבור הינו הפלי השפע הוא בשלמות ובמלאו, אזי יכולין לקבל בהם רב שפע, כי עקר התפלה הוא דיקא בפה מלא ולא במחשבה.

אשרי מי שמרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא בתמימות ובפשיטות גמורה, אשר אין למעלה מזה, כי כל דבור ודבור שבר ישראל מדבר עם הקדוש ברוך הוא, זו הצלחה נצחית הצלחה כזו שאין לתאר ולשער כלל, ואם אדם היה יודע מה הדבורים שלו פועלים בשמים, הוא לא היה מפסיק לדבר אל הקדוש ברוך הוא.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' שלח.

**במשך שש שנות הנשואים עברנו כבר חמש דירות
ואנחנו מותשים מאד**

שאלה:

מאת מרדכי: לכבוד הצדיק שלום. אני ואשתי נשואים שש שנים והיום אנחנו גרים בקצ'רין. אנחנו לא מסתדרים כאן,

וּבְמִשְׁפַּח שָׁנוֹת הַנְּשׂוּאִים עָבְרָנוּ כְּבָר חֲמֵשׁ דִּירוֹת. אֲנַחְנוּ מוֹתְשִׁים וְלֹא נוֹתֵר לָנוּ כַּח, כִּי כָּל מֵה שֶׁאֲנַחְנוּ מְבַסִּים לַעֲשׂוֹת - לֹא הוֹלֵךְ לָנוּ. אֲנַחְנוּ מְבַקְשִׁים עֲצָה. תּוֹדָה רַבָּה.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֵר חֻקֵּי, ה' תמוז ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל מְרַדְכֵי נְרוֹ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

כָּל הַבְּעֵיָה שֶׁלְכֶם שְׂאֵתֶם לֹא שְׂמַחִים, וְלִכֵּן אַתֶּם צְרִיכִים לְהַכְנִים שְׂמִיחָה בְּתוֹךְ הַבֵּית, וְאַתֶּם וְאַשְׁתְּךָ צְרִיכִים תְּמִיד לְשִׂמְחָה, כִּי הַשְׂמִיחָה זֶה הַשְּׂמִיחָה שֶׁאַדָּם צָרִיךְ לְהַגִּיעַ אֵלֶיהָ.

וְהִנֵּה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (סוֹטָה מז.) חֵן מְקוֹם עַל יוֹשְׁבָיו, וְאִם אָדָם שָׁשׂ וְשִׂמְחָה, אֲזִי אֵיפֹה שֶׁתְּשִׁים אוֹתוֹ, הַמְּקוֹם מוֹצֵא חֵן בְּעֵינָיו, וְהוּא שְׂמִיחָה, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (ירושלמי מועד קטן פֶּרֶק ב' הִלְכָה ד') שְׂמִיחָה לְאָדָם בְּשַׁעֲהָ שֶׁהוּא דָר בְּתוֹךְ שְׁלוֹ; אֲבָל אִם אָדָם לֹא שְׂמִיחָה, אֵיפֹה שָׂרָק לֹא תְשִׁים אוֹתוֹ הוּא חוֹשֵׁב שֶׁבְּמְקוֹם אַחֵר יִהְיֶה לוֹ יוֹתֵר טוֹב וְכוּ', וְזֶה דְגָמַת הַסּוֹס שֶׁתְּמִיד חוֹשֵׁב שֶׁהַדְּשָׂא בַּחֲצֵר חִבְרוּ יוֹתֵר יָרָק וְכוּ'.

וְלִכֵּן אֲנָשִׁים כְּאֵלוֹ אֵיפֹה שָׂרָק לֹא יְגוּרוּ, הַמְּקוֹם לֹא מוֹצֵא חֵן בְּעֵינֵיהֶם, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּעֲנִית כ"א:) לֹא מְקוֹמוֹ שֶׁל אָדָם מְכַבְּדוֹ אֶלָּא אָדָם מְכַבֵּד אֶת מְקוֹמוֹ; וְלִכֵּן מִי שֶׁהוּא אִישׁ שְׂמִיחָה, אֵיפֹה שֶׁיְגוּרוֹ הַמְּקוֹם יִמְצֵא חֵן בְּעֵינָיו, וְלֹא יִצְטָרֵךְ לְלַכֵּת נֶעַ וְנָה, שְׂזוֹ קָלֶלֶת קִין רַחֲמָנָא לִי צִלָּן.

וְלִכֵּן תַּעֲשֶׂה כָּל מֵה שֶׁבִּיכְלֶתְךָ רַק לְהִיּוֹת בְּשְׂמִיחָה, כִּי הַסְּמִיחָה מִסָּבִיב עוֹבֵד עַל כָּל אָדָם כָּל כֹּף חֲזָק לְהַפִּילוֹ בְּעֲצָבוֹת וּבְמַרְירוֹת וּבְדַכְּאוֹן וְכוּ', רַק עַל יְדֵי הַדְּמִיוֹנוֹת שֶׁמְכַנִּים בוֹ וְכוּ', כֵּן אַחַד כְּפִי בְּחִינָתוֹ וְעֵינָיו, וְלִכֵּן אַתָּה מְכַרַח לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם רַק לְהִיּוֹת בְּשְׂמִיחָה, וְהִרְגַע שֶׁתְּהִיָּה בְּשְׂמִיחָה, זֶה יִרְחִיב לְךָ אֶת הַדַּעַת לְגַמְרֵי,

וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק ב' סימן י') מֵה שִׁבְנֵי אָדָם רְחוּקִים
 מֵהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, זֶה מִחֲמַת חֶסֶד וְיִשׁוּב הַדַּעַת, וְלָמָּה אֵין יִשׁוּב
 הַדַּעַת? כִּי חֶסֶד מֵהַשְּׂמִיחָה, וְלָכֵן תִּמְסַר אֶת נַפְשְׁךָ לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה וְאִז
 תִּזְכֶּה לְגַדְלוֹת הַמַּחֲיִין וּכְבֹר לֹא יִחַסֵר לְךָ שׁוּם דְּבָר.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְלַתִּי שֶׁאֲנִי
 מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ שִׁיְהִי לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכֹל אֲשֶׁר תִּפְנֶה
 תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ב' שלט.

**כָּבֵר שְׁנַיִם בְּעָלֵי לֹא מִתְקַדֵּם בְּשׁוּם דְּבָר, וְאֲנִי מִרְגִּישָׁה
 שֶׁהוּא 'תְּקוּעַ' בְּמָקוֹם**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת לֵילֵךְ: שְׁלוֹם לְכָבוֹד הָרַב. לְבַעֲלֵי קֶשֶׁה מְאֹד, הוּא נִשְׁמָה
 גְּבוּהָה וְכִלְלִית, וּכְבֹר שְׁנַיִם הוּא תְּקוּעַ, הֵן מִבְּחִינַת פְּרִנְסָה, וְהֵן
 מִבְּחִינַת לְמוֹד תּוֹרָה. הוּא יוֹשֵׁב רַב הַיּוֹם בְּבֵית, וְהִרְבֵּה פְּעָמִים
 כָּבֵר אֵין לִי סִבְלָנוֹת וְאֲנִי מְאַיְצָה בּוֹ לַעֲשׂוֹת שְׁנוּי. אֲנִי רוֹצֶה
 מְאֹד לְכַבֵּד אוֹתוֹ אֲבָל קֶשֶׁה לִי לְרִאוֹת אוֹתוֹ מִבְּזָבֵז אֶת הַחַיִּים
 שְׁלוֹ. בְּרוּךְ הַשֵּׁם יֵשׁ בֵּינֵינוּ אֶהְבֶּה וְיֵשׁ לָנוּ יְלָדִים נִפְלְאִים, אֶף
 הָאוֹיָרָה בְּבֵית לֹא נַעֲיָמָה וְיֵשׁ לָנוּ חוֹבוֹת וּמִתְחִים.

אֲנִי מִבְּקֵשֶׁת הַשְּׂקֵפָה נְכוֹנָה וְעֵצָה טוֹבָה אֵיךְ לְנַהֵג אִתּוֹ, וְאֵיךְ
 לְהִתְקַדֵּם, כִּי הַמְּצַב הַזֶּה נִמְשָׁךְ כָּבֵר שְׁנַיִם. תּוֹדָה וּבְשׂוֹרוֹת
 טוֹבוֹת.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר חקת, ה' תמוז ה'תשע"ג.

שלום רב אל לילך תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

כל הכבוד לך שאת מחזיקה את בעלך לנשמה גבוהה וכללית... אבל אם הוא יושב בבית בלא מעש, לא עובד ולא לומד וכו' וכו', אזי מה גדלתו? חכמינו הקדושים אמרו (אבות פ"ב) יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ, שיגיעת שניהם משפחת עון. וכל תורה שאין עמה מלאכה, סופה בטלה וגוררת עון; וצריכים מאד מאד לשמר מהבטלה כמאמרם ז"ל (פתיבות נט). הבטלה מביאה לידי שעמום (שגעון) ולידי זמה, וחבל מאד שיבלה את הזמן היקר שלו בשטיות וכו' וכו', ואמר החכם "הזהר מן הזמן, כי הוא אויב רע מאד", כי אין עוד דבר שהורס את האדם יותר מללכת בטל, ולכן בעלך צריך לצאת מהבית או לעבוד או ללמד, כי סתם לשבת בבית וכו', זה רק יהרס לכם את השלום בית.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוה"ר חלק ב' סימן י') מה שהעולם רחוקים מהשם יתברך ואינם מתקרבים אליו יתברך? הוא רק מחמת שאין להם ישוב הדעת, ואינם מישבין עצמן, והעקר להשתדל לישוב עצמו היטיב, מה התכלית מכל התאוות ומכל עניני העולם הזה, הן תאוות הנכנסות לגוף, הן תאוות שחוץ לגוף, כגון כבוד, ואז בודאי ישוב אל השם יתברך.

אך דעי, שעל ידי מרה שחורה אי אפשר להנהיג את המח כרצונו, ועל כן קשה לו לישוב דעתו. רק על ידי השמחה יוכל להנהיג המח כרצונו, ויוכל לישוב דעתו, כי שמחה הוא עולם החרות, כמו שכתוב (ישעיה נ"ה) "כי בשמחה תצאו", שעל ידי שמחה נעשין בן חורין ויוצאין מן הגלות. ועל כן כשמקשר שמחה אל המח, אזי מחו ודעתו בן חורין ממש, ואינו בבחינת גלות, ואזי יוכל להנהיג את

מחו כרצונו ולישב דעתו, מאחר שמחו בחרות ואינו בגלות. כי על ידי גלות אין הדעת מישב כלל וכו', ולכוא לשמחה הוא על ידי מה שמוצא בעצמו איזה נקדה טובה, כי איך שרק יהיה, יש אצל כל בר ישראל נקדות טובות מנקדת יהדותו, כמאמרם ז"ל (ברכות נ"ז.) על הפסוק (שיר השירים ד') "כפלח הרמון רקתך" מאי רקתך? אפלו ריקנין שבה מלאים מצות כרמון, ועל כל פנים יש לכל בר ישראל לשמח במה שזכה להיות מזרע ישראל, ושלא עשני גוי כגויי הארצות, כי השמחה הזו עולה על כל השמחות, ועל ידי שמחה מתרחב מחו ודעתו וכבר יש לו ישוב הדעת אחר לגמרי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' שמ.

האם אחותי צריכה לגלות לארוס שלה שבעבר היא עברה הפלה?

שאלה:

מאת לינור: לכבוד הצדיק. בחסדי השם אחותי עומדת להתחתן בעוד מספר חודשים, ולאחרונה היא גלתה לי בצער רב שבעבר היא עברה הפלה, כי היא נכנסה להריון מבחור שייצא אתה מספר שנים. הארוס שלה אינו יודע מזה דבר, והיא לא מתכוננת לספר לו על כך, ובגלל שהיא מתביישת היא ספרה את זה רק לי.

אני מטרדת וחוששת שהענין הזה לא ישפיע על עתידם המשותף. האם עלי ליעץ לה לספר לו, או להשאיר את זה ככה ולא להתערב, כי אם היא תגיד לו יש סכוי שייבטל השדוך? תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר חקת, ה' תמוז ה'תשע"ג.

שלום רב אל לינור תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת שאין עוד דבר יותר גדול מתשובה, כי כף אמרו חכמינו הקדושים (ברכות ל"ה) במקום שבעלי תשובה עומדים, שם אין צדיקים גמורים יכולים לעמד, ואמרו חכמינו הקדושים (תנחומא נח) אין מכה בעולם שאין לה רפואה, רפואתו של יצר הרע תשובה; ולכן מאחר שאחותך עשתה תשובה שלמה, למה לה לפתח חזרה את העבר? מה שעבר עבר, ונגמר הספור, ואם היא תספר את זה בודאי יתבטל השדוף, ולמה היא צריכה את זה?

הקדוש ברוך הוא יעזר שתתחתן לשם שמים, ותתחיל לעשות דף חדש בחיים, ובשום פנים ואפן שלא תספר את העבר שלה וכו', כי מה לה ולצרה הזאת? וכבר אמר החכם מכל אדם (משלי כ"א כ"ג) "שמר פיו ולשונו שמר מצרות נפשו", כי כל הצרות של האדם באות רק כשמפקירים את הדבור, וכמו שכתוב (קהלת ו' ז) "כל צמל האדם לפיהו", ופרש בזהר (שמיני מ"ב) בגין פיהו דלא נטיר ליה; [כל הצרות שאדם סובל, זה רק בגלל הפה שלו שלא שומר עליו], ורבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות מריבה סימן ל"ה) מי שהוא עצור במלין לא יוכל אותו שום אדם. אקווה שתביני דבר מתוך דבר.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' שמא.

**שְׁמַעְתִּי סִפּוּר מְזַעֵזַע שֶׁקָּרָה לְאִשָּׁה שֶׁהִלְכָה עִם פְּאָה.
הֲאִם נִתֵּן לְהַסִּיק מִכָּאן שֶׁפְּאָה אֲסוּרָה?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת מְרַדְכִי: שְׁמַעְתִּי סִפּוּר מִפְּחִיד עַל אִשָּׁה אַחַת, שֶׁלְּאַחַר שֶׁהָיָא הִתְחִילָה לְלַבֵּשׁ פְּאָה שֶׁהָיְתָה צְנוּעָה וּלְפִי הֵהֲלָכָה וּגְדֻרֶיהָ, הָיָא חֲלֻמָּה חֲלוּם שֶׁמִּלְאָךְ הַמּוֹת רוֹדֵף אַחֲרֶיהָ, וְהָיָא הִתְעוֹרְרָה מִהַפְּחַד, אֲבָל לֹא הִבִּינָה עַל מַה זֶה... לְאַחַר זְמַן מָה הָיָא עֲבָרָה תְּאוּבָה שֶׁבָּהּ הָיָא אֲבָדָה אֶת בַּעֲלָהּ וְאֶת הָעֶבֶר שֶׁבִּבְטָנָהּ, וּבִתּוֹף כֶּף נִשְׁמַתָּה עֲלֶתָה לְשָׂמַיִם וְשָׁם רָדְפוּ אַחֲרֶיהָ מִשְׁחִיתִים וְשָׁאֲמוּ לָהּ: "אֵת בְּרֵאת אוֹתָנוּ בְּגִלּוֹל שֶׁחִבַּשְׁתְּ פְּאָה וְגִרְמַת לְאַנְשִׁים לְהַסְתַּכֵּל עָלֵינוּ!" וּלְבִסּוֹף הַבֵּית-דִּין שֶׁל מַעֲלָה הוֹרִידוּ אוֹתָהּ שׁוֹב לְעוֹלָם הַזֶּה עַל מִנַּת לְפָרֶסֶם אֶת הָאֻמָּת. וְאִינִי מֵבִין: הֲרִי הָיָא הִלְכָה עִם פְּאָה צְנוּעָה עַל פִּי הַדִּין, וְלָמָּה הִחְמִירוּ אֹתָהּ כֹּל-כֶּף? הֲאִם אֶפְשָׁר לְהַסִּיק מִכָּאן שֶׁבִּשְׂמַיִם מִחְמִירִים מְאֹד עִם אִשָּׁה שֶׁחִוַּבְשֶׁת פְּאָה?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֵר חֻקַּת, ה' תמוז ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה אֶל מְרַדְכִי גֵּרוּ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אֲנִי מִכְּרַח לְהַגִּיד לְךָ שֶׁכָּל אֵלוֹ הַדְּבוּרִים וְהַסְּפוּרִים שֶׁמִּדְּבָרִים וּמִסְּפָרִים עַל נָשִׁים שֶׁהוֹלְכוֹת עִם פְּאָה נִכְרִית וְכוּ', הַכֹּל דְּמִיּוּנוֹת שְׂאִין לָהֶם שׁוֹם שַׁחַר וְכוּ', וְהַכֹּל שֶׁקָּרָה וְכִזָּב וְכוּ', כִּי יֵשׁ פּוֹסְקִים שֶׁמִּחְמִירִים עִם פְּאָה, וְיֵשׁ פּוֹסְקִים שֶׁמְקַלִּים עִם פְּאָה, הָעֵקֶר שֶׁלֹּא יֵרָאוּ אֶת הַשְּׂעֵרוֹת, שֶׁזֶּה חֲמוּר מְאֹד מְאֹד, כְּמוּבָא בְּזֵהָר (נִשְׂאָ ק"ה:) תּוֹנֵבָא לִיתִי [קִלְקֵלָה תְּבוּא] עַל הַהוּא בַּר נֵשׁ [עַל אָדָם] דְּשָׁבַק לְאִינְתִּיָּה [שֶׁמְרָשָׁה לְאִשְׁתּוֹ] דְּתַתְּחִי מִשְׁעָרָה דְּרִישָׁה לְבַר [שִׁיְהִיּוּ הַשְּׂעֵרוֹת שֶׁל רֵאשָׁה

מגלות ונראות בחוץ], וְדָא הוּא חַד מְאִינוּן צְנִיעוּתָא דְבֵיתָא [וְזֶה אֶחָד מֵהִיסוּדוֹת שֶׁל הַצְּנִיעוּת שֶׁל בֵּית יְהוּדִי]. וְאַתָּתָא דְאַפִּיקַת מִשְׁעָרָא דְרִישָׁה לְבַר [וְאַשָׁה שֶׁמְגַלָּה אֶת שְׁעֵרוֹת רֵאשָׁה לְחוּץ] לְאַתָּתָקְנָא בֵּיה [לְיָפוֹת אֶת עֲצָמָה בְּזֶה] גְּרִים מִסְכְּנוּתָא לְבֵיתָא [גּוֹרְמַת עֲנִיּוֹת לְבֵית] וְגְרִים לְבִנְהָא דְלֹא יִתְחַשְׁבוּן בְּדָרָא [וְגּוֹרְמַת שְׁהִילְדִים לֹא יִהְיוּ מְצַלְחִים, וְלֹא יִהְיוּ חֲשׁוּבִים בְּדוֹר] וְגְרִים מְלָה אַחְרָא דְשָׂרְיָא בְּבֵיתָא [וְגּוֹרְמַת שֶׁהִסְטָרָא אַחְרָא וְהַחִיצוֹנִים יִשְׁרוּ בְּבֵיתָא, שֶׁהֵם מְבִיאִים מְרִיבוֹת]. מֵאַן גְּרִים דָּא? [מִי גּוֹרְמַת כָּל הַצָּרוֹת הָאֵלוּ?] הֵהוּא שְׁעָרָא דְאַתְחַזִּי מְרִישָׁא לְבַר. [הַשְּׁעֵרוֹת שֶׁל הָאִשָּׁה שְׂרוּאִים אוֹתָן בְּחוּץ]. וְמָה בְּבֵיתָא הָאִי [וְאִם כָּל הַקְּלָלוֹת הָאֵלוּ מְדַבְּרוֹת כְּשֶׁהָאִשָּׁה הוֹלֶכֶת בְּגִלּוּי שְׁעָרָא בְּבֵיתָא] כָּל שְׁכֵן בְּשׁוּקָא [עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה כְּשִׁיּוּצָאָת בְּחוּץ בְּגִלּוּי שְׁעָרָא, הִיא גּוֹרְמַת לְעֲצָמָה וּלְבַעֲלָהּ וּלְהִילְדִים צָרוֹת מִשְׁנוֹת] וְכָל שְׁכֵן חֲצִיפוּתָא אַחְרָא [עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה כְּשֶׁהָאִשָּׁה הוֹלֶכֶת בְּחֲצִיפוּת אַחְרָת, הֵינּוּ שֶׁמְסַתּוֹכְכֶת עַל הָרְחוּב בְּבִגְדִים צְמוּדִים וְשְׂקוּפִים וְכוּ'] כְּדִי לְגָרוֹת גְּבָרִים, הֲרִי זֶה גּוֹרְמַת שֶׁהַחִיצוֹנִים יִתְאַחְזוּ בָּהּ].

אַתָּה צְרִיךְ לְדַעַת אֲשֶׁר בְּעִנְיַן פְּאָה נְכָרִית, אֲפֹלוּ בֵּין חֲכָמֵי הַסְּפָרְדִים יֵשׁ הַמוֹן שֶׁמְתִירִים לְלַכֵּת עִם פְּאָה נְכָרִית, כְּמוֹ רַבֵּי שְׁלוֹם מְשֵׁאשׁ זְצ"ל שֶׁכָּתַב בְּשׁו"ת שְׁמֵשׁ וּמַגֵּן (חֶלֶק ב' אֲבָן הַעֶזֶר סִימָן ט"ז) "רַבְּנֵי וְדִינֵי הַסְּפָרְדִים וְאַבוֹת בְּתֵי הַדִּין בְּאַרְץ וּבְחוּץ לְאַרְץ, כָּלֵם נְשִׂיָהֶם יוֹצְאוֹת בְּפְאָה נְכָרִית, וְרַק מְעַט מְזַעֵר מֵהָאַבְרָכִים הַסְּפָרְדִים שֶׁל הַיּוֹם, אוֹ מִחֲמַת עֲנָנִים אוֹ מִחֲמַת תְּמִימוּתָם, קִימוּ "וַיֹּאמֶר לְאוֹסְרִים הַשֵּׁם עִמָּכֶם" וְנִמְנָעוּ מִזֶּה, וּמִבְּטַחְנִי שְׁעוֹד זְמַן גַּם הֵם יִפְקָחוּ עֵינֵיהֶם וְדַעְתָּם וְיַחְזִרוּ לְלִבָּשׁ פְּאָה נְכָרִית"; עֵין שָׁם.

הַגָּאוֹן הַסְּפָרְדִי רַבֵּי יְהוֹשֻׁעַ בַּעֲזוֹ בְּרוּךְ זְצ"ל, בַּעַל "עֵין מִשְׁפָּט" עַל הַש"ס, בְּסִפְרוֹ "שְׁלֹטֵי הַגְּבוּרִים" עַל הַר"י (שְׁבַת כ"ט: מִדְּפֵי הַר"י), הִתִּיר לְבִישַׁת פְּאָה נְכָרִית לְנָשִׁים נְשׂוּאוֹת, וְכָתַב שֶׁשְׁעָרָא תְלוּשׁ אִינוּ עָרוּהָ, וְאִין בּוֹ מִשׁוּם פְּרִיעַת רֵאשׁ: "שְׁעָרָא הַמְכֻסָּה שְׁעָרָה אִין כְּאֵן מִשׁוּם שְׁעָרָא בְּאַשָׁה עָרוּהָ וְגַם לֹא מִשׁוּם פְּרוּעַת רֵאשׁ וְכוּ', לֹא שְׁנָא

שְׁעָרוֹת דִּידָהּ לֹא שָׁנְא שְׁעָרוֹת שֶׁל חֲבֵרְתָהּ, כֹּל עוֹד דְּעֵבִידֵי לְכַסּוּי הַשְּׁעָר וְהֵן תְּלוּשׁוֹת, אָף עַל פִּי דְקָשׁוּט הוּא לֵה כְּדֵי שְׁתַּרְאָה בְּעַלְת שְׁעָר, אֵינן בְּכֹף כְּלוּם וְשִׁפִּיר דְּמִי". עֵינן שָׁם. עִם כֹּל זֹאת אֲנִי תַּמִּיד מְעוֹרֵר שֶׁהַפֶּאֶה תִּהְיֶה פֶּאֶה צְנוּעָה וְכוּ', לֹא אֶרְכָּה כְּמוֹ שְׂדֵה וְכוּ', וְלֹא עִם צְמוֹת וְכוּ', שְׂדֵה בְּאַמַּת לֹא צְנוּעַ, וְרֵאוּי לְבַת יִשְׂרָאֵל לְהִתְרַחֵק מִזֶּה.

הַיּוֹצֵא מְדַבְּרֵינוּ - אִשָּׁה שֶׁהוֹלֵכֶת עִם שְׁעָרוֹת, וּבִפְרָט שְׁעָרוֹת מַגְלוֹת, מְגִיעַ עַל זֶה גַּט, כְּמֵאמָרָם ז"ל (כְּתוּבוֹת ע"ב). וְאֵלּוּ יוֹצְאוֹת שֶׁלֹּא בְּכַתְּבָה הָעוֹבְרֶת עַל דַּת מֹשֶׁה וַיהוּדִית. וְאִיזוּהִי דַת הַיהוּדִית? יוֹצְאָה וְרֵאשָׁה פְּרוּעַ; וְלִכֵּן צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְהַקְפִּיד שֶׁלֹּא יִלְכוּ בְּגִלּוּי שְׁעָר וְאִפְלוּ בְּבֵית, כִּי זֶה עוֹוֹן חָמוּר מְאֹד מְאֹד, וְלִכֵּן הַנְּשִׁים הַחֲרָדִיּוֹת הַצְּדֻקְנִיּוֹת מוֹרִידוֹת לְגַמְרֵי אֶת הַשְּׁעָר וְעוֹשׂוֹת קִרְחָת, וְכֵן הֵן יוֹצְאוֹת עַל פִּי הַזֶּה, יֵשׁ שֶׁהוֹלְכוֹת עִם מְטַפַּחַת וַיֵּשׁ שֶׁהוֹלְכוֹת עִם פֶּאֶה, כִּי הֶעֱקָר שֶׁלֹּא יֵרְאוּ אֶת הַשְּׁעָרוֹת שְׁלֵהֵן.

וְלִכֵּן בְּמִקּוֹם לְבַלְבֵּל לְבַנֵּי אָדָם אֶת הַדַּעַת וְהַשְּׁכַל נֶגְדַּ פְּאוֹת וְכוּ', וְלִסְפָּר סְפוּרֵי הַיְזוּת וְשִׁקְרִים וְכוּ', וְלִהֲפַחֵיד בְּנֵי אָדָם וְכוּ', שֶׁהַכֹּל הֶבֶל וְרַעוּת רוּחַ, כִּי יֵשׁ פּוֹסְקִים שֶׁכֵּן מַתִּירִים לְלַכֵּת עִם פֶּאֶה, בְּמִקּוֹם זֶה תַּעֲשֶׂה תַעֲמוּלָה שִׁיחַתְּנוּ אֶת הַיְלָדִים בְּגִיל צְעִיר, כִּי כֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (אֲבוֹת פָּרָק ה') בֵּן שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה לַחֲפָה; וְנִפְסַק לְהִלְכָה (שְׁלַחַן עֵרוּךְ אָבֵן הָעוֹר סִימָן א' סֵעִיף ג') מִצְוָה עַל כָּל אָדָם שִׁישָׂא אִשָּׁה בֵּן שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה; וְכַתְּבוּ הַפּוֹסְקִים שֶׁהַכּוֹנֵה הוּא בַתְּחִלַּת שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה, הֵינּוּ כֵּיּוֹן שֶׁמְגִיעַ גִּיל שֶׁבַע עֶשְׂרֵה וַיּוֹם אַחַד, הוּא נִכְנָס כְּבָר בְּשַׁנַּת הַשְּׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה, אִזּוּ הוּא צְרִיף לְהִתְחַתֵּן, וְכֵן הוּא הַחֵק הַקָּיָם בְּהִרְבֵּה מְדִינוֹת.

וְלִכֵּן יוֹתֵר טוֹב שֶׁתְּשִׂים אֶת הַדְּגֵשׁ עַל דְּבָר זֶה שֶׁבַחוּרִים וּבַחֲוֹרוֹת שִׁיחַתְּנוּ מֵה שִׁיּוֹתֵר מִקֵּדָם כְּדֵי שֶׁלֹּא יִכְשְׁלוּ בְּאִסּוּרִים חֲמוּרִים מְאֹד מְאֹד, זְנוּת וְכוּ', וְהוֹצְאָת זֶרַע לְבִטְלָה שְׂדֵה הָעוֹוֹן הַכִּי חָמוּר, עַד כְּדֵי כֵּן שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (נִדָּה י"ג). אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן כֹּל הַמוֹצִיא שְׁכַבְתָּ זֶרַע לְבִטְלָה חֵיב מִיָּתֵהּ; וְאָמְרוּ (שֵׁם) רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי אַמִּי אָמְרֵי

כאלו שופך דמים שנאמר (ישעיה נ"ז ה') "הנחמים באלים תחת כל עץ רענן שחטי הילדים בנחלים תחת סעפי הסלעים" אל תקרי שחטי אלא סוחטי; כי מכל טפה וטפה יכול להולד וולד, וכשסוחט את זרעו לבטלה הוא שוחט את ילדיו, והעוון הזה מטמטם את המוח והדעת, ומכניס את האדם בחלישות הדעת ובביאוש גדול כאלו הקדוש ברוך הוא שונא אותו, ולא צריך אותו וכו' וכו'.

וכן את הבנות צריכים לחתן תכף ומיד, כי כף אמרו (בראשית רבה פרשה כ"ו סימן ה') על הכל הקדוש ברוך הוא מאריך אפו חוץ מן הזנות; ואמרו (במדבר רבה פרשה ט' סימן ד') אמר הקדוש ברוך הוא על הכל אני כובש, ועל הזמה אני כועס; ואמרו (תנחומא בראשית) על הכל הקדוש ברוך הוא מותר, חוץ מן הזמה והזנות; והלואי שכל אלו שכל כף דואגים שאשה לא תלך עם פאה שזה כל הדאגה שלהם וכו', היו דואגים שבחורים ובחורות יתחתנו מה שיותר מהר, ולא יגיעו לעוונות חמורים שזו המציאות המרה שקורה היום, והלואי שכל הרבנים ומנהיגי עדה היו מקפידים לחתן את הבנים והבנות בגיל שבע עשרה שזה יסוד גדול ביהדות להציל את הבנים והבנות מעוונות חמורים וכו', ואז לא היו נושרים וכו', ולא היו יוצאים לתרבות רעה וכו'.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' שמב.

למרות שאני מעניק המון ילדים שלי, אין להם הכרת הטוב, ואף אחד מהם לא מתקשר להתעניין בשלומי

שאלה:

מאת אברהם: שלום לכבוד הרב. רציתי לשתף את כבודו במשהו שמציק לי מאד: אני מאד אוהב את הילדים שלי, ומשתדל לעזור להם בכל התחומים, בפרט מבחינה כספית. ברוך השם יש לי אפשורות לעזר, ואני לא רוצה שהם ירגישו את הדחק שאני סבלתי במשך הרבה שנים. יש ליצין שאני לא מצפה לקבל מהם שום דבר בחזרה, כי אני עושה הכל מאהבה, אבל דבר אחד מאד מפריע לי: אף אחד מהם לא מצלצל אלי ומתעניין בי, איך אני מרגיש ומה שלומי, ואם אני לא מתקשר אליהם, יכולים לעבר כמה שבועות עד שנדבר... רבוננו של עולם, איפה הכרת הטוב שלהם? אשמח אם הרב יחזק אותי ויגיד לי איך אני צריך להתמודד עם זה. תודה מראש.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר חקת, ו' תמוז ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אברהם נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

עליך לדעת כי תופעה זו נמצאת כמעט אצל כל הורים מבוגרים, הם מסרו נפשם עבור ילדיהם כל השנים, ועזרו להם כספית וכו', והעקר נפשית, עמדו על ימינם תמיד, וכשהגיעו לעת זקנותם הילדים שוכחים לגמרי מההורים, ואפלו לא מטריחים עצמם על כל פנים לצלצל להורים ולברר: מה קורה עמהם? האם הם חיים? האם הם מרגישים טוב? האם צריכים איזה עזרה? וכדומה.

ויש פתגם עממי "אבא יכול להחזיק עשרה ילדים, ועשרה ילדים לא יכולים להחזיק אבא אחד", כשבא לימי זקנתו הם מנערים עצמם ממנו, וכל אחד זורק את ההתחייבות כלפי אביהם על האח השני, ולצערנו ולדאבוננו הרב זה טבעי, ואף שאין לזה שום הצדקה, עם כל זאת באתי לחזק אתכם שאל תקחו את זה אל לבכם, אף שזה כואב מאד מאד, עם כל זאת צריכים תמיד לזכר - מה שעושים בשביל ילדים זה חסד של אמת, הינו שלא יצפו חזרה לשום גמול, כי אם ההורים מחפשים ומבקשים איזה גמול חזרה על מה שעשו להם, הם אף פעם לא יחזירו את זה, ולצערנו הרב זה טבע של ילדים, רואים רק את עצמם ושוכחים לגמרי ההורים, ולכן לא בחנם שהקפידו כל כך חכמינו הקדושים על מצות כבוד אב ואם, עד שבפרוש גלו לנו חכמינו הקדושים (קדושין ל:) כל המכבד את אביו ואת אמו מעלה אני עליהם כאלו כבודני.

עם כל זאת יש ללמד זכות על הילדים שרובם ככלם יש להם כבד משפחות גדולות ולא חסרות להם צרות משנות מילדיהם, והם מסבכים בחובות עצומים, ובקשי גומרים את היום לא רק את השבוע, ומכל שכן לא את החדש, שצריכים לשלם שכר דירה, והבעל מכלת כבד לא רוצה למכר, והמלמדים והמורות יש להם טענות על הילדים וכו', ואיזה צער ומכאובים ויסורים מרורים הילדים סובלים, ומכל שכן כשיש בבית חולה נפש רחמנא ליצלן ילד או ילדה שרחמנא ליצלן יש להם בעיות נפשיות, זה הצער הכי גדול שרק יכול להיות, ולכן איפה יש להם זמן וסבלנות אפלו לבוא אל ההורים וכו', ולכן צריכים ללמד זכות עליהם.

עם כל זאת זה לא תרוץ, כי מצות כבוד אב ואם זה מהחמורה שבחמורות, והילדים צריכים להתבונן היטב, מי יודע אם הם לא סובלים את הסבל הנורא הזה שסובלים, רק בשביל שאינם נוהרים במצות כבוד אב ואם.

הילדים צריכים לזכר כי מה שהם עושים להורים, את זה יקבלו

חזרה מילדיהם בלי שום רחמנות, כי יש דין ויש דין, העולם אינו הפקר, מה שעושים לאבא ולאמא מקבלים חזרה אחר כך מילדיהם, ועוד עם רבית ורבית דרבית, ולכן אשרי ההורים שדנים את ילדיהם לכף זכות, ואשרי ואשרי הילדים שמוסרים נפשם פשוטו כמשמעו לעזר להורים, ואז יראו ילדיהם מה זה כבוד אב ואם, והם יחקו אותם, וגם הם יכבדו אותם.

על כל פנים עכשו לעת זקנותך שנשארת לבד, הרגל עצמך לדבר עמו יתברך כאשר ידבר איש אל רעהו, ואז אף פעם לא תהיה לבד, אתה צריך לחקק בדעתך היטב אשר אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, והוא מלא כל הארץ כלו, ולכן כל דבור שאתה מדבר עמו יתברך נשמע ונתקבל, ומה גם שעל ידי כל דבור ודבור אתה נדבק בו יתברך, וזכור גם זכר שפתאום יבוא יומך ותצטרך לעזוב את זה העולם, ולכן אתה צריך להכניס את כל מחך ביום האחרון שלך שתצטרך להפרד מזה העולם, ושם מתחיל ענין אחר לגמרי וכו'.

ועל כן אל תבלבל עצמך מילדיך, הרגל עצמך לדבר עמו יתברך, ואמר אליהו הנביא (תנא דבי אליהו רבה פרק ט"ו) לפי שכל המרבה שיחות ותפלות, הם המלוים את האדם עד יום מותו, וכשתהיה רגיל לדבר עמו יתברך, על ידי זה תזכה להיות קרוב אליו יתברך, כי התפלות והדבורים עמו יתברך, זה מה שמדביק את האדם עמו יתברך, ואז כבר אינו מפחד מהיום האחרון, הוא מרגיל עצמו בעודו בחיים חיותו להיות דבוק בו יתברך, ולכן בעת יציאת הנשמה מהגוף הוא נכלל בו יתברך.

המאחל לך שבת שלום...

ב' שמג.

**רבנו רצה שנתבּוּד שְׁעָה שְׁלֵמָה, אַךְ אֶפְלוּ רִבַּע שְׁעָה זֶה
קִשָּׁה לִי מְאֹד**

שאלה:

מאת ישראל: לכבוד הצדיק נשיא דורנו. ראשית ברצוני להודות על הדבורים הנפלאים המעוררים והמחזקים ואת הנפש משיבים, והנני מברך את הוד מעלתו בברכת הדיוט שיזכה עוד רבות בשנים להפיץ את האור הנפלא בכל הקצוות תכל מתוך בריאות הגוף והנפש ומתוך אשר ועשר וכל טוב סלה!

רציתי לשאל שאלה בענין ההתבּוּדות: רבנו זצ"ל הנהיג שנתבּוּד שְׁעָה ביום, וכמה שאני מנסה ומשתדל להתבּוּד אפלו רבע שְׁעָה - זה ממש קוּשָׁה לי. מה עלי לעשות כדי שאוכל להתבּוּד? ומה בכלל אמורים לדבר במשך שְׁעָה שלמה? המיחל ומצפה בכליון עינים לתשובה, ישראל.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר חקת, ו' תמוז ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל ישראל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

דע לך שרבנו ז"ל רצה שנתבּוּד כל היום, ואמר מחמת שאני רואה שאנשים כמוכם לא תוכלו להתבּוּד כל היום, אזי לכל הפחות שְׁעָה אחת.

ובאמת עלינו להתבונן מה זה להתבּוּד כל היום כלו? הלא צריכים להתפלל את השלש תפלות בכל יום המסדרות מאנשי כנסת הגדולה, צריכים ללמד לכל הפחות בכל יום מקרא, משנה, גמרא והלכה וכו', צריכים ללכת למקנה, צריכים לאכל ולשתות, צריכים

לישן, צריכים לצאת ולעבד ולהביא פרנסה לאשתו ולילדיו וכו', וכו', ואיך יכולים להתבודד כל היום כלו? אלא רבנו ז"ל רצה שנהיה דבקים בו יתברך כל היום כלו, ומח מחשבתנו יהיה תמיד דבוק באין סוף ברוך הוא, ותהיה האמונה כל כך חזקה אצלנו עד שנוכל לדבר בקביעות עמו יתברך, ומהרגע שקם ואמר "מודה אני לפניך מלך חי וקים שהחזרת בי נשמתی בחמלה, רבה אמונתך", שכבר ידבר עמו יתברך, ויבקש שיהיה היום הזה שמור בין ברוחני ובין בגשמי, ויבקש על אשתו ועל ילדיו, וכך ימשיך לדבר כל היום כלו עד שהולך לישן, ויאמר "בידך אפקיד רוחי פדית אותי הוי"ה אל אמת", ובתוך כך הולך למקוה לטבל, וגם שם מתבודה, ובין כך הולך לבית הכנסת להתפלל את השלש תפלות הקבועות שחרית, מנחה וערבית, ועל הדרך לבית הכנסת וכן בתוך התפלה הוא מדבר עמו יתברך, וכן כשהולך לאכל וכו', הוא מדבר עמו יתברך, וכן בין למוד ללמוד מדבר עמו יתברך, וכן בעת העבודה הוא מדבר עמו יתברך, נמצא שכל היום הוא מתפלל אליו יתברך, שזה מה שאמר רבי יוחנן הלואי שיתפלל אדם כל היום כלו (עין ברכות כ"א.), ופרשו צדיקים שהכונה שיתפלל שיוכל להתפלל כל היום כלו, כי מי שיש לו אמונה ברוחה ומזככת בו יתברך, אזי לא אכפת לו שהוא על הרחוב או בבית, בבית הכנסת או בבית המדרש, בשדה או ביער, תמיד הוא מדבר עמו יתברך, וזהו עקר השלמות.

אבל היות שעבור זה צריכים אמונה חזקה עד שירגיש את אמתת מציאותו יתברך, ולכן ראוי שיקבע האדם לעצמו איזו שעה ויבקש אז רחמים ותחנונים ממנו יתברך שיזכה לצאת מהזהמא והלכלוך שלו וכו', ויזכה להיות בשמחה עצומה, בלי קשיות ובלבולים, בלי עקמומיות עליו יתברך, וכך לאט לאט יוריד ממנו את כל המסכים המסבבים אותו, ומעלימים ומסתירים את אמתת מציאותו יתברך ממנו, ולאט לאט יוריד מעצמו את ההעלמות וההסתרות עד שיזכה להרגיש את אמתת מציאותו יתברך על פניו, ויוכל לדבר עמו יתברך כל היום כמו מי שהוא הולך ומטיל ומדבר עם חברו, וכבר

אָמרו חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (תורת כהנים בחקתי) על הפסוק (ויקרא כ"ו י"ב)
 "וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם" אָמר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֲטִיל עִמָּכֶם בְּגַן עֵדֶן
 וְאֶהְיֶה כְּאֶחָד מִכֶּם.

נִמְצָא לְפִי זֶה שְׁכָל רִגַע שְׁאָדָם מְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרַךְ, אֵין לְמַעֲלָה
 מְזָה, כִּי כָל דְּבוּר וְדְבוּר שְׁאָדָם מְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרַךְ, זוּהִי הַצְּלָחָה
 נְצַחִית, הַצְּלָחָה כְּזוֹ שְׁאֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל.

וּמָה שְׁאֵתָה שׁוֹאֵל מָה מְבַקְשִׁים? כָּל מָה שֶׁרַק צְרִיכִים מְבַקְשִׁים
 רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְכֵן מְבַקְשִׁים עַל פִּי סֵדֵר הָאֶל"ף-בֵּי"ת: כְּגוֹן אֲמוּנָה,
 אֲמֵת, אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְכוּ', בְּרִית, בְּטָחוֹן וְכוּ', וְאִזּוּ יִהְיֶה לָּךְ כְּבוֹד מָה
 לְדַבֵּר, לֹא רַק יוֹם אֶלָּא חֲדָשִׁים שְׁלָמִים, וְיַעַן שְׁאַנְחֵנוּ מִנְּחִים בְּשׂאוֹל
 תַּחֲתִית וּמִתַּחֲתָיו, אֲזִי רְאוּי כְּבוֹד לְהִתְחִיל וּלְבַקֵּשׁ בְּכָל יוֹם וְיוֹם מִחֲדָשׁ
 אֵת הָעֲנִינִים הָאֵלֶּה.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ שְׁבֵת שְׁלוֹם...

ב' שדמ.

**יֵשׁ לִי הֲרֵבָה קִשְׁיוֹת עַל הַנְּהַגְתְּכֶם, וְגַם בְּלְבוּלִים בְּאֲמוּנָה
 וּבְמִצִּיאוֹת הַשֵּׁם**

שְׁאֵלָה:

מֵאת יוֹסֵף: שְׁלוֹם. אֵת חֲטָאֵי אֲנִי מְזַכֵּיר לְפָנֶיכֶם בְּבוֹשָׁה
 גְּדוּלָה: יֵשׁ לִי הֲרֵבָה קִשְׁיוֹת עַל הַנְּהַגְתְּכֶם, וְיוֹתֵר מְזָה, יֵשׁ לִי
 הֲרֵבָה בְּלְבוּלִים בְּאֲמוּנָה וּבְמִצִּיאוֹת הַשֵּׁם.

לְצַעֲרִי הָרַב נִכְשַׁלְתִּי בְּעוֹוֹן גָּזֵל, כִּי הֲרֵבָה פְּעָמִים אֶסְפְּתִי
 צְדָקָה וְאִמְרָתִי שֶׁהָ עֵבוֹר אֲנִשִּׁים נִזְקָקִים וְחוֹלִים, אֲבָל לְקַחְתִּי
 אֵת הַכֶּסֶף לְעַצְמִי.

אֲנִי יוֹדֵעַ שְׁאֲנִי לֹא בְּסוֹדֵר, אֲבָל אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ אֵיךְ לְתַקֵּן אֵת זֶה.
 אֲנֵא, אֵל תִּקְפִּידוּ-עָלַי כִּי אֲנִי רוֹצֵה לְתַקֵּן אֵת הַמַּעֲשִׂים הָרָעִים

והפחשבות המגנות שלי, אבל לא יודע איך אודה לכם מאד
אם תענו לי ותחזקו אותי.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר חקת, ו' תמוז ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל יוסף נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

הנה רבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות גנבה וגזלה סימן א') מי שנפתה לבו
לגזול וכיון שהתיר לעצמו גזלת חברו, הרי הוא מוכן לכל חטא ועון,
ואין תקנה להסירו מדרכו הרעה; הרי שלך לפניך - הרגע שהתרת
לעצמך לגנב כספי צדקה, אתה כבר מוכן לכל העברות שבתורה,
ובפרטיות פגם הברית, שאני מבין מתוך השוורת של מכתבך הארוך
וכו', שאתה פגום מאד בפגם הברית הוצאת זרע לבטלה, וגם כל
הראש שלך מלא זהמא ונאוף מכל מיני הסתכליות רעות שאתה
רגיל בזה וכו'.

ולכן אין כבר שאלה על הקשיות שלך עלי, ומכל שכן על
הקדוש ברוך הוא, צריך שתדע שזה בא לך מהנאוף שנדבק בך זה
ימים ושנים עד שהמח שלך מלא טנוף וצוואה וכו', וטוב שתדע שמי
שמדבר עלי, הוא נואף מגנה, אשר לבסוף יתגלה קלונו ברבים, אחד
קדם ואחד יותר מאחר.

מה טוב ומה נעים באם תלמד בכל יום את המאמר בלקוטי
מוהר"ן חלק ב' סימן נ"ב ולומר עליו את התפלה הזו מהספר תפלות
ובקשות:

מה שקשה קשיות על הצדיקים, זהו מכרח להיות. כי הצדיקים
מדמים ליוצרים, וכמו שקשה קשיות על השם יתברך, כמו כן בהכרח
שיהיה קשה קשיות על הצדיק, כי הוא מדמה אליו יתברך, ובענין
הקשיות שקשה על השם יתברך, מרגלא בפומיה דרבנו ז"ל לומה,
אדרבא, כך ראוי להיות דיקא, שיהיו קשיות על השם יתברך, וכך

נאה ויפה לו יתברך לפי גדלתו ורוממותו. כי מעצם גדלתו ורוממותו, שהוא מרומם מאד מדעתנו, על כן בודאי אי אפשר שנבין ונשיג בשכלנו הנהגתו יתברך. ועל כן בהכרח שיהיו עליו יתברך קשיות, כי כך נאה ויפה להבורא יתברך, שיהיה מרומם ונשא מדעתנו, שעל ידי זה קשה קשיות, ואם היה הנהגתו כפי חיוב דעתנו, אם כן היה, חס ושלום, דעתו כדעתנו.

יהי רצון מלפניך אדני אלהי ואלהי אבותי שתחוס ותרחם עלי שלא יהיה לי שום קשיות וספקות על גדולי מבחרי צדיקיך הנכללים בך לגמרי, כי אתה יודע את גדל חטאי ועוונותי ופשעי המרבים, שחטאתי ועויתי ופשעתי נגדך ימים ושנים, בכל מיני עברות וחטאים מגנים, ובפרט בפגמי הברית, שעל ידי זה נעקר מחי לגמרי, ונתעקם לבבי, ונתמלא עקמומיות וקשיות עליך, ומזה בא שיש לי בכל פעם קשיות וספקות על גדולי מבחרי צדיקיך הקדושים ששלחת לזה העולם לגלות ולפרסם את אמתת מציאותו יתברך, ולכן חוס וחמל עלי שאזכה לחזר בתשובה שלמה, ולדעת את האמת שאין לי דעת בכלל, "כי בער אנכי מאיש ולא בינת אדם לי", ואיך מלאו לבי ודעתי להקשות קשיות עליך ועל צדיקיך האמתיים, הדבוקים לגמרי בך, אין זה אלא מפני רע מעללי ועוונותי המרבים.

ולכן אבקש אותך אבי שבשמים שאזכה לחזר בתשובה שלמה לפניך, ולא אעשה יותר הרע בעיניך, ותמחל ותסלח לי על כל מה שחטאתי עויתי ופשעתי נגדך עד היום הזה, ואזכה מעתה לאמונה ברורה ומזככת בך, שאתה נמצא ואין בלעדיך נמצא, ואזכה לאמונת חכמים להאמין בדבריהם, ולידע שמעשיהם אינם פשוט, ואף שעולה על לבבי תמיד קשיות וספקות על מעשיהם ומדותיהם, זכני לדעת שמחי פגום לגמרי, ולכן עולה על לבי תמיד קשיות וספקות על מעשיהם והנהגותיהם, מאחר שאני פגום לגמרי, ולכן אבקש אותך שאזכה מעכשיו לחזר בתשובה שלמה על פגם אמונת חכמים,

ועל ידי זה אֶזְכֶּה להגיע לאמונה ברוּחַ ומזְכֶּכֶת בָּךְ, עד שְׁאֶזְכֶּה להַכִּיל בְּךָ לְגַמְרֵי מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם אֶמֶן סְלֵה.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְלְתִּי שְׁאֲנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ שְׂיִהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכֹל אֲשֶׁר תִּפְנֶה תִשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחִיל לְךָ שִׁבְתִּי שְׁלוֹם...

ב' שמה.

**אֲנִי לוֹמֵד בִּישִׁיבָה חֲסִידִית, וְהִצִּיעוּ לִי בַחֲוָרָה מוֹדְרֵנִית
מָד. מַה דַּעְתְּכֶם בְּעֵינַי?**

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת מִיכָאֵל: שְׁלוֹם לְכַבּוֹד הַצַּדִּיק שְׁלִיט"א. אֲנִי בַחֲוֹר חֲרָדִי שְׁלוֹמֵד בִּישִׁיבָה חֲסִידִית, בְּרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי זוֹכֶה לְהִתְמַיֵּד מֵאֵד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, וּבְעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּרִצּוֹנִי לְקַבֵּל הַתֵּר הוֹרָאָה וְלִהְיוֹת מוֹרָה צָדֵק בְּיִשְׂרָאֵל.

לִפְנֵי כַּמָּה יָמִים הִצִּיעוּ לִי לְצֵאת לְשִׂדּוּךְ עִם בַּחֲוָרָה. כְּשֶׁבִּרְנֹנוּ עֲלֵיהֶ, אָמְרוּ לָנוּ שֶׁהַלְבוּשׁ שֶׁלָּהּ בְּכֹל לֹא מֵתְאִים לְבַחֲוֹר יִשִּׁיבָה, וְהִיא מֵתְאֶפְרֵת בַּצּוּרָה מוֹדְרֵנִית, צוֹבַעַת אֶת הָעֵינַיִם וְאֶת הַצִּפְרָנִים, וְגַם רָאוּ אוֹתָהּ מְעֻשְׁנַת בְּרָבִים.

אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁעֵינַי הַזֵּהוּגִים הוּא עֵינַי רְגִישׁ מֵאֵד, וְשֶׁאֲדָם יְכוֹל לְדַחוֹת אֶת הַזֵּהוּג שֶׁלּוֹ בְּמוֹ יָדָיו, וְלִכֵּן נִפְשִׁי בְּשִׂאֲלָתִי: הֲאֵם הִיא הַזֵּהוּג שֶׁלִּי וְכֵדָאִי לִי לְהַמְשִׁיךְ אֶתָּה, אוֹ לֹא? אֹדְהָ לְהַצַּדִּיק מֵאֵד אִם יַעֲנֶה לִּי.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר חקת, ו' תמוז ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל מיכאל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך, אני רגיל תמיד לומר שהחפה לא לוקחת יותר מרבע שעה, בתוך רבע שעה לא משתנים, ולכן למה לך להכנס במטה חולה? הרי הבחורה הזאת לא תשתנה, ואף שהיא מבטיחה עכשו שתשתנה, היא צריכה להראות דגמא קדם, איך שהיא מתלבשת בצניעות, ואיך הנהגותיה מתאימות לבת ישראל הצנועה, לא לצבע את העינים, ולא לצבע את הצפרנים, ומכל שכן לא לעשן, שזו פריצות גדולה מאד מאד שאשה מעשנת סיגריות, וידוע שרבנו ז"ל הקפיד גם על גברים שלא יעשנו, ומכל שכן וקל וחמר שאשה לא מתאים לה בכלל לעשן וכו', כי זו פריצות גדולה מאד מאד, וכפי הנראה היא קלת דעת, ולכן למה אתה צריך להכנס במטה חולה? הרי אתה בן תורה ורוצה להיות גם מורה צדק בישראל, ואיך אתה יכול לקחת בחורה עם דעות נפסדות ומתקדמות וכו'?

לכן לדעתי לא כדאי לך להכנס בזה, והקדוש ברוך הוא יזכה אותך עם זוגך מן השמים לפי שרש נשמתך, ולא תצטרך לסבל אחר החתנה וכו', כי באמת בחורה כזו שיש לה דעות נפסדות, היא לא תשתנה לך אחר הנשואין, אפלו שתגיד שהיא תשתנה וכו', זה רק מהשפה ולחויץ, כי אם הפנימיות רקובה, זה מאד מאד קשה להשתנות, ולכן תעזב את זה, והקדוש ברוך הוא יעזר לך למצא את בת זוגך מן השמים לפי שרש נשמתך.

יש קונטרס "מציאת הזוג" וראוי לך לומר את התפלות המובאות שם, ותראה שאם תקבל על עצמך לומר את התפלות המובאות שם ואת הסגלות, ותקים את הסגלות שם ארבעים יום, אזי תזכה למצא את בת זוגך.

העקר תשתדל מאד ללמד בכל יום מקרא: מפרשת השבוע, משנה: לגרס בכל יום כמה פרקים משניות, גמרא: להיות חזק מאד ללמד את הדרך היומית, כי דף גמרא ליום זה חיות להנפש, ושלשת הלמודים האלו הם עקר העשירות של האדם, כי להפך אמרו חכמינו הקדושים (שבת ק"כ.) "ובביתי אין לחם ואין שמלה" שאין בידי לא מקרא ולא משנה ולא תלמוד; שזה נקרא עני מי שלא לומד בכל יום את שלשת הלמודים האלו.

ועל כלם תכניס את עצמך בלמוד טור, בית-יוסף ושלחן ערוך עם כל הפוסקים, כדי שתזכה להיות מורה צדק בישראל, והקדוש ברוך הוא יצליח את דרכך תמיד.

המאחל לך שבת שלום...

ב' שמו.

אני מבקש מהרב הדר להתחנן עם האשה שאני אוהב, למרות שהיינו בקשר עוד כשהיא היתה נשואה

שאלה:

מאת שגיא: בררת וזיע עם המון יסורי נפש ומכאובי לב, המון דמעות נוזלות בחיל, עין במר בוכה בכותבי לפניך מכתב זה. אני פונה לכבוד הרב שישוע אותי וימצא מזור ומענה הלכתי לשאלתי, שאלה שיש בה משמעות של חיים ממש. מאידך גיסא אם לא חיים - אז מות חס וחלילה, אמנם לא מות של הגוף אלא צער לנפש ושברון לב, יסורים של ממש.

כיום אני נשוי ונמצא בפני תהליכי גרושין. לפני כשלוש שנים יצרתי קשר עם אשה נשואה במסגרת עבודתי עם בני נער. באותה עת האשה היתה פרודה מבעלה והיתה מצויה בעצומם של תהליכי גרושין. היא חותה התעללות נפשית

וגופנית מצד בעלה, ולאור המצב בינה לבין בעלה כמובן שלא היה ביניהם שום קשר וכו'.

אני ליתתי אותה ואת בניה, וחוינו במשתף חיות נוראיות של אלימות כלפיה והשפלות שלה ושל בניה, טפילתי בעקר בבנה, ונתתי לו מענה טפולי רגשי וחוכי. ככל שהזמן עבר התקרבו אחד לשני ואף היינו ביחד וכו'.

כבוד הרב! אנו תלויים זה בזה, מצב נפשנו חלוש ורועע עד אשר נבוא בברית הנשואין, ומכיון שאנו לא ביחד וממתינים להנשא, כל יום שעובר מביא עלינו מכאובים כבדים מנשא. אנו רואים את עתידנו במשתף וזו היא הדרך היחידה בה נמצא מזור לנפשותינו. אנא, מתחננים אנו מקירות לבנו לרב שסייע בדינו לשים קץ ליסורים ויורנו את הדרך לבוא בברית הנשואין. אליה נשואות עינינו שבעזרת השם יתברך תמציא בפנינו את הדרך והאפן הנכון להתחתן, כי אנו לא מסגלים אחרת. אין אנו רואים את עצמנו חיים בנפרד ללא נשואין, רבו מכאובינו רבו יסורינו, אנו רק מבקשים להתחתן כדת משה וישראל על פי תורתנו הקדושה, או אז נמצא שקט ושלום. יש לצין שהיא כבר גרושה, ולאחר שאסים את תהליך הגרושין שלי, אנו מתעתדים להנשא, וכל יום שעובר שאנו לא באים בברית הנשואין, נגרם לנו צער אמתי, ולכן אנו מבקשים את עזרת הרב שליט"א שיתיר לנו את נשואינו העתידיים. ברוך השם שנינו עובדים, בריאים ומתפרנסים בכבוד. המצפים לתשובה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר חקת, ו' תמוז ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל שגיא נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שכל עוד שאשה לא קבלה את הגט שלה, היא

נקראת אשת איש, והבא עליה מיתתו בחנק (עין רמב"ם פ"ט מהלכות סנהדרין הלכה ג'), ולכן אני לא מבין מה אתה כל כך בוכה ומבכה וכו' וכו', שאני יתן התר להתחתן עמה, הרי בפרוש אמרו אסורה לבעל ואסורה לבעל וכו', וזכר גם זכר מה שאמר החכם מפל אדם (משלי ו') "היחיתה איש אש בחיקו ובגדיו לא תשרפנה: אם יהלך איש על הגחלים ורגליו לא תכוונו: כן הבא אל אשת רעהו לא ינקה כל הנגע בה", ולכן תראה לחזור בתשובה שלמה, ותרו מהספור וכו' וכו', ואל יסית אותך יצרך להתחתן עמה, כי מרה יהיה באחרונה, כמו שכתוב (ויקרא כ"י) "ואיש אשר ינאף את אשת איש אשר ינאף את אשת רעהו מות יומת הנאף והנאפת", אתה צריך לדעת שעל הכל הקדוש ברוך הוא מוחל, אבל לא על זנות וכו', ואין על זה תרוץ שמתגבר עלי יצרי וכו', כי הבחירה חפשית, אם רוצים עושים, ואם לא רוצים לא עושים.

ולכן אתה מכרח לחזור בתשובה שלמה, כי אחרת אני מכרח להגיד לך שחכמינו הקדושים אמרו (בראשית רבה פרשה כ"ו סימן ה') על הכל הקדוש ברוך הוא מאריך אפו חוץ מן הזנות; ואמרו (במדבר רבה פרשה ט' סימן ז') אמר הקדוש ברוך הוא על הכל אני כובש, ועל הזמה אני כועס; ואמרו (תנחומא בראשית) על הכל הקדוש ברוך הוא מותר, חוץ מן הזמה והזנות.

ולכן דע לך שמרה יהיה לך באחרונה אם אתה לא חוזר בתשובה תכף ומיד, אתה חושב שהכל הפקר ולית דין ולית דין וכו' וכו', ופתאום תקבל את המכה בצורה כזו שלא חלמת.

ולכן ראה לחזור בתשובה שלמה ולברח מהזבל והלכלוך הזה, לפני ששכבר לא תוכל לחזור, הלואי שתחזור בתשובה שלמה.

המאחל לך שבת שלום...

ב' שמז.

**העבודה שלי מתישה אותי מאד ואני שוקלת לעבר
לעבודה אחרת, אף אני יודעת באיזה תחום**

שאלה:

מאת רחלי: שלום וברכה לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א. אנני נושאים תפלה לאבא במרומים שישלח רפואה שלמה למורנו ורבנו היקר. תחלה אני רוצה לספר לצדיק שבזכות ספריו בעלי מתחזק מאד, והוא לא מסגל לעזב את הספרים שלכם, כי הם מביאים לו השארה וחיית למשך כל היום, אז פשוט תודה!

רציתי להתיעץ עם הרב: אני בעלת תאר ראשון במדעי החברה וכיום אני עובדת בתור מטפלת במעון. העבודה מאד קשה לי, ומתישה אותי פיזית ונפשית. אני מאד רוצה להחליף עבודה אבל אני לא יודעת לאן לפנות ובאיזה תחום הכי כדאי לי להתעסק. אשמח אם הצדיק יוכל לתת לי עצה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר חקת, ו' תמוז ה'תשע"ג.

שלום רב אל רחלי תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אם יש לך תאר ראשון במדעי החברה וכו', למה לא תמצאי עבודה בתחום שלך, ותמיד צריכים לחפש עבודה שאהובה עליו וכו', ולא לקחת עבודה פיזית ששנואה עליו וכו'.

תשתדלי מאד מאד שיהיה ביניכם שלום ואהבה והבנה הדדית, כי (סוטה יז.) איש ואשה זכו שכינה ביניהן, ואמרו (ירושלמי ברכות פרק ט' הלכה ח') אי אפשר לאיש בלא אשה ואי אפשר לאשה בלא איש אי אפשר לשניהן בלא שכינה, ובמקום שהשכינה נמצאת שם הברכה

מצויה, רק שיהיה ביניהם שלום ואהבה גדולה מאד, כי שלום אמרו חכמינו הקדושים (שבת י) זה שמו של הקדוש ברוך הוא, ולכן אם מכניסים את הקדוש ברוך הוא בתוך הבית, זה נקרא שלום בית, הינו שמו של הקדוש ברוך הוא בתוך הבית.

ראי לבדק את המזוזות, ואם חסרה באיזה חדר מזוזה, נא לראות להתקין מזוזה כשרה, וכן שהבעל יניח תפלין כשרות, ותראו להקפיד מאד מאד על שמירת שבת, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (בראשית וכה פרשה י"א סימן א') על הפסוק (משלי י) "ברכת הוי"ה היא תעשיר ולא יוסף עצב עמה" ברכת הוי"ה היא תעשיר - זו השבת, שנאמר (בראשית ב' ג') "ויברך אלקים את יום השביעי".

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצליחי.

המאחל לך שבת שלום...

ב' שמח.

בכל פעם שאני חוזר הביתה, היצר הרע מסית אותי להשאר ולא לחזר לישיבה

שאלה:

מאת נתנאל: שלום לכבוד מוה"ר א"ש. בעבר הייתי לומד בישיבה, אבל בשנה שעברה הצרכתי לעזב את הישיבה כי הנהלת הישיבה לא הסכימה שאסע לאומן. אחרי שחזרתי מאומן נסיתי שוב פעם להתקבל לישיבות, ואחת מהן היא הישיבה של כבודו ביבנאל. הבעיה היא שתמיד כשחזרתי הביתה, היה לי יצר הרע גדול לא לחזר לישיבה. אני בן

עשרים ושלש, ואני רוצה להתחמתן ולהתחזק בעבודת השם.
אשמח אם הצדיק יוכל להאיר לי את הדרך ויכין אותי.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר חקת, ו' תמוז ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל נתנאל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך להתחיל להיות בחור רציני ולדעת מה אתה רוצה מעצמך, ואתה צריך לבקש הרבה ממנו יתברך שתזכה לישוב הדעת, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק ב' סימן י') מה שהעולם רחוקים מהשם יתברך ואינם מתקרבים אליו יתברך, הוא רק מחמת שאין להם ישוב הדעת, ואינם מישבין עצמן, והעקר להשתדל לישוב עצמו היטב, מה התכלית מכל התאוות ומכל עניני העולם הזה, הן תאוות הנכנסות לגוף, הן תאוות שחוצן לגוף, כגון כבוד, ואז בודאי ישוב אל השם יתברך.

אך דע, שעל ידי מרה שחורה אי אפשר להנהיג את המוח כרצונו, ועל כן קשה לו לישוב דעתו. רק על ידי השמחה יוכל להנהיג המוח כרצונו, ויוכל לישוב דעתו, כי שמחה הוא עולם החרות, כמו שכתוב (ישעיה נ"ה) "כי בשמחה תצאו", שעל ידי שמחה נעשין בן חורין ויוצאין מן הגלות. ועל כן כשמקשר שמחה אל המוח, אזי מחו ודעתו בן חורין ממש, ואינו בבחינת גלות, ואזי יוכל להנהיג את מחו כרצונו ולישוב דעתו, מאחר שמחו בחרות ואינו בגלות. כי על ידי גלות אין הדעת מישב כלל וכו', ולבוא לשמחה הוא על ידי מה שמוצא בעצמו איזה נקדה טובה, כי איך שרק יהיה, יש אצל כל בר ישראל נקודות טובות מנקודת יהדותו, כמאמרם ז"ל (ברכות נ"ז) על הפסוק (שיר השירים ד') "כפלח הרמון רקתך" מאי רקתך, אפלו ריקנין שבו מלאים מצות כרמון, ועל כל פנים יש לכל בר ישראל לשמח במה שזכה להיות מזרע ישראל, ושלא עשני גוי כגויי הארצות, כי

השמחה הזו עולה על כל השמחות, ועל ידי שמחה מתרחב מחו ודעתו וכבר יש לו ישוב הדעת אחר לגמרי.

בודאי זה יצר הרע גדול מאד לבחור שלא רוצה ללמד, כי כף אמרו חכמינו הקדושים (קדושין ל:) כף הקדוש ברוך הוא אמר להם לישראל: בני, בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין, ואם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו, שנאמר (בראשית ד) "הלוא אם תיטיב שאת", ואם אין אתם עוסקין בתורה אתם נמסרים בידו, שנאמר (שם) "לפתח חטאת רבין". ולא עוד, אלא שכל משאו ומתנו בו, שנאמר (שם) "ואליך תשוקתו", ואם אתה רוצה אתה מושל בו, שנאמר (שם) "ואתה תמשל בו".

וכן אמרו חכמינו הקדושים (תנא דבי אליהו פרק י"ח) מה מים הללו מקוה טהרה הן לכל באי העולם ולכל מעשה ידיו שבבא בעולם, שנאמר (במדבר ל"א כ"ג) "כל דבר אשר יבא וגו', כף דברי תורה מקוה טהרה הן לישראל בכל מקומות מושבותיהן. בא וראה כמה גדולה כחה של תורה, שמטהרת את פושעי ישראל בזמן שעושין תשובה אפלו מעבודה זרה שבידן, שנאמר (יחזקאל ל"ו כ"ה) "וזרקתי עליכם מים טהורים וגו', אין מים אלא דברי תורה.

ולכן תקח את עצמך בידיך ותתחיל ללמד בכל יום תורה, ותעשה כל מה שביכלתך ללמד בכל יום מקרא: מפרשת השבוע, משנה: לגרס בכל יום כמה פרקים משניות, גמרא: להיות חזק מאד ללמד את הדרך היומי, כי דף גמרא ליום זה חיות להנפש, ושלישת הלמודים האלו הם עקר העשירות של האדם, כי להפך אמרו חכמינו הקדושים (שבת ק"כ:) "ובביתי אין לחם ואין שמלה" שאין בידי לא מקרא ולא משנה ולא תלמוד; שזה נקרא עני - מי שלא לומד בכל יום את שלישת הלמודים האלו.

ראה להתפלל בכל יום את התפלה הזו כדי שתזכה למצא את בת זוגך, כי מה שתפלה פועלת שום דבר בעולם לא פועל:

רבוננו של עולם חוס וְחַמַּל עָלַי וְזַכְּנִי לְמַצָּא אֶת בֵּית זוּגִי, וְאַתָּה בְּעֶצְמְךָ יוֹדֵעַ שְׁאֲנִי מוֹכֵן כְּבוֹד לְהִתְחַתֵּן כְּדֵי לְהַנְצִיל מֵעֲבֻרוֹת חֲמוּרוֹת, אַךְ מִפְּנֵי מַעֲשֵׂי הַמַּגְנִים וְהָרָעִים שֶׁעָשִׂיתִי עַד עַכְשָׁו, הִתְעַכְּבָה מִצִּיאַת זוּגִי, וְאֲנִי נִמְצָא בְּצַעַר גָּדוֹל מְאֹד, כִּי אַתָּה גְּלוּת עַל יְדֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים כָּל הַשְּׂרוּי בְּלֹא אִשָּׁה שְׂרוּי בְּלֹא שְׂמִיחָה, וּבְלֹא תוֹרָה, וּבְלֹא חוּמָה, וּבְלֹא שְׂמִירָה, וְלִכֵּן הִנְנִי מִתְחַרֵּט עַל כָּל עֲוֹנוֹתַי שֶׁעָשִׂיתִי עַד עַכְשָׁו, וְאֲנִי מְקַבֵּל עַל עֲצָמִי לְחַזֵּר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְגְלוּת לָנוּ עַל יְדֵי הַתְּנָא הָאֱלֹקִי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי (תְּקוּנֵי זֵהַר תְּקוּן י"ד) עִם כָּל דָּא דְּחִזְרוּר בְּתִשׁוּבָה, חִזְרוּ וַיְהִיבְנָא לִיה בֵּית זוּגִיָּה, וְהִנְנִי שׁוֹב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְלִכֵּן תְּזַמֵּין לִי אֶת בֵּית זוּגִי, וְאַזְכֶּה לְהַקִּים בֵּית נְאֻמָּן בִּישְׂרָאֵל, וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם, אָמֵן סְלָה.

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְלַתִּי שְׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ שֶׁתְּהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה תִשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמְּאַחֵל לְךָ שֶׁבֵּית שְׁלוֹם...

ב' שמט.

הָאֵם יֵשׁ מְקוֹר כְּלִשְׁהוּ לְמִנְהַג שְׁהוּלְכִים לְקַבְּרוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיָּאל בְּעִמּוּקָה כְּדֵי לְמַצָּא שְׂדוּךְ?

שאלה:

מאת טוביה: הָאֵם יֵשׁ מְקוֹר כְּלִשְׁהוּ לְמִנְהַג שְׁהוּלְכִים לְקַבְּרוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיָּאל בְּעִמּוּקָה כְּדֵי לְמַצָּא שְׂדוּךְ? וְהָאֵם יֵשׁ עֵינֵי לַעֲשׂוֹת הַקְּפוֹת סְבִיב צִיּוּנו שְׁבַע פְּעָמִים?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר חקת, ו' תמוז ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל טובייה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

חכמינו הקדושים אמרו (פסחים ס"ג) הנח להן לישראל אם אין נביאים הן בני נביאים הן, אם זה דבר כל כך מקבל בין עם ישראל שקברו של התנא יונתן בן עוזיאל שהיה גדול תלמידיו של הלל מסגל למציאת הזווג, אזי מה אכפת שיסעו לשם וישפכו את נפשם אליו יתברך שבזכות התנא הקדוש הזה שיזכו למצא את בן או בת זוגם, וכבר אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות צדיק סימן קע"ג) על ידי השתטחות על קברי הצדיקים הקדוש ברוך הוא עושה לו טובות אף על פי שאינו ראוי לכך.

ולכן אף שאין על זה מקור מסמך, עם כל זאת, אם הדבר כל כך מקבל אצל כלל ישראל, שצוינו של רבי יונתן בן עוזיאל והתפללות שמתפללים שם על מציאת הזווג מסגלים, אזי מה יש להפסיד וללכת שמה ולהתפלל?

ויש לומר רמז למה קברו מסגל למציאת הזווג, והוא על פי דברי הזהר (רע"א מהימנא פנחס רנ"ז) פקודא חד סר, איהי אתקריאת צלותא דשחרית מנחה ערבית, מסטרא דתלת אבהן, ואיהי תפלת כ"ל פ"ה, לית 'כל' אלא צדיק, דכתיב (דברי הימים א' כ"ט י"א) "כי כל בשמים ובארץ", ותרגם יונתן בן עוזיאל דאחיד בשמיא ובארעא, פ"ה כחושבן מיל"ה, ומה ברית ביה מתיחדין דכר ונוקבא דלתתא, אוף ביסוד מתיחד חתן וכלה דלעילא, הוא חי עלמין כליל ח"י ברקאן, הָדָא הוא דכתיב (משלי י"ו) "ברכות לראש צדיק", ובגין דא כל הכורע כורע בכרוך, וכל הזוקף זוקף בשם, דא שכינתא בשם דהוי"ה ביה צריך לזקפא שכינתא, הדיא דאתמר בה (עמוס ה' ב) "נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל" על ידי דרגא אחרא, ובגין דא

(צמוס ט' י"א) "ביום ההוא אקים את סכת דויד הנפלת", ההוא דאיתמר ביה (תהלים קמ"ו ח) "היגיה זקף כפופים"; וזה רמז נכון מאד.

בענין שאמרים שהתנא רבי יונתן בן עוזיאל היה רוק, זו סתם בדותא וצחוק של ליצנים וכו', כי אין לתאר ואין לשער גדלתו של התנא הקדוש הזה, עד שאמרו חכמינו הקדושים (ספ"ח כ"ח). אמרו עליו על יונתן בן עוזיאל בשעה שיושב ועוסק בתורה כל עוף שפורח עליו מיד נשרף.

בענין הקפות להקיף את הקבר שבע פעמים, אין לזה שום מקור, וחדשים מקרוב באו לעשות מזה איזה עסק וכו', צריכים רק לעמד ולבקש בזכות הצדיק הקדוש הנמצא כאן.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך שבת שלום...

ב' ש.נ.

בעלי נוסע בכל שנה לאומן, אף השנה אני אמורה ללדת בדיוק בימי ראש השנה. מה עושים?

שאלה:

מאת טובה: שלום לכבוד מוהרא"ש. ברוך השם אני בהריון, והתאריך שאני אמורה ללדת יוצא בימי ראש השנה. אנחנו משפחה חרדית ובעלי נוסע בכל שנה לאומן, אף השנה, כשזה יוצא בדיוק בימים שאני אמורה ללדת, הייתי מעדיפה שהוא לא יסע, כי אני מפתדת להשאיר לבד וקשה לי לחשב שאצטרף ללדת בזמן שבעלי לא נמצא בסביבה.

האם מתר לי לבקש מפנוי לא לנסע לאומן רק השנה? אשמח לקבל את עצתו של הצדיק, ומה שיאמר כן נעשה. תודה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בלק, ח' תמוז ה'תשע"ג.

שלום רב אל טובה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (שיחות הר"ן סימן נ"א) הפקרות אין צריכים כלל וכו', כי יכולים להיות איש כשר בלי הפקרות וכו', ומצד שני אמר רבנו ז"ל מה אמר לכם אין דבר יותר גדול מלהיות אצלי בראש השנה, וכן אמר שעל דבר של מסירות נפש אי אפשר לומר להזולת שיעשה מסירות נפש, בשעה שהוא לא אוחד בזה, ויען שבלדה זה ענין גדול מאד שהבעל יהיה אז עם אשתו, כדי שיהיה לה בטחון עצמי ולא תפחה, אזי כדאי שהבעל ישאר עם אשתו, ומכל שכן כשיוצא שיש ברית, הבעל מרחק להשארה, ולא כמו הפזיזים שעושים מסירות נפש וכו', ומשאירים את האשה והתינוק שידאג האבא או חמיו בענין הברית, זה כבר פזיזות והפקרות וכו'.

ולכן מה טוב ומה נעים אם עד ראש השנה לא תלדי, שבעלך ישאר, ויקשר את עצמו ממקום שהוא אל הקבוץ הקדוש שלנו באומן, וזה ברור למי שיש לו שכל בקדקדו, ולא כמו אלו המפקרים שעוזבים את האשה וכו', וזה גורם אחר כך פצוץ בשלום בית, ומה גם שבאים לגרושין רחמנא ליצלן, ואת זה בודאי לא רצה רבנו ז"ל.

כל דבר צריכים לעשות עם שכל, ולשמר מאד מאד מרובי אור, כי כך אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן ע"ב) שגם בעבודת השם יתברך יש הענין של פן יהרסו וכו', וצריכים מאד מאד לשמר מזה, וידוע שרבי אברהם בן רבי נחמן טולט' שינער ז"ל (בעל מחבר באור הלקוטים) אמר בזה הלשון "כשאדם עושה מסירות נפש, הוא צריך לשמר מאד שלא יתחרט אחר כך".

נשאר רק ששניכם תתפללו שהלדה תהיה קדם, ואז לא תהיה בעיה שבעלך יוכל לנסע על ראש השנה באומן, אבל אם עדין לא הולדת בתאריך הזה, אז כדאי שהוא ישאר, והכל יבוא על נכון.

רק חזקי ואמצי מאד ואל תפחדי, הכל יתהפך לטובה ותלדי בקלות, רק תהיי רגילה לומר בכל יום שמות הצדיקים שמאד מסגלים ללדה קלה, ורבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות צדיק חלק ב' סימן כ') על ידי הזכרת שמות הצדיקים יכולין להביא שנוי במעשה בראשית כלומר לשנות הטבע.

ולכן טוב שתאמרי בכל פעם את כל השמות של הצדיקים שאת יודעת בעל פה כגון אברהם, יצחק, יעקב, משה, אהרן, יוסף, דוד, שלמה, רבי שמעון בר יוחאי, רבי יצחק לוריא אשכנזי, רבי ישראל בעל שם טוב, רבי נחמן בן פייגא מברסלב, רבי נתן מברסלב וכו' ועוד כל מיני שמות של הצדיקים שאת רק זוכרת תהיי רגילה לומר את זה מדי פעם, ואחר כך תאמרי את התפלה הזאת, ותראי שתלדי בקלות:

יהי רצון מלפניך אבי שבשמים שבזכות הזכרת שמות הצדיקים שהזכרתי לפניך בזכות צדקתם ותורתם ומסירות נפשם שהיתה להם בשבילך, שתעזור לי להוליד בקלות ולד בריא בחושיו ובאיבריו, ואזכה לעבר את ההריון בקלות, ותסיר ממני כל מיני עין הרע שלא יפגע בי משום אדם בזה העולם, ואזכה להוליד בנים ובנות חיים וקיימים שיעשו את רצונה, ואזכה להיות בריאה כל ימי חיי, ולעשות נחת רוח לפניך. יהי לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך הויה צורי וגאלי, אמן כן יהי רצון.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' שנה.

**השם עשה אתי המון נסים במשך חיי, ואני מבקשת רק
עוד נס אחד: ילד!**

שאלה:

מאת שרה: שלום וברכה למוה"רא"ש. עליתי לארץ מצרפת בגיל עשרים, הכרתי את בעלי, והתחתנו לפני עשרים שנה, אז הייתי בת עשרים ושש, ובעלי שיחיה היה בן עשרים ושלש, ואנחנו זוג שמאד אוהבים וקשורים אחד לשני. אני סובלת ושוֹרֶדֶת כבר מגיל קטן: הייתי חולה במחלה בגיל ארבע והוציאו לי את הכליה השמאלית. בגיל שש אבי עזב את אמי, והתחבר עם גויה, אני ושלשת האחים שלי גדלנו שם בלי שום יהדות בכפר בפּרוּבֶנס, ולא הכרנו אף יהודי. אני הייתי מאד מרדנית למרות הפחד שהם הטילו עלינו. בגיל חמש עשרה בערר עברתי נתוח בעמוד השדרה ויש לי שם ארבעה ברגים. עם כל זאת אני חיה רגיל באפן נסי ממש, עובדת ומתפקדת, כי תמיד רציתי להיות כמו כולם. בגיל שש עשרה בערר קבלתי מתנה מידידה גויה ב'חג המולד' שלהם תנ"ך שלנו בצרפתית, ואחרי שקראתי בו היתה לי מטרה אחת: לעלות לארץ.

יש הרבה מה לספר על הנסים הגדולים שהשם יתברך עשה אתי מאז שנולדתי, וכמה טובות ואהבה אני מקבלת ממנו, ובפרט שבעלי היקר ואני זוכים לאהב את הצדיק ולחיות חיים טובים בזכות ההתקרבות לרבנו.

התחתנו בבית כנסת קטן עם הזקנים התימנים של השכונה, כי אז ההורים שלו היו ברגז אתנו, והמשפחה שלי היתה בצרפת ולא יכלה להגיע, וברוך השם עשרה חדשים אחרי החתונה זכינו לחזר בתשובה (בעלי אומר שזה בזכותי). אמת אין לי מה להתלונן, כי הרבה מתנות קבלתי מהשם הטוב,

אך מתנה אחת הייתי רוצה: להוליד מבעלי, להרגיש את הנס הזה שעבר קטן גדל בתוכי, ושהכל יגיע בסימן טוב ובמזל טוב. עשינו הרבה השתדלות רוחנית, אנו גם נותנים צדקה, ואף רכשנו מטר אחד בבית הכנסת, אך עדין לא נושענו. כואב לנו מאד, אך אנחנו גם שמחים מאד ולא מתאשים. מה עלינו לעשות? בברכת כל טוב ובשורות טובות.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בלק, ח' תמוז ה'תשע"ג.

שלום רב אל שרה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אין את יכולה לתאר ולשער את גדל השמחה שיש לי שאת ובעלך חיים ביחד בשלום ובאהבה, וכך צריך להיות, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (סוטה יז.) איש ואשה זכו שכינה ביניהן, ואמרו (ירושלמי ברכות פרק ט' הלכה ח') אי אפשר לאיש בלא אשה ואי אפשר לאשה בלא איש אי אפשר לשניהן בלא שכינה, ובמקום שהשכינה נמצא שם הברכה מצויה, רק שיהיה ביניהם שלום ואהבה גדולה מאד, כי שלום אמרו חכמינו הקדושים (שבת י.) זה שמו של הקדוש ברוך הוא, ולכן אם מכניסים את הקדוש ברוך הוא בתוך הבית, זה נקרא שלום בית, הינו שמו של הקדוש ברוך הוא בתוך הבית.

אשריכם ואשרי חלקכם שאתם מודים על הנסים והנפלאות שעושה עמכם הקדוש ברוך הוא בכל יום ובכל עת ובכל שעה, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (שמות רבה פרשה כ"ד סימן א') בא וראה כמה נסים עושה הקדוש ברוך הוא עם האדם והוא אינו יודע, שאלולי היה אוכל פת כשהיא חיה, היתה יורדת בתוך מעיו ומשרטת אותו, אלא ברא הקדוש ברוך הוא מעין בתוך גרגרתו שהוא מוריד את הפת בשלום; אדם חושב שזה טבעי שאוכל וכולע את האכל וכו', ואינו שם לב לרטיבות שיש בתוך פיו וכו', שעולה לו רק וכו', וזה כמו מעין שברא לו הקדוש ברוך הוא בגרונו, כדי שהאכל ירד בשלום,

וְזֶה נִס בְּתוֹךְ נִס, אֶךְ אָדָם חוֹשֵׁב שֶׁזֶה טֵבֵעַ, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (שׁוּחַר טוֹב תְּהִלִּים ק"ו) אֵי אֶפְשָׁר לְעוֹלָם בְּלֹא נִסִּין וּבְלֹא פְּלֵאִין. כִּיצַד? אָדָם נִתּוֹן עַל גְּבֵי הַמַּטָּה וְהַנְּחָשׁ בְּאֶרֶץ לְפָנָיו וּבֹא לְעַמֵּד וְהַרְגִישׁ בּוֹ הַנְּחָשׁ, כִּיּוֹן שֶׁבֹא לַתֵּן רִגְלוֹ עָלָיו בְּרַח הַנְּחָשׁ מִפְּנָיו. וְאִינוּ יוֹדֵעַ מַה פְּלֵאִי עָשָׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עִמּוֹ, וּמִי יוֹדֵעַ? הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים קל"ד) "לַעֲשֵׂה נִפְלְאוֹת גְּדוֹלוֹת לְבָדוֹ". הוּא לְבָדוֹ יוֹדֵעַ נִסִּים וְנִפְלְאוֹת שְׁעוֹשֶׂה עִמָּנוּ; וְזֶה דְּבַר גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד כְּשֶׁאָדָם מֵאֲמִין בְּאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת יוֹדֵעַ בִּידְעָה בְּרוּרָה שֶׁהוּא חַי בְּנִס, וְהַכֵּל סָבִיבוֹ זֶה נִס.

יְעוֹר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שִׁיעֲשֵׂה עִמָּכֶם עוֹד נִסִּים וְנִפְלְאוֹת, וּכְדַאי שֶׁתִּנְסוּ לַעֲשׂוֹת טְפוּל לְהַרְיוֹן, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יְעוֹר שֶׁהַכֵּל יַעֲבֹר בְּקִלּוֹת, וְנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר בְּשׁוֹרֹת מִשְׁמַחֹת.

הַמֵּאחֵל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ב' שב.

**נוצר קצר בין שני חברים שמגיעים לשעור התורה
הקבוע שלנו. מה עושים?**

שאלה:

מאת יחיאל: לַכְּבוֹד קִדְשַׁת מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א, שְׁלוֹם רַב! יֵשׁ לָנוּ בְּשִׁבְתַּת שְׁעוֹר קְבוּעַ בְּלִקוּטֵי מוֹהֲר"ן וּב'סְפוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' וּבְעוֹד סְפוּרִים, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם אֲנַחְנוּ מִתְחַזְּקִים בְּעֲצוֹת רַבְּנוּ. אֶךְ לְפִתְעָה קָרָה שֶׁבְּאַחַת הַשְּׁבֻתוֹת אֶחָד הַחֲבֵרִים לֹא הִגִּיעַ לַשְׁעוֹר, וְכִשְׁנִסְיָתִי לְבַרֵּר מְדוּעַ, נוֹדַע לִי שֶׁהוּא הִסְתַּכְסָּף עִם אֶחָד מִהַחֲבֵרִים הָאֲחֵרִים שֶׁמִּגִּיעִים לַשְׁעוֹר וְהוּא אָמַר שֶׁאֵם אוֹתוֹ אֶחָד יִמְשִׁיף לְהִגִּיעַ - הוּא לֹא יָבוֹא יוֹתֵר. הַחֲבֵר שֶׁהִפְסִיק לְבוֹא הוּא בְּסֻדֵּר גָּמוּר, מִשְׁתַּדֵּל לְהִתְחַזֵּק

בדעת רבנו ותומקו בשעור מדי פעם, ודוקא אותו אחד שבגללו הוא לא בא, לא מתנהג בדרך ראיה: למשל אין לו מדת הכרת הטוב, והוא מצפה שילדיו ינהגו כראוי בו בזמן שהוא מזלזל בהם ונוהג בהם ללא סבלנות, וכל הזמן מעיר להם. אני לא יודע מה עלי לעשות במקרה כזה, כי אם זה יבוא – השני לא יבוא, וכן להפך. אשמח לתשובתך.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בלק, ח' תמוז ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל יחיאל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שכהן אמרו חכמינו הקדושים (תנחומא פנחס) ברוך חכם הרזים כשם שאין פרוצופותיהם שווין זה לזה, כך אין דעתם שווין זה לזה, אלא כל אחד ואחד יש לו דעת בפני עצמו, וכן אומר (איוב כ"ח) "לעשות לרוח משקל ומים תכן במדה" כל בריה ובריה יש לו דעת בפני עצמו, תדע לך שהוא כן משה מבקש מן הקדוש ברוך הוא בשעת מיתתו, ואומר לפניו רבונו של עולם גלוי וידוע לפניך דעתם של כל אחד ואחד, ואין בשל בניך דומה זה לזה, כשאני מסתלק מהן בבקשה ממך אם בקשת למנות עליהם מנהיג, מנה עליהם אדם שיהא סובל לכל אחד ואחד לפי דעתו, מנין, ממה שקראו בענין שנאמר (במדבר כ"ז ט"ז) "יפקד הוי"ה אלהי הרוחת לכל בשר" וגו'.

עקר החכמה לגשר בין שני הפכים, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר חלק א' סימן פ') שעקר השלום הוא כששני הפכים משלימים ביניהם, ולכן מי שעוסק בצרכי צבור, צריך לדעת איך להסתדר עם כלם וכו', וכמאמר העולם "ללכת בין הטפות ולא להרטב", תשתדל ביתר שאת וביתר עז להשלים ביניהם, אשר אין דבר יותר חשוב אצלו יתברך כמו השלום, כמאמר ז"ל (עוקצין פ"ק ג') לא מצא הקדוש ברוך הוא

כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, שנאמר (תהלים כ"ט) "הוי"ה עז לעמו יתן הוי"ה יברך את עמו בשלום".

כל זמן שאנחנו מלכשים בלבוש גוף גשמי וחקרי, אי אפשר להסביר את גדל הענין הזה ללמד ברבים את ספרו של רבנו ז"ל "לקוטי מוהר"ן", שבפרוש גלה לנו (חיי מוהר"ן סימן שמ"ו) שהספר הקדוש שלו "לקוטי מוהר"ן" שיצא בעולם הוא אתחלתא דגאולה, ואמר מאחר שיצא בעולם אני חפץ מאד שילמדו אותו, כי צריכים ללמד אותו הרבה עד שיהיה שגור בעל פה, כי הוא מלא מוסר והתעוררות גדול מאד להשם יתברך אשר אין ערך אליו, אחר כך אמר בפרוש שהלמוד בחבוריו הקדושים הוא אתחלתא דגאולה; ולכן תעשה כל מה שביקלת להוסיף תלמידים שישמעו את השעור, והעקר תעשה כל מיני מאמצים שבעולם שיהיה שלום ואהבה ביניהם, כי רבנו ז"ל אמר (חיי מוהר"ן סימן רצ"ב) העולם ראוי שיתמהו עצמן על אהבה שבינינו; ואנחנו צריכים לממש את זה פשוטו כמשמעו, כי אין טוב כמו השלום והאהבה בין אנשי שלומנו.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתצליח בגדול, ויהיה שלום בחבורה שלכם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' שנג.

סימתי את מסכת ברכות. האם לעשות סעודת מצוה גדולה בהשתתפות המשפחה?

שאלה:

מאת יהודה: שלום וברכה לכבוד הרב הצדיק מיבנאל שליט"א. תודה לכם על כל המסירות נפש בשביל לשמח ולהרים ולהדריך את כלנו בדרך השם, כן יעזר השם גם

הֲלֵאָה וְתִתְחַדֵּשׁ כַּנֶּשֶׁר כְּנֶשֶׁר וְנִעוּרֵיכֶם מִתּוֹךְ בְּרִיאוֹת שְׁלֵמָה, אָמֵן
כֵּן יְהִי רָצוֹן.

בְּרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי לּוֹמֵד בְּכָל בֶּקֶר חֲבֻרוֹתָא עִם חֵבֶר שְׁלִי, וְאֲנִי
עוֹמֵד לְסִיִּים אֶת מִסְכַּת בְּרָכוֹת. הָאֵם לַעֲשׂוֹת סִיִּים מִסְכַּת עִם
סְעוּדָה וְלִקְרָא לְכָל הַמְשַׁפְּחָה וְלַעֲשׂוֹת מִזָּה עֵסֶק, אוֹ שְׂוִיתָר
טוֹב לֹא לַעֲשׂוֹת שׁוּם סְעוּדָה, רַק לְהִתְחִיל מִיַּד מִסְכַּת אַחֲרָת?
וְעוֹד שְׂאֵלָה: לֹא לְמַדְנוּ אֶת הַמִּסְכָּת כְּסֻדְרָה, כִּי הִתְחַלְנוּ בְּפֶרֶק
שְׁנִי, וְרַק כְּשִׁסְיָמְנוּ אֶת כָּל הַמִּסְכָּת, חֲזַרְנוּ לְלַמֵּד אֶת הַפֶּרֶק
הָרִאשׁוֹן וְסִיִּמְנוּ אוֹתָהּ. הָאֵם זֶה מְעַכֵּב מִלַּעֲשׂוֹת סִיִּים מִסְכָּת?
אֲשַׁמַּח שֶׁהַצַּדִּיק יַעֲנֶה לְשְׂאֵלוֹתַי.

בְּרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי מְקַבֵּל הַרְבֵּה חֲזוּק מֵהַסְּפָרִים וְהַקּוֹנְטְרָסִים
שְׁלָכֶם, וְזוֹ זְכוּת הַרְבִּים גְּדוֹלָה מְאֹד, וְאֲנִי מוֹתַפְלֵל שֶׁהַשֵּׁם יִתֵּן
לְכֶם כַּחוֹת חֲדָשִׁים, שֶׁתּוֹכְלוּ לְהַמְשִׁיךְ לַעֲזֹר וּלְהוֹשִׁיעַ אֶת עַם
יִשְׂרָאֵל. אָמֵן וְאָמֵן.

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֻדְרַת בְּלֶק, ח' תַּמּוּז ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְהוּדָה נֵרוֹ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

אֵין אֶתָּה יְכוֹל לְתַאֵר וּלְשַׁעַר מַה זֶה לְזְכוּת לְסִיִּים מִסְכָּתָא אַחַת,
עַד כְּדֵי כֶּךָ שְׂאֲמָרוּ (תְּקוּנֵי זֵהר בְּהַקְדָּמָה) כָּל מֵאן דְּזָכָה לְהִלְכָה חַד,
יְרִית עֲלֵמָא חַד, כָּל שְׂכַן מֵאן דְּזָכָה לְמִסְכָּתָא חֲדָא; וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים (שֶׁבַת קי"ח): אָמַר אַבְיֵי תִיתִי לִי דְכִי חֲזִינָא צוּרְבָא מְרַבְּנָן
דְּשְׁלִים מִסְכָּתִיהָ עֲבִידְנָא יוֹמָא טְבָא לְרַבְּנָן; וְרֹאִים מִזֶּה אֶת גְּדֹל
הַמַּעֲלָה כְּשׁוֹזְכִים לַעֲשׂוֹת סִיִּים מִסְכָּתָא, וְלָכֵן תִּתְחִילוּ עַכְשָׁו לְלַמֵּד
כְּסֻדְרָן דְּף אַחַר דְּף מִסְכַּת שֶׁבַת, כִּי הָעֶקֶר הוּא לְלַמֵּד כְּסֻדְרָן, כִּי אִם
אָדָם תּוֹפֵס פֶּרֶק זֶה וְאַחַר כֵּן פֶּרֶק אַחַר וְכוּ', לְבַסּוּף נֶאֱבָד הַחֲשֵׁק,
אֲבָל אִם אָדָם מִתְחִיל אֶת הַש"ס מֵהִתְחִלָּה וְלוֹמֵד בְּכָל יוֹם קָצַת
וְעוֹד קָצַת וְכוּ', אֲזִי לְבַסּוּף זֹכָה לְסִיִּים מִסְכָּתָא אַחַר מִסְכָּתָא, עַד

שזוּכָה לְסִיּוּם אֶת כָּל הַש"ס כְּלוּ, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (תַּנְחוּמָא פְּנַחֵס י"א) לָמָּה נִמְשָׁלָה תּוֹרָה לְתַאנָּה? שָׂרֵב הָאֵילָנוֹת הַזֵּית וְהַגָּפֶן וְהַתְּמָרָה נִלְקָטִין בְּאַחַד, וְהַתַּאנָּה נִלְקָטָה מֵעַט מֵעַט, וְכֵן הַתּוֹרָה הַיּוֹם לּוֹמֵד מֵעַט וּלְמַחֵר הַרְבֵּה לְפִי שְׂאִינָה מִתְלַמְּדָת לֹא בְשָׁנָה וְלֹא בְשָׁתַיִם; וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (דְּבָרִים רַבָּה פָּרָשָׁה ח' סִימָן ד') הַטָּפֶשׁ הַזֶּה תָּמָּה אֵיךְ יִכּוּלִים לְלַמֵּד כָּל כֶּף הַרְבֵּה, אָמַר רַבִּי יֵנְאִי לָמָּה הַדְּבָר דּוּמָה? לְכַפֵּר שֶׁהִיָּה תְלוּי בְּאִוִיר טַפֵּשׁ אֹמֵר: מִי יוּכַל לְהִבְיִאוּ? וּפְקַח אֹמֵר: לֹא אֶחָד תִּלָּה אוֹתוֹ? מִבִּיא סֶלֶם אוֹ קָנָה וּמוֹרִיד אוֹתוֹ, כֶּף כָּל מִי שֶׁהוּא טַפֵּשׁ אֹמֵר: אֵימָתִי אֶקְרָא כָּל הַתּוֹרָה? וּמִי שֶׁהוּא פִקַּח מֵהוּ עוֹשֶׂה? שׁוֹנֵה פֶּרֶק אֶחָד בְּכָל יוֹם וְיוֹם עַד שְׁמֹסִים כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה.

וְלִכֵּן מֵעַכְשָׁו תִּתְחִילוּ כְּסֻדְרָן מִמְּסַכַּת שְׁבֵת, וְתִלְמְדוּ בְּכָל יוֹם דֶּף אַחַר דֶּף, פֶּרֶק אַחַר פֶּרֶק, עַד שֶׁתְּסִימוּ מִסְּכַת שְׁבֵת וְתִתְחִילוּ עוֹד מִסְּכַת, עַד שֶׁבְמִשָּׁף הַשָּׁנִים תִּזְכּוּ לְסִיּוּם אֶת כָּל הַש"ס כְּלוּ, שְׂאֵמַר רַבְּנוּ ז"ל מִי שֶׁזָּכָה לְסִיּוּם אֶת הַש"ס מִמְּשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ צֵלֶם אֱלֹקִים.

בְּעֵינֵי סְעוּדָה לְעֵשׂוֹת בְּסִיּוּם מִסְּכַתָּא, יֵשׁ וְיֵשׁ וְכוּ', הֵינּוּ יֵשׁ שְׁלוּמֵדִים בְּצַנְיָעוֹת וְלֹא רוֹצִים שִׁידְעוּ שֶׁגָּמְרוּ מִסְּכַתָּא, וּמִמִּילָא עוֹשִׂים סְעוּדָה קְטָנָה עִם הַחֲבֵרוֹתָא שְׁלוּ, וְיֵשׁ שְׂכָן רוֹצֵה שִׁיְהִיָּה פְּרוּסוּם גְּדוֹל, אֲזִי עוֹשִׂים סְעוּדָה גְּדוֹלָה, וְהַכֵּל כְּפִי הָאָדָם וְכוּ'.

הַעֲקָר תִּשְׁתַּדְּלוּ שְׂנִיכֵם לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם מִקְרָא: מִפְּרִשַׁת הַשְּׁבִיעִי, מִשְׁנָה: לְגַרְסַּ בְּכָל יוֹם כְּמָה פְּרָקִים מִשְׁנִיּוֹת, גְּמָרָא: לְהִיּוֹת חֲזוּק מְאֹד לְלַמֵּד כְּסֻדְרָן אֶת הַמְּסַכְתָּא שְׁבַחְרַתֶּם, וְתִזְכְּרוּ הַיֵּטֵב אֲשֶׁר דֶּף גְּמָרָא לְיוֹם זֶה חֵיוֹת לְהַנְפֵּשׁ, וְשִׁלְשַׁת הַלְמוּדִים הָאֵלּוּ הֵם עֲקָר הַעֲשִׂירוֹת שֶׁל הָאָדָם, כִּי לְהַפֵּךְ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (שְׁבֵת ק"כ.) "וּבְבֵיתִי אֵין לָחֵם וְאֵין שְׂמֵלָה" שְׂאֵין בְּיָדִי לֹא מִקְרָא וְלֹא מִשְׁנָה וְלֹא תִלְמוּד; שְׂזָה נִקְרָא עֵינִי מִי שֶׁלֹּא לּוֹמֵד בְּכָל יוֹם אֶת שְׁלֹשַׁת הַלְמוּדִים הָאֵלּוּ.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׂאֵנִי

מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' שנד.

הציעו לי עבודה, אך עובדים בה גברים ונשים יחד. מה עלי לעשות?

שאלה:

מאת מיטל: שלום לכבוד קדשת מוה"רא"ש שליט"א. !מלא השם את משאלותיכם ויאריך ימיכם, אמן.
כבר חדש אני בחפושים אחר מקום עבודה, אך עדין לא מצאתי. והנה קבלתי הצעה מצינת לעבד במוקד טלפוני, אך חוזה לי שהמקום אינו נפרד ועובדים בו גברים ונשים יחד. אני חוששת מאד מפני שרצוני הוא לשמר על כללי הצניעות של בת ישראל, אך כל מאמצי למצא מקום נפרד עלו בתהו. ברצוני לדעת: מה עלי לעשות? תודה רבה לצדיק ובשורות טובות.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בלק, ח' תמוז ה'תשע"ג.

שלום רב אל מיטל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אם את כל כך מקפידה על צניעות, אשריך ואשרי חלקך, כי כך ראוי לכת ישראל להתנהג בצניעות ולא לעבד במקום שיש שמה ערבוביא של גברים ונשים יחד וכו', כי היום הדור פרוץ, ויש כל מיני מפקרים וכו', ואשה מאד מאד צריכה לשמר על עצמה, ולכן

אשריך ואשרי חלקך שאת באמת מפקדת על עצמך, ובזכות זה יעזר לך הקדוש ברוך הוא שתמצאי עבודה טובה, ותתפרנסי בכבוד.

כבר אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן צ"ח) אמירת תהלים מעלה גדולה כאלו אמרם דוד המלך בעצמו. כי הוא אמרם ברוח הקדוש, והרוח הקדוש מנח בתוך התבות וכשאומרם הוא מעורר ברוח פיו את הרוח הקדוש עד שנחשב כאלו אמרם דוד המלך עליו השלום בעצמו. והוא מסגל מאד לרפאות החולה להיות לו בטחון רק על השם יתברך, שעל ידי אמירת תהלים יושיעו השם. והבטחון הוא בחינת משענת כמו שהאדם נשען על המטה, כן הוא נשען על הבטחון שבוטח שיושיעו השם, כמו שאמר דוד (תהלים י"ח י"ט) "ויהי הוי"ה למשען לי". ועל כן על ידי זה נתרפא החולה, כמו שכתוב (שמות כ"א י"ט) "אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו ונקה"; וכן הוא משענת על פרנסה, כשאדם אין לו פרנסה, ראוי לו לשפך את לבבו אליו יתברך, הן בשיחה בינו לבין קונו, והן באמירת תהלים, ותראי שאם תקימי את זה, תהיה לך משרה בפרנסה טובה.

ולכן תראי לומר בכל יום "יום תהלים", כי ספר התהלים נחלק לשבעה חלקים כמו ימי השבוע, ומעלת אמירת תהלים, זה אין לתאר ואין לשער כלל, כי זה ממשיך לאדם כל מיני ישועות שבעולם, ואשרי האשה שזוכה לומר בכל יום "יום תהלים", שזה לוקח בסך הכל בין עשרים דקות לחצי שעה, וכך תזכי לסיים את כל ספר התהלים בכל שבוע, ובזכות זה תראי נסים נגלים שיעשה עמך הקדוש ברוך הוא, ותמצאי מקום עבודה טוב כרצונך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' שנה.

יש לי עסק ביתי להכנת יין. האם כדאי לי להפך אותו לעסק מסחרי?

שאלה:

מאת הלל: שלום לכבוד הרב. השם יאריף ימיר ושנותיך בנעימים.

אני מכין יין ביתי מענבים, נהנה מאד מהעסק בזה, ואף יצא לי יין משבח, בלי חמרים ותוספות וכשר למהדרין לכולי עלמא. אני מעונין בעתיד להפך את העסק לעסק מסחרי. מה דעתו של הרב בענין? תודה וכל טוב.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר בלק, ט' תמוז ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל הלל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

זה רעיון טוב שתיצר יין משבח וכו', אבל אתה צריך להיות בקשר עם בית דין יראי השם שיורו לך בדיוק את הכמות וכו', ואת שאר הפרטים וכו', כדי שיהיה ראוי לברך על זה ברפת בורא פרי הגפן.

וגם אם אתה מענין בעתיד להפך את העסק לעסק מסחרי, כדאי שהכל יהיה חקי לחלוטין, כי רבנו ז"ל הקפיד מאד לא ללכת נגד חקי המדינה, כי אסור להסתבך עם החק בשום פנים ואפן, הכל צריך להיות חקי.

מהרהנ"ת ז"ל האריך מאד ממצלת קדשת היין, ואמר (לקוטי הלכות ברפת המזון ומים אחרונים הלכה ג' אות ח') כי אי אפשר לשנות יין בקדשה כי אם על ידי תקון הברית, ואז הוא מגיע למדרגת (תהלים ק"ד ט"ו) "ויין ישמח לבב", על ידי שנתבטלין חרפת לב שהלב הוא

מלא חרפה מפגם הברית וכו', והיין כלול משני בחינות כידוע, כמאמרם ז"ל (יומא ע"ו): ואמאי קרי ליה תירוש יין? שמביא יללה לעולם, תירוש - שכל המתגרה בו נעשה רש. רב כהנא רמי כתיב תירוש וקרינן תירוש, זכה נעשה ראש, לא זכה נעשה רש, הינו דרבא רמי כתיב ישמח, וקרינן ישמח, זכה משמחו, לא זכה משממו. כי שם עקר הברור והתקון, כי עקר השבירה היה על ידי חטא אדם הראשון על ידי אכילת עץ הדעת. ועץ הדעת הוא סוד יין, כמו שאמרנו חכמינו הקדושים (בראשית רבה פרשה י"ט סימן ה') סחטה ענבים ונתנה לו, ועל בן (ברכות ל"ה). אין אומרים שיר אלא על היין, כי כל השירות הם סוד לב, כדי לעורר ולקשר הלב להשם יתברך כנראה בחוש שעל ידי השיר והזמר והנגון נתעורר הלב מאד להשם יתברך, כמו שכתוב (תהלים פ"ד ג) "לבי ובשרי ירננו אל אל חי". ועל בן אין אומרים שיר אלא על היין, כי זה עקר תקון של השיר לקשר הלב אל הנקודה שבפה, כדי שעל ידי זה יתקן היין שיהיה (תהלים ק"ד ט"ו) "ויין ישמח לבב אנוש"; כי עם יין יכולים להתעלות אל הקדוש ברוך הוא, ולהפוך יכולים לפל בנוקבא דתהומא רבה על ידי שכרות.

ולכן רבנו ז"ל הזהירנו מאד מאד לא לשתות יין, אלא לקדוש ולהבדלה לבד, והזהירנו מאד לא לשתות שום משקה המשכר ולכן תשתדל שלא יהיה שום אלכוהול בתוך היין שהקפיד על זה רבנו ז"ל מאד, ואמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן כ"ו) שצריכים מאד מאד לשמר משכרות שעל ידי זה שוכח את המצוות.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' שנו.

**הַעֲבֵרוֹת שְׁעֵשִׁיתִי בְּעֵבֶר מִסְרֹת אוֹתִי מֵאֵד, אֵין לִי חֶשֶׁק
לְחַיֹּת וְאֵנִי רוֹצֵה לְמוֹת**

שְׁאַלְהָ:

מֵאֵת יַעֲלֵ: שְׁלוֹם לְכַבּוֹד הָרַב מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א. אֵנִי חוֹזֵרֵת
בְּתִשׁוּבָה כְּבָר שְׁנַתִּים בְּעֵרָה, וְעַדִּין לֹא זָכִיתִי שֶׁהַתּוֹרָה תִּהְיֶה
לִי סֵם חַיִּים מֵהַסְּבוֹת הַבָּאוֹת: בְּעוֹנוֹתֵי הָרַבִּים בְּעֵבֶרִי עֲשִׂיתִי
הַמוֹן עֲבֵרוֹת, וְעֵבֶרְתִּי עַל כָּל הַלְּאוּיִן שֶׁבַתּוֹרָה, וַיֵּשׂ עֲבָרָה
אוֹ שְׁתִּים שֶׁהוֹתִירוּ אֶצְלִי צִלְקַת נוֹרְאִית שְׁעוֹד לִפְנֵי חֲזָרְתִּי
בְּתִשׁוּבָה הַצִּיקָה לִי נוֹרָא, וְאֵנִי לֹא מְסַגֵּלֵת לְחַיֹּת בִּידִיעָה
שְׁעֵשִׁיתִי אֵת זֶה.

בְּעֻקְבוֹת זֹאת, אֵנִי נִמְצָאת בְּדַכָּאוֹן, בְּעֻצְבוֹת וּמְרָה שְׁחוּרָה,
וְאֵנִי מְרַגִּישָׁה שְׁאֵף אֶחָד לֹא יְכוֹל לַעֲזֹר לִי. עֲסַקְתִּי הַמוֹן
בְּהַתְּבוּדָדוֹת וְאֶפְשָׁר לְהַגִּיד שֶׁהֵייתִי דִי חֲזָקָה בְּזֶה, רַבְּנוּ נַחֵם
אוֹתִי, אֲבָל זֶה לֹא הַחֲזִיק מֵעַמֵּד.

אֵנִי כָּל-כָּךְ מִתְּבַיֵּשֶׁת בְּמַעֲשֵׂי עַד שֶׁאֵנִי רוֹצֵה לְהַמְחִק מִן
הָעוֹלָם הַזֶּה, כִּי אֵנִי לֹא רוֹצֵה לְקַחַת חֵלֶק בְּעוֹלָם שֶׁכָּלוּ טוֹב,
אֵנִי מְרַגִּישָׁה שֶׁלֹּא מִגִּיעַ לִי, וְאֵנִי מְקַלְלֵת אֵת הַיּוֹם שֶׁבוּ יֵצְאוּתִי
לְאוּרֵי הָעוֹלָם. מֵאֵד קִשָּׁה לִי לְהַסְתַּכֵּל עַל הָעֵבֶר שְׁלִי בְּאִמוּנָה,
קִשָּׁה לִי לְהֶאֱמִין שֶׁזֶה הִיָּה רְצוֹן הַשֵּׁם לְהַעֲבִיר אוֹתִי בְּמִקּוֹמוֹת
צָרִים וּמְטַנְנָפִים כְּאֵלוֹ: יֵשׁ לִי אֵת כָּל הַסְּבוֹת לֹא לְחַיֹּת, וְאֵנִי
כָּל הַזְּמַן מִתְּפַלֵּלֵת לְקַדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שִׁיקַח אוֹתִי כִּי אֵנִי
לֹא מְסַגֵּלֵת יוֹתֵר, אֵנִי שְׁבוּרָה מְכַל הַבְּחִינּוֹת, אֲךָ אֵנִי יוֹדַעַת
שֶׁהַתּוֹרָה אוֹסֵרֵת לְהַתְּאָבֵד.

לְמִרּוֹת שֶׁהֵייתִי חְלוֹנִית, הֵייתִי בֵּן אֶדָם שֶׁמֵּאֵד שָׁמַר עַל
הַצְּבִיעוֹת וּמֵאֵד חוֹרָה לִי עַל מַה שֶׁקָּרָה לִי, וְאֵנִי כּוֹעֶסֶת עַל
שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים שֶׁגָּרְמוּ לִי אֵת זֶה. אֵנִי מֵאֲשִׁימָה אֵת שְׁבִיחָם, אֵת
עֲצָמִי וְאֵת הוֹרֵי שְׁעֵשׂוֹ טְעִיּוֹת עַל חֲשִׁבוֹנִי, וְאֵנִי לֹא מְסַגֵּלֵת

להשאיר יותר בעולם הזה. סליחה על הטרחה והמכתב הארוך,
אבל אני באמת זקוקה לעצה. אשמח אם תענה לי בהקדם,
השם יברך אותך.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר בלק, ט' תמוז ה'תשע"ג.

שלום רב אל יעל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת שתכף ומיד כשאדם חוזר בתשובה, הקדוש
ברוך הוא מוחל לו על הכל, ולא רק זאת שמוחל לו, אלא גם נמחקים
כל עוונותיו, ועולה למדרגה כזו שאף אחד לא יכול להגיע אליה,
כמאמרם ז"ל (ברכות ל"ה) במקום שבעלי תשובה עומדים, שם אין
צדיקים גמורים יכולים לעמד, ואמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא דרב
כהנא) גדול כחה של תשובה שכיון שאדם מהרהר בלבו לעשות
תשובה, מיד היא עולה לא עד עשרה ימים ולא עד עשרים ולא
עד מאה, אלא עד מהלך חמש מאות שנים, ולא עד רקיע ראשון
ושני, אלא שהיא עומדת לפני כסא הכבוד, והסמך מם מאד מאד
מפחד מכן אדם שחוזר בתשובה, כי כיון שאדם בא אל הקדוש
ברוך הוא אפלו שהוא עשה עד עכשו מה שהוא עשה, ומתודה
ומתחרט על כל מה שעשה, הקדוש ברוך הוא כבר מקבלו, ואמרו
חכמינו הקדושים (במדבר רבה פרשה כ' סימן י"ג) בלעם היה רשע ערום
וידע שאין עומד בפני הפרענות אלא תשובה, שכל מי שחוטא ואומר
חטאתי, אין רשות למלאך לגע בו, בשביל זה הוא מסית את כל אדם
מה לך לחזור בתשובה? ומה לך להתודות? כי הוא יודע שמי שחזר
בתשובה ומתודה להקדוש ברוך הוא, אין רשות למלאך המות לגע
בו, ואמרו חכמינו הקדושים (תנחומא נח) אין מכה בעולם שאין לה
רפואה, רפואתו של יצר הרע תשובה.

ולכן מאחר שאת עוסקת בהתבודדות ומתודה להקדוש ברוך
הוא, מה יש לך להכנס כל כך ביאוש ובדכאון פנימי עד שלא תרצי

לחיות וכו' וכו', ואת מקללת את היום שנולדת בו וכו' וכו', מה אתה? הרי רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן קי"ב) אם אתה מאמין שיכולים לקלקל תאמין שיכולים לתקן, ובפרוש צעק בקול עמק עד מאד (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ע"ח) אין שום יאוש בעולם כלל!, אין דבר כזה להתיאש, אפלו שאדם עשה את העברות הכי חמורות עדין יכולים לחזור בתשובה שלמה והקדוש ברוך הוא מקבלו, כמאמרם ז"ל (לקוט הושע רמז תקל"ב) "שובה ישראל עד הני"ה אלקיה" - אדם עומד ומחרף ומגדף בשוק והקדוש ברוך הוא אומר לו עשה תשובה ביני לבינך ואני מקבלך; היש עוד עוון כל כך חמור שאדם מחרף ומגדף כלפי מעלה? הרי זה הדבר הכי גרוע שאדם קלל כלפי מעלה וכו' וכו', אף על פי כן אומר לו הקדוש ברוך הוא בא תחזור בתשובה ואני מוחל לך, וכן אמרו חכמינו הקדושים (מדרש תהלים מזמור י"ח) שכל העושה תשובה מעברה שבדו, הקדוש ברוך הוא מוסיף לו כבוד וקורא לו שם חביב; ואמרו (פסחים קי"ט). ידו של הקדוש ברוך הוא שפרוסה תחת כנפי החיות כדי לקבל בעלי תשובה מיד מדת הדין.

ולכן למה תכתבי שהקדוש ברוך הוא יעניש אותך? ושאת כבר לא רוצה לחיות וכו', וחבל שבאת לזה העולם וכו', אדרבה אם תחזרי בתשובה שלמה, העוונות שלך יתהפכו לזכיות, ולכן תקחי את עצמך בידיך ותחזרי בתשובה שלמה עם לב אמת לב נכון, ואמרו חכמינו הקדושים (שמות רבה פרשה י"ט סימן ד') על הפסוק (איוב ל"א) "בחוץ לא ילין גר" שאין הקדוש ברוך הוא פוסל לבריה, אלא לכל הוא מקבל, השערים נפתחים בכל שעה וכל מי שהוא מבקש לפנס יכנס, לכך הוא אומר "בחוץ לא ילין גר".

ועל כן את צריכה להיות שמחה ועליזה על הזכות שיש לך שמבור עמך וחשוך ונבזה וכו' וכו', שהיית שם וכו' וכו', את מטפסת ויוצאת משם וכו' וכו', זה צריך להיות עקר השמחה שלך, ורק לשמח שזכית להתודע מרבנו ז"ל שמגלה לנו את הענין של תפלה והתבודדות - שיחה בינו לבין קונו, שעל ידי כל דבור ודבור

שְׂמֵדְבָרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, נִדְבָקִים בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְנִמְחָלִים לוֹ כָּל עֲוֹנוֹתָיו, וְלֹא רַק שְׁנִמְחָלִים לוֹ כָּל עֲוֹנוֹתָיו, אֲלֵא כָּל עֲוֹנוֹתָיו מִתְּהַפְּכִים לְזִכִּיּוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֶלֶק א' סִימָן כ"ב) כְּשֶׁאָדָם חוֹזֵר בְּתְשׁוּבָה אֲזִי כָּל הָעֲוֹנוֹת שֶׁלוֹ מִתְּהַפְּכִים לְזִכִּיּוֹת, שְׁזָה פְרוּשׁ (יְרֵמְיָה נ' כ') "בְּיָמֵים הֵהֵם וּבָעֵת הַהִיא נָאֵם הַיְוִ"ה יִבְקֹשׁ אֶת עַוְן יִשְׂרָאֵל וְאֵינְנוּ וְאֵת חַטָּאת יְהוּדָה וְלֹא תִמְצָאֶנָּה כִּי אֶסְלַח לְאִשְׁרֵי אֲשֶׁרֵי", כִּי לְעֵתִיד יִהְיֶה כְּלוֹ תְשׁוּבָה, וְעַל יְדֵי תְשׁוּבָה - זְדוֹנוֹת נַעֲשִׂים זְכִיּוֹת (יוֹמָא פ"ו) וְיִהְיֶה נַעֲשֶׂה מַעֲבֵרוֹת יִשְׂרָאֵל תּוֹרָה, וְעַל כֵּן יִבְקֹשׁוּ אֲזִי הָעֲוֹנוֹת, שֶׁיִּבְקֹשׁוּ וְיִחַפְּשׁוּ אַחַר עֲוֹנוֹת יִשְׂרָאֵל אִיךְ לֹקַחִים עוֹד אִיזָה עוֹן כְּדִי לַעֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ תּוֹרָה, וְזֶהוּ 'וְאֵינְנוּ' כִּי יִהְיוּ כָּל הָעֲוֹנוֹת נִכְלָלִים בְּאֵין, הֵינּוּ בְּאֵין סוּף, וְשֵׁם הָעֲוֹנוֹת מִתְּהַפְּכִים לְזִכִּיּוֹת עַל יְדֵי תְשׁוּבָה, שְׁזָה סוּד יְרִידָה תְּכֵלִית הָעֲלִיָּה וְכוּ' וְכוּ'.

אֵת צְרִיכָה לְדַעַת שֶׁעֵקֶר הַתְּשׁוּבָה זֶה רַק לְהַרְגִיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלִסְפֹּר לוֹ יִתְבָּרַךְ אֶת הַכֹּל, וְזֶה עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה, כְּמוּבָא בְּרַמְבַּ"ם (פֶּרֶק א' מֵהַלְכוֹת תְּשׁוּבָה הִלְכָה א') כָּל מִצְוֹת שְׁבִתוֹרָה בֵּין עֲשֶׂה בֵּין לֹא תַעֲשֶׂה אִם עָבַר אָדָם עַל אַחַת מֵהֶן בֵּין בְּזוּזֵן בֵּין בְּשִׁגְגָה כְּשִׁיעֲשֶׂה תְשׁוּבָה וְיָשׁוּב מִחַטָּאוֹ חַיֵּב לְהִתְדוּדוֹת לְפָנָי הָאֵל בְּרוּךְ הוּא שְׁנֵאָמַר (בְּמִדְבָר ה') "אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ וְגו'", וְהִתְדוּדוֹ אֶת חַטָּאתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ" זֶה וְדוּי דְבָרִים, וְדוּי זֶה מִצְוֹת עֲשֶׂה, כִּי צַד מִתְדוּדִין? אוֹמֵר אָנָּה הַשֵּׁם חַטָּאתִי, עוֹיִתִי, פִּשְׁעֵתִי לְפָנֶיךָ וְעֲשִׂיתִי כִּךָ וְכוּ' וְהָרִי נַחֲמֵתִי וּבִשְׁתִּי בְּמַעֲשֵׂי וְלַעֲלוֹם אֵינִי חוֹזֵר לְדַבֵּר זֶה. וְזֶהוּ עֵקֶר שֶׁל וְדוּי וְכָל הַמְּרֻבָּה לְהִתְדוּדוֹת וּמְאָרִיךְ בְּעִנְיָן זֶה הָרִי זֶה מְשַׁבַּח.

וְלִכֵּן אֲנִי מְאֹד מִבְּקֹשׁ אוֹתָךְ שֶׁתְּצַאֵי מִעַצְמֵךְ, וְתִשְׁתַּדְּלִי לְשַׁמַּח מְאֹד מְאֹד עַל נַעַם חֶלְקֵךְ שְׁזִכִּית לְהִתְדוּדַע מִרַבְּנּוּ ז"ל, שֶׁהִבְטִיחַ לָנוּ שְׁכָל מִי שְׁיָבוֹא אֶל צִיּוֹנוֹ הַקְּדוֹשׁ וְיִתֵּן פְּרוּטָה לְצַדִּיקָה עֲבוּרוֹ, וְיֹאמַר אֶת הָעֲשָׂרָה מִזְמוּרֵי תְהִלִּים הַנִּקְרָאִים 'תְּקוּן הַכֹּלְלִי' אֶפְלוּ אִם עַצְמוֹ וּגְבָהוּ חַטָּאֵיו וּפְשָׁעָיו, יוֹצִיאוּ מֵהַשְּׂאוּל תַּחֲתִית וּמִתַּחֲתָיו, וְלִכֵּן אִם

עדין לא היית אצל ציון רבנו ז"ל בעיר אומן, כדאי לך לנסע, ובדאי הכל יתקן בתכלית השלמות.

העקר ראוי למסור את נפשך על מדת השמחה כי אין דבר יותר חשוב כמו שמחה, וכל כך קשה לאדם להגיע למדת השמחה יותר מכל העבודות הכי קשות, קל יותר לצום וכו', ולסגף את עצמו עם סגופים קשים ומרים וכו', העקר לא להיות בשמחה, ולכן על שמחה צריכים מסירות נפש גדולה, ואמרו חכמינו הקדושים (תנחומא שמיני) לפי שאין השמחה ממטנת לאדם לא כל מי ששמח היום שמח למחר, ולא כל מי שמצר היום מצר למחר, לפי שאין השמחה ממטנת לאדם, ואם תהיי בשמחה כל החיים שלך ילכו ככר בצורה אחרת לגמרי, כי תזכי לישוב הדעת כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן י"י) מה שבני אדם רחוקים מהקדוש ברוך הוא, זה מחמת חסרון ישוב הדעת, ולמה אין ישוב הדעת? כי חסר מהשמחה, ולכן תמסרי את נפשך להיות בשמחה ואז תזכי לגדלות המחין וכבר לא יחסר לך שום דבר.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בערך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' שנו.

איך זוכים לעבד את השם גם מתוך השכל ולא רק מתוך הרגש?

שאלה:

מאת רבקה: שלום לכבוד קדשת מוהרא"ש, ברכת רפואה שלמה ובריאות איתנה.

ברוך השם התחלתי לחזור בתשובה, ואני כל כך רוצה להתחזק בהלכה, לא רק לדעת, אלא גם לחיות ככה. איך אפשר להתחזק? ואיך זוכים לעבד את השם גם מתוך השכל ולא רק מתוך הרגש?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר בלק, ט' תמוז ה'תשע"ג.

שלום רב אל רבקה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ל"ה) עקר התשובה להחזיר את הנשמה למקום שממנה באה, הינו לדבק את הנשמה שמלבשת במחשבה אליו יתברך, הינו להכניס במח מחשבתו את אמתת מציאותו יתברך, ולדעת שאין בלעדו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, ודבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, ותכף ומיד כשרק חושבים ממנו יתברך, זה עקר התשובה, בסוד תשוב ה', הינו מחזירים את הנשמה שהיא האות ה' האחרונה של שם הוי"ה יתברך שמו.

ולכן עקר התשובה רק להיות בשמחה, כי הרגע שאדם בשמחה, על ידי זה נתבטלים ממנו כל העוונות, כמו שכתוב (תהלים ק"ד) "אנכי אשמח בהוי"ה יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם".

ולכן ראוי להיות בשמחה עצומה, ותשתדלי מאד לא לתת

לעצבות ולדכאון שיתפסו אותך, כי הסמך ממ רוצה רק לשבר את האדם ולהפילו בעצבות ובמרירות ודכאון, כי זה כל כחו, ורבנו ז"ל הזהירונו מאד על מדת השמחה, ואמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן כ"ד) שצריכים להכריח את עצמו עם כל הכחות להיות בשמחה, ואת צריכה לדעת שלהיות בשמחה זה בא במסירות נפש הכי גדולה.

ולכן אשרי מי שמכריח את עצמו להיות בשמחה, ואז טוב לו כל הימים, וכן הרגילי את עצמך לדבר אל הקדוש ברוך הוא, אשר אין טוב מזה, כי כל דבור ושיחה שאדם מדבר ומשיח לפני הקדוש ברוך הוא, נשמעים ונתקבלים בכל העולמות, וגורמים נחת רוח למעלה, אשרי האשה שחזקה בזה בכל יום, ומרגילה את עצמה לדבר אל הקדוש ברוך הוא בשפת האם שלה, כי כך אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן פ"ד) שהדבור לדבר עמו יתברך, זה השער והפתח להכנס אליו יתברך, ולכן תעשי כל מה שביקלתך רק להיות בשמחה עצומה, וכן לדבר אל הקדוש ברוך הוא, וכך את זוכה להיות עמו יתברך תמיד עם השכל, ולא עם הרגש, כי הרגע שמכניסים במח מחשבה שאין בלעדו יתברך כלל, והכל לכל עצם עצמיות אלקותו יתברך, אזי נדבקים בו יתברך, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן כ"א) במקום שאדם חושב שם כל האדם.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בערך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב' שנה.

עוד מעט בננו יגיע לגיל בר-מצוה. כיצד ראוי לנהג בענין תפלין דרבנו תם?

שאלה:

מאת גד: שלום וברכה לכבוד אדונינו הצדיק מיבנאל. אין מלים יהודות לכבוד הרב שהתפלל על בננו, אין ספק שהתפלות עזרו וכיום הוא לומד בחידור ומתפקד כרגיל לכל דבר. בעזרת השם אנו כבר מתחילים להתכונן לבר-המצוה שלו, וברצוני לשאל שלש שאלות:

- א. האם על-פי דעת רבנו מתחילים להניח תפלין רק ביום הבר-מצוה או שאפשר להתחיל מעט קדם כפי המנהג?
- ב. האם יש להניח תפלין דרבנו תם כבר מיום הבר-מצוה?
- ג. בננו ילמד בישיבה ליטאית, ששם לא נוהגים להניח תפלין דרבנו תם. כיצד עליו לנהג בישיבה? אפשר לקבל את תשובתו של מורנו ורבנו: יישר כח.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר בלק, ט' תמוז ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל גד נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה ואשתך צריכים מאד מאד לשמח שתהלה לאל אתם זוכים להכניס את בנכם לעל המצוות, שזו שמחה אמתית.

רבנו ז"ל הקפיד שתכף ומיד כשמתחילים להניח תפלין, כבר יתחילו להניח הן תפלין דרש"י והן תפלין דרבנו תם.

אצלנו לא נוהגים בשום פנים ואפן להתחיל להניח תפלין קדם יום הבר-מצוה (הילד יכול להתאמן שבוע שבועים קדם לכן כדי

שִׁיְהִיָּה רְגִיל, אֲךָ לְקַיֵּם אֶת הַמְצָוֹת בְּשִׁלְמוֹת זֶה רַק בְּיוֹם הַבֵּר-מְצֻוָּה
שִׁמְאֹז הוּא כְּבָר מְחַיֵּב לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין).

בְּזֶה שִׁילְמַד בִּישִׁיבָה לִיטְאִית וְאַפְלוּ בִישִׁיבָה חֲסִידִית אֵין שׁוֹם
דְּבָר, וְהוּא יָכוֹל לְהַמְשִׁיךְ לְהַנִּיחַ אֶת שְׁנֵי זִוגוֹת הַתְּפִלִּין, וְאִם יִשְׁאַלוּ
אוֹתוֹ שִׁיגִיד פְּתוּחַ שֶׁהֵרְבֵה צְדִיקִים הִזְהִירוּ לְהַתְחִיל לְהַנִּיחַ שְׁנֵי זִוגוֹת
תְּפִלִּין בְּיוֹם הַבֵּר-מְצֻוָּה, כְּגוֹן חֲב"ד, קְאִמְרָנָא, זִידִיטְשׁוֹב, קְאִסְאָן,
נְאִדְבוֹרְנָה וְכו', וְזֶה לֹא רַק מְנַהֵג בְּרִסְלָב, וְלִכְּן אֵין מַה לְהַתְבַּיֵּשׁ
לְהַנִּיחַ שְׁנֵי זִוגוֹת תְּפִלִּין.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר לָכֶם שִׁיְהִיָּה לָכֶם הֵרְבֵה נַחַת מִמֶּנּוּ וּמְכַל
יוֹצְאֵי חֲלָצִיכֶם, וְתִהְיוּ שְׂמֵחִים וְעֵלְיוֹזִים עַל נַעַם חֲלָקְכֶם שֶׁאַתֶּם זֹכִים
לְהַכְנִיס אֶת בְּנֵיכֶם לַעַל הַמְצָוֹת.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם !

הסדרה המרתקת שכבשה רבות קוראים ברחבי הארץ והעולם

סדרת "שאלות ותשובות בחסידות ברסלב" היא אוסף שאלות שהגיעו מכל רחבי העולם, ונשלחו ללשכת כבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א – הצדיק מיבנאל, אשר השיב עליהן באפן אישי. התשובות אוצרות בתוכן עצות נוראות ונפלאות בעבודת השם יתברך, איך להחזיק מעמד בכל מה שעובר על כל אחד ואחד, מקטן ועד גדול, ברוחניות ובגשמיות, ואיך להתמודד עם כל בעיות החיים בזה העולם.

49 ש"ח בלבד למנוי ומקבלים:

כל כרך חדש שיוצא עד הבית
2 הקדשות בכל כרך להצלחה או לעילוי נשמת

להזמנת מנוי:

טלפון: **04-6650050**

דוא"ל: **6650050@gmail.com**

ניתן להזמין כרכים בודדים

הספר הקדוש הזה נדפס
לעילוי נשמת
הגאון הצדיק
רבי מנחם זאב זי"ע
בן הגאון הקדוש
רבי אלכסנדר זי שא הי"ד
נפטר ד' תשרי ה'תשס"ג
ת.נ.צ.ב.ה

***

ולעילוי נשמת
הרבנית הצדקת
מרת מלכה ע"ה
בת הגאון הצדיק
רבי חיים שלמה ז"ל
נפטרה חי' חשוון תש"ז
ת.נ.צ.ב.ה

הספר הקדוש הזה נדפס
לעילוי נשמת
הגאון הצדיק
רבי אשר ישעיה הלוי
ראטטענבערג זצ"ל
נלב"ע ר"ח ניסן ה'תש"ע
ת.נ.צ.ב.ה

***

ולעילוי נשמת
הרבנית הצדקת
מרת סאסיא ע"ה
נלב"ע ט' סיון ה'תשמ"א
ת.נ.צ.ב.ה

הספר הקדוש הזה נדפס

לעילוי נשמת

הגאון המפורסם

רבי בנימין ז"ל

בן הגאון הצדיק

רבי מנחם זאב זי"ע

נפטר ה' אלול תשס"ח

ת.נ.צ.ב.ה

הספר הקדוש
הזה נדפס לרפואת

הרבנית

יחנא שפרה

בת סאסיא תחי

הקב"ה ישלח לה

רפואה שלמה,

ותחזור לאיתנה,

ותאריך ימים

מתוך בריאות, נחת

ושמחה ותזכה לכל הברכות

הספר הקדוש

הזה נדפס לזכות

כ"ק מוהרא"ש שליט"א

ותינוקות של בית רבן

ולרפואת הרבנית יחנא שפרה בת סאסיא
ולהצלחת בית התבשיל "אהל אברהם"

ולזכות

משה ניסים בן שרה ויצמן

אביה, יעל, אדל בנות זהבית

מיכאל נתן בן משה ניסים

מכלוף בן סוליקה ויצמן

שרית שרה בת פאני

מאיה בת שרה

אילן בן שרה

שרה בת אילנה

דוד גואל בן רבקה בר גיורא ומשפ'

אריאל אביחי בן רבקה ומשפ'

אברהם בן אמה ומשפ' (אנחוב)

משה זריהן בן מרסל ומשפ'

יוסף אלישע בן מרדכי בן לאה ומשפ'

שילת כוהן בן רחל ואילן ומשפ'

הספר הקדוש הזה הודפס
לזכותם והצלחתם של התורמים היקרים
שיזכו לשפע ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם

פיגא בת אסתר מלכה
אופיר רפאל בן גאולה
גאולה בת סיסה
אתי אסתר בת דליה
יצחק בן לאה
אסתר בת דונה דבורה
אורית בת חנה
ישראל בן ורדה
שילת בת אורית
לירן אליהו בן משה דוד
אורה בת אסנת
אלון אהרון בן גילה
נורית בת נעמי
יונה בן שולמית
ספיר הודיה בת גלית
מאיר בן זיגה
אלינור בת שמחה
פרחיה בת רינה
לרפוי תמר בת שמחה
ויונה בת רחל
אליהו אליעזר בן יעל
לאה חפציבה בת דליה
אברהם בן חדוה
יסכה בת רויטל
אליעזר שלמה בן יסכה
רחל בת יסכה
אסתר מלכה בת יסכה
פיגא בת יסכה
רפאל נועם מאיר בן חנה
גליה בת יעל
ניב בן תקוה
אליעזר שלמה בן ניב
מלכה בת ניב
רמי חיים בן תקוה
הרצל טוביה בן לאה
דינה בת גרסיה
ישי בן שרה סוטה
חנה ברכה בת נחמה
אופיר בן אילנה
אבישג בת דינה שמחה

מלכה בת גילה
בנימין בן אהרון
הדסה בת תמר (נאנאג"אן)
עמוס בן גילה
דבורה בת רבקה
ישראל בן אראלה
כרמית בת שרה
יוסף חי בן אורלית
בת אל שמחה בת אסנת
יעקב עמרם בן שרה
אורלית בת שרה
נחמן ישראל בן אורלית
סימא בת ברכה
שרגא בן חנה
ציפורה פייגא בת שרה וב"ב
שפיקה בת מרים
תקוה בת שפיקה
יעל בת שרה
אברהם בן דוי
אריה בן רות
רונית שפרה בת מינה
מרים בת שרה
מיכאל דוד בן חנה
דרור יצחק בן דליה
דליה בת רוברט
טל כהן בן רות מסעודה
חנה אניטה בת שרה
ניסים רועי בן טובה
חיה מושקא בת רוחמה רחמנא
שלום בן יעל
יעל בת ציביה
מרים בת רבקה
רחמים בן יאסי
יעקב בן רחל
שלומית בת אורה
רונן בן ריימונד
שולמית בת מנוחה
עוז אפרים בן בלומה
רבקה בת לאה
מרים בת אסתר מלכה

לרפואת הרבנית
יחנא שפרה בת סאסיא
לרפוי לירן בן סוזאן
אברהם בן פרידה
סוזאן בת רבקה
פליקס בן גליה
שולמית בת לאה
חנה בת יפה וב"ב
שמעון מאיר בן חנה
שחר הדסה בת חוה
צוף ישעי בן תמר
בת שבע בת רוחמה
אסתר בת רוחמה
דן בן אסתר
יעל טובה בת עירית
רחלי בת דורית
יוסף בן יפה
אסף בן כרמלה
רו בן יעל
משפחת אריאל
מיכל בת לאה
נאורה בת מיכל
יעקב בן לאה
מעייזן אדל בת גילה
דוד בן רחל
כרמלה בת שרה
רינה בת זיזל
חובב בן רינה
אליעזר שלמה שמעון בן מרים
מאיר אליהו בן דליה
גולן בן אסתר
כרמית בת מרים לורע בר
קיימא
ישראל בן פרידא פיגא
שרה בת שרה
גל נחשון בן לאה
מורן נחשון בת מזל
לרפוי ליאת שרה בת צילה
עמית נועה בת ציפורה
אביאל בן סגולה

הספר הקדוש הזה הודפס לזכותם והצלחתם של התורמים היקרים שיזכו לשפע ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם

אגדריי בן בלה
משפחת טויטו
משפחת טרייסמן
שיראל בת אורית
אביאל משה בן אורית
יעל בת אורית
אדל בת אורית
סמדר בת אורית לזרע בר קיימא
משפחת עובד
רחל בת אליה
מנחם בן נחמיה
בן פורת בן מנחם

***

לעילוי נשמת

חיים בן מרים
מרים בת מסעודה
רחל בת שרה
תומר עמוס בן רבקה
הלן בת דוד ואסתר
יורי בן סופיה
סופיה בת יודקה
שרה ריבה בת אטה
מרים טבנסקי בת יודקה
איליה בן גינדה
פרץ בן יחזקאל
תנה בת רגינה
ניסים עבדלכק בן ועישה
מזל בת מסעוד ופרחה אמיתי
אורלי בת עליזה
ישעיהו ישראל בן לאה איטה
ר' אליהו בן עיישה
רחמים בן אהובה
שרה בת יקוט
יקוט בת תנה

אליעזר שלמה בן אסתר
יאיר בן עדינה
מלכה בת שמחה
עידו בן מיכל ליאור
שושנה בת אורלי
נחמן בן אדל
שרה בת יפה
מרים בת שירה יהודית
תהילה בת שירה יהודית
שלמה בן שרה
אברהם בן מול
אסתר בת רינה
יעקב בן סילביה
יפית בת אילנה
דורית בת שושנה
עומר רחמים בן סלימה
ליאור יצחק בן רות
סמדר בת ריזין
מלכה בת סמדר
אליעזר שלמה בן סמדר
רות בת רחל
מרדכי בן אסתר
רפאל בן סוזן
נתן בן רחל
לודמילה בת סופיה
דוד בן לודמילה
משפחת תפוחי
ודים בן גינדה
גליה בת קולט
דוד רועי בן שרה אורית
שלמה בן קלודין שרה
אביעד בן קלודין שרה
מיכל בת קלודין שרה
אסתר מלכה בת ליהי
אדל בת ליהי
גולן בן מרגלית
רחל בת דינה דבורה
רויטל בת רות
משפחת שמחי
אברהם בן ישי וב"ב

משה בן ברוריה
מיכל רוגית בת שרה
אברהם בן ורד
הודיה רחל בת ורד
יהודה בן שרה
רבקה בת לאה
יוסף בן סומבול
מנשה בן חנה
שמואל ג'פרי בן נוגה
מלכה בת זהבה לרפואה
שלמה
מנחם זאב בן מלכה
מלכה בת דבורה דיל-ברא
רוגן בן מול
אליעזר שלמה בן רות אביגיל
יואב בן שושנה
שמעון בן תרצה
יצחק ישראל בן מרים
מורן בת בריו"ט
מאיר בן רחל וב"ב
נחמן נתן בן שמחה
שרה בת מרים
יעקב בן שרה קלוטילד
יפה בת תנה
יצחק בן בטתה
דנסה בת בטתה
נפתלי בן רחל
רבקה בת מרים
נתן בן רחל
פנינה חנה בת יהודית
אדי בן רוגית לזיווג
שאול בן עליזה
אסף בן רוגית
ליאור בן עליזה
אליעזר שלמה בן רינה
סהר שני שושנה בת ענת
צבי בן חנה טובה
רבקה בת חנה טובה
מרדכי אליהו בן גילה
אסתר בת יפה

הספר הבא יכול להיות לזכותך...

באפשרותך להקדיש ספר:

לעילוי נשמת, לרפואה שלמה,
לזרע בר קיימא, לשלום בית,
לזיווג הגון, להצלחה...

התקשרו עכשיו:

טלפון: **04-6650050**

פקס: **04-6650049**

סוד ה' לִירָאוּ וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם
זֶה שְׁמוֹ נֶאֱמָה לוֹ

תִּקּוּן הַכֹּלְלִי

תִּקּוּן נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד מְאֹד לְכֻלְלִיּוֹת
הַחֻטָּאִים וְהוּא פָּגַם הַבְּרִית, רַחֲמֵנָא לִיעֲלֵן

*

וּמִסְגָּל מְאֹד גַּם לְפִרְנֶסֶה וּלְהַצְלָחָה
בְּכֹל הָעֲנִינִים בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת
אֲשֶׁרֵי מִי שְׂיֵאמְרֵם בְּכֹל יוֹם

*

יִסְדּוּ, תִּקְנוּ, גְּלוּ וְצִוְהוּ לְפִרְסְמוֹ לְכֹל
יִשְׂרָאֵל, רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנוֹרָא,
אוֹר הַגְּנוּז וְהַצֶּפוּן, בּוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה,
אֲדוֹנָנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ
רַבֵּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלַב, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ

*

הוֹבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי
חִסְדֵי בְּרֶסְלַב
עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

טוב לומר לפני אמירת העשרה מזמורים:

הַרְיֵנִי מִקְשֶׁר עֲצָמִי בְּאֲמִירַת הָעֶשְׂרָה מְזֻמְרִים אֱלוֹ לְכֹל הַצְּדִיקִים
הָאֲמִתִּיִּים שְׁבֻדוֹרְנוּ, וּלְכֹל הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים שׁוֹכְנֵי עֶפְרַיִם, קְדוֹשִׁים
אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הַמָּהָ, וּבַפֶּרֶט לְרַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ, צְדִיק יְסוּד עוֹלָם, נַחַל
נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, רַבְּנוּ נַחֲמֵן בֶּן פִּיגָא, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, שְׁגִלָּה
תְּקוּן זֶה.

לְכוּ נִרְנְנָה לִי נְרִיעָה לְצוֹר יִשְׁעֵנוּ: נִקְדְּמָה פָּנָיו בַּתּוֹדָה, בְּזִמְרוֹת
נְרִיעַ לוֹ: כִּי אֵל גָּדוֹל יְיָ, וּמִלְךָ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים:

קודם שיתחיל תהלים יאמר:

הַרְיֵנִי מְזֻמֵּן אֵת פִּי לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבַּח אֶת בּוֹרְאֵי, לְשֵׁם יְחוּד
קוֹדֵשׁ בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתָּה בְּדַחִילוֹ וּרְחִימוּ עַל יְדֵי הַהוּא טְמִיר
וְנַעֲלֵם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל:

טז * מִכְּתָם לְדוֹד, שְׁמֵרְנֵי אֵל כִּי חֲסִיתִי בָךְ: ב אֲמַרְתָּ
לִי אֲדֹנָי אַתָּה, טוֹבָתִי בַל עָלִיךְ: ג לְקְדוֹשִׁים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ
הַמָּהָ, וְאֲדִירִי כָּל חֲפָצֵי-בָם: ד יָרְבוּ עֲצָבוֹתֶם אַחַר מְהָרוּ
בַל אֲסִיף נִסְפִיהֶם מִדָּם, וּבַל אֲשָׂא אֶת שְׁמוֹתֶם עַל שְׁפָתַי: ה
יְיָ מִנֵּת חֲלָקִי וְכוֹסִי, אַתָּה תוֹמִיךָ גּוֹרְלִי: ו חֲבָלִים נִפְלוּ-לִי
בְּנַעֲמִים, אֵף נַחֲלַת שְׁפָרָה עָלַי: ז אֲבָרְךָ אֵת יְיָ אֲשֶׁר יַעֲצָנִי,
אֵף לִילוֹת יִסְרוּנִי כְלִיּוֹתַי: ח שׁוֹיֵתִי יְיָ לְנִגְדֵי תְמִיד, כִּי
מִימִינִי בַל אֲמוֹט: ט לֶכֶן שְׁמַח לְבִי וַיִּגַּל כְּבוֹדִי, אֵף בְּשָׂרִי
יִשְׁכַּן לְבַטַח: י כִּי לֹא תַעֲזֹב נַפְשִׁי לְשָׂאוֹל, לֹא תַתֵּן חֲסִידְךָ
לְרֵאוֹת שְׁחַת: יא תוֹדִיעֵנִי אֲרַח חַיִּים שְׁבַע שְׁמַחוֹת אֶת פָּנֶיךָ,
נַעֲמוֹת בִּימִינְךָ נִצַּח:

לב * לְדוֹד מִשְׁפִּיל אֲשֶׁרִי נִשְׁוִי פֶשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה : ב אֲשֶׁרִי אָדָם לֹא יַחֲשֵׁב יִי לֹו עֹוֹן, וְאִיִן בְּרוּחוֹ רְמִיָה : ג כִּי הִחַרְשֵׁתִי בְּלוֹ עֲצָמִי, בְּשֵׂאֲגָתִי כָּל הַיּוֹם : ד כִּי יוֹמָם וּלְיָלָה תִּכְבַּד עָלַי יָדְךָ נְהַפֵּךְ לִשְׂדֵי, בְּחִרְבְּנֵי קִיץ סֵלָה : ה חֲטָאתִי אֹדִיעֶךָ וְעוֹנֵי לֹא כִסִּיתִי, אֲמַרְתִּי אֹדָה עָלַי פֶּשַׁעִי לִי, וְאַתָּה נִשְׂאתָ עֹוֹן חֲטָאתִי סֵלָה : ו עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חֹסִיד אֵלֶיךָ לְעַת מִצּוֹא רַק לְשֹׁטֵף מִיָּם רַבִּים, אֲלִיוֹ לֹא יִגְיעוּ : ז אַתָּה סֹתֵר לִי* מִצָּר תִּצְרְנֵי רַנִּי פֶלֶט תִּסּוּבְּנֵי סֵלָה : ח אֲשִׁכִּילֶךָ וְאוֹרֶךָ בְּדַרְךָ זֹו תִלְךָ, אִיעֲצָה עָלֶיךָ עֵינַי : ט אֵל תִּהְיוּ כְּסוּס כְּפָרָד אִיִן הָבִין בְּמַתַּג וְרִסֵן עֲדִיו לְבָלוֹם, בַּל קָרַב אֵלֶיךָ : י רַבִּים מִכְּאוֹבִים לְרַשָּׁע וְהַבּוֹטֵחַ בִּי, חֹסֵד יִסּוּבְּבָנוּ : יא שְׂמַחוּ בִּי וְגִילוּ צְדִיקִים וְהִרְנִינוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לֵב :

מא * לְמַנְצַח מִזְמוֹר לְדוֹד : ב אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֵל דֵּל, בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ יִי : ג יִי יִשְׁמְרֵהוּ וַיַּחֲיֵהוּ וְאֲשֶׁר בְּאָרֶץ, וְאֵל תִּתְּנָהוּ בְּנַפְשׁ אִיבִיו : ד יִי יִסְעֲדָנוּ עַל עֶרֶשׁ דְּוִי, כָּל מִשְׁכָּבוֹ הִפְכֵת בְּחֵלּוֹ : ה אֲנִי אֲמַרְתִּי יִי חֲנֻנִי, רַפָּאָה נַפְשִׁי כִּי חֲטָאתִי לָךְ : ו אוֹיְבֵי יֵאמְרוּ רַע לִי, מָתִי יָמוּת וְאֶבֶד שְׁמוֹ : ז וְאִם בָּא לְרֵאוֹת שְׁוֹא יְדַבֵּר, לְבוֹ יִקְבֹּץ-אֶוֹן לוֹ יֵצֵא לַחוּץ יְדַבֵּר : ח יַחַד עָלַי יִתְלַחֲשׁוּ כָּל שֹׁנְאֵי, עָלַי יַחֲשִׁבוּ רָעָה לִי : ט דַּבֵּר בְּלִיעַל יִצּוֹק בּוֹ, וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא יוֹסִיף לְקוֹם : י גַּם אִישׁ שְׁלוֹמִי אֲשֶׁר בְּטַחְתִּי בּוֹ אוֹכַל לַחֲמִי, הַגְּדִיל עָלַי עֶקֶב : יא וְאַתָּה יִי חֲנֻנִי וְהַקִּימֵנִי, וְאֲשַׁלְּמָה לָּהֶם : יב בְּזֹאת יִדְעֵתִי כִּי חֲפֵצֶת בִּי, כִּי לֹא יִרְיעַ אִיבֵי עָלַי : יג וְאֲנִי בְּתַמִּי תִמְכֵת בִּי, וְתַצִּיבֵנִי לְפָנֶיךָ לְעוֹלָם : יד בְּרוּךְ יִי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן :

* אחר אתה סתר לי - צריך להפסיק מעט (עיין בלקו"מ ח"א סי' ריג)

מב * למנצח משכיל לבני קרח: ב כאיל תערג על אפיקי
 מים, כן נפשי תערג אליך אלהים: ג צמאה נפשי לאלהים
 לאל חי מתי אבוא, ואראה פני אלהים: ד היתה לי דמעתי
 לחם יומם ולילה, באמר אלי כל היום איה אליך: ה
 אלה אזכרה ואשפכה עלי נפשי פי אעבר בסף אדם עד
 בית אלהים בקול רנה ותודה המון חוגג: ו מה תשתוחחי
 נפשי ותהמי עלי הוחילי לאלהים פי עוד אודנו ישועות
 פניו: ז אלהי עלי נפשי תשתוחח על כן אזכרך מארץ
 ירדן, וחרמונים מהר מצער: ח תהום אל תהום קורא
 לקול צנוריה כל משבריה וגליה עלי עברו: ט יומם יצוה יי
 חסדו ובלילה שירה עמי, תפלה לאל חי: י אומרה לאל
 סלעי למה שכחתי למה קדר אלך בלחץ אויב: יא ברצח
 בעצמותי חרפוני צוררי, באמרם אלי כל היום איה אליך:
 יב מה תשתוחחי נפשי ומה תהמי עלי הוחילי לאלהים פי
 עוד אודנו ישועת פני ואלהי:

נט * למנצח אל תשחת לדוד מכתם בשלח שאול וישמרו
 את הבית להמיתו: ב הצילני מאיבי אלהי ממתקוממי
 תשגבני: ג הצילני מפעלי און, ומאנשי דמים הושיעני: ד
 פי הנה ארבו לנפשי יגורו עלי עזים, לא פשעי ולא חטאתי
 יי: ה בלי עון ירצון ויכוננו עורה לקראתי וראה: ו ואתה
 יי אלהים צבאות אלהי ישראל הקיצה לפקד כל הגוים אל
 תחן כל בגדי און סלה: ז ישובו לערב יהמו ככלב ויסוכבו
 עיר: ח הנה יביעון בפיהם חרבות בשפתותיהם, פי מי
 שמע: ט ואתה יי תשחק למו תלעג לכל גוים: י עזו אליך
 אשמרה פי אלהים משגבי: יא אלהי חסדי יקדמני, אלהים
 יראני בשררי: יב אל תהרגם פן ישפחו עמי הניעמו בחילך

והורידמו, מגננו אדני: יג חטאת פִּימוֹ דְּבַר שְׁפָתֵימוֹ וְיִלְכְּדוּ
 בְּגֹאוֹנָם וּמֵאֲלֵה וּמִכַּחַשׁ יִסְפְּרוּ: יד כִּלְה בַּחֲמָה כִּלְה וְאִינְמוֹ
 וְיִדְעוּ כִּי אֱלֹהִים מִשְׁלַ בְּיַעֲקֹב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סֵלָה: טו וְיִשְׁבוּ
 לְעֶרֶב יִהְמוּ כִּכְלָב וְיִסּוּכְבוּ עִיר: טז הִמָּה יִנְיַעוֹן לְאַכְל, אִם
 לֹא יִשְׁבְּעוּ וְיִלְיִנוּ: יז וְאִנִּי אֲשִׁיר עֲזָךְ וְאַרְנָן לְבַקֵּר חֲסֵדְךָ כִּי
 הִיִּית מִשְׁגָּב לִי וּמְנוּס בְּיוֹם צָר לִי: יח עֲזִי אֱלִיָּה אֲזַמְרָה, כִּי
 אֱלֹהִים מִשְׁגָּבֵי אֱלֹהֵי חֲסָדֵי:

עז א לְמִנְצַח עַל יְדוּתוֹן לְאַסְף מְזִמּוֹר: ב קוֹלִי **אֵל אֱלֹהִים
 וְאַצְעָקָה, קוֹלִי אֵל אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין אֵלַי: ג בְּיוֹם צָרְתִי אֲדַנִּי
 דְרָשְׁתִּי יָדִי לִילָה נִגְרָה וְלֹא תִפּוּג, מֵאֲנָה הִנְחַם נַפְשִׁי: ד
 אֲזַכָּרָה אֱלֹהִים וְאֶהְמִיָּה, אֲשִׁיחָה וְתִתְעַשֵּׂף רוּחִי סֵלָה: ה
 אֲחֻזַּת שְׁמֵרוֹת עֵינַי, נִפְעַמְתִּי וְלֹא אֲדַבֵּר: ו חֲשַׁבְתִּי יָמִים
 מִקֶּדֶם, שָׁנוֹת עוֹלָמִים: ז אֲזַכָּרָה נְגִינְתִי בְּלִילָה עִם לִבִּי
 אֲשִׁיחָה, וְיִחַפֵּשׁ רוּחִי: ח הִלְעוֹלָמִים יִזְנַח אֲדַנִּי, וְלֹא יִסְיָף
 לְרִצוֹת עוֹד: ט הָאָפֶס לְנֻצַח חֲסֵדוֹ, גָּמַר אֲמַר לְדָר וְדָר: י
 הַשְׁכַּח חֲנוֹת אֵל אִם קָפֵץ בְּאֶף רַחֲמֵי סֵלָה: יא וְאֲמַר חֲלוֹתִי
 הִיא שָׁנוֹת יָמִין עֲלִיוֹן: יב אֲזַכּוֹר מַעֲלָלֵי יְהוָה כִּי אֲזַכָּרָה
 מִקֶּדֶם פְּלֶאֶף: יג וְהִגִּיתִי בְּכָל פְּעֻלָּךְ, וּבַעֲלִילוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה:
 יד אֱלֹהִים בְּקִדְשׁ דְּרָכְךָ מִי אֵל גְּדוֹל בְּאֱלֹהִים: טו אַתָּה הָאֵל
 עֹשֶׂה פֶלֶא, הוֹדַעְתָּ בְּעַמִּים עֲזָךְ: טז גִּאֲלַת בְּזִרוּעַ עֲמָךְ בְּנֵי
 יַעֲקֹב וְיוֹסֵף סֵלָה: יז רְאוּךָ מִיָּם אֱלֹהִים רְאוּךָ מִיָּם יַחֲלוּ,
 אֶף יִרְגְּזוּ תַהֲמוֹת: יח זָרְמוּ מִיָּם עֲבוֹת קוֹל נִתְנוּ שְׁחָקִים, אֶף
 חֲצִצִּיף יִתְהַלְכוּ: יט קוֹל רַעֲמָךְ בְּגִלְגָּל הָאִירוּ בְּרָקִים תִּבְל, וְ
 רְגִזָּה וְתַרְעֵשׁ הָאָרֶץ: כ בֵּינֵם דְּרָכְךָ וּשְׁבִילְךָ בְּמִים רַבִּים
 וְעַקְבוֹתֶיךָ לֹא נִדְעוּ: כא נְחִית כְּצֹאן עֲמָךְ בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

** באמרוך אל אלהים תכוון המילוי כזה: אלי"ף למ"ד אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם

צ * תפלה למשה איש האלהים אדני מעון אתה היית לנו בדר ודר: ב בטרם הרים ילדו ותחולל ארץ ותבל, ומעולם עד עולם אתה אל: ג תשב אנוש עד דפא, ותאמר שובו בני אדם: ד פי אלף שנים בעיניך פיום אתמול פי יעבר ואשמורה בלילה: ה זרמתם שנה יהיו, בבקר כחציר יחלף: ו בבקר יציץ וחלף, לערב ימולל ויבש: ז פי כלינו באפה, ובחמתך נבהלנו: ח שתה עונתינו לנגדה, עלמנו למאור פניך: ט פי כל ימינו פנו בעברתך, פלינו שנינו כמו הגה: י ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורת שמונים שנה ורהבם עמל ואון, פי גז חיש ונעפה: יא מי יודע עז אפה, וכיראתך עברתך: יב למנות ימינו פן הודע, ונבא לבב חכמה: יג שובה יי עד מתי, והנחם על עבדיך: יד שבענו בבקר חסדה, ונרננה ונשמחה בכל ימינו: טו שמתנו פימות עניתנו, שנות ראינו רעה: טז יראה אל עבדיך פעלה, והדרך על בניהם: יז ויהי נעם אדני אלהינו עלינו, ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו:

קה * הודו ליי קראו בשמו, הודיעו בעמים עלילותיו: ב שירו לו זמרו לו, שיחו בכל נפלאותיו: ג התהללו בשם קדשו, ישמח לב מבקשי יי: ד דרשו יי ועזו, בקשו פניו תמיד: ה זכרו נפלאותיו אשר עשה, מפתיו ומשפטי פיו: ו זרע אברהם עבדו, בני יעקב בחיריו: ז הוא יי אלהינו בכל הארץ משפטינו: ח זכר לעולם בריתו, דבר צוה לאלף דור: ט אשר פרת את אברהם, ושכועתו לישחק: י ויעמידה ליעקב לחק, לישראל ברית עולם: יא לאמר לה אתן את ארץ כנען, חבל נחלתכם: יב בהיותם מתי מספר, כמעט וגרים בה: יג ויתהלכו מגוי אל גוי, מממלכה אל

עם אחר: יד לא הניח אדם לעשקם, ויוכח עליהם מלכים: טו אל תגעו במשיחי, ולנביאי אל תרעו: טז ויקרא רעב על הארץ, כל מטה-לחם שבר: יז שלח לפניהם איש, לעבד נמפר יוסף: יח ענו בכבל רגלו, ברזל באה נפשו: יט עד עת בא דברו, אמרת יי צרפתהו: כ שלח מלך ויתירהו, משל עמים ויפתחהו: כא שמו אדון לביתו, ומשל בכל קנינו: כב לאסר שריו בנפשו, וזקניו יחכם: כג ויבא ישראל מצרים, ויעקב גר בארץ חם: כד ויפר את עמו מאד ויעצמהו מצריו: כה הפך לבם לשנא עמו, להתנכל בעבדיו: כו שלח משה עבדו, אהרן אשר בחר בו: כז שמו כם דברי אתותיו, ומפתים בארץ חם: כח שלח חשך ויחשך, ולא מרו את דברו: כט הפך את מימיהם לדם, וימת את דגתם: ל שרץ ארצם צפרדעים, בחדרי מלכיהם: לא אמר ויבא ערב, כנים בכל גבולם: לב נתן גשמיהם ברד, אש להכות בארצם: לג ויך גפנם ותאנתם, וישבר עץ גבולם: לד אמר ויבא ארבה, וילק ואין מספר: לה ויאכל כל עשב בארצם, ויאכל פרי אדמתם: לו ויך כל בכור בארצם, ראשית לכל אונם: לז ויוציאם בכסף וזהב, ואין בשבטיו כושל: לח שמח מצרים בצאתם, כי נפל פחדם עליהם: לט פרוש ענן למסך, ואש להאיר לילה: מ שאל ויבא שלו, ולחם שמים ושביעם: מא פתח צור ויזובו מים, הלכו בציות נהר: מב כי זכר את דבר קדשו, את אברהם עבדו: מג ויוצא עמו בששון ברנה את בחיריו: מד ויתן להם ארצות גוים, ועמל לאמים יירשו: מה בעבור ישמרו חקיו, ותורתיו ינצרו הללויה:

קלז א על נהרות בכל שם ישבנו גם בכינו, בזכרנו את ציון: ב על ערבים בתוכה תלינו כנרותינו: ג כי שם שאלונו שובינו דברי שיר ותוללינו שמחה, שירו לנו משיר ציון: ד

אִיךָ נָשִׁיר אֶת שִׁיר יְיָ עַל אֲדַמַּת נֹכַח : ה אִם אֲשַׁכַּח יְרוּשָׁלַם
 תִּשְׁכַּח יְמִינִי : ו תִּדְבֹק לְשׁוֹנֵי לֶחְכֵי אִם לֹא אֲזַכְּרֵי אִם לֹא
 אֲעֲלֶה אֶת יְרוּשָׁלַם עַל רֹאשׁ שְׂמֹחֲתִי : ז זְכֹר יְיָ לְבְנֵי אָדוּם
 אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַם הָאֲמָרִים עָרוּ עָרוּ, עַד הַיְסוּד בָּה : ח בַּת
 בְּכַל הַשְּׂדוּדָה אֲשֶׁרִי שִׁישַׁלֵם לָךְ, אֶת גְּמוּלָךְ שְׂגַמְלַת לָנוּ : ט
 אֲשֶׁרִי שִׁיאַחֲזוּ וְנַפֵּץ אֶת עַלְלִיךָ אֶל הַסֶּלַע :

קב * הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶל בְּקֹדְשׁוֹ, הַלְלוּהוּ בְּרִקִיעַ עֲזוֹ : ב
 הַלְלוּהוּ בַגְּבוּרָתוֹ, הַלְלוּהוּ כְּרֹב גְּדָלוֹ : ג הַלְלוּהוּ בְּתַקְעַת
 שׁוֹפָר, הַלְלוּהוּ בְּנִבְל וְכִנּוֹר : ד הַלְלוּהוּ בַתֶּף וּמְחוּל,
 הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעִגָב : ה הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שְׂמַע, הַלְלוּהוּ
 בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה : ו כָּל הַנְּשָׂמָה תִהְלֵל יָהּ הַלְלוּיָהּ :

אחר שסיים תהלים יאמר זה :

מִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יְשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב יְיָ שָׁבוֹת עִמּוֹ יִגַּל יַעֲקֹב יִשְׁמַח
 יִשְׂרָאֵל : וְתִשׁוּעַת צְדִיקִים מִיּוֹם מַעֲוֹזָם בְּעַת צָרָה : וַיַּעְזְרֵם יְיָ וַיִּפְלְטֵם
 יִפְלְטֵם מִרְשָׁעִים וַיּוֹשִׁיעֵם כִּי חָסוּ בוֹ :